

Det Europæiske
Regionsudvalg

EU's årlige rapport

2023

Regionernes og byernes tilstand

#SOTEULocal

Copyright til omslagsbilleder

© Xavier Lorenzo / stokkete / JackF / creativenature.nl / TTstudio / Tymoshchuk / michaeljung / Eugenio Marongiu / Patryk Kosmider / Nicolas Dieppedalle / Vladimir Arndt / JackF / C.Castilla / aapsky - stock.adobe.com

Ansvarsfraskrivelse: Denne publikation er maskinoversat ved hjælp af Europa-Kommissionens eTranslation-system og ikke af en professionel menneskelig oversætter.

EU's årsberetning for 2023 om regionernes og byernes tilstand

HÅNDBLING AF KRISER, TILVEJBRINGELSE AF LØSNINGER, OPBYGNING AF FREMTIDEN

Ansvarsfraskrivelse:

Denne rapport er udarbejdet af personalet i Det Europæiske Regionsudvalgs administration, og de fremsatte synspunkter repræsenterer ikke nødvendigvis Det Europæiske Regionsudvalgs synspunkter. Der er gjort alt for at give nøjagtige og fuldstændige oplysninger, men Det Europæiske Regionsudvalg kan ikke garantere denne nøjagtighed og påtager sig ikke ansvaret for indholdet af denne rapport. Desuden dækker nogle af dataene, herunder diagrammer og kort, ikke alle medlemsstater eller alle regioner i Den Europæiske Union.

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Højdepunkter og anbefalinger	5
Kapitel I — Regioner og byer, der håndterer kriser	16
A. Ukraine: Fordrevne, bæredygtig genopbygning, vejen til EU-integration	17
B. Energikrise	27
C. Klimakatastrofer	34
D. Fødevarsikkerhed	44
E. Sociale uligheder og demografisk forandring	50
Kapitel II — Regioner og byer som aktører for bæredygtig udvikling og samhørighed	58
A. Den europæiske grønne pagt og målene for bæredygtig udvikling	59
B. Digital omstilling og modstandsdygtighed	69
C. Værdien af samhørighed	75
D. Gennemførelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten	83
E. Det indre marked og industriel omstilling	89
F. Dagsordenen for landdistrikterne — ingen plads i stikken	100
G. Folks færdigheder — ingen lades i stikken	113
Kapitel III — Regioner og byer forme Europas fremtid	124
A. Europæisk demokrati	125
B. Fremtidige udvidelses- og naboskabspartnerskaber	133
Bilag	137
A. Liste over forkortelser	137
B. Tabel over figurer	139

Forord

2023 var et år med udfordringer og kriser for alle regioner og byer i hele Den Europæiske Union, men også et år med fuldt engagement fra mere end en million folkevalgte repræsentanter i rådhus og regionale parlamenter for at levere konkrete og håndgribelige løsninger til deres borgere. Med henblik på det kommende valg til Europa-Parlamentet giver denne rapport læserne de emner, der vil have betydning i byer og regioner, hvor borgerne vil stemme. Som under et forstørrelsesglas har 2023 vist, hvor EU skal finde fælles svar, bedre løsninger og områder, hvor vores samarbejde skal styrkes.

I Ukraine raser krigen fra Rusland stadig, hvilket bringer ødelæggelse og tvinger millioner af mennesker væk fra deres hjem. Siden dag ét har europæiske regioner og byer åbnet deres døre og ydet beskyttelse til ukrainere med vigtige tjenester i centrum. De samme regioner og byer er også ved at blive klar til at hjælpe med genopbygningsindsatsen og ledsage ukrainske lokale og regionale myndigheder på vejen mod fred og EU-medlemskab — sammen med andre kandidatlande.

De sociale og økonomiske konsekvenser af krigen kombineret med igangværende kriser har lagt stor vægt på de europæiske husholdningers skuldre. Klimakrisen er overalt, hver dag, tager liv gennem naturkatastrofer og lægger pres på vores økonomier. Sikring af vores energi- og fødevarer sikkerhed har været en vigtig mission, da millioner af europæere var og stadig ikke er i stand til enten at holde deres hus varmt eller lægge mad på bordet.

Uanset omfanget af de udfordringer, vi står over for, er vi forpligtet til at lade ingen i stikken og holde vores sociale struktur stærk.

Vi kan kun komme stærkere ud af disse kriser med en forpligtelse til at sikre fremskridt og velfærd for vores borgere. Det er grunden til, at regioner og byer fuldt ud er gået i gang med den grønne og den digitale omstilling og omdanner vores samfund som centrale aktører på dagsordenen for bæredygtig udvikling.

Det centrale i denne strukturelle og langsigtede omstilling er samhørighedspolitikken, som er den vigtigste investeringspolitik i EU for at hjælpe regioner og byer med at sikre en bedre fremtid og frigøre deres potentiale, uanset om der er tale om byområder eller landdistrikter, centrale eller perifere områder, industricentre eller endda regioner i den yderste periferi, som min hjemregion Azorerne. Igen, mens vi udformer politikkerne og investeringerne for fremtiden, er vores kompas fortsat vores kompas.

Endelig kræver enhver forandring, der er menneskeorienteret, folks involvering. Lokale og regionale ledere har den højeste grad af tillid fra deres borgere, og derfor kan vi, når vi ser på EU's fremtid, kun styrke regionernes og byernes legitime rolle i EU's arkitektur, så den bliver mere effektiv, mere baseret og tættere på borgerne.

EU's årsberetning for 2023 om regionernes og byernes tilstand er en af Det Europæiske Regionsudvalgs flagskibspublikationer, herunder det årlige regionale og lokale barometer, der er udarbejdet i samarbejde med IPSOS. Den fortæller om de lokale og regionale myndigheders utrolige styrke og engagement i Europa.

Jeg vil gerne takke alle bidragyderne til denne betænkning, vigtigst af alt alle de regionale og lokale ledere, der sikrer, at Europa bliver skabt af alle og for alle.

Vasco Alves Cordeiro, formand for Det Europæiske Regionsudvalg

Højdepunkter og anbefalinger

Regioner og byer, der håndterer kriser

Solidaritet med Ukraine

- I. *Fortsætte og styrke støtten til Ukraine ved at samarbejde med EU's regioner og byer om genopbygning og reformer.*

Den russiske krig mod Ukraine har forårsaget en hidtil uset tilstrømning af fordrevne mennesker, hvilket har påvirket byer og regioner i EU ujævnt. Regioner og byer i EU yder direkte humanitær bistand til ukrainske byer og regioner og udvikler projekter og partnerskaber for at hjælpe med deres fremtidige genopbygning. På trods af de spændte ressourcer fokuserede de lokale myndigheder ikke kun på nødforanstaltninger (f.eks. modtagelsescentre, boliger og lægehjælp til fordrevne), men de vender nu også deres opmærksomhed mod langsigtede strategier for socioøkonomisk inklusion af fire millioner ukrainske flygtninge (f.eks. social velfærd, sprogundervisning og jobindsættelse).

EU bør udnytte sine regioners og byers potentiale, kapacitet og ekspertise til at forankre genopbygning, reform og europæisk integration i Ukraine på græsrodsniveau og fortsat støtte decentralisering. Ukraine-faciliteten tilvejebringer ressourcer og finansiering til dette formål.

EU bør øge den direkte støtte til sine byer og regioner med henblik på at forvalte den lokale integration af ukrainske flygtninge og levere tjenesteydelser, navnlig med hensyn til lægebehandling, uddannelse og beskæftigelse. Den lokale og regionale komponent i Ukraine-faciliteten bør udvikles i overensstemmelse med forvaltningsprincipperne for EU's regionalpolitik.

Den europæiske alliance af byer og regioner til genopbygning af Ukraine, som koordineres af RU, bidrager til at styrke den lokale og regionale kapacitet i Ukraine, fremme peer-to-peer-samarbejdet, bistå de lokale myndigheder i Ukraine med at få kendskab til regelværket og rådgive om gennemførelsen af decentraliseringsprocessen.

[Ipsos-undersøgelse: for 45 % af respondenterne kan regioner og byer bidrage til Ukraines genopbygning]

Energiomstilling

- II. *Sikre en tilgang til forvaltning på flere niveauer i energiomstillingen. Kun med øgede EU-midler kan lokale og regionale projekter øge og forbedre deres indvirkning for at opfylde EU's klimaambitioner på stedet og styrke accepten af den grønne omstilling i lokalsamfundene.*

Energikrisen har ramt alle områder i hele Europa hårdt, men har været endnu hårdere for regioner og byer med en højere procentdel af sårbare personer i eller i risiko for fattigdom: 40 millioner mennesker var ude af stand til at holde deres hjem varmt i 2022. De ambitiøse mål i den europæiske grønne pagt kræver hidtil usete ændringer med en hidtil uset hastighed i de kommende år, hvilket i vid udstrækning skal ske på lokalt og regionalt plan. Regioner, der huser energiintensive industrifaciliteter, f.eks. til grundmetaller, kemikalier, ikke-metalliske mineraler og papir, blev også hårdt ramt med en alvorlig udsigt til afindustrialisering og fremtidig udflytning af industrier til regioner, der leverer lavere energipriser. På trods af kraftigt stigende energipriser og høj inflation har de lokale og regionale myndigheder fortsat leveret væsentlige tjenester (f.eks. skoler, hospitaler, plejehjem og offentlig transport) gennem betydelige energibesparelser i forbindelse med opvarmning og belysning af offentlige bygninger, hurtigere udbredelse af vedvarende energikilder, men også gennem budgetnedskæringer til andre tjenester i lokalsamfundet.

EU bør skræddersy sin energiomstilling til lokale behov, begrænsninger og muligheder. Kun ved at anlægge en bottom-up-tilgang kan EU skifte fra energikrise til energiuafhængighed og give EU's territorier en langsigtet vision.

På grundlag af REPowerEU-initiativet bør EU yde regioner og byer yderligere støtte og investeringer for at forbedre energieffektiviteten, udrulle vedvarende energi, cirkulær økonomi og intelligente net og dermed fremme lokal energiproduktion og øge EU's energiautonomi.

RU fremmer den lokale energiomstilling gennem sit initiativ vedrørende den grønne pagt — going local og adskillige kampagner som f.eks. EU's plan for energibesparelser i byer, der blev lanceret sammen med EU's borgmesterpagt og Kommissionen.

[Ipsos-undersøgelse: for 62 % af respondenterne har deres by og region truffet foranstaltninger til at reducere energiforbruget]

Klimainsats

- III. *Investere betydeligt i klimatilpasning og -afbødning med en stedbaseret strategi for at bevare samhørighed og modstandsdygtighed på tværs af regioner og byer og i lyset af klimaændringernes forstyrrende og asymmetriske virkninger samt tab af biodiversitet.*

De europæiske regioner og byer betaler en stigende vejafgift for forstyrrende hedebølger, træk, lynoversvømmelser og naturbrande. Klimaændringerne vil øge de eksisterende uligheder: Syd- og Østeuropa, europæiske byer, øer, kystområder og perifere regioner vil blive hårdest ramt med hensyn til tab blandt befolkninger, skader på kritiske infrastrukturer og forstyrrelser af turisme, industriklynger

og landbrugsproduktion. For at beskytte sine regioner mod de skadelige virkninger af klimaændringerne vil EU være nødt til at investere omkring 40 mia. EUR om året, hvis den globale temperatur forbliver inden for en stigning på 1,5 °C. Dette beløb vil stige til 120 mia. EUR og 200 mia. EUR om året for at tilpasse sig en temperaturstigning på 2 °C eller 3 °-4 °C. Kun stærkere investeringer i klimatilpasning og modvirkning af klimaændringer kan bevare samhørigheden mellem EU og medlemsstaterne.

EU bør styrke sin solidaritet. Samhørighedsmekanismerne vil gøre det muligt for regionerne og byerne at øge investeringerne i klimatilpasning og modstandsdygtighed og forhindre, at de mest sårbare områder og sårbare sociale grupper bliver hårdest ramt.

Den europæiske grønne pagt bør i høj grad inddrage regioner og byer i at opnå klimaneutralitet og blive modstandsdygtige over for klimaændringer.

RU samarbejder med Kommissionens Fælles Forskningscenter for at fremme brugen af dets sårbarhedsdashboard, som definerer regionale sårbarheder og kapaciteter til at håndtere katastrofer, herunder risici for klimaændringer.

[Ipsos-undersøgelse: 51 % af respondenterne, regionerne og byerne bør have større indflydelse på EU's politikudformning vedrørende klimakrisen og miljøet]

Fødevarsikkerhed

- IV. *Støtte bæredygtigt lokalt landbrug og samarbejde med lokale og regionale myndigheder for at bidrage til at gøre de europæiske fødevarer systemer mere modstandsdygtige og bæredygtige.*

Den russiske krig mod Ukraine har i høj grad forstyrret det europæiske landbrug samlet set med de største konsekvenser i regioner i Bulgarien, Ungarn, Polen, Rumænien og Slovakiet og øget priserne på hyldeerne for alle, der bor i Europa. Tørke, vandmangel og andre ekstreme klimabegivenheder reducerer desuden landbrugsudbyttet i mange regioner og strækker sig over hele EU. De lokale og regionale myndigheder står over for den sociale nødsituation med fødevarerfattigdom i deres lokalsamfund: over 32,5 millioner europæere har ikke råd til et ordentligt måltid hver anden dag.

EU bør investere i bæredygtig lokal landbrugsproduktion og forkorte sine forsyningskæder. Den bør fremme lokale produkter, indkøbe bæredygtigt og bevæge sig i retning af bæredygtige fødevarer systemer.

EU bør også øge sin koordinering og sine investeringer for at hjælpe regionerne med at bekæmpe træk og håndtere vandknaphed ved at bygge videre på eksisterende regionale erfaringer med at reducere forbruget, øge genbrug og bekæmpe spildevand.

RU har lanceret EU's økologipris sammen med Kommissionen for at fremme bæredygtig lokal produktion blandt EU's regioner.

Regioner og byer som aktører for bæredygtig udvikling og samhørighed

Den europæiske grønne pagt og målene for bæredygtig udvikling

- V. *Sikre mere støtte til gennemførelsen af den europæiske grønne pagt og målene for bæredygtig udvikling på lokalt og regionalt plan.*

Uden de europæiske regioners og byers engagement vil 105 ud af de 169 mål, der er fastsat i målene for bæredygtig udvikling, ikke blive nået inden 2030, f.eks. nedbringelse af fattigdom og grønnere lokale infrastrukturer. Regioner og byer overvåger i stigende grad deres fremskridt ved at gennemføre frivillige lokale evalueringer, og de går sammen i initiativer såsom UrbanACT Cities for Sustainable Governance Network og den europæiske borgmesterpagt. Ikke desto mindre mangler de ofte de finansielle ressourcer og den tekniske kapacitet til at gennemføre målene for bæredygtig udvikling og planlægge investeringer i foranstaltninger i den grønne pagt. Dette truer med at uddybe de eksisterende kløfter mellem "frontløbende" regioner eller byer og dem, der allerede står over for økonomiske udfordringer som følge af den teknologiske og demografiske omstilling.

EU bør give regioner og byer en sammenhængende og konsolideret ramme for bæredygtig udvikling, der er i overensstemmelse med de globale klima- og bæredygtighedsdagsordener. Den bør tage hensyn til de transformativ udfordringer, som regioner og byer står over for, for at gøre gennemførelsen mere reflekterende over de lokale realiteter.

EU-institutionerne skal samarbejde med alle forvaltningsniveauer om at udfylde finansielle huller ved at yde direkte finansiering og konkret vejledning, indføre grøn budgettering og bedre forbinde EU's grønne pagt med EU's økonomiske styring.

RU's initiativ vedrørende den grønne pagt — going local omfatter et sæt kommunikations- og engagementsværktøjer til at fremskynde den grønne omstilling på lokalt og regionalt plan. Det giver regioner og byer mulighed for at udveksle bedste praksis om gennemførelsen af den grønne pagt og give ekspertfeedback herom.

[Den grønne pagts fremtid: status og fremtidsudsigter RU-undersøgelse: 45 % af respondenterne bekræfter, at deres by eller region har fastsat et mål om klimaneutralitet senest i 2050, hvilket viser deres ambition om at overskride EU's bredere mål]

Den grønne og den digitale omstilling

- VI. *Frigøre investeringer i den grønne og den digitale omstilling, støtte mennesker og mindske uligheder, samtidig med at de europæiske regioners industrielle konkurrenceevne fremmes.*

Den grønne og den digitale omstilling øger både omkostninger og risici og skaber eksistentielle udfordringer for mange europæiske regioner. Skyhøje energipriser og udenlandske stedbaserede industripolitikker truer med at forværre situationen. Samtidig står husholdningerne over for virkningerne af inflationen, og der er fortsat store uligheder i hele Europa. Næsten 50 % af regionerne og byerne har måttet oprette fødevarebanker og programmer for uddeling af fødevarer. Da den dobbelte omstilling er i gang, er det afgørende, at målene i den europæiske søjle for sociale rettigheder vedrørende beskæftigelse, uddannelse og bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse fortsat er centrale. Subnationale myndigheder er ansvarlige for en central andel af de samlede udgifter til uddannelse og færdigheder. De spiller derfor en central rolle i håndteringen af socioøkonomiske udfordringer, idet der lægges særlig vægt på spørgsmålet om udviklingsfælder. Da 41 regioner faktisk anses for at være de mest sårbare på grund af den grønne og den digitale omstilling, søger regioner og byer desuden måder at sikre deres modstandsdygtighed og konkurrenceevne på ved at vedtage nye strategier, opbygge ekspertise, tilvejebringe midler til opkvalificering og ved at danne alliancer, så de kan blive hørt. De europæiske regioner og byer mærker også i stigende grad konsekvenserne af digitale trusler direkte: de er primære mål for cyberangreb og oplever midlertidige nedlukninger af vigtige offentlige tjenester. Mange af dem mangler imidlertid tilstrækkelige finansielle ressourcer og organisatoriske kapaciteter til at opbygge digital modstandsdygtighed og opgradere deres økonomiske økosystemer.

EU bør yderligere fremme det lokale perspektiv, når det gælder udvikling af færdigheder.

Regionsudvalget bør indbydes som medlemmer af de styrende og overvågningsorganer, der er oprettet ved loven om kritiske råstoffer og loven om netto-Zero-industrien, eftersom regioner og byer spiller en vigtig rolle med hensyn til at sikre samfundets accept af strategiske projekter og identificere løftestænger for forandring og investeringer.

EU skal intensivere sin indsats ved at gennemføre oplysningskampagner om cybertrusler rettet mod lokale og regionale infrastrukturer.

[Ipsos-undersøgelse: 52 % af respondenterne, regionerne og byerne bør have større indflydelse på EU's politikudformning vedrørende stærkere økonomi, social retfærdighed og beskæftigelse]

Samhørighedspolitikens fremtid

VII. Reform af samhørighedspolitikken med en mission og stedbaseret tilgang ved at anvende princippet om "ikke at skade samhørigheden" på tværs af alle politikker.

Takket være det indre marked er EU's BNP 9 % højere, end det ville være uden det. EU's interne handel har bidraget til skabelsen af 56 mio. arbejdspladser i løbet af de sidste 30 år. Velstanden fordeles

imidlertid ikke retfærdigt mellem EU's kerneregioner og periferien. Covid-19-pandemien og den russiske krig mod Ukraine har gjort det endnu mere udfordrende for perifere regioner at indhente resten af EU. Samhørighedspolitikken bidrager som langsigtede investeringer til et bedre fungerende indre marked og mindsker udviklingskløften mellem regionerne ved at stille sociale ressourcer og infrastrukturer til rådighed for dem. De regionale forskelle er dog fortsat store. Samhørighedspolitikens fremtid skal udformes som en inklusiv strategi, der inddrager alle mennesker og interessenter på alle niveauer, og som tager fat på den nuværende politiske fragmentering og kompleksitet på tværs af flere fonde.

EU er nødt til at videreudvikle en stærk stedbaseret samhørighedspolitik med en missionstilgang, der kan hjælpe alle steder og mennesker i EU. Den skal anvende princippet om "ikke at skade samhørigheden" i alle EU's politikker og initiativer ved at gennemføre omfattende territoriale konsekvensanalyser.

Samhørighedsalliancen, der er oprettet af RU, vil fungere som en debat- og udvekslingsplatform, der inddrager EU's institutioner med byer og regioner.

[Ipsos-undersøgelse: 59 % af respondenterne er opmærksomme på samhørighedspolitikens midler]

Dagsordenen for landdistrikterne

VIII. En langsigtet tilgang til landdistrikterne skal udstyre dem med investeringer i deres grønne og digitale omstilling for effektivt at bekæmpe affolkning og tiltrække unge talenter.

I 2033 anslås det, at 30 millioner mennesker vil have forladt Europas landdistrikter. Dette svarer til den samlede befolkning i Rumænien, Bulgarien og Litauen. Landdistrikterne står over for hindringer, der truer deres vækst, og EU's mål om at opnå klimaneutralitet. Unge og familier forlader landdistrikterne på grund af manglende tjenester såsom skoler, hospitaler, offentlig transport og digital konnektivitet. Denne konstante udstrømning af unge fører til et fald i arbejdsstyrken, en aldrende lokalbefolkning samt til forarmelse og social udstødelse. 16 % af EU's befolkning lever i såkaldte talentudviklingsfælder. Voksenuddannelsesmulighederne er meget lavere i regioner, der lider under en talentudviklingsfælde (med 5,6 % sammenlignet med EU-gennemsnittet på 10 %). Regionale og lokale myndigheder er aktivt involveret i udformningen og gennemførelsen af integrerede initiativer til udvikling af landdistrikterne, f.eks. særlige lokale skoleprojekter samt mobilitetskoncepter for landsbyer i landdistrikterne og grønne iværksætterordninger for kvinder.

EU bør investere mere i landdistrikterne, da de bidrager væsentligt til den grønne omstilling på områder som produktion af vedvarende energi, bæredygtige fødevarer og naturbevarelse.

Den næste generation af samhørighedspolitiske programmer og genopretnings- og resiliensplanerne bør fremme investeringer og reformer for at mindske talentudviklingsfælderne i EU's regioner, diversificere de økonomiske udsigter for unge og sikre landdistrikternes økonomiske og sociale velfærd.

RU er aktivt involveret i pagten for landdistrikterne, som udgør en platform, hvor alle forvaltningsniveauer og civilsamfundet kan udveksle synspunkter om landdistrikternes behov og potentiale.

Regioner og byer forme Europas fremtid

Europæisk demokrati

IX. EU skal udnytte borgernes tillid til regionale og lokale repræsentanter for at styrke det europæiske demokrati bedre og i højere grad.

I EU har 1,2 millioner borgere et valgmandat på lokalt eller regionalt plan. De er det europæiske demokratis græsrodder. Medlemsstaternes lokale og regionale myndigheder er mere pålidelige end de nationale regeringer, og i de fleste lande er de også mere pålidelige end EU-institutionerne. Stigende utilfredshed i regioner og byer truer den overordnede sociale samhørighed i EU. Dette gør det endnu mere afgørende at tilpasse EU-programmerne for byer og regioner til de specifikke behov i EU's forskellige områder og deres behov. Med henblik herpå skal de lokale og regionale myndigheder have større indflydelse på udformningen af EU's politikker. En større inddragelse af subnationale forvaltningsniveauer vil bidrage til at gøre EU's politikker bedre forstået og accepteret af borgerne.

EU bør fremme den europæiske demokrati- og forvaltningsdimension på flere niveauer og systematisk inddrage lokale og regionale politikere i EU's lovgivningsproces og dermed følge op på resultaterne af konferencen om Europas fremtid.

Valget til Europa-Parlamentet i juni 2024 vil være en prøve på europæisk demokrati. I den forbindelse bør EU-institutionerne øge deres samarbejde med regioner og byer for at opbygge tillid og øge valgdeltagelsen, samtidig med at deres stemme høres i forbindelse med fastlæggelsen af de næste politiske prioriteter.

Programmet for unge folkevalgte politikere og netværket af lokale og regionale byrådsmedlemmer — som begge er oprettet af RU — kan yderligere støtte lokale og regionale folkevalgte repræsentanter og styrke broen mellem EU og lokalsamfundene. Lokale og regionale myndigheder er også vigtige partnere til at styrke følelsen af at høre til i det europæiske projekt baseret på EU's principper og værdier.

[Ipsos-undersøgelse: for 91 % af respondenterne er det vigtigt at øge regionernes og de lokale myndigheders indflydelse på den nationale politikudformning]

Udvidelsen af Den Europæiske Union

X. Inddrag de lokale og regionale myndigheder med deres erfaringer og netværk for at forberede den næste udvidelsesbølge.

Den russiske krig mod Ukraine har sat EU's udvidelsespolitik højere på den politiske dagsorden og understreget betydningen af at sikre stabilitet i EU's nabolande, både ved dets østlige og sydlige grænser, gennem øget grænseoverskridende samarbejde. Regioner og byer i kandidatlandene spiller en

central rolle med hensyn til at inddrage borgerne i tiltrædelsesprocessen, konsolidere europæiske værdier og fremme europæisk integration.

Europæiske regioner og byer kan dele deres egne erfaringer med tiltrædelse og støtte kapacitetsopbygningen hos potentielle nyttilkomne gennem forskellige formater såsom de blandede rådgivende udvalg, arbejdsgrupperne, Konferencen af Regionale og Lokale Myndigheder i Østpartnerskabet (CORLEAP), Den Regionale og Lokale Euro-Middelhavsforsamling (ARLEM) eller ved hjælp af peer-to-peer-instrumentet for teknisk bistand og informationsudveksling (TAIEX). CORLEAP forfølger i øjeblikket de dobbelte mål om fortsat at skabe et format for multilateralt samarbejde på lokalt og regionalt plan inden for rammerne af Det Østlige Partnerskab og hjælpe de nye EU-kandidatlande på deres vej mod EU, og vil fortsat gøre det i den nærmeste fremtid.

Desuden har grænseoverskridende samarbejdsprogrammer med nabolande (navnlig via Interreg IPA CBC-programmer) været afgørende for at opbygge tillid og udvikle ekspertise hos lokale og regionale nabomyndigheder, mens de forbereder sig på at blive medlem af EU.

Dette gør kapacitetsopbygning lettere og øger forståelsen af EU's politikker og lovgivning.

De europæiske regioner og byer kan være en del af EU's udvidelsesproces ved at fremme multilaterale samarbejdsformater og yde praktisk støtte til EU-kandidatlandenes lokale og regionale myndigheder.

Tidligere udvidelsesrunder har vist, at decentralisering og inddragelse af de lokale og regionale myndigheder i forberedelsen af EU-medlemskab er nøglen til succes.

RU går ind for at styrke det grænseoverskridende samarbejde med lokale og regionale tilgrænsende myndigheder og bidrager til at fremme TAIEX gennem de blandede rådgivende udvalg og arbejdsgrupperne samt gennem ARLEM og CORLEAP, og det har en særlig rolle at spille med hensyn til at bistå de lokale og regionale myndigheder i udvidelseslandene med at forberede gennemførelsen af gældende EU-ret. RU fokuserer sit udvidelsesarbejde på praktisk kapacitetsopbygning og har navnlig udvidet sit program for unge folkevalgte politikere til kandidatlandene.

1

Videreføre og øge støtten til Ukraine gennem partnerskaber med EU's regioner og byer om genopbygning og reformer.

2

Sikre en tilgang med flerniveaustyring i energiomstillingen. Kun ved hjælp af flere EU-midler kan lokale og regionale projekter øge og forbedre deres gennemslagskraft i indsatsen for at opfylde EU's klimaambitioner på stedet og styrke accepten af den grønne omstilling i lokalsamfundene.

3

Omfattende investeringer i tilpasning til og modvirkning af klimændringer med udgangspunkt i en stedbaseret strategi, der bevarer samhørighed og modstandsdygtighed på tværs af regioner og byer i lyset af de ødelæggende og asymmetriske virkninger af klimændringer samt tab af biodiversitet.

4

Støtte bæredygtigt lokalt landbrug og samarbejde med lokale og regionale myndigheder om at gøre de europæiske fødevarsystemer mere modstandsdygtige og bæredygtige.

5

Sikre mere støtte til gennemførelsen af den europæiske grønne pagt og målene for bæredygtig udvikling på lokalt og regionalt plan.

6

Frigøre investeringer til den grønne og den digitale omstilling, støtte mennesker og mindske uligheder, samtidig med at de europæiske regioners industrielle konkurrenceevne fremmes.

7

Reformere samhørighedspolitikken ved hjælp af en mission og en stedbaseret tilgang, der anvender princippet om "ikke at skade samhørigheden" på tværs af alle politikker.

8

En langsigtet tilgang til landdistrikterne skal sikre, at de kan investere i deres grønne og digitale omstilling for effektivt at bekæmpe affolkning og tiltrække unge talenter.

9

EU skal gøre brug af borgernes tillid til regionale og lokale repræsentanter for bedre og i højere grad at styrke det europæiske demokrati.

10

Inddrage de lokale og regionale myndigheder med deres erfaringer og netværk for at forberede den næste udvidelsesbølge.

Kapitel I — Regioner og byer, der håndterer kriser

En lang række kriser påvirker Den Europæiske Union. Fra den russiske krig mod Ukraine og dens konsekvenser til energi-, klima- og fødevarekriser, sociale uligheder og de varige konsekvenser af covid-19-pandemien er regioner og byer i front og tager fat på de mange udfordringer, som borgerne står over for.

Den Europæiske Union sættes på prøve og vil stå fast, så længe den fortsætter med at udvikle nye fælles værktøjer til solidaritet og modstandsdygtighed for at støtte sine territorier og borgere.

A. Ukraine: Fordrevne, bæredygtig genopbygning, vejen til EU-integration

Den russiske krig mod Ukraine har forårsaget en hidtil uset tilstrømning af fordrevne mennesker, som har en ujævn indvirkning på regioner og byer i EU. På trods af mange vanskeligheder har de lokale og regionale myndigheder truffet vellykkede foranstaltninger til at byde fordrevne ukrainere velkommen, samtidig med at de katalyserer solidariteten fra lokalbefolkningen. Fokus flyttes nu fra nødforanstaltninger til langsigtede strategier for socioøkonomisk inklusion. Hvilke regioner er på forkant med at hjælpe fordrevne ukrainere med at integrere sig lokalt? Hvordan kan solidaritet fra lokale regeringer hjælpe Ukraine med at komme sig efter krigen og opbygge en bedre fremtid for dets befolkning?

Regioner og byer i EU og Ukraine er overbevist om, at de spiller en aktiv rolle i genopbygningen af Ukraine. De er allerede i færd med at udvikle strukturen, principperne og planerne med henblik herpå inden for rammerne af netværk som f.eks. den europæiske alliance af byer og regioner til genopbygning af Ukraine, der er oprettet af Regionsudvalget, og som samler lokale og regionale myndigheder i EU og Ukraine.

Ukraines integration i EU vil gå hånd i hånd med genopbygningen. De lokale og regionale myndigheder i Ukraine skal være forberedt på EU-medlemskab og har brug for støtte fra deres EU-modparter. RU gør sin del gennem kapacitetsopbygningsinitiativer.

Efter hvad der sandsynligvis historisk set var den mest intensive konfliktinducerede migration til EU, skifter mange regioner og byer nu fra krisemodus til udvikling af bæredygtige strategier for integration af ukrainske statsborgere, der ydes EU-beskyttelse. De fleste ukrainere, der modtager midlertidig beskyttelse² i Den Europæiske Union (3,5 mio.3 ud af EU i alt 4 mio.4), ankom og registrerede sig i de første tre måneder efter den russiske invasion den 24. februar 2022. I anden halvdel af 2022 og i løbet af 2023 begyndte byer og regioner at bevæge sig fra katastrofeberedskab til at udvikle strukturerede og bæredygtige integrationsstrategier, der har til formål at forbedre den socioøkonomiske inklusion af fordrevne ukrainere.⁵

88 % af regionerne og byerne har truffet konkrete foranstaltninger for at reagere på den nødsituation, der er opstået som følge af krigen mod Ukraine i deres by eller region, og sammen med lokalsamfundene spiller de fortsat en afgørende rolle med hensyn til at støtte fordrevne ukrainere. Omkring halvdelen af myndighederne i regioner og byer har oprettet modtagelsescentre og stillet boliger til rådighed for fordrevne, og mere end en tredjedel har sikret adgang til social velfærd og lægehjælp (33 %). 21 % har skabt muligheder og faciliteter specifikt for fordrevne børn, mens 13 % har truffet foranstaltninger til at afbøde krigens økonomiske og sociale konsekvenser for de mest

¹ For yderligere oplysninger se Wilfred Martens Center for Europæiske Studier, [Grænseoverskridende Bevægelser Sammenlignet: Migration fra og til Ukraine i historisk sammenligning med andre konfliktinducerede situationer](https://www.oecd.org/newsroom/russia-s-war-of-aggression-against-ukraine-generates-historic-migration-flows.htm), februar 2023 og <https://www.oecd.org/newsroom/russia-s-war-of-aggression-against-ukraine-generates-historic-migration-flows.htm>.

² Tildeling af midlertidig beskyttelse på grundlag af [Rådets gennemførelsesafgørelse 2022/382](#), Marts 2022. De personer, der er omfattet af denne beskyttelse, omtales senere i dette dokument af det generelle udtryk "flygtninge".

³ FN's Højkommissariat for Flygtninge, [Ukraine: Flashopdatering #18](#), 24. juni 2022.

⁴ Eurostat, [midlertidig beskyttelse af personer, der flygter fra Ukraine, august 2023](#).

⁵ Se f.eks. aktiviteterne i [byer og regioner for integration af migranter](#), et netværk oprettet af Regionsudvalget, f.eks. konferencerne om [adgang til sundhedspleje for migranter: fra katastrofeberedskab til bæredygtige løsninger](#) og [styrkelse af regioner og byer i forvaltningen af migrationsintegration](#).

sårbare og afbøde virkningerne af de øgede energipriser for borgere og virksomheder. Over en tredjedel (35 %) har også deltaget i symbolske støtteaktioner til Ukraine. Ud over at støtte Ukraine fuldt ud mod den russiske aggressor er flertallet af regioner og byer (60 %) også overbevist om, at tilstedeværelsen af ukrainere vil medføre positive demografiske og økonomiske konsekvenser (54 %).⁶

Da størstedelen af de registrerede ukrainske modtagere af midlertidig beskyttelse er kvinder og børn, yder mange regioner og byer også skræddersyede støtte-, uddannelses- og integrationstjenester. Over 56 % af regionerne og byerne yder særlig støtte til kvinder fra Ukraine i form af børnepasning efterfulgt af boliger (55 %), jobuddannelse (52 %), psykologisk bistand (næsten 48 %), sundhedspleje (46 %) og transport (45%).⁸ Ca. 44 % yder imidlertid ikke nogen specifik støtte, der er skræddersyet til ukrainske fordrevne kvinder, hvilket er et spørgsmål, der skal tages op for at støtte dem og sikre passende betingelser for deres socioøkonomiske integration.⁹ Et tydeligt eksempel på hurtig integration og et vidnesbyrd om ukrainske kvinders styrke og beslutsomhed kommer fra Polen, hvor regeringstal bekræfter, at 60-70 % havde fundet et fast job ved udgangen af sidste år.¹⁰

Selv om solidariteten med befolkningen fra Ukraine har været utvetydig i hele EU, påvirker de territoriale konsekvenser af denne hidtil usete krise overvejende regioner og byer i kun tre medlemsstater. Dette skyldes flere faktorer såsom koncentrationer i by- og storbyområder, store allerede eksisterende diasporaer i nogle regioner,¹¹ visumfri rejse for ukrainere til EU og hurtig beskyttelse i henhold til direktivet om midlertidig beskyttelse, som alle bidrog til en meget decentral modtagelsesproces.

Størstedelen af ukrainere, der er registreret i henhold til TPD, bor i regioner i Tyskland, Polen¹² og Tjekkiet, og det er i disse lande, at de top 10 regioner med det højeste antal registreringer er beliggende: Nordrhein-Westfalen (Tyskland), Mazowieckie (Polen), Bayern (Tyskland), Baden-Württemberg (Tyskland), Niedersachsen (Tyskland), Dolnośląskie (Polen), Śląskie (Polen), Małopolskie (Polen), Wielkopolskie (Polen) og Praha (Czechia). Rumænien, Spanien, Italien, Slovakiet og Østrig har også regioner, hvor antallet af registreringer overstiger 20000 pr. region (se kort nedenfor). Andelen af ukrainere i forhold til lokalbefolkningen er dog højest i Tjekkiet, Polen og Estland.¹³

⁶ Regionsudvalget, Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, resultaterne af Eurochambres-undersøgelsen, som blev fremlagt på CIVEX [-underudvalgets møde den 18.4.2023](#) og på [workshoppen for EU's regionsuge](#).

⁷ [30. april 2023: næsten 4 millioner med midlertidig EU-beskyttelse — Produkter Eurostat Nyheder — Eurostat \(europa.eu\)](#)

⁸ Regionsudvalget, Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, resultaterne af Eurochambres-undersøgelsen, som blev fremlagt på CIVEX [-underudvalgets møde den 18.4.2023](#) og på [workshoppen for EU's regionsuge](#).

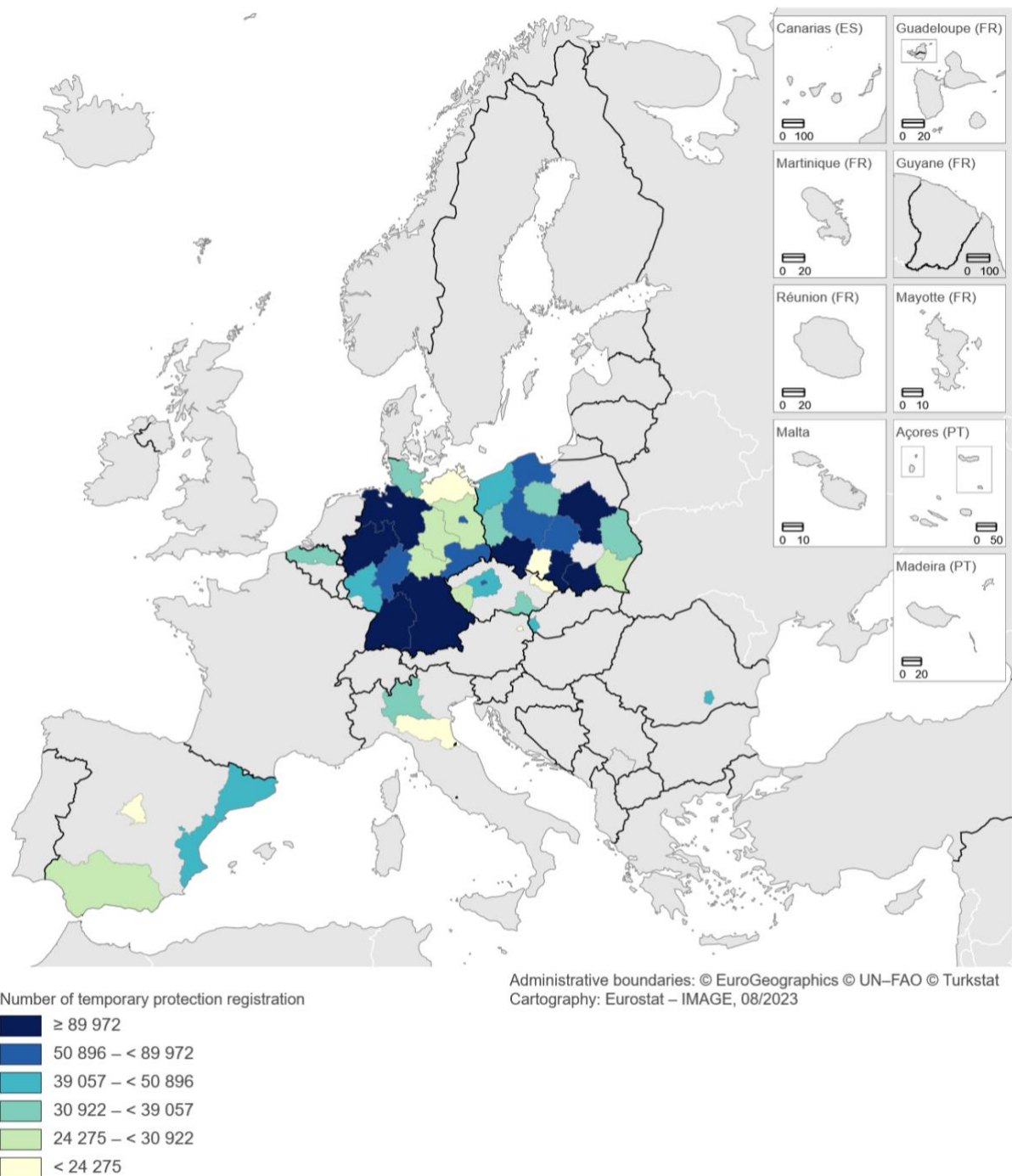
⁹ *Ibid.*

¹⁰ <https://www.ft.com/content/f7ab2cf3-ac3a-4d90-93b4-10ef51c07159>.

¹¹ Ifølge [Eurostatvar ukrainsk statsborgerskab ved](#) udgangen af 2021 det tredjemest almindelige ikke-EU-borgerskab for det samlede antal opholdstilladelser i EU og for opholdstilladelser efter marokkanske og tyrkiske statsborgere.

¹² På nationalt plan er det højeste antal ukrainere, der er registreret i henhold til TPD, Tyskland (1090235), Polen (995035) og Tjekkiet (331850). se <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230609-1>.

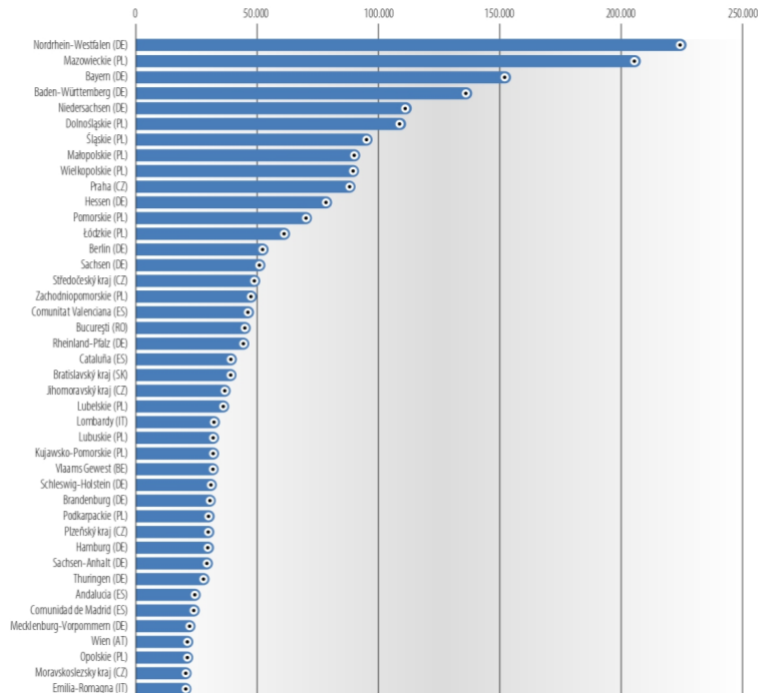
¹³ Sammenlignet med befolkningen i hvert EU-medlem blev det højeste antal modtagere af midlertidig beskyttelse pr. tusind personer observeret i Tjekkiet (31,6 pr. 1000 personer), Polen og Estland (begge 26,4), Litauen (24,5), Bulgarien (22,7) og Letland (21,2); se <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230609-1>.

Figur 1 — NUTS 2-regioner med mere end 20000 aktive registreringer med henblik på midlertidig beskyttelse (ukrainske statsborgere)

Kilde — RU-samling baseret på UNHCR, Mediendienst Integration, ibz, Minv, La Moncloa, Österreichischer Integrationsfonds¹⁴
Bemærk — Dette kort viser med vilje kun de valgte regioner

¹⁴ Datakilder: i henhold til de foreliggende data (og med forskellige gyldighedsdatoer) på skrivetidspunktet på <https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine>, <https://dofi.ibz.be/fr/news/accueil-en-belgique-des-personnes-en-provenance-dukraïne-bilan-apres-un-de-conflit> <https://www.minv.sk/?docasne-utocisko> https://www.lamoncloa.gob.es/lang/en/gobierno/news/Paginas/2023/20230310_ukrainian-refugees.aspx <https://www.integrationsfonds.at/>.

Figur 2 — EU-regioner med det højeste antal ukrainere, der aktivt er registreret til midlertidig beskyttelse
Kilde — RU's kompilering 15

Mange regioner og byer står fortsat over for udfordringer, da deres kapacitet til at levere tjenester til lokale og flygtninge, såsom indkvartering, subsistensmidler, lægebehandling, uddannelse og beskæftigelse, er strakt og ofte ikke optimeret.¹⁶

I Polen er den territoriale fordeling af ukrainere kendetegnet ved koncentration i voivodships med store byområder. To tredjedele af ukrainerne i Polen bor i de 12 største storbyområder,¹⁷ og de fleste bor i Warszawa (mere end 100000), Wrocław, Kraków og Poznań.¹⁸

I Tyskland var andelen af ukrainske statsborgere i den samlede befolkning højest i Berlin og Hamburg. På grund af det store antal ankomster gav nogle regionale myndigheder udtryk for bekymring over at nå deres grænser og behovet for flere skoler, børnehaver og indkvarteringssteder.¹⁹

I Tjekkiet kæmpede byen Prag med at huse næsten en fjerdedel af alle ukrainere,²⁰ men i slutningen af oktober 2022 godkendte hovedstaden sin strategiske ramme for støtte til ukrainske flygtninge og samarbejdede med UNICEF om oprettelse og drift af et nyt center for efterfølgende støtte til fordrevne fra Ukraine.

Utilstrækkelige ressourcer og finansieringsmæssige begrænsninger har været blandt de mest presserende spørgsmål for alle regioner og byer med hensyn til at levere væsentlige tjenester til ukrainere og gennemføre langsigtede integrationsmål i praksis. Midlerne til regioner og byer til

¹⁵ *Ibid.*

¹⁶ Dobiás, K., og Homem, F., [EU's byer og regioner, der byder ukrainske flygtninge velkommen — kortlægning af koordinering](#) på flere niveauer, undersøgelse bestilt af Regionsudvalget, 2022.

¹⁷ <https://www.gov.pl/web/udsc/obywatele-ukrainy-w-polsce--aktualne-dane-migracyjne>.

¹⁸ <https://www.portalsamorzadowy.pl/polityka-i-spoleczenstwo/w-tych-polskich-miastach-uchodzczy-z-ukrainy-osiedlaja-sie-najchetniej.442844.html>.

¹⁹ <https://www.schengenvisainfo.com/news/germany-calls-on-eu-countries-for-fairer-distribution-of-ukrainian-refugees/>.

²⁰ <https://www.mvcr.cz/clanek/v-ceske-republice-je-aktualne-325-tisic-uprchliku-z-ukrajiny.aspx>.

støtte for ukrainere kom hovedsagelig fra højere statslige forvaltningsniveauer (51 %, en velkommen stigning fra 20 % før krigens begyndelse), efterfulgt af den private sektor (10 %), mens direkte finansiering under EU var betydeligt begrænset eller ikke tilgængelig til direkte anvendelse på lokale myndigheder.

I forbindelse med støtte til fordrevne fra Ukraine anvendte kun ca. 5 % af regionerne og byerne midler fra Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden (AMIF), 9 % fra Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) og kun 1 % fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU). I forbindelse med flygtninge generelt er anvendelsen af sådanne midler højere, idet 13 % af de regionale og lokale myndigheder normalt nyder godt af AMIF-midler, 10 % fra ESF±midler og 2 % fra EFRU-midler.²¹

Der er derfor behov for **forstørre direkte støtte til regioner og byer, så de fortsat effektivt leverer offentlige tjenester på alle områder af deres kompetence, samtidig med at ukrainerne integreres i lokalsamfundene.** Der skal lægges særlig vægt på at sikre målrettede foranstaltninger, der tager bedre hensyn til de specifikke behov og rettigheder for de fleste kvinder, børn og andre fordrevne.

UKRAINSKE HØRINGSCENTRE

PRAG, BERLIN OG GDANSK HJÆLPER UKRAINERE PÅ DERES SPROG

Byerne Prag (Tjekkiet), Berlin (Tyskland) og Gdansk (Polen) oprettede ukrainske konsultationscentre for at give ukrainske borgere, primært kvinder med mindreårige børn eller ældre, ansigt til ansigt konsultationer på deres modersmål.²²

ET ONE-STOP BUREAU MED ÅBNE DØRE

RIGA CENTRALISERER SIN HJÆLP TIL UKRAINERE

Byen Riga (Letland) har en åben dør politik og hjælper ukrainere på mange måder, såsom at drive et flygtningestøttecenter forvandlet til et one-stop agentur, hvor alle statslige, kommunale og ikke-statslige tjenester er placeret, leje ekstra klasseværelser for at holde ukrainske børn i skoler, og indlede digitale nomad visa og talent sponsorater.²³

Processen for Ukraines bæredygtige genopbygning er allerede begyndt, og EU's regioner og byer er allerede involveret. Selv om Ruslands aggressionskrig fortsat forårsager ekstrem civil skade og skader på infrastrukturen, har²⁴ regioner og byer i hele EU allerede forpligtet sig til at iværksætte forskellige genopbygningsbestræbelser, som ikke kan vente til krigens afslutning, da de er afgørende for at genoprette de tjenester, der er nødvendige for lokalsamfundenes daglige funktion. Mange byer og regioner i EU har ydet direkte humanitær bistand og finansiel støtte til deres tvillingbyer i Ukraine,

²¹ Regionsudvalget, Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, resultaterne af Eurochambres-undersøgelsen, som blev fremlagt på CIVEX -[underudvalgets møde den 18.4.2023](#) og på [workshoppen for EU's regionsuge](#).

²² Projektet finansieres af det tyske indenrigsministerium og det tjekkiske indenrigsministerium og gennemføres af Det Internationale Center for Udvikling af Migrationspolitik. se <https://www.icmpd.org/news/ukraine-consultation-centres-supporting-ukrainian-citizens-abroad>.

²³ Eurocities, [1 Riga, hjælper ukrainerne på utallige måder](#), januar 2023.

²⁴ Verdensbanken, Ukraines regering, Den Europæiske Union, De Forenede Nationer, [Ukraine: hurtig vurdering af skader og behov, februar 2022 — februar 2023](#), marts 2023.

doneret til humanitære organisationer og bidraget med reparationsmateriale, kraftgeneratorer, ambulancer, busser og andre nyttige genstande²⁵.

Genopbygning og reform sker parallelt, samtidig med at der reageres på de udfordringer, der varierer alt efter omfanget af ødelæggelsen i Ukraine. Ligesom det varierer på tværs af regioner og kommuner, afhængigt af deres geografiske placering og nærhed til frontlinjen, varierer²⁶ udfordringerne og behovene også. Da ubarmhjertige kampe og fjendtligheder fortsætter med at eskalere den alvorlige humanitære situation i visse områder i Ukraine, er²⁷ mange regioner og byer nødt til at fokusere på at sikre adgang til vand, sanitet, fødevarer, sundhedstjenester og materialer til reparation af boliger. Der er imidlertid også dem, der i stigende grad er i stand til at fokusere på genopretnings- og genopbygningsindsatsen i stedet for akutte humanitære behov, og med henblik herpå søger de internationale partnere på en række områder — fra minerydning til byomdannelse og økonomisk samarbejde — med henblik på samtidig at fokusere på genopbygnings- og reformplaner.²⁸

83 % af EU's byer og regioner er overbeviste om, at de kan bidrage til genopbygningen af Ukraine. Næsten halvdelen (45 %) af alle EU's byer og regioner mener, at de kan hjælpe ved at deltage i en bredere europæisk plan for genopbygningen af Ukraine, mens omkring en tredjedel af EU's byer og regioner ser deres potentielle bidrag til genopbygningen af Ukraine med hensyn til at yde materiel og finansiell bistand (31 %) og i venskabsprogrammer for at styrke den tekniske og institutionelle kapacitet og udveksle bedste praksis (30 %). 27 % af EU's byer og regioner er parate til at hjælpe med at fremme god forvaltningspraksis på lokalt og regionalt plan, og 16 % mener, at offentlige forvaltninger kan støttes gennem uddannelsesprogrammer, der organiseres af universiteter og uddannelsescentre for embedsmænd (herunder onlinekurser).

Den foreslåede EU-finansieringsstruktur på 50 mia. EUR til Ukraines genopbygning anerkender også, at regionerne og byerne skal inddrages i alle faser. Direkte støtte til regioner og byer er afgørende for EU's tilgang, hvilket fremgår af, at deres indflydelse er en forudsætning for faciliteten for Ukraine, som Kommissionen har²⁹ fastsat³⁰ i sit forslag til en revision af den flerårige finansielle ramme (FFR) 2021-2027. Da EU-budgettet ikke var udformet med henblik på at håndtere konsekvenserne af krigen mod Ukraine, og de såkaldte "fleksibiliteter",³¹ som blev anvendt fra krigens begyndelse, nåede deres grænse, er oprettelsen af en ny Ukraine-facilitet belejlig og velkommen, og det samme gælder den opmærksomhed, der lægges i forslaget på inddragelse af regioner og byer i beslutningsprocessen og på deres kapacitetsopbygning³².

Antallet af bilaterale partnerskaber mellem EU's og Ukraines regioner og byer er steget, men mere end halvdelen af Ukraines mindre byer er stadig uden formelle EU-partnere. Subnationalt samarbejde, f.eks.³³ mellem Gdansk (Polen) og Lviv (Ukraine),³⁴ og peer-

²⁵ For flere eksempler på støtteaktioner i EU's regioner og byer henvises til <https://cor.europa.eu/en/our-work/Pages/help-for-ukraine.aspx>.

²⁶ Verdensbanken, Ukraines regering, Den Europæiske Union, De Forenede Nationer, [Ukraine: hurtig vurdering af skader og behov, februar 2022 — februar 2023](#), marts 2023.

²⁷ Det anslås, at 17,6 mio. mennesker vil have behov for humanitær bistand i 2023, og beskyttelse af de mest sårbare befolkningsgrupper bør prioriteres inden endnu en vanskelig vinter; se: FN's Kontor for Koordinering af Humanitære Anliggender, [Ukraines humanitære indsats 2023: situationsrapport](#), august 2023.

²⁸ <https://cor.europa.eu/en/news/Pages/CP-84-Ukraine-cities-regions-stepping-up-search-for-international-partnerships.aspx>.

²⁹ Europa-Kommissionen, [Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af faciliteten for Ukraine](#), juni 2023.

³⁰ <https://cor.europa.eu/en/news/Pages/regions-and-cities-crucial-role-in-Ukraine-reconstruction.aspx> og

³¹ Omlægning af anvendelsen af midler under de eksisterende programmer, ændring af uudnyttede midler og reserver til Ukraine.

³² Yderligere oplysninger findes på https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3355.

³³ <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/Ukraine-Alliance-Insight.pdf>.

³⁴ <https://cor.europa.eu/fr/events/pages/4th-meeting-of-cor-working-group-ukraine-.aspx>.

rekonstruktionsbestræbelser, f.eks. inddragelse af ukrainske byer i missionen for klimaneutrale og intelligente byer³⁵ samt de forskellige venskabsaftaler,³⁶ er en vigtig del af genopbygningsprocessen og bringer Ukraine tættere på EU's standarder.³⁷ Mens de fleste af de eksisterende aftaler indgås med regioner og byer fra Polen og fra EU-lande i nærheden af Ukraine, peger³⁸ mange flere nye aftaler med tyske³⁹ og franske⁴⁰ lokale myndigheder på en bredere, paneuropæisk tendens.

EU's byer har meget at tilbyde deres ukrainske partnere med⁴¹ hensyn til ekspertise og bedste praksis på områder som bæredygtig byudvikling, kulturarvsbeskyttelse, uddannelse, sociale tjenester, grundlæggende rettigheder og god regeringsførelse. Selv om de regionale hovedstæder er mere tilbøjelige end andre byer til at etablere økonomisk og erhvervmæssigt samarbejde med byer i udlandet, har⁴² mere end halvdelen af Ukraines mindre byer, hovedsagelig i den østlige del af Ukraine, stadig intet formaliseret internationalt samarbejde, og der er stadig betydelig plads til at intensivere samarbejdet mellem EU og UA på subnationalt plan.⁴³

Den alliance af byer og regioner til genopbygning af Ukraine, som RU har⁴⁴ oprettet, bidrager til at udfylde hullet i det subnationale samarbejde mellem EU og UA og forbinde de to parter. Den paneuropæiske platform med potentiale til at forbinde tusindvis af lokale og regionale ledere i EU og resten af Europa har bidraget væsentligt til at intensivere det internationale samarbejde⁴⁵ og genopbygningsindsatsen gennem sine aktiviteter og strategiske anbefalinger ved at inddrage et stadigt stigende antal repræsentanter, herunder RU's medlemmer, Europarådets Kongres af Lokale og Regionale Myndigheder, europæiske sammenslutninger såsom CEMR, CPMR, EUROCITIES, CALRE, AER, borgmesterpagten, energibyer samt alle ukrainske sammenslutninger af lokale og regionale myndigheder og mange associerede partnere.⁴⁶

RU's anbefalinger om at styrke de lokale og regionale myndigheders rolle i Ukraines genopretnings- og genopbygningsproces og på deres vej mod EU-medlemskab ⁴⁷forankrede decentraliseringsdebatten

³⁵ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/horizon-miss-2023-cit-02-01>

³⁶ Venskabsaftaler i Ukraine indgås både på lokalt plan (hovedsagelig på byniveau) og på regionalt plan (oblast) og på subregionalt plan/distriktsniveau (rayons).

³⁷ For et godt overblik over disse vanskeligheder og anbefalinger til at overvinde dem henvises til Smętkowski, M., Kniazevych, A., Olechnicka, A., Orchowska, J., og Przekop-Wiszniowska, E., [Samarbejde mellem EU's byer og regioner med deres ukrainske partnere](#), undersøgelse bestilt af REGI-udvalget i Europa-Parlamentet 2023.

³⁸ *Ibid.*, i 2022 havde ukrainske byer mere end 1.000 venskabsaftaler med udenlandske partnere, mens myndighederne på regionalt plan og distriktsniveau havde undertegnet næsten 350 sådanne aftaler — mere end to tredjedele var med EU's modparter.

³⁹ I februar 2022 var der 80 partnerskaber mellem tyske og ukrainske kommuner, se [Karte: 80 deutsch-ukrainische Städtepartnerschaften | BMZ](#); nu er der 120 partnerskaber, se <https://www.bertelsmann-stiftung.de/de/unsere-projekte/kommunen-in-der-ukrainekrise-staerker/projektnachrichten/staedtepartnerschaften>. se også <https://cities4cities.eu/14-ukrainian-communities-started-cooperation-with-17-german-municipalities/>.

⁴⁰ F.eks. mellem den franske region Bourgogne-Franche-Comté og den ukrainske Vinnytsia Oblast, se <https://www.infos-dijon.com/news/bourgogne-franche-comte/bourgogne-franche-comte/relations-internationales-la-region-bourgogne-franche-comte-prepare-un-partenariat-avec-l-oblast-ukrainien-de-vinnytsia.html>.

⁴¹ <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/Ukraine-Alliance-Insight.pdf>.

⁴² Se f.eks. undersøgelsen udarbejdet af Transparent Cities Programme, der er tilgængelig under [Samarbejde mellem søsterbyer: områder, hvor udenlandske kommuner støtter ukrainske byer](#).

⁴³ Smętkowski, M., Kniazevych, A., Olechnicka, A., Orchowska, J., og Przekop-Wiszniowska, E., [Samarbejde mellem EU's byer og regioner med deres ukrainske partnere](#), undersøgelse bestilt af REGI-udvalget i Europa-Parlamentet 2023.

⁴⁴ <https://cor.europa.eu/en/engage/Pages/European-Alliance-of-Cities-and-Regions-for-the-reconstruction-of-Ukraine.aspx>.

⁴⁵ <https://cor.europa.eu/en/events/Pages/putting-lugano-principles-into-action.aspx>.

⁴⁶ Den fuldstændige liste over partnere og associerede partnere i den europæiske alliance af byer og regioner til genopbygning af Ukraine findes på <https://cor.europa.eu/en/engage/pages/european-alliance-of-cities-and-regions-for-the-reconstruction-of-ukraine.aspx#Partners>.

⁴⁷ Præsenteret af RU på vegne af den europæiske alliance af byer og regioner til genopbygning af Ukraine på workshoppen med [henblik på genopretningskonferencen i London, der blev afholdt den](#) 25. maj 2023.

på genopretningskonferencen i Ukraine⁴⁸ ved at gentage kravet om direkte deltagelse af regioner og byer som afgørende for en vellykket genopretning, genopbygning (herunder projektprioritering, planlægning og udvælgelse) og EU-tiltrædelsesforberedelser.

EN EUROPÆISK ALLIANCE TIL GENOPBYGNING

ET RU-INITIATIV TIL KOORDINERING AF BISTAND OG STØTTE TIL UKRAINSKE REGIONER

Den europæiske alliance af byer og regioner til genopbygning af Ukraine udgør en platform for koordinering af bistandsindsatsen og udtrykker stærk politisk og symbolsk støtte fra EU's regioner og byer til deres ukrainske modparter med⁴⁹ henblik på at sikre deres meningsfulde deltagelse i genopbygningsprocessen i overensstemmelse med dens strategiske anbefalinger⁵⁰.

Arbejdet med at forberede Ukraines regioner og byer på EU-tiltrædelsesprocessen er i gang, og RU støtter sine partnere i gennemførelsen af de EU-mandede reformer. Efter symbolsk at bekræfte sin solidaritet med Ukraine ved at tildele Vitaliy Klitschko, formand for sammenslutningen af ukrainske byer og borgmester i Kiev, æresmedlem, chartrede⁵¹ RU sin vej til at støtte Ukraine i en konkret 10-punkts støttepakkeplan.⁵²

Ved straks at gennemføre planen har RU stillet kontorlokaler til rådighed for ukrainske lokale og regionale myndigheder, herunder⁵³ lokale ukrainske folkevalgte embedsmænd i sit program for unge folkevalgte politikere,⁵⁴ åbnet op for uddannelses- og rekrutteringsmuligheder for udstationerede eksperter fra ukrainske regioner og byer, vil genoplive peer-to-peer-samarbejdet med støtte fra EU's antikorrupsionsinitiativ⁵⁵ og dets koncept "Integrity Cities" og udvidet sin arbejdsgruppe om Ukraine for at yde målrettet politisk og teknisk støtte til ukrainske partnere for at hjælpe dem med at opnå god regeringsførelse på alle niveauer, styrke det lokale demokrati og fremme en decentraliseringsreform.⁵⁶

Solidaritet med Ukraine afhænger også af solidaritet mellem generationerne. Derfor lancerede RU og sammenslutningen af ukrainske byer "Summer Camps"-initiativet,⁵⁷ og mange byer og regioner organiserede ferieprogrammer for ukrainske børn og unge.⁵⁸ Omkring 20 byer og

⁴⁸ <https://www.unc-international.com/road-to-london-event>.

⁴⁹ <https://cor.europa.eu/en/engage/Pages/European-Alliance-of-Cities-and-Regions-for-the-reconstruction-of-Ukraine.aspx>.

⁵⁰ [https://cor.europa.eu/en/events/Documents/Recommendations til styrkelse af de lokale og regionale myndigheders rolle i Ukraine.pdf](https://cor.europa.eu/en/events/Documents/Recommendations%20to%20strengthen%20the%20role%20of%20local%20and%20regional%20authorities%20in%20Ukraine.pdf).

⁵¹ <https://cor.europa.eu/en/news/Pages/Bureau-Ukraine.aspx>.

⁵² [https://cor.europa.eu/en/events/Documents/CoR 10-punkts støttepakke til Ukraine.pdf](https://cor.europa.eu/en/events/Documents/CoR%2010-punkts%20støttepakke%20til%20Ukraine.pdf).

⁵³ I øjeblikket kontor i Lviv, der også fungerer som "frontkontor" for andre ukrainske subnationale myndigheder; se

<https://cor.europa.eu/en/news/Pages/Ukraines-regions-and-cities-take-further-steps-towards-EU.aspx>.

⁵⁴ https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/join-yep-community-young-elected-politician-programme-2023_en?s=232.

⁵⁵ <https://euaci.eu/>.

⁵⁶ <https://cor.europa.eu/en/news/Pages/Local-and-regional-authorities-will-be-key-to-Ukraine's-reconstruction.aspx>.

⁵⁷ Præsenteret i RU's 10-punkts støttepakke til Ukraine, tilgængelig på [https://cor.europa.eu/en/events/Documents/CoR 10-punkts støttepakke til Ukraine.pdf](https://cor.europa.eu/en/events/Documents/CoR%2010-punkts%20støttepakke%20til%20Ukraine.pdf).

⁵⁸ I skrivende stund og ifølge de oplysninger, som Regionsudvalget har kendskab til, har følgende kommuner organiseret eller planlægger at afholde ferier for ukrainske børn: Dunkerque (FR), Budapest (HU), Łódzkie (PL), Athitos (EL), Essen (DE), Pontevedra (ES), Palanga, Wielkopolska (PL), Burgenland (AT), Maramures (RO), Grand Fort Philippe (FR), Tampere (FI), Gdansk (PL), Pomorskie (PL), Berlin (DE), Tukums, Tauragė distriktskommune, Andrychow (PL) Bourron-Marlotte (FR), Podkarpackie (PL), Ronneby, Klaipėda, Warmia og Mazury (PL), Gozo-øen (MT), Ličko-Senjska županija (HR), Väike-Maarja Parish, Bielany-distriktet i Warszawa (PL), Cascais (PT), Stockholm (SE), Mazovia-regionen (PL) Keila, Tallin (EE), Tartu (EE), Mustvee vald (EE), Jõgevamaa (EE), Saarde vald (EE), Rakvere Vald (EE), Trenčín (SK) Lund (SE) se <https://www.euractiv.com/section/politics/news/eu-cities-and-regions-to-host-summer-camps-for-ukrainian-children/>.

regioner fra 12 medlemsstater har sponsoreret sjove ophold fuld af aktiviteter, sport og kulturelle arrangementer og givet et tiltrængt pusterum og følelse af normalitet for ca. 1800 ukrainske børn og unge.

EN PAUSE FRA KRIGEN

SOMMERFERIE FOR UKRAINSKE BØRN

Sommerferie for ukrainske børn 59 gav mange ukrainske børn mulighed for at nyde sommerferieprogrammer i forskellige byer og regioner, såsom Nîmes (Frankrig), Athen (Grækenland), Rom (Italien), Tampere (Finland), Gdansk (Polen), Portimão (Portugal), Preiți (Letland), Wielkopolska (Polen), Lubelskie (Polen), Maramureș (Rumænien), Podkarpackie (Polen), Pomorskie (Polen), Bayern (Tyskland), Łódzkie (Polen)⁶⁰ samt Miskolc og Sátoraljaújhely (Ungarn).⁶¹

Anbefalingerne fra RU's medlemmer og alliancepartnerne er blevet mere og mere relevante i overensstemmelse med Ukraines ambitioner om EU-medlemskab. Som anbefalet i RU's udtalelse om *EU's byer og regioners rolle i genopbygningen af Ukraine* skal⁶² decentraliseringsreformen integreres i den overordnede arkitektur for Ukraines genopretnings- og genopbygningsprocesser, og de ukrainske lokale myndigheder skal spille en fremtrædende rolle i beslutningstagningen vedrørende genopbygningsprojekter. For at hjælpe ukrainske regioner og byer med at tiltrække og forvalte de nødvendige internationale midler og investeringer effektivt i overensstemmelse med retsstatsprincipperne, flerniveaustyring og nul tolerance over for korruption genfremsatte⁶³ RU sit forslag til et Erasmus-program for lokale embedsmænd og om oprettelse af en europæisk skole for lokal forvaltning.

Det er vigtigt at hjælpe regioner og byer i Ukraine med at udvikle den nødvendige kapacitet til at opfylde kriterierne for medlemskab,⁶⁴ og RU opfordrer kraftigt alle regioner og byer til at deltage gennem en-til-en-partnerskaber og den bredere alliance af byer og regioner til genopbygning af Ukraine. EU og dets medlemsstater er nødt til at øge deres støtte til Ukraine på vej mod EU-tiltrædelse, herunder med hensyn til teknisk ekspertise, kapacitetsopbygning og institutionelle reformer, for at sætte landets regioner og byer i stand til at kortlægge behovene i forbindelse med kortsigtede genopbygningsmål, men også for at gennemføre de langsigtede strategier for digital og grøn omstilling med henblik på at opfylde og skabe betingelserne for øget modstandsdygtighed og bedre borgernes trivsel.⁶⁵ Et godt eksempel i denne henseende er det EU-finansierede projekt **Borgmesterpagten — Øst**, som har til formål at indføre EU's klima- og energiinitiativ for landene i

⁵⁹ Et særligt initiativ med fokus på børn af ukrainske militærfolk og nøglearbejdere med base i Ukraine iværksat af Det Europæiske Regionsudvalg og Sammenslutningen af ukrainske byer.

⁶⁰ <https://www.euractiv.com/section/politics/news/eu-cities-and-regions-to-host-summer-camps-for-ukrainian-children/>.

⁶¹ <https://hungarytoday.hu/hundreds-of-ukrainian-children-to-enjoy-camps-in-hungary/>.

⁶² Flere oplysninger findes i Regionsudvalgets udtalelse "[EU's byer og regioners rolle i genopbygningen af Ukraine](#)", CIVEX-VII/018, 10.-12. oktober 2022, ordfører: Dario Nardella (PES/IT), borgmester i Firenze.

⁶³ Der blev fremsat konkrete anbefalinger til vejen frem på workshoppen om styrkelse af de lokale og regionale myndigheders rolle i Ukraines genopretnings- og genopbygningsproces og på deres vej mod EU-medlemskab, som Regionsudvalget afholdt i fællesskab på vegne af den europæiske alliance af byer og regioner til genopbygning af Ukraine med Europa-Kommissionen, Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling samt Ukraines, Det Forenede Kongeriges og Schweiz' regeringer den 25. maj 2023; se: [https://cor.europa.eu/en/events/Documents/Recommendations to styrkelse af de lokale og regionale myndigheders rolle i Ukraine.pdf](https://cor.europa.eu/en/events/Documents/Recommendations%20to%20strengthen%20the%20role%20of%20local%20and%20regional%20authorities%20in%20Ukraine.pdf) med henblik på at styrke de lokale og regionale myndigheders rolle i Ukraine.pdf

⁶⁴ Europa-Parlamentets [beslutning om bæredygtig genopbygning og integration af Ukraine i det euroatlantiske samfund](#), juni 2023.

⁶⁵ Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, [Genopbygning af Ukraine gennem styrkelse af regional og kommunal forvaltning](#), november 2022.

det østlige partnerskab og har 198 underskrivende kommuner i Ukraine med 158 lokale handlingsplaner.⁶⁶

⁶⁶ <https://www.com-east.eu/en/>.

B. Energikrise

Energikrisen har haft en betydelig indvirkning på alle samfund i hele Europa. På trods af de skyhøje energipriser og den høje inflation er de lokale og regionale myndigheder ikke desto mindre fortsat med at levere væsentlige tjenester i Europas 90000 byer, 900 byer og 280 regioner. De har truffet foranstaltninger til at sikre energibesparelser, driftskontinuitet på energiområdet og beredskabsplaner med det formål at styrke energimodstandsdygtighed. De har også ydet økonomisk og social hjælp til sårbare husholdninger og små og mellemstore virksomheder. Krisen øgede imidlertid også de strukturelle spørgsmål om fremtidige investeringer: hvordan bekæmper vi energifattigdom i vores samfund? Hvordan støtter vi energiomstillingen i vores lokale virksomheder for at bevare den globale konkurrenceevne?

I 2022 var EU nødt til at tilføje til "Fit for 55"-dagsordenen, som allerede var optaget, betydelige yderligere foranstaltninger og foranstaltninger til håndtering af energikrisen, f.eks. REPowerEU. Ruslands invasion af Ukraine og den efterfølgende nedgang i den russiske gaseksport til EU pressede priserne til hidtil utænkelige højder, hvilket forårsagede smerte for husholdninger og virksomheder. I denne udfordrende kontekst tog regioner og byer udfordringen op og reagerede beslutsomt.

Selv om de nuværende resultater i hele EU er prisværdige, er der store muligheder for yderligere fremskridt. **I sin hasteresolution om byer og regioner som reaktion på energikrisen: på vej mod en egentlig europæisk energiunion,⁶⁷ der blev vedtaget i februar 2023, understregede Regionsudvalget den afgørende rolle, som regioner og byer spiller med hensyn til at støtte mennesker, der er berørt af energikrisen, og gennemføre foranstaltninger til at sikre energibesparelser og energidriftskontinuitet.**

Men for yderligere at fremskynde omstillingen til ren energi skal byer og regioner inddrages i igangværende energireformer for at sikre strategiske investeringer. Ved at skabe synergier mellem EU's finansieringsinstrumenter kan projekter vedrørende bæredygtig energi fremskyndes på lokalt plan. Først da vil der blive opnået en reel energi- og klimaunion.

Dette er en presserende opfordring til handling. Stigende energipriser påvirker alle europæere, især de mest sårbare. Mellem 2019 og 2022 steg den gennemsnitlige andel af energiforbruget i et husholdningsbudget med mere end 1/3 og næsten fordobledes i nogle EU-medlemsstater. Elpriserne er steget med 35 % i løbet af det seneste år,⁶⁸ og de seneste vurderinger anslår, at fattigere husholdninger vil skulle betale mindst 25 % af deres samlede udgifter til energiregninger.⁶⁹

Omkring 40 millioner EU-borgere (9,3 % af befolkningen) var ikke i stand til at holde deres hjem tilstrækkeligt varme i 2022.⁷⁰ Energikrisen, der blev forværret af krigen, er allerede forværret i udfordrende situationer og udgør en risiko for at øge energi- og mobilitetsfattigdom. De lokale økonomier påvirkes kraftigt, og mange familievirksomheder og små og mellemstore virksomheder er

⁶⁷ Regionsudvalgets [resolution om byer og regioner som reaktion på energikrisen: på vej mod en egentlig europæisk energiunion](#), februar 2023.

⁶⁸ Det Europæiske Råd, [Infografik — Energikrise: Tre EU-koordinerede foranstaltninger til reduktion af regninger](#), oktober 2022 — baseret på Eurostats data fra september 2022.

⁶⁹ Mercator Research Institute on Global Commons and Climate Change, [Effekter af energipriskrisen på europæiske husholdninger: Sociopolitiske udfordringer og politiske løsningsmodeller](#), maj 2022.

⁷⁰ Eurostat, [manglende evne til at holde hjemmet tilstrækkeligt varmt — EU-SILC-undersøgelse](#), Onlinedatakode: ILC_MDES01.

tvunget til at reducere deres aktiviteter og arbejdsstyrke.⁷¹ Desuden bidrager krisen yderligere til uligheder mellem kønnene, idet kvinder og husstande, der ledes af kvinder, er mere tilbøjelige til at blive påvirket af energifattigdom og drastiske energibesparelser som følge af strukturelle uligheder i indkomstfordelingen, socioøkonomisk status og den kønsbestemte omsorgsforskel.⁷² I 2022 fandt Eurofound, at 44 % af enlige mødre og 31 % af enlige kvinder kæmpede for at betale deres energiregninger⁷³.

RU gennemførte for nylig en undersøgelse blandt netværket af regionale knudepunkter (RegHub)⁷⁴ om *fremtiden for den grønne pagt: at gøre status og se fremad*. Ifølge undersøgelsesresultaterne **bekræfter et betydeligt flertal af respondenterne (75 %), at deres respektive regioners eller byers klimatiltag er blevet påvirket af den igangværende energikrise**. Da en betydelig del af deltagerne (90 %) blev spurgt om de vigtigste udfordringer, der hindrer fremskridt i produktionen af ren energi, peger de på behovet for særlige finansieringsmekanismer. Derudover fremhæver 80 % af respondenterne betydningen af støtte til innovation, mens 50 % understreger betydningen af kapacitetsopbygning.

Regioner og byer har taget modige og øjeblikkelige skridt til at reducere deres eget energiforbrug efter den russiske invasion af Ukraine. RU's *regionale og lokale barometerundersøgelse*⁷⁵ foretaget af Ipsos europæiske offentlige anliggender viste, at et flertal af respondenterne (63 %) bekræftede, at deres by eller region har truffet foranstaltninger til at reducere energiforbruget, mens omkring en fjerdedel (27 %) svarede, at deres by eller region har gennemført foranstaltninger til at indføre mere bæredygtig transport i deres område.

Disse bestræbelser omfatter forskellige initiativer såsom reduktion af stuetemperaturen i offentlige bygninger, slukning af julelys, fremskyndelse af udrulningen af LED-pærer (Warszawa, Polen), installation af dynamiske gadebelysningsystemer (Jena, Tyskland) og deltagelse i offentlige oplysnings- og handlingskampagner på arbejdspladsen (Graz, Østrig) og i skolerne (Cesena, Italien). Regioner og byer har arbejdet direkte med borgere og virksomheder og demonstreret borgernes tapperhed og beslutsomhed i både by- og landområder.

" **EU Cities Energy Savings Sprint**", der blev lanceret⁷⁶ i fællesskab af RU, Borgmesterpagten Europa og Kommissionen, har været en central aktivitet, der har til formål at fremhæve, at enkle foranstaltninger som f.eks. at sætte en termostat på 19 °C (som det ses i byer som Leipzig (Tyskland), Bordeaux (Frankrig) og Gent (Belgien)) ikke blot vil holde energiregningerne i skak, men også bidrage til at skabe et mere modstandsdygtigt og miljøvenligt Europa.

⁷¹ Europa- [Kommissionen, rapport om status over energiunionen, oktober 2022](#).

⁷² For yderligere oplysninger henvises til Regionsudvalgets udtalelse, ligestilling mellem [kønnene og klimaændringer: integration af kønsperspektivet i den europæiske grønne pagt](#), ENVE-VII/018, 26.-27. januar 2022, ordfører Kata Tüttő (HU/PES), medlem af den [lokale generalforsamling i Budapest, Ungarn](#) og De Forenede Nationer, [rapport om den ukrainske krises globale køns effekter på energiadgang og fødevarer sikkerhed og ernæring](#), 2022.

⁷³ <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/society/20230224STO76403/international-women-s-day-the-gender-aspects-of-energy-poverty>.

⁷⁴ [RU's netværk af regionale knudepunkter \(RegHub\)](#) består af en gruppe lokale og regionale interessenter, der overvåger gennemførelsen af EU's politikker på stedet og sikrer, at der tages hensyn til lokale og regionale stemmer, når disse politikker evalueres på europæisk plan. Det omfatter 46 medlemmer, 10 observatører og et tilknyttet organ. RegHub er også en undergruppe under Europa-Kommissionens Fit for Future-plattform.

⁷⁵ <https://cor.europa.eu/en/our-work/Pages/EURegionalBarometer-Survey-2023.aspx>.

⁷⁶ <https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/cities-energy-saving-sprint>.

EU's indsats for at bekæmpe energifattigdom er fortsat resolut gennem hurtig beslutningstagning og gennemførelse af nødforanstaltninger til beskyttelse af sårbare forbrugere. I oktober 2022 nåede Rådet for Den Europæiske Union til enighed om en forordning om en nødindsats til håndtering af høje energipriser og tildelte 140 mia. EUR til støtte for EU's husholdninger og virksomheder.⁷⁷

De foranstaltninger, der træffes for at bekæmpe energifattigdom, er ikke desto mindre stort set lokale, hvilket fremgår af initiativet fra EU's knudepunkt for rådgivning om energifattigdom.⁷⁸ Specifikke projekter vedrørende energifattigdom med en social inklusionsvinkel blev også støttet af Interreg Europe-programmet 2014-2020⁷⁹ og gennem innovative foranstaltninger i byerne, f.eks. med projektet "Energifattigdomsefterretningsenhed" i Getafe (Spanien).⁸⁰ Regioner og byer har ydet væsentlige tjenester og rådgivning og kanaliseret social støtte for at hjælpe borgere og virksomheder med at udholde denne meget udfordrende periode.

Ud over at tackle den umiddelbare energiomkostningskrise skal de langsigtede mål om at vende klimaændringerne og fremme energiomstillingen opretholdes og fremmes. EU's overgang fra fossile brændstoffer til vedvarende energikilder og energieffektivitet kan kun gøres mulig med engagement og aktivt engagement fra regioner og byer i samarbejde med borgerne og civilsamfundet. EU's grønne pagt er hjørnesteinen i denne proces, og dens korrekte gennemførelse kan kun opnås gennem direkte inddragelse af borgere og myndigheder på lokalt og regionalt plan — hvor grønne energiprojekter realiseres.

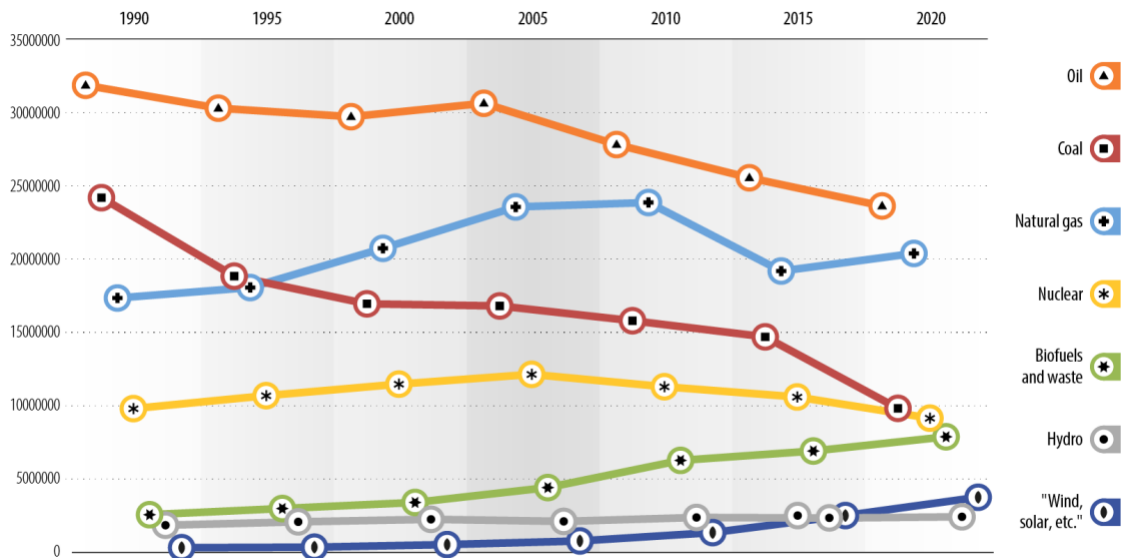
Vedvarende elektricitet står i spidsen for denne omstilling og erstatter gradvist fossile brændstoffer til opvarmingskøling (f.eks. med varmepumper) og transport (e-biler, e-tog osv.). Nedenstående graf viser omfanget af denne havændring i EU, da EU's grønne pagt begyndte at slå sig ned. Forøgelsen af vedvarende energikilder i en sådan grad, at de erstatter fossile brændstoffer, vil kræve betydelige investeringer, men også betydelig støtte fra samfundet til nye solparker, havvindmølleparker og andre projekter, der vil blive placeret i EU. Det vil være af afgørende betydning, at der også produceres vigtigt udstyr til produktion af vedvarende energi i EU. Her **kan regioner og byer være katalysatorer og acceleratorer for omstillingen og samtidig øge bevidstheden og samle offentlighedens støtte til de spørgsmål, der står på spil på stedet.**

⁷⁷ Rådet for Den Europæiske Union, [forordning \(EU\) 2022/1854](#), oktober 2022.

⁷⁸ https://energy-poverty.ec.europa.eu/index_en

⁷⁹ Se f.eks. følgende europæiske projekter, Poverty — [Vedvarende energi for ugunstigt stillede grupper \(2019-2023\)](#) eller [Comact — Community skræddersyede foranstaltninger til afbødning af energifattigdom \(2020-2023\)](#).

⁸⁰ Yderligere oplysninger findes på <https://uia-initiative.eu/en/uia-cities/getafe>.

Figur 3 — Elektricitetsproduktion efter kilde, Europa 1990-2020

Kilde — RU-samling baseret på Det Internationale Energiagentur⁸¹

Note — Den samlede energiforsyning her omfatter ikke handel med elektricitet og varme/kul omfatter også tørv og olieskifer, hvor det er relevant.

EU's grønne pagt og REPowerEU skal gennemføres på en mere integreret måde, der prioriterer innovation og effektivitet i, hvordan energi produceres og forbruges, samtidig med at ingen by eller region lades i stikken. På denne transformative rejse går regioner og byer i spidsen. I RU's RegHub-undersøgelse om den grønne pagts *fremtid: at gøre status og se fremad på* 82 **45 % af respondenterne bekræfter, at deres by eller region har fastsat et mål om klimaneutralitet, der skal nås inden 2050, hvilket viser deres ambition om at overskride EU's bredere mål.** Et andet skinnende eksempel på denne forpligtelse kan ses i de mere end 100 byer, der har tilsluttet sig EU's mission om klimaneutralitet og intelligente byer, og som har forpligtet sig til at opnå klimaneutralitet senest i 2030.

REGIONER OG BYER, DER FREMMER "DYB INNOVATION"

VARMEPUMPER ERSTATTER GAS TIL OPVARMNING OG KØLING

EU's husholdninger køber og installerer varmepumper i et rekordhøjt tempo. Dette muliggøres af skatteincitamenter, f.eks. lavere beskatning og/eller indkøbssubsidier fra staten, men også via lokalforvaltningens fleksibilitet og støtteforanstaltninger i form af forenklede ansøgningsprocedurer for installation og i mange tilfælde yderligere finansieringsstøtte. Som følge af ovenstående tyder markedstendenserne på, at der blev solgt et rekordstort antal anlæg på næsten 3 mio. varmeanheder i 2022.

I Polen voksede varmepumpemarkedet f.eks. med 121 % år-til-år i de første tre kvartaler af 2022. I 2022 steg salget af varmepumper med 53 % år-til-år i Tyskland. Med forsigtige antagelser anslås det, at anvendelsen af varmepumper alene vil reducere EU's gasforbrug i 2023 med 20 TWh.⁸³

⁸¹ <https://www.iea.org/regions/europe>.

⁸² <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/green-deal-taking-stock-looking-ahead.pdf>

⁸³ <https://www.ehpa.org/poland-spectacular-growth-in-heat-pump-sales-in-the-first-three-quarters-of-2022/>
<https://www.ehpa.org/germanys-impressive-heat-pump-sales-growth-53-in-2022/>.

2023 er stadig et år med tilpasning til den nye geopolitik på energimarkedet. EU's økonomi blev hårdt ramt af virkningerne af krigen mod Ukraine, men forblev robust, og høje energipriser blev modvirket af politiske indgreb. Specifikke foranstaltninger på regionalt og lokalt plan med henblik på at reducere energiforbruget, vedtage energibesparende foranstaltninger i offentlige bygninger, udrulle og tilskynde til brug af offentlig transport og generelt være mere brændstofeffektive, sammen med omfattende innovationstiltag, ikke kun mindsket russisk energiafhængighed, men banede også vejen for et renere energiperspektiv for EU.

Selv om 2022 markerede en fremskyndelse af omstillingen af det europæiske energimix, var det også et vendepunkt for mange regioner, hvis økonomier er baseret på energiintensive industrier, og hvis produktion faldt. Disse regioner huser vigtige industrifaciliteter til grundmetaller, kemikalier, ikke-metalliske mineraler og papir, hvor energiomkostningerne udgør en langt større andel af produktionsomkostningerne end for mindre energiintensiv produktion. Da udsving i energipriserne og ustabilitet sandsynligvis vil være normen i en overskuelig fremtid, vil det være afgørende for EU at vedtage en blanding af politikker for at undgå, at disse regioner og industrier taber ud af den globale konkurrence.

Afgangen fra russisk gas er en mulighed for at fremskynde ikke-fossile brændstoffers fremtrædende plads i EU's energimix og for EU at blive energiuafhængig. Mere vind, sol, vandkraft, geotermisk energi og et betydeligt fokus på energieffektivitet har været de valgte ingredienser i denne omstilling. Dette skift i retning af indenlandsk energiproduktion, der er kernen i **REPowerEU-indsatsen, understreger regionernes og byernes afgørende rolle med hensyn til at lette gennemførelsen af mere, større og lokalt relevante projekter for ren energi inden for tid og budgetbegrænsninger** — alt sammen under overholdelse af strenge miljømæssige og sociale kriterier, der er fastsat i EU-lovgivningen og den nationale lovgivning.⁸⁴

ET KLIMAAGENTUR SOM EN ONE-STOP-SHOP FOR RENOVERING BUDAPEST, UNGARN

Budapest planlægger at tackle private bygningers lave energimæssige ydeevne og energifattigdom med oprettelsen af CARES, et klimaagentur for renovering af boliger.⁸⁵ Pilotaktiviteterne har til formål at tackle følgende udfordringer i forbindelse med energieffektiv boligmasse:

1) manglen på incitament for private ejere til at renovere deres huse på grund af manglende nationale finansieringsordninger og lofter for husholdningernes energipriser på nationalt plan

2) delvis adgang til EU-midler, der begrænser kommunens mulighed for at gribe ind i boligområdet marked uden ekstern støtte.

Målet er at etablere et klimaagentur i form af en one-stop-shop-model, der skal udvikle finansielle modeller i samarbejde med forretningsbanker og internationale finansielle aktører. Agenturet vil

⁸⁴ Fællesskabets energi er et nøglebegreb, der kombinerer vedvarende energi og tiltag på kommunalt plan; yderligere oplysninger findes på <https://www.rescoop.eu/news-and-events/stories/september-success-story-citizens-teaming-up-with-their-municipalities-in-the-energy-transition>.

⁸⁵ Yderligere oplysninger findes på <https://netzerocities.eu/budapests-pilot-city-activity-cares-climate-agency-for-renovation-of-homes/>.

være ansvarligt for at sikre, at de finansielle produkter når ud til slutbrugerne, og at der anvendes intelligente tekniske løsninger som led i renoveringen. Interventionsområderne udvælges på grundlag af videnskabelige resultater og tekniske og socioøkonomiske bygningsparametre. Klimaagenturet vil også lægge særlig vægt på at inddrage lokalsamfund og udforme offentlige holdninger, samtidig med at energifattigdom mindskes.

EN ØMODEL FOR GRØN, AUTONOM ENERGI HALKI, GRÆKENLAND

Halki er den første ø, der vil være en del af GR-Eco Islands- projektet,⁸⁶ et partnerskab mellem græske og franske virksomheder, under koordinering af det græske miljø- og energiministerium og med deltagelse af de lokale myndigheder, der har til formål at omdanne græske øer til modeller for grøn økonomi, energiautonomi, digital innovation og økologisk mobilitet.

Projektet omfatter forskellige foranstaltninger såsom øget brug af vedvarende energikilder, etablering af digital infrastruktur, fremme af energieffektivitet, bæredygtig forvaltning af affald og vand, e-mobilitet og elektrificering af transport og grøn omstilling af landbrug og turisme.

HalkiON er det første lokale energifællesskab til at eje og drive et solcellekraftværk på en ikke-forbundet græsk ø. Beboere, virksomheder og kommunen Halki vil drage fordel af en reduktion på 55 % i elregninger, årlige besparelser på 180000-250 000 EUR, energi selvforsyning og en reduktion på 1800 tons CO₂-udledning om året. ⁸⁷

PORTO ENERGY-HUB ONE-STOP-SHOP INDDRAGELSE AF BORGERE OG LOKALE ENHEDER I PORTO, PORTUGAL

AdePorto (Porto Energiagentur) koordinerer Porto Energy elevator-projektet (PEER), der har til formål at støtte offentlige og private enheder i udviklingen af dristige renoveringsprogrammer og integrere nye finansielle ordninger i Porto Metropolitan Area nord for Portugals Douro-flod.

AdePortos ambitiøse renoveringsprogram har resulteret i oprettelsen af kvikskranker, der indfører innovative finansieringsordninger for at renovere 3000 boliger og tilskynde borgerne til at engagere sig i energieffektivitet og produktion af vedvarende energi. Projektet fokuserer på eksisterende familiebygninger, især i sociale boliger og lavindkomstboliger, både offentlige og privatejede. Hovedformålet er at have 3000 renoverede boliger og 12 MW solcelleanlæg installeret ved projektets afslutning.⁸⁸

HJÆLP TIL FORBRUGERNE UNDER ENERGIKRISEN

⁸⁶ Yderligere oplysninger findes på <https://clean-energy-islands.ec.europa.eu/news/gr-eco-islands-turning-greek-islands-models-green-sustainable-development> og for 2023 [data](#).

⁸⁷ <https://greekcitytimes.com/2023/03/29/the-greek-island-of-halki-produces-all-their-energy-needs/>.

⁸⁸ Oplysninger hentet fra [Engaging borgere og lokale enheder — "Porto Energy Hub" one-stop-shop — Fedarene](#).

CASTILLA Y LEÓN, SPANIEN

Det regionale energiagentur i Castilla y León, EREN, har planlagt og vedtaget en lang række foranstaltninger, fra solceller til radiokampanjer, for at muliggøre energibesparelser- og effektivitetsforanstaltninger, der støtter de castilianske borgere som reaktion på den igangværende energikrise.⁸⁹ Eren gennemfører to støtteprogrammer for at hjælpe forbrugerne i Castilla y León med at håndtere virkningerne af energikrisen, med mere end 80 mio. EUR i støtte fra Next Generation EU til individuelle forbrugere og virksomheder.

Det første tilskudsprogram (budget på 71,8 mio. EUR) blev iværksat i januar 2022 med det formål at fremme investeringer i egetforbrug og lagring med vedvarende energikilder og gennemføre termiske vedvarende energianlæg i boligsektoren. Det samlede budget er på 340 mio. EUR. Det andet tilskudsprogram (8,2 mio. EUR) fremmer investeringer i gennemførelsen af varmesystemer fra vedvarende energikilder i andre sektorer end boligsektoren.

De vigtigste foranstaltninger omfatter:

- Nye energibesparelser- og effektivitetsforanstaltninger
- Foranstaltninger, der har til formål at mindske afhængigheden af fossile brændstoffer, f.eks. installation af solpaneler på hustagene i offentlige bygninger
- Energieffektivitetsforanstaltninger i den offentlige bygningsmasse
- Fremme af brugen af cykler, elcykler og e-scooter som erstatning for private køretøjer
- Offentlige oplysningskampanjer på tv, radio og online.

UDFASNING AF FOSSILER

EN VEJ MOD GRØNNERE OG MERE EFFEKTIV BOLIGOPVARMNING

EAP, energiagenturet i byen Plovdiv (Bulgarien), støtter udfasningen af brænde og kul til husholdningsopvarmning. Miljøhandlingsprogrammet har længe været fortalere for bæredygtig anvendelse af lokal biomasse til opvarmning og øget energieffektivitet for varmeapparater som det vigtigste middel til bekæmpelse af luftforurening. Agenturet tilbyder et 100 % statstilskud til 3500 husstande til at erstatte deres gamle brændeovne med miljøvenlige alternativer. Denne aktion viser, hvordan integrerede dekarboniserede politikker og lavemissionspolitikker kan være afgørende for at tackle de energi-, klima- og miljøudfordringer, som regioner og byer står over for.⁹⁰

⁸⁹ Yderligere oplysninger findes på <https://fedarene.org/best-practice/eren-helping-consumers-in-castilla-y-leon-face-the-effects-of-the-energy-crisis/>.

⁹⁰ [Plovdivs vej mod mere effektiv, grøn og energiafhængig boligopvarmning — Fedarene.](#)

C. Klimakatastrofer

Den globale opvarmning og klimaændringerne rammer de europæiske regioner hårdt. Lokale befolkninger og økonomier lider i stigende grad under virkningerne af forstyrrende hedebølger, tørke, pludselige oversvømmelser og naturbrande. Selv om de lokale og regionale myndigheder allerede er frontløbere med hensyn til at reducere drivhusgasemissionerne, er de i stigende grad nødt til at intensivere foranstaltningerne for at sikre klimatilpasning og modstandsdygtighed i deres lokalsamfund og beskytte liv, infrastruktur og virksomheder.

Europa har brug for investeringer i klimatilpasning med en anslået hastighed på 40 mia. EUR om året for at tilpasse sig en global temperaturstigning på 1,5° over 1990-niveauet. Dette vil stige til 120 mia. EUR og 200 mia. EUR om året for at tilpasse sig en temperaturstigning på henholdsvis 2 ° eller 3-4°.⁹¹ Hvilke europæiske regioner er mest sårbare over for klimarisici? Hvad er tilpasningsbehovet på lokalt plan? Hvordan kan vi hjælpe regionerne med at håndtere denne dobbelte omstilling, til klimaneutralitet, men også til modstandsdygtighed over for klimaændringer?

2023 forstørrelser relevansen af disse spørgsmål. Efter den varmeste juni og en række ekstreme vejrhændelser, herunder hedebølger og naturbrande i Sydeuropa, bekræftede Copernicus' klimaændringstjeneste, at den globale gennemsnitstemperatur for juli 2023 var den højeste nogensinde i nogen måned.⁹² De kritiske begivenheder i 2023 omfatter tørke i Sado-flodoplandet i Alentejo (Portugal) og Sau-bassinet i Catalonien (Spanien) og de ødelæggende oversvømmelser i Emilia Romagna og Le Marche (Italien).⁹³ I sidstnævnte tilfælde førte heavy regn til overløb af 23 floder i hele regionen, hvilket forårsagede omfattende skader og fortrænger mere end 30000 indbyggere. Denne katastrofale begivenhed kostede 14 menneskeliv, påvirkede i betydelig grad næsten en million mennesker og resulterede i en anslået skade på 5 mia. EUR. Katastrofale oversvømmelser hærgede også flere kommuner på tværs af to tredjedele af Sloveniens område, hvilket forårsagede syv tab og alvorlige materielle skader.⁹⁴ En anden klimakatastrofe registreret i sommeren 2023 var forekomsten af ca. 60 naturbrande, der forekommer samtidigt i Grækenland. Især på øen Korfu blev mere end 19000 borgere evakueret — den største sådanne evakuering i landets historie.⁹⁵

I 2022 blev der rapporteret om over 16000 dødsfald på grund af vejr- og klimahændelser med stor indvirkning, hvoraf 99,6 % af disse blev tilskrevet hedebølger.⁹⁶ Ifølge databasen over nødsituationer var⁹⁷ der 40 meteorologiske, hydrologiske og klimarelaterede farer i Europa i 2022, hvilket resulterede i 16365 rapporterede dødsfald og direkte berørte 156000 mennesker. Omkring 67 % af disse hændelser var oversvømmelses- og stormrelaterede. Som nævnt ovenfor tegner hedebølger sig imidlertid for det største antal ofre — med naturbrande, der også påvirker luftvejene og påvirker biodiversiteten — og en nylig undersøgelse offentliggjort af *Nature* fremhæver regional sårbarhed over for varmerelateret dødelighed med bemærkelsesværdige toppe i regionerne Portugal, Spanien, Italien, Grækenland og

⁹¹ Det Europæiske Miljøagentur, [Vurdering af omkostninger og fordele ved tilpasning til klimaændringer](#), 2023

⁹² Copernicus — Europas øje på jorden, [overfladelufttemperatur for juli 2023](#), juli 2023.

⁹³ Copernicus — Europas øje på jorden, [historiske oversvømmelser ramte Emilia-Romagna, Italien, maj 2023](#).

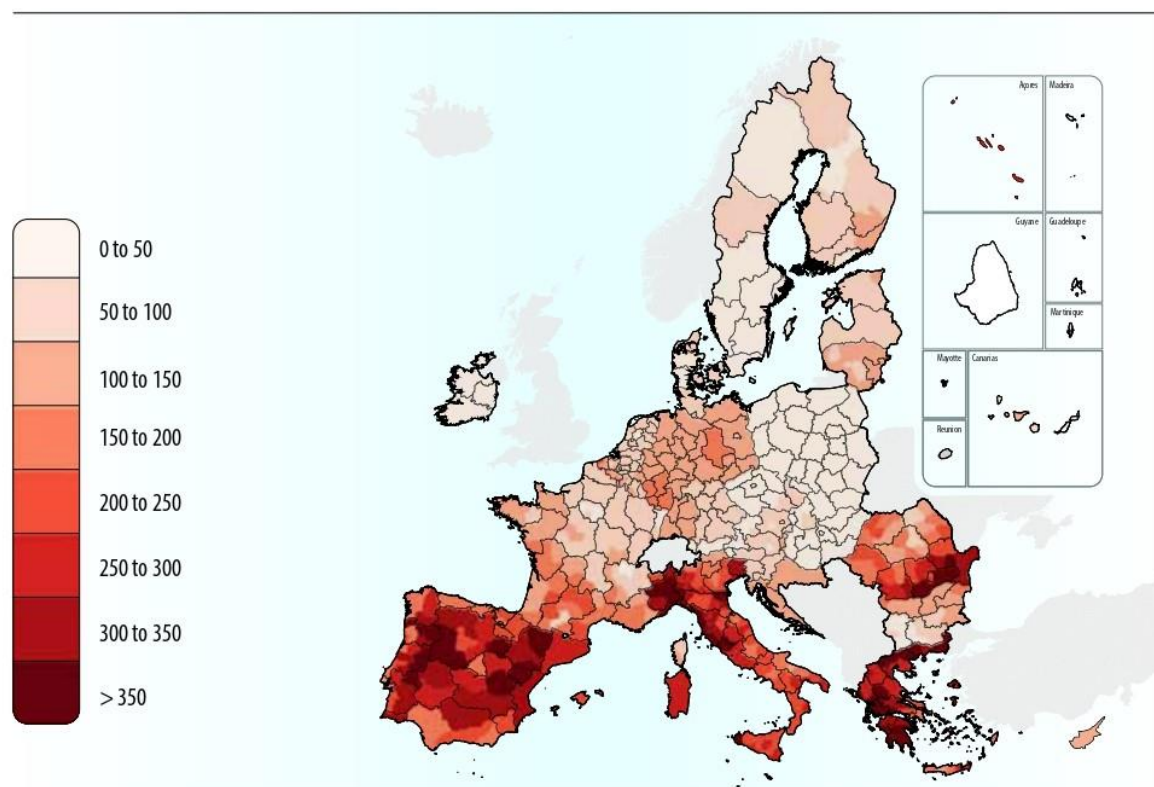
⁹⁴ Sloveniens regering, [værste oversvømmelser ramte Slovenien | GOV.SI](#), 2023

⁹⁵ <https://www.theguardian.com/world/2023/jul/24/greece-wildfires-corfu-evia-rhodes-heatwave-northern-hemisphere-extreme-weather-temperatures-europe>.

⁹⁶ Den Meteorologiske Verdensorganisation, [Klimasituationen i Europa](#), 2023.

⁹⁷ *Ibid.*

Rumænien samt i Sydfrankrig og flere regioner i Tyskland.⁹⁸ For at anerkende denne dystre virkelighed og understrege sit tilsagn om at gribe ind mod klimaændringer indviede EU for nylig den 15. juli som den årlige EU-dag for ofre for den globale klimakrise.⁹⁹

Figur 4 — Antal varmerelaterede dødsfald pr. million indbyggere pr. år (2015-2022)
Kilde — RU-samling baseret på naturen100

Note — Varmerelateret dødelighed i Europa (2015-2022)

Desuden **anslås emissioner af luftforurenende stoffer ifølge Det Europæiske Miljøagentur allerede at forårsage 315000 mennesker om året for tidligt, hvilket** svarer til en hel mellemstor by som Nantes (Frankrig), Timișoara (Rumænien), Bonn (Tyskland) eller Bari (Italien). Ud over drivhusgasser fra store industrianlæg i Europa anslås det, at det har kostet samfundet mellem 277 og 433 mia. EUR i 2017. Dette svarer til ca. 2-3 % af EU's bruttonationalprodukt (BNP), hvilket overstiger det samlede økonomiske output i mange enkelte medlemsstater.¹⁰¹

Eurostat beregner, at ekstreme vejrforhold har forårsaget over 145 mia. EUR i økonomiske tab i EU i løbet af det seneste årti.¹⁰² Desuden viser det 30-årige glidende gennemsnit af klimarelaterede økonomiske tab en klar tendens, som er steget med næsten 2 % årligt i løbet af det seneste årti.

⁹⁸ Ballester, J., Quijal-Zamorano, M., Méndez Turrubiates, R.F., Pegenaute, F., Herrmann, F.R., Robine J.M., Basagaña, X., Tonne, T., Antó, J.M., og H. Achebak, [Heat-relateret dødelighed i Europa i sommeren 2022](#). Naturmedicin, 2023.

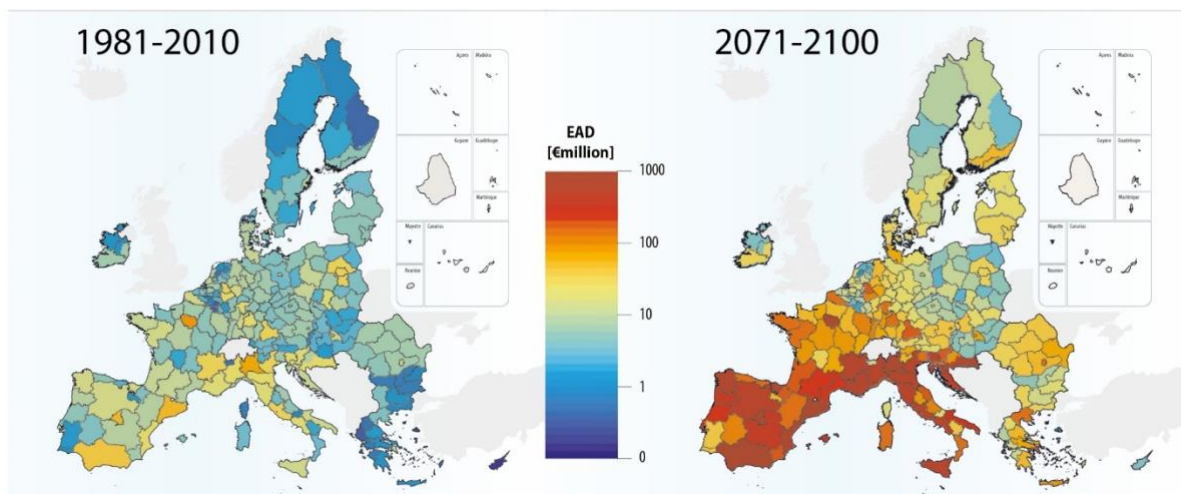
⁹⁹ https://climate.ec.europa.eu/news-your-voice/news/eu-day-victims-global-climate-crisis-2023-07-13_en.

¹⁰⁰ Ballester, J., Quijal-Zamorano, M., Méndez Turrubiates, R.F., Pegenaute, F., Herrmann, F.R., Robine J.M., Basagaña, X., Tonne, T., Antó, J.M., og H. Achebak, [Heat-relateret dødelighed i Europa i sommeren 2022](#). Naturmedicin, 2023.

¹⁰¹ Det Europæiske Miljøagentur, [Industriel luftforurening i Europa koster samfundet 277 EUR — 433 mia. EUR, september 2021](#).

¹⁰² Eurostat, [Tab som følge af klimaændringer: 145 mia. EUR i løbet af et årti](#), oktober 2022.

Klimarelaterede katastrofer skader også i stigende grad kritiske infrastrukturer såsom elnet, transportnet og informations- og kommunikationssystemer. De forventede årlige skader i Sydeuropa og store dele af Vest- og Centraleuropa vil være ødelæggende og økonomisk uudholdelige. Figuren nedenfor illustrerer tendenserne, hvis klimaændringerne ikke vendes. Denne forværring vil forværre de territoriale forskelle mellem EU's regioner og udgøre en betydelig udfordring for bæredygtigheden af kritisk infrastruktur og samfundets generelle velfærd. Kystregioner, der er omfattet af højemissionsscenarioer (en stigning på 3,2 til 5,4 °C inden 2100), kan lide økonomiske tab på ca. 39 mia. EUR om året inden 2050 og op til 960 mia. EUR om året mod slutningen af århundredet.¹⁰³

Figur 5 — Forventede årlige skader på kritisk infrastruktur i de europæiske regioner som følge af klimaændringer inden udgangen af århundredet (mio. EUR)
 Kilde — RU's kompilering baseret på Kommissionen¹⁰⁴

Ekstreme vejrforhold og klimakatastrofer reducerer også levedygtigheden og produktiviteten af mange lokale økonomiske aktiviteter. Regioner med høj beskæftigelse i landbruget eller byggesektoren er stærkt påvirket af længere og mere intense hedebølger. Arbejdsproduktiviteten vil falde, især i Middelhavsområdet. Hedebølger vil gøre udendørs arbejde hårdt og potentielt dødbringende.¹⁰⁵ For at give en følelse af omfang er det blevet anslået, at sommervarmebølgerne i 2023 koster Spaniens territorier, hvor lokale arbejdstagere var mest udsat for brændende temperaturer, 1 % af BNP; landbruget er ramt af langvarige tørkeperioder. Med hensyn til produktivitetstab svarer en dag med ekstrem varme (over 32 grader) til en halv dag med strejke.¹⁰⁶

Konsekvenserne af klimaændringerne risikerer også at forstyrre den lokale turistindustri betydeligt, ikke kun når det gælder destinationer, men også sæsonudsving. Turisme er en vigtig indtægtskilde for de sydlige regioner i Europa, navnlig på grund af Middelhavets tiltrækningskraft. En stigning i den globale temperatur forventes imidlertid at få ødelæggende virkninger på denne økonomiske aktivitet, som er grundlæggende i mange små landsbyer, byer og

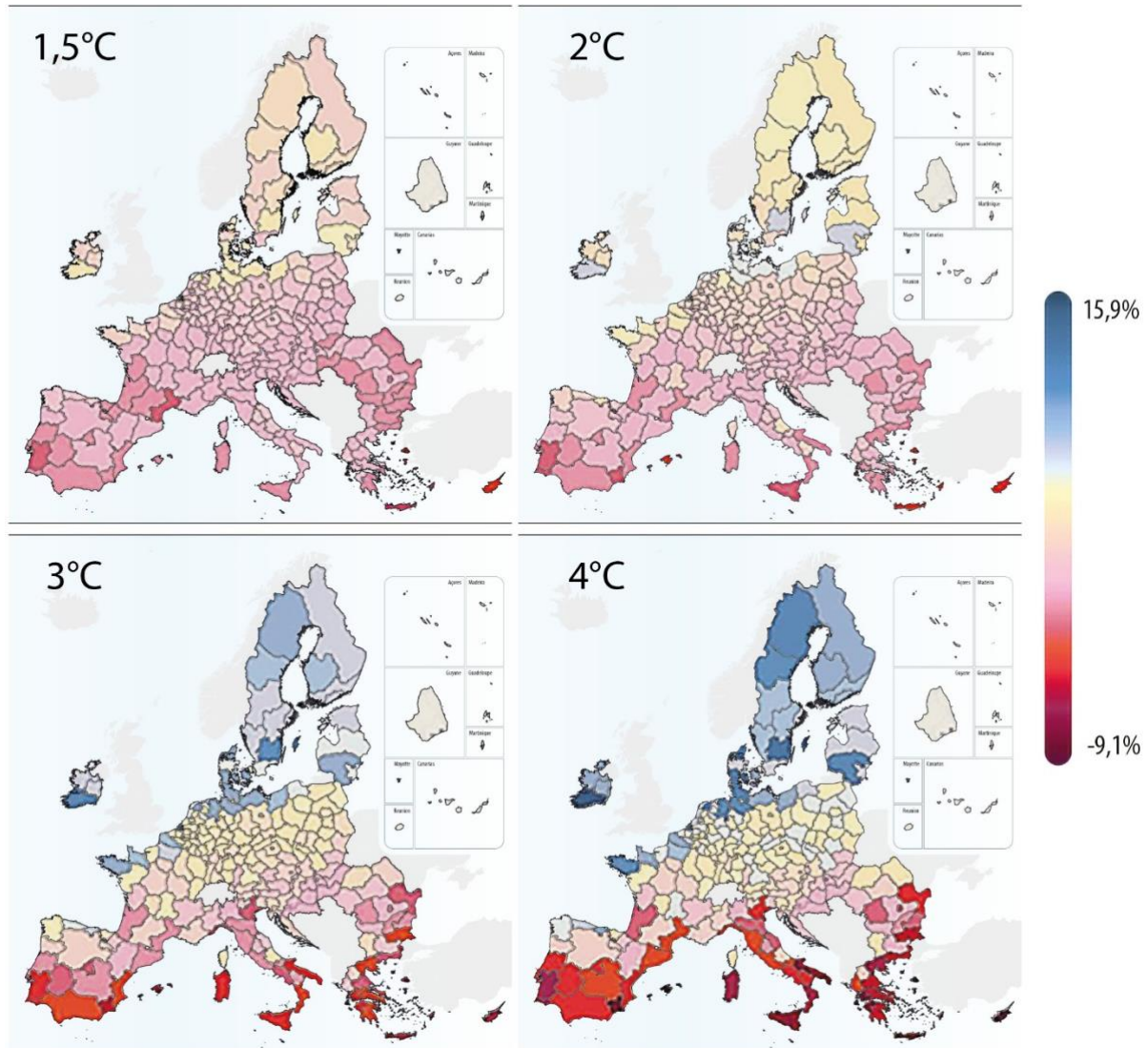
¹⁰³ Europa-Kommissionen, [rapport om gennemførelsen af EU's strategi for tilpasning til klimaændringer](#), november 2018.

¹⁰⁴ *Ibid.*

¹⁰⁵ Europa-Parlamentet, [Erstatning til ofre for klimakatastrofer](#), 2023.

¹⁰⁶ Allianz, [Global kogende: hedebølge kan have kostet 0.6 procentpoint af BNP globalt](#), 2023.

regioner i Cypern, Grækenland, Spanien, Italien, Kroatien, Portugal og Malta. Nedenstående graf viser potentielle scenarier, når det drejer sig om turismeefterspørgsel i Europa, hvis der ikke træffes passende foranstaltninger til at imødegå virkningerne af klimaændringerne.¹⁰⁷

Figur 6 — Den forventede udvikling i efterspørgslen efter europæisk regional turisme i alle scenarier for global opvarmning sammenlignet med den nuværende (2019) udtrykt i procent
Kilde — RU-samling baseret på Det Fælles Forskningscenter108

Bemærk — De viste værdier henviser til emissionsscenarioet RCP8.5

Klimaændringerne vil øge de eksisterende uligheder. Sydeuropa, europæiske byer og kystregioner forventes at blive hårdest ramt af flere risici.¹⁰⁹ Både samhørigheden og konkurrenceevnen i de europæiske regioner står på spil. Naturkatastrofer har en negativ indvirkning på den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed i EU og hindrer gennemførelsen af Unionens samhørighedspolitik.¹¹⁰ Nyere dokumentation fra ESPON CLIMATE-

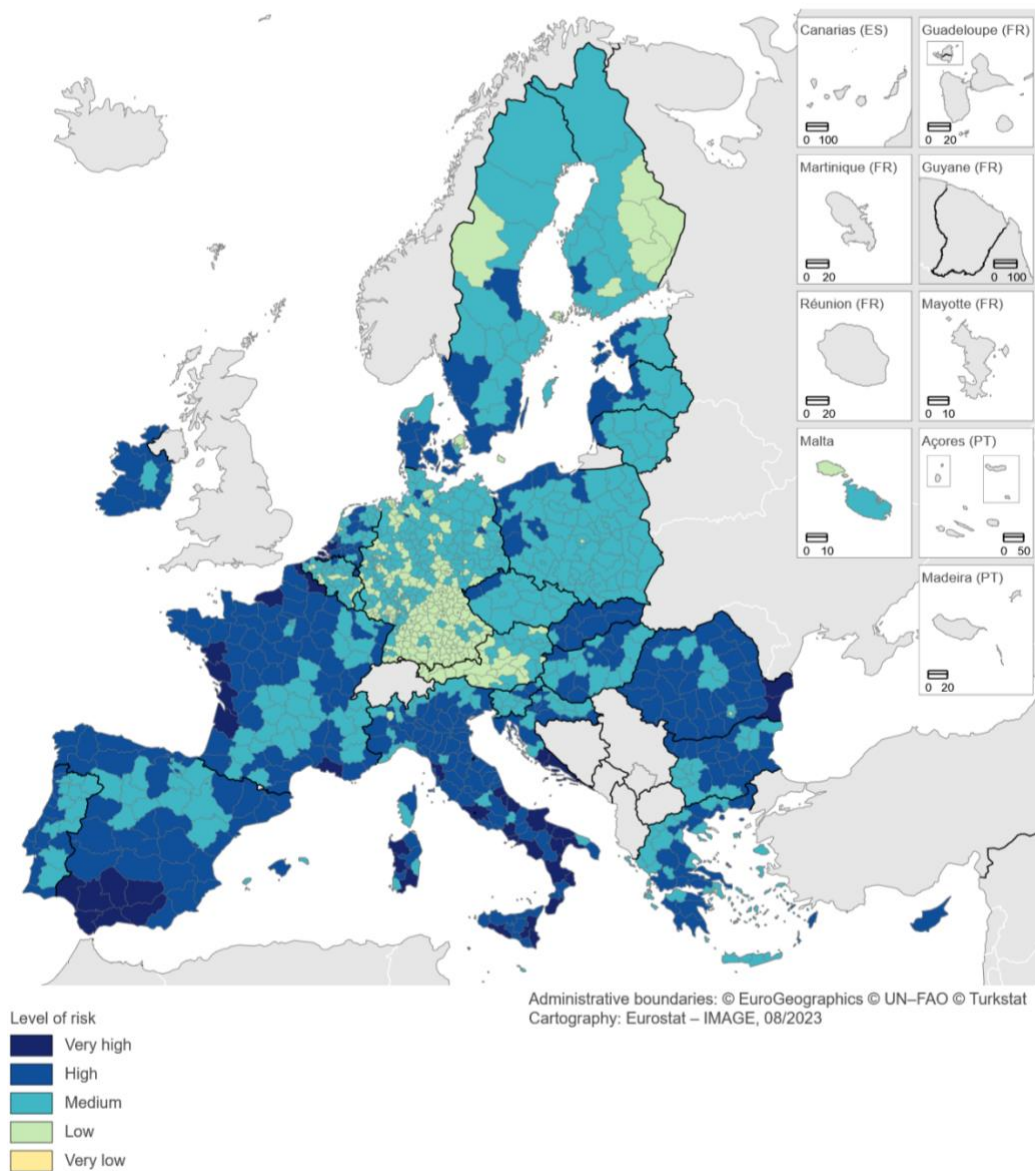
¹⁰⁷ Det Fælles Forskningscenter, [Klimaændringernes regionale indvirkning på den europæiske turismeefterspørgsel](#), 2023.

¹⁰⁸ *Ibid.*

¹⁰⁹ Europa-Parlamentet, [Erstatning til ofre for klimakatastrofer](#), 2023.

¹¹⁰ Europa-Parlamentet, [Konsekvenser af tørke, brand og andre ekstreme vejrphenomener: forøgelse af EU's indsats for at bekæmpe klimaændringer](#), resolution 2022 (0330).

projektet¹¹¹, som kombinerede klimarelaterede farer med regional eksponering og sårbarhed, viser, at selv om Parisaftalens mål opfyldes, vil de europæiske regioner stadig stå over for mange risici i forskellig grad. Det tager højde for varmetress på befolkningerne; oversvømmelser i kystområder i infrastruktur, industri og servicesektorer flodoversvømmelser i befolknings-, infrastruktur-, industri- og servicesektorerne flash-oversvømmelser i de kulturelle sektorer naturbrande på miljøet tørke i primærsektoren (mens den også direkte påvirker lokalsamfundene og biodiversiteten). Der skal derfor lægges særlig vægt på de socioøkonomiske realiteter i turistregionerne, samtidig med at de investerer i deres modstandsdygtighed over for konsekvenserne af klimaændringerne.

Figur 7 — Aggregated Climate Risk — meget høje emissionsscenerier med absolut eksponering (2070-210) RCP 8.5

Kilde — RU's kompilering baseret på ESPON112

Bemærk — ingen tilgængelige data for regionerne i den yderste periferi. Af hensyn til EU's årsberetning for 2023 viser kortet ikke EFTA/ikke-EU-lande, men vær opmærksom på, at ESPON-projektet har fremlagt dem.

¹¹¹ ESPON EGTS, [ESPON på COP 27: Geografisk risikofordeling i Europa i forbindelse med klimaændringerne](#), november 2022.

¹¹² ESPON, [opdatering og integration af ESPON CLIMATE datasæt og kort](#). Endelig rapport 2022.

FN's Mellemstatslige Panel om Klimaændringer¹¹³ rapporterer, at disse klimarisici bliver stadig tydeligere og mere akutte. Stigende temperaturer, hurtigt skiftende vejrmonstre, hyppige og intensiverede naturkatastrofer og ekstreme vejrforhold påvirker direkte og kraftigt samfundet, økonomien og miljøet, hvilket resulterer i dødsfald, ødelæggelse af ejendom, ødelæggelse af naturlige levesteder og tab af biodiversitet.¹¹⁴

Ekstreme vejrforhold og de tilsvarende konsekvenser heraf i Europa i de seneste fem år har understreget det presserende behov for at bekæmpe klimaændringer (modvirkning) og samtidig gennemføre foranstaltninger til beskyttelse mod de skadelige virkninger heraf (tilpasning). Især tilpasning spiller en afgørende rolle på lokalt plan, da det er der, at sårbarheder i forbindelse med klimaændringer er mest udtalte. Det er på lokalt plan, hvor klimakatastrofer har en dybtgående indvirkning, hvilket nødvendiggør en koncentreret indsats for proaktivt at imødegå risici eller, når en naturkatastrofe indtræffer, at handle hurtigt og beslutsomt for at forhindre tab af menneskeliv, sikre levebrød og beskytte det naturlige miljø.

Regioner og byer spiller en grundlæggende rolle i en bred vifte af tilpasningsforanstaltninger: fra opgradering af kritisk infrastruktur til at modstå oversvømmelser til at gøre lokale skoler, hospitaler og plejehjem egnede til hedeølger fra at beskytte kystområderne mod havniveau stiger til investeringer i effektiv vandforvaltning for at modvirke tørke, samt renovering af offentlige rum generelt for at give skygge- og køleområder og mange andre eksempler. Faktisk fremhævede ca. halvdelen af respondenterne (51 %) i RU's *regionale og lokale barometerundersøgelse¹¹⁵foretaget af Ipsos* europæiske offentlige anliggender "klimakrise og miljø" som et af de vigtigste områder, hvor regioner og byer bør have større indflydelse på EU's politikudformning.

Der er imidlertid et reelt tilpasningsfinansieringskløft, der anslås til ca. 40 mia. EUR om året,¹¹⁶ hvilket er særlig tydeligt for lavere forvaltningsniveauer, som er anerkendt af samme Europa-Kommissionen.¹¹⁷ I den undersøgelse, der blev gennemført af netværket af regionale knudepunkter (RegHub) i Regionsudvalget (RU), om *fremtiden for den grønne pagt*: 118 40 % af respondenterne rapporterede om aktiv gennemførelse af klimatilpasningspolitikker i deres regioner eller byer. Undersøgelsen belyser imidlertid også de hindringer, som en betydelig del af deltagerne står over for, idet 35 % erkender, at det er vanskeligt at gennemføre tilpasningspolitikkerne effektivt. De primære hindringer, som disse respondenter har identificeret, omfatter manglen på særlige finansieringsmekanismer, som 75 % fremhævede som et stort problem. Desuden understregede 65 % af deltagerne, at der er et afgørende behov for større støtte til innovation og specifikke mål for at forbedre deres klimatilpasningsstrategiers succes.

Det er fortsat en væsentlig hindring at finde de rigtige data, målinger, indikatorer og metoder til sporing af fremskridt i tilpasningen. Viden om de lokale virkninger af klimaændringer skal udvikles og støttes for at hjælpe regioner og byer med at planlægge og styre klimarisici samt viden om løsninger,

¹¹³ IPCC, [AR6 Synthesis Report: Klimaændringer 2023](#), 2023.

¹¹⁴ For en detaljeret liste over ekstreme vejrforhold i Europa og globalt fra 2011 og fremefter, herunder videnskabelig analyse af, hvordan klimaændringer som følge af CO₂-missioner udløser sådanne begivenheder, se det interaktive kort på <https://www.carbonbrief.org/mapped-how-climate-change-affects-extreme-weather-around-the-world/>.

¹¹⁵ <https://cor.europa.eu/en/our-work/Pages/EURegionalBarometer-Survey-2023.aspx>.

¹¹⁶ <https://www.eea.europa.eu/publications/assessing-the-costs-and-benefits-of>.

¹¹⁷ Europa-Kommissionen, [Retningslinjer for medlemsstaternes tilpasningsstrategier og -planer](#), 2023.

¹¹⁸ <https://cor.europa.eu/en/our-work/pages/reghub-consultation-prospects-green-deal.aspx>.

mobilisering af og adgang til tilstrækkelige finansielle og tekniske ressourcer, kortlægning af interesser og engagement.

For at udfylde denne kapacitetsmangel har RU udarbejdet en **grøn pagt — going local-håndbog om tilpasning** ¹¹⁹ for at muliggøre videndeling og skabe netværk, hvor lokale interesser kan finde projektpartnere, minimere deres interne videnhuller og aktivt søge støtte til deres egne initiativer fra dedikerede eksperter. Et lovende tilpasningsområde ligger f.eks. i naturbaserede løsninger, der leverer innovative tiltag med en hurtig og stærk gennemslagskraft. En ny undersøgelse ¹²⁰ viser, at en forøgelse af trædækningen til 30 % ville sænke temperaturerne med gennemsnitligt 0,4 °C og undgå næsten 40 % af dødsfaldene som følge af ¹²¹ virkningerne på Urban Heat Island i europæiske byer.

Desuden er modstandsdygtighed over for klimakatastrofer et centralt spørgsmål for regioner og byer, da 1 EUR brugt på katastrofeforebyggelse og -beredskab ifølge Verdensbanken kan spare op til 10 EUR i katastrofeberedskab. ¹²² Derfor arbejder RU sammen med Kommissionens Fælles Forskningscenter om udvikling af regionale "resilience Dashboards", der ¹²³ definerer kapaciteter og sårbarheder i forbindelse med risici for klimaændringer og tilpasning. I den forbindelse mener RU, at udviklingen af en resultattavle for indeks og territorial sårbarhed er afgørende for at indlede en politisk debat om, hvordan den fremtidige samhørighedspolitik kan anvendes som reaktion på sådanne sårbarheder.

I perioden 2021-27 investerer samhørighedspolitikken 12,5 milliarder euro i tilpasning til klimaændringer og risikoforebyggelse. ¹²⁴ Det svarer til 3 % af det samlede budget for syv år, mens hele investeringen i den grønne omstilling tegner sig for ca. 30 %. Da klimaændringer og katastrofer vil påvirke stadig mere ujævnt i de europæiske regioner, hvor sårbare områder, fattige husstande og marginaliserede sociale grupper er de mest udsatte, er det stadig mere presserende at afhjælpe disse nye forskelle. I den forbindelse er det nødvendigt at begynde at overveje en række løsninger fra muligheden for, at "*mekanismen for retfærdig omstilling kan udvides til at dække de sociale omkostninger ved modvirkning af og tilpasning til klimaændringer*" som omhandlet af Europa-Kommissionen, til at ¹²⁵ oprette en særlig fond for tilpasning til klimaændringer, som Europa-Parlamentet henviser til ¹²⁶.

Tilpasningsfonden, der oprettes inden for rammerne af De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer, kan inspireres til at støtte udviklingslande, som er særligt sårbare over for virkningerne af klimaændringerne. ¹²⁷ På dette globale plan har RU også været

¹¹⁹ <https://cor.europa.eu/en/engage/pages/green-deal-handbook.aspx>.

¹²⁰ Iungman, T., Cirach, M., Marando, F., Pereira Barboza, E., Khomenko, S., Masselot, P., Quijal-Zamorano, M., M., Mueller, N., Gasparrini, A., Urquiza, J., Heris, M., Meelan, T., og Nieuwenhuijsen, M., [Cooling cities via urban grøn infrastruktur: en sundhedskonsekvensanalyse af europæiske byer](#), LANCET, januar 2023.

¹²¹ Urban varmemø effekt beskriver fænomenet, hvor temperaturer i byer og områder dækket af uigennemtrængelige overflader er konsekvent højere.

¹²² Verdensbankens gruppe, [Investering i katastroferisikostyring i Europa giver økonomisk mening](#), 2021

¹²³ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/strategic-planning/strategic-foresight/2020-strategic-foresight-report/resilience-dashboards_en.

¹²⁴ Europa-Kommissionen, [kommissær Elisa Ferreira's hovedtale på den 8. internationale Wildland-brandkonference i 2023](#).

¹²⁵ Europa-Kommissionen, [Samhørighed i Europa frem mod 2050. otte rapport om økonomisk, social og territorial samhørighed](#), 2023.

¹²⁶ Europa-Parlamentet [foreslår, at der oprettes en fond for tilpasning til klimaændringer](#), 2022.

¹²⁷ <https://unfccc.int/funds-and-financial-entities#:~:text=The%20Adaptation%20Fund%20was%20established.adverse%20effects%20of%20climate%20change>.

aktivt engageret i klimaforhandlinger om spørgsmålet om tilpasning til klimaændringer.¹²⁸ I de seneste udtalelser har det slået til lyd for, at der etableres en ramme for det globale tilpasningsmål, der integrerer regionernes og byernes indsigt og ekspertise. RU har også opfordret til, at en sådan ramme prioriterer lokalt ledede tilpasningsbestræbelser og effektivt afbøder risici og konsekvenser af "maladaptation",¹²⁹ navnlig blandt kvinder og de mest sårbare, herunder børn, ældre og personer med handicap.

I denne forbindelse er anerkendelse og håndtering af kønsdimensionerne af klimaændringer også afgørende, da kvinders evne til at tilpasse sig og bekæmpe klimaændringer ofte er begrænset på grund af deres rolle i deres husstande og samfund, institutionelle barrierer og sociale normer. For at tackle denne udfordring har RU konsekvent slået til lyd for et skift i perspektivet og opfordret til, at kvinder ikke blot bør opfattes som sårbare støttemodtagere, men som effektive aktører med hensyn til at afbøde og tilpasse sig klimaændringerne.¹³⁰ Desuden slår RU til lyd for lige repræsentation af kvinder i beslutningsprocesserne og anerkender behovet for, at deres stemmer og ekspertise inddrages i udformningen af effektive klimapolitikker.

Mens videnskaben fortsat hjælper med at forstå, hvordan global kogning har en afsmittende virkning på jordens klimasystem, står EU's regioner og byer over for to klimarelaterede omstillinger. Sammenfattende investerer de på den ene side i at opnå **klimaneutralitet** og bidrage til at vende klimaændringstendensen. På den anden side skal de også investere i **klimatilpasning og modstandsdygtighed over** for mere intense og hyppigere klimakatastrofer og tilpasse lokale samfund og økonomier til nye lokale klimamønstre.

STØTTE TIL EU'S REGIONER OG BYER MED HENBLIK PÅ TILPASNING

EU'S MISSION OM TILPASNING TIL KLIMAÆNDRINGER

EU's mission om tilpasning til klimaændringer¹³¹ fokuserer på at støtte EU's regioner, byer og lokale myndigheder i deres bestræbelser på at opbygge modstandsdygtighed over for virkningerne af klimaændringer. Missionens mål er senest i 2030 at ledsage mindst 150 europæiske regioner og lokalsamfund hen imod modstandsdygtighed over for klimaændringer. De sponsorerede projekter udvikler værktøjer, praksis og netværk, der kan kopieres i hele Europa, herunder:

- *En portal for gennemførelse af missioner,¹³² der leverer relevant viden, data og ressourcer til europæiske regioner og byer med henblik på at forberede og planlægge modstandsdygtighed over for klimaændringer.*

¹²⁸ RU har deltaget aktivt i klimakonventionens seneste tekniske dialoger med fokus på tilpasning og har sammen med Regions4 spillet en ledende rolle i koordineringen af det [tredje møde i den tekniske dialog \(TD1.3\): Input til at informere datterorganet for videnskabelig og teknologisk rådgivning](#), 2022.

¹²⁹ Ændringer i naturlige eller menneskelige systemer, der uforvarende øger sårbarheden over for klimatiske stimuli en tilpasning, der ikke lykkes at reducere sårbarheden, men øger den i stedet.

¹³⁰ For yderligere oplysninger henvises til Regionsudvalgets udtalelse, ligestilling mellem [kønnene og klimaændringer: integration af kønspektivet i den europæiske grønne pagt](#), ENVE-VII/018, 26.-27. januar 2022, ordfører Kata Tüttö (HU/PES), medlem af den lokale generalforsamling i Budapest, Ungarn.

¹³¹ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/adaptation-climate-change_en.

¹³² https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/adaptation-climate-change_en.

- *En bred vifte af EU-finansierede projekter,¹³³ der gennemfører forskning og udvikler innovative tilgange og muligheder for klimatilpasning og tilhørende vejledning, værktøjer, data og casestudier for at hjælpe regionale og lokale myndigheder med at gennemføre missionen*
- *Citizen Engagement Manual (Citizen Engagement Manual), der¹³⁴ skal vejlede regioner og byer i, hvordan interessenter og borgere kan inddrages i de seks vigtigste trin i planlægningsprocessen for tilpasning til klimaændringer.*

LÆRE AF OVERSVØMMELSERNE I 2021

MODSTANDSDYGTIG GENOPBYGNING OG SOCIAL STØTTE I VALLONIEN

Som reaktion på de katastrofale oversvømmelser i 2021 i Vallonien (Belgien) ændrede Valloniens myndigheder deres territoriale planlægning og tilpassede den for at imødegå de potentielle konsekvenser af klimaændringerne.

Samtidig er den regionale regering ved at udvikle sin masterplan de la Vallée de la Vesdre og bæredygtige naboskabsprogrammer med henblik på at genopbygge området på en ansvarlig og bæredygtig måde. Der er afsat budgetter til at gøre det muligt for kommunerne at erhverve strategisk fast ejendom. Derudover vil der blive investeret 40 millioner euro i nye almene boliger til de hårdest ramte kommuner.

Desuden har den vallonske regering lovet 1,03 mia. EUR til fuldt ud at dække borgere, der er ramt af oversvømmelserne, som ellers kun ville have modtaget delvis forsikringsdækning. Denne betydelige finansielle forpligtelse har til formål at hjælpe den berørte befolkning, der tegner sig for ca. 50 % af de samlede refusionskrav. Ikke-forsikrede borgere støttes af en katastrofefond.

SUPER-BLOK — DEN BY, VI ØNSKER

GRØN ARKITEKTUR I BARCELONA

Barcelona (Spanien) integrerer aktivt grøn arkitektur og tilgængelighedsprincipper i sin byplanlægning. Denne omstilling omfatter forbedringer af adgangen til offentlig transport, tilsætning af flere træer og "grønne pletter" og inkorporering af vandopsamlere til kunstvanding. Disse initiativer har til formål at gøre byen mere behagelig og bæredygtig for borgerne.

MODSTANDSDYGTIGE TERRITORIALE PLATFORME

FORBEREDELSE TIL EKSTREME VEJRHÆNDELSER

Byen Milano (Italien) og dens bredere storbyområde står over for virkningerne af klimarelaterede ekstreme vejrforhold. For at løse denne udfordring er platformen for modstandsdygtige områder

¹³³ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/mission/the-mission/mission-projects>.

¹³⁴ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2023-06/ec_diy-manual-adaptation-climate-change-mission.pdf.

blevet udviklet som en digital tjeneste, der har indført en samarbejdsbaseret planlægningstilgang og samskabt tilpasningsløsninger til bekæmpelse af virkningerne af klimaændringer.

Dette innovative værktøj letter og formidler fælles klimaplanlægning og fælles udformning for fagfolk og lokale myndigheder. Det fremmer en inklusiv tilgang baseret på stærk videnskabelig og teknisk viden, der kombinerer rumlig og klimatisk analyse med deltagelsesbaseret planlægning. Ved at gøre dette sætter platformen interessenterne i stand til bedre at forstå og tackle de fænomener, der opstår som følge af klimaændringerne, øge byens modstandsdygtighed og sikre en bæredygtig og klimaklar fremtid.

D. Fødevareresikkerhed

Den nuværende ustabilitet i det europæiske fødevarer-system skal ses i sammenhæng med de aktuelle geopolitiske begivenheder og de langsigtede konsekvenser af klimaændringerne. **Regioner og byer spiller en central rolle i udformningen og leveringen af passende løsninger.** Hvad er fællesnævneren mellem faldende udbud af olivenolie i Andalusien (Spanien), dårlig kornhøst i Västergötland (Sverige), en vanskelig sæson for appelsiner på Sicilien (Italien), faldende hvedepriser i Podkarpacie (Polen) og mangel på skovbær og svampe i det sydlige Estland? Hvorfor kommer flere børn i skole uden morgenmad?¹³⁵ Er traditionelle europæiske fødevarer truet?

Fødevarer-systemets modstandsdygtighed, i lang tid en eftertanke i politiske prognoser og perspektivstrategier, kom helt i fokus sidste år efter den russiske aggression mod Ukraine. Inden for få uger steg priserne på energi og gødning. Ukrainske korn og olier, fanget i Sortehavshavnene, kunne ikke nå deres destinationer. Sammen med spekulation og manglende markedsregulering pressede dette priserne på fødevarer og foder op i Europa og globalt. I dag, næsten halvandet år siden krigen begyndte, er situationen stadig alvorlig.

Udviklingslandene i Sahel, Nordafrika og Mellemøsten har oplevet nye niveauer af sult. Mellem 2016 og 2021 gik ca. 90 % af den ukrainske hvedeeksport til Afrika og Asien og støttede fødevareresikkerheden i nogle af de mest ugunstigt stillede regioner i verden. FN's Verdensfødevarerprogram kalder det nuværende omfang af den nuværende globale sult og fejlernæring "enorm"¹³⁶ og fremhæver, at det nuværende tal på **345 millioner mennesker, der står over for en høj grad af fødevareresikkerhed, er mere end dobbelt så mange som i 2020.**

Selv om europæerne ikke står over for hungersnød, betaler de nu betydeligt mere for deres fødevarer. I løbet af året steg de gennemsnitlige fødevarerpriser med næsten 20%.¹³⁷ De europæiske forbrugere betaler nu 30 % mere for æg,¹³⁸ 23 % mere for olie¹³⁹ og svimlende 61 % mere for sukker.¹⁴⁰ Det er ikke kun et generelt skift i retning af mere basale, billigere fødevarer, men også mellem forskellige typer fødevarer, f.eks. mere fjerkræ og mindre oksekød.

Prisoverkommelighed for fødevarer er et presserende problem. Over 32,5 millioner europæere har ikke råd til et ordentligt måltid hver anden dag. Skalaen går fra 0,4 % af befolkningen i Cypern til en kæmpestor 22,4 % i Bulgarien. Bag sådanne aggregerede tal gemmer der sig enorme regionale forskelle, som illustreret af nedenstående grafer.

¹³⁵ Kelloggs Frankrig, *Etude sur la précarité alimentaire*, marts 2023.

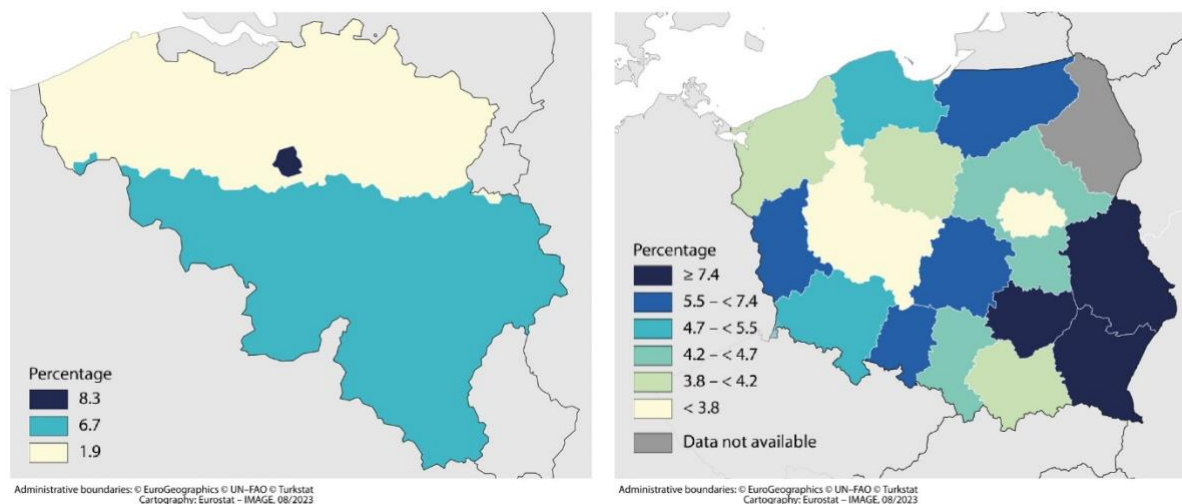
¹³⁶ <https://www.wfp.org/global-hunger-crisis>.

¹³⁷ https://agriculture.ec.europa.eu/news/short-term-outlook-report-war-ukraine-continues-impact-eu-farmers-2023-03-30_en.

¹³⁸ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230310-1>.

¹³⁹ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/DDN-20230508-2>.

¹⁴⁰ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/DDN-20230428-2>.

Figur 8 — Manglende råd til et måltid med kød, kylling eller fisk mindst hver anden dag i Belgien (efter NUTS 1-regioner) og Polen (efter NUTS 2-regioner)

Kilde — RU-samling baseret på Statbel og Główny Urząd Statystyczny 141

Bemærk — data ikke tilgængelige fra PL84 — Podlaskie-området

I løbet af 2023 er livet blevet dyrere og ikke kun for europæiske familier; landmændene har også oplevet betydelige prisudsving på energi og gødning. Sidstnævnte er stadig betydeligt dyrere end for to år siden. Disse ændringer har i høj grad vægget landbrugets samlede rentabilitet.

Derudover har ukrainsk korn transporteret ud af landet via solidaritetsbaner i stedet for at nå udviklingslandene fundet vej til siloerne i Ukraines nabolande af flere årsager, herunder spekulation. Lokale landmænd har pludselig fundet sig ude af stand til at sælge deres afgrøder, og priserne er styrtdykket og har nået et niveau, der ikke er set i årevis: —30 % for hvede i Polen¹⁴² og -50 % for solsikkefrø i Bulgarien.¹⁴³ Ensidige foranstaltninger blev indført af de nationale regeringer i slutningen af april. Europa-Kommissionen har afsat ekstraordinære midler fra landbrugsreserven for 2023, herunder 56,3 mio. EUR¹⁴⁴ til Polen, Rumænien og Bulgarien i marts og yderligere 100 mio. EUR¹⁴⁵ til Bulgarien, Ungarn, Polen, Rumænien og Slovakiet i maj. Europa-Kommissionen har også godkendt nationale ordninger til støtte for landbrugsproducenternes udbetaling af forsikringspræmier i henhold til statsstøttereglerne¹⁴⁶.

Som om det ikke var nok, har EU igen oplevet en tør og varm vinter. Efter en katastrofal varm sommer i 2022 er snevandsækvivalenten i Alperne langt under det historiske gennemsnit, og allerede i foråret 2023 var flere floder i EU blevet udtømt, og der var tegn på, at både kunstvanding og vandtransport ville være problematiske at levere.

Udtørret jord og intens atmosfærisk og hydrologisk tørke rammer en bred vifte af afgrøder og truer med at øge fødevarerpriserne i mange EU-lande. Dette års olivenoliehøst forventes at falde med 40 % og majs med 25 %.¹⁴⁷ Landmænd fra Wielkopolska (Polen) vurderer, at dette års byg- og

¹⁴¹ Datakilder: <https://statbel.fgov.be/en/themes/households/poverty-and-living-conditions/material-and-social-deprivation> og

<https://www.tygodnik-rolniczy.pl/rynki-rolne/analizy-rynkowe/jakie-beda-ceny-zboz-w-tym-roku-w-polsce-2435370>.

¹⁴³ <https://www.politico.eu/article/grain-ukraine-eu-farmers-pain-eu-member-agriculture-kyiv/>.

¹⁴⁴ https://agriculture.ec.europa.eu/news/commission-presents-support-measure-worth-eu563-million-bulgarian-polish-and-romanian-farmers-2023-03-20_en.

¹⁴⁵ https://agriculture.ec.europa.eu/news/eu100-million-support-farmers-bulgaria-hungary-poland-romania-and-slovakia-2023-05-03_en.

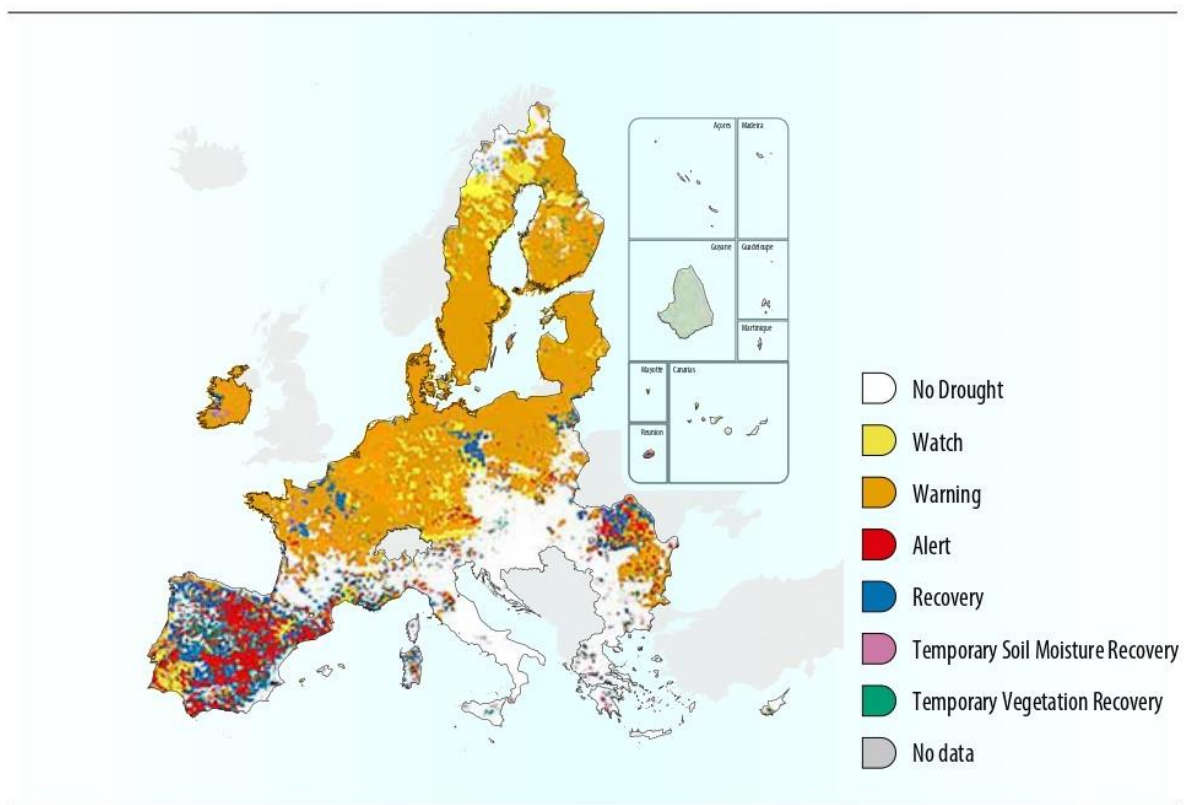
¹⁴⁶ Som en polsk ordning på 1,3 mia. EUR. Yderligere oplysninger findes på

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_23_2727.

¹⁴⁷ https://agriculture.ec.europa.eu/news/short-term-outlook-report-war-ukraine-continues-impact-eu-farmers-2023-03-30_en.

rapshøst kan falde med 20 %, mens rug og tritcale med en tredjedel til en halv.¹⁴⁸ Spanien og Italien rapporterer i mellemtiden betydeligt lavere appelsinhøst (henholdsvis 16 % og -20 %).

Tørke, der traditionelt er forbundet med EU's sydlige rand, har nu spredt sig over store dele af Unionens område, hvilket har påvirket agerjord og husdyrhold. I juni 2023 var over 40 % af EU-27's område (ekskl. Madeira, Azorerne og De Kanariske Øer) under advarselsforhold og 4,3 % under alarmforhold ifølge Det Europæiske Tørkeobservatorium. Analyserapporten fra juni 2023¹⁴⁹ viser, at forholdene kan sammenlignes med forholdene i samme periode i 2022, hvor der udviklede sig en alvorlig til ekstrem tørke i Europa, som påvirkede vandressourcerne, fødevarer- og energiproduktionen.

Figur 9 — Den kombinerede tørkeindikator, baseret på en kombination af indikatorer for nedbør, jordfugtighed og vegetationsforhold, for midten af juni 2023

Kilde — RU-samling baseret på Det Fælles Forskningscenter¹⁵⁰

I mange regioner er manglen på vand skræmmende synlig og reel for både landbrugere og lokalsamfund. Montbelsøen (Cathar Pyrenæerne, Frankrig) mistede 80 % af sit vand i april 2023. mens vandstanden i den ikoniske Gardasøen (Italien) var 70 cm under gennemsnittet. I regionen Algarve (Portugal) var grundvandsstanden i april 2023 under 25 %¹⁵¹ det samme tal blev registreret i vandreservoierne i nabolandet Andalusien (Spanien). I nogle af de hårdest ramte provinser, såsom Cordoba (Spanien), er vandreservoier helt tørret op, og lokale beboere er udelukkende afhængige af lastbilleveringer til drikkevand, begrænset til 5 l pr. person om dagen. I april 2023 annoncerede

¹⁴⁸ https://wyborcza.biz/biznes/7.177151.29834717.grozi-nam-kleska-zbozowa-rosliny-marnieja-z-dnia-na-dzien.html?_gl=1*xsey09*_gcl_au*MTE5OTY0ODU2My4xNjg0NzQyMTkz&_ga=2.62252076.1686891973.1685962736-332525599.1444034620#S.biz-K.C.B.2-L.5.zw.

¹⁴⁹ Det Fælles Forskningscenter, [rapport om tørke i Europa](#), juni 2023.

¹⁵⁰ *Ibid.*

¹⁵¹ <https://www.theportugalnews.com/news/2023-05-15/low-water-levels-may-increase-water-salinity/77631>.

regeringen i Catalonien (Spanien) en undtagelsestilstand på grund af den igangværende tørke i i alt 495 byer og tørkelove reducerede vandforbruget til landbruget med 40%.¹⁵²

Spørgsmålet om ejerskab og distribution af vand har taget fart. Ulovlig vand syphoning samt spændinger mellem naturbeskyttelse og landbrug, såsom sammenstødene omkring Donana vådområder¹⁵³ (Andalusien, Spanien) førte pressen i hele Unionen til at varsle kommende "vandkrige". Da landbruget i høj grad er afhængig af vand, vil den svindende forsyning i fremtiden ikke blot destabilisere de europæiske fødevarer systemer, men kan også sætte spørgsmålstejn ved europæisk strategisk autonomi.

Flandern har lanceret en omfattende strategi for den blå pagt, som har til formål at bekæmpe den tilbagevendende tørke, der har plaget regionen siden 2016. Den flamske strategi vil gradvist forbedre vandbindingen i sumpe og våde græsarealer, investere i storstilet filtrering og stødpudebassiner og øge det cirkulære vandforbrug i landbrug og industri.

Forværret af krigen i Ukraine, spekulation og klimaændringer kan den nuværende situation — hvis den ikke forvaltes ordentligt — destabilisere de europæiske fødevarer systemer og øge vores sårbarhed. Dens fulde virkning og nøjagtige territoriale fordeling er langt fra kendt; alligevel har de lokale og regionale myndigheder i hele Unionen afstivet sig for at klare de chok, den medfører, for at minimere deres virkninger og for at komme sig stærkere og bedre forberedt på den næste runde.

For at styrke Unionens modstandsdygtighed, herunder med hensyn til fødevarer sikkerhed, er det afgørende at udvikle samfundets kapacitet til at håndtere udfordringerne i forbindelse med klimaændringer og den grønne omstilling og øge det regionale og lokale beredskab til at tackle sårbarheder over for risici, kriser og katastrofer.¹⁵⁴

FORBEREDELSE TIL TØRKE, SIKRING AF FREMTIDEN

CATALANSK VANDFORVALTNINGSPLAN 2022-2027

Regeringen i Catalonien (Spanien), der var klar over tørkens ødelæggende indvirkning på det regionale landbrug, godkendte i maj 2023 sin vandforvaltningsplan for 2022-2027, der indeholdt 155 investeringer på 2,4 mia. EUR for at "forberede regionen på tørke, der vil blive stadig hyppigere og mere alvorlig". Forudsagt, at nedbørsmønstret sandsynligvis vil falde med 18 % i de næste par årtier, har regeringen til hensigt at prioritere vandgenvinding, vandbesparelse og mere effektive kunstvandingsteknikker.

MAKSIMERING AF CIRKULÆRT VANDFORBRUG

¹⁵² <https://www.catalannews.com/politics/item/new-drought-law-approved-with-fines-for-councils-that-dont-comply-with-water-restrictions>.

¹⁵³ <https://www.reuters.com/business/environment/water-fight-farms-wildlife-risk-spanish-wetland-shrinks-2023-05-04/>.

¹⁵⁴ Regionsudvalgets udtalelse, [Forberedelse på og håndtering af kriser: styrkelse af Unionens og dens regioners og byers modstandsdygtighed](#), NAT-VII/032, 24.-25. maj 2023, ordfører Christophe Clergeau (PES/FR), medlem af regionalrådet i Pays de la Loire.

¹⁵⁵ <https://aca.gencat.cat/ca/plans-i-programes/pla-de-gestio/>.

FLAMSK TILGANG TIL DEN BLÅ AFTALE

Selv om Flandern (Belgien) ikke er så afhængig af vand til landbruget som Spanien (80 % mod 10 %), har Flandern (Belgien) også udviklet en ny tilgang til vandforvaltning. Prioriteterne? Opbevaring af vand lokalt, hvor det er muligt. Brug mindre, genbruge mere og tackle spild. Strategien, der kaldes "den blå pagt",¹⁵⁶ gennemføres af den private sektor, ngo'er, landbrugere, den akademiske verden, lokale myndigheder og borgere, der går sammen under ledelse af taskeforcen på højt plan bestående af ministre, guvernører, politiske beslutningstagere og forskere. Initiativerne i den blå pagt vil modtage støtte gennem den europæiske genopretningsplan for faciliteten for genopretning og resiliens og den flamske genopretningsplan "Flemish Resilience". Et samlet budget på 343 millioner euro vil støtte lokale initiativer.

I den forbindelse er et centralt element i EU's fødevarerens modstandsdygtighed økologisk landbrug, ¹⁵⁷ et hurtigt voksende område i EU's landbrug. Det har en tendens til at have en begrænset miljøpåvirkning takket være en mere ansvarlig anvendelse af energi og naturressourcer, større fokus på at bevare vandkvaliteten og jordens frugtbarhed og begrænset afhængighed af syntetisk gødning. Som sådan mindsker det også den samlede afhængighed af udenlandske udbydere af pesticider og gødningsstoffer.

BANEKRYDDEDE FORANDRING, FØRER AN I OMSTILLINGEN

OMLÆGNING AF ØKOLOGISK LANDBRUG I OCCITANIEN

Den sydlige region Occitanie (Frankrig) har støt udviklet økologisk landbrug. I øjeblikket producerer over 13000 lokale gårde, der dækker 19 % af al landbrugsjord, økologiske fødevarer, og målet er at nå 30 % i løbet af de næste 7 år. Strategien ser på hele værdikæden fra produktion til forbrug og støtter bæredygtig udvikling af alle involverede aktører. Occitanie blev tildelt EU's første økologiske pris¹⁵⁸ sidste efterår. det Europæiske Regionsudvalg er en af grundlæggerne af denne vigtige anerkendelse, som tildeles de bedste byer, regioner og individuelle landbrugere i hele Unionen.

SPISE SUNDT OG REDUCERE UDLEDNINGEN AF DRIVHUSGASSER

MALMØS STRATEGI FOR ØKOLOGISKE FØDEVARER

Økologisk landbrug er en start — at sikre, at produkterne forbruges, er det næste skridt. Malmø (Sverige) udrullede sin ambitiøse strategi for flere år siden, og i dag er over 70 % af alle måltider, der tilberedes og serveres i førskoler, skoler og ældreplejehjem, økologiske. Det repræsenterer ca. 8500 tons mad om året (til en værdi af 24 mio. EUR) eller 65000 frokoster om dagen. Byen sigter

¹⁵⁶ <https://bluedeal.integraalwaterbeleid.be/about-blue-deal>.

¹⁵⁷ Regionsudvalgets udtalelse, [EU-handlingsplan for økologisk landbrug](#), NAT-VII/019, 01-02. december 2021, ordfører Uroš Bre Žan (SI/GREENS), borgmester i Tolmin.

¹⁵⁸ https://agriculture.ec.europa.eu/news/eu-organic-day-commission-celebrates-winners-first-ever-eu-organic-awards-2022-09-23_en.

mod 90 %¹⁵⁹ i den nærmeste fremtid, hvilket betyder, at udledningen af drivhusgasser i forbindelse med indkøb af fødevarer falder med 40 %.

INDKØB AF LOKALE OG SÆSONBESTEMTE PRODUKTER

BOLZANO-SOUTH TIROL-TILGANGEN TIL OFFENTLIGE INDKØB

Bæredygtige fødevarerindkøb er en anden måde at sikre modstandsdygtigheden i EU's fødevarer-systemer på. Dette værktøj, som er effektivt, men stadig ikke anvendes universelt, kan hjælpe de lokale og regionale myndigheder med at fremme sunde, sæsonbetonede og lokale fødevarer samt korte forsyningskæder. Provinsen Bolzano-South Tirol (Italien), som er en af de vigtigste fortalere for denne tilgang,¹⁶⁰ har indført bæredygtighedskriterier i sin indkøbspraksis for at "bringe regionale, sunde og sunde retter til kantinernes tallerkener på både skoler og hospitaler".

Det er værd at bemærke, at disse banebrydende tilgange kan blive en del af EU-retten. En horisontal rammelov, der blev bebudet i jord til bord-strategien og forventes i slutningen af 2023, bør fremskynde og lette overgangen til bæredygtighed og sikre, at fødevarer, der markedsføres i EU, i stigende grad bliver bæredygtige. Med forbehold af offentlige og målrettede høringer omfattede udkastet begreberne "det generelle obligatoriske krav om at indkøbe bæredygtigt" samt muligheden for fleksibelt at tilføje kriterier og prioriteter i forbindelse med f.eks. madspild eller arealanvendelse og vandforbrug.¹⁶¹

Regionsudvalget¹⁶² slår i sin perspektivudtalelse om denne fremtidige lovgivning til lyd for, at Europa for at sikre fødevarer-sikkerheden skal investere i bæredygtig lokal landbrugsproduktion og forkorte sine forsyningskæder. Fremme af lokale produkter, indkøb på bæredygtig vis og omstilling til klimaneutrale og modstandsdygtige fødevarer-systemer er den eneste måde, hvorpå man kan gøre Europa fødevarer-krisesikkert.

¹⁵⁹ <https://malmo.se/Bo-och-leva/Utbildning-och-forskola/Skolmat-i-grund--och-gymnasieskolan.html>.

¹⁶⁰ <https://news.provinz.bz.it/de/news/nest-auf-dem-weg-zu-nachhaltiger-ernahrung-in-sudtirol>.

¹⁶¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13174-Sustainable-EU-food-system-new-initiative/public-consultation_en.

¹⁶² Regionsudvalgets udtalelse om Lovgivningsramme for bæredygtige fødevarer-systemer, NAT-VII/033, 24.-25. maj 2023, ordfører Joke Schauvliege (BE/EPP), næstformand for det flamske parlament.

E. Sociale uligheder og demografisk forandring

Mens den samlede beskæftigelse forbedres, og fattigdommen falder en smule, er der fortsat store uligheder på lokalt og regionalt plan i hele EU. Det drejer sig om beskæftigelses- og fattigdomsrater samt kønsbestemte lønforskelle og ungdomsarbejdsløshed. Hvordan kan vi mindske forskellene mellem regionerne og sikre, at vores politikker støtter de regionale arbejdsmarkeder? Hvordan kan vi sikre, at vi skaber de færdigheder, vi har brug for til den grønne og den digitale omstilling?

Beskæftigelsen i EU har oversteget niveauet før krisen. Det samlede antal personer, der arbejder i EU (164 mio. i euroområdet), nåede 213,4 mio. i andet kvartal af 2022, og beskæftigelsesfrekvensen (for personer i alderen 20-64 år) var 74,8 %, hvilket er 1,9 procentpoint højere end før pandemien. I euroområdet var den 74,3 %, hvilket er 1,6 procentpoint højere end niveauet før pandemien.¹⁶³

Den kønsbestemte forskel i beskæftigelsesfrekvensen er fortsat betydelig i 2022. I hele EU oversteg andelen af mænd i den erhvervsaktive alder kvinder med 10,8 procentpoint. Denne kønsbestemte beskæftigelsesforskel varierer betydeligt mellem EU's medlemsstater med den laveste forskel i Litauen (1,4 procentpoint) og den højeste i Rumænien (20,1 procentpoint).¹⁶⁴

Tendenser på arbejdsmarkedet viser stærke positive tegn. På trods af betydelige kønsforskelle forbedres kvinders deltagelse i arbejdsstyrken fortsat. Den nominelle lønvækst er også forbedret, men er forblevet bagud i inflationen i de fleste medlemsstater. Kvinders bruttotimeløn i EU i 2021 er dog fortsat 14,4 % lavere end mænds, selv om det fortsat er et topmål for kønspolitik på både EU-plan og nationalt plan at lukke den kønsbestemte lønforskel.¹⁶⁵

En lovende statistik er, at kvinder har taget to ud af tre nye job i EU i løbet af de sidste to årtier, hvor stigningen er størst blandt 30-49-årige og ældre kvinder i alderen 50+;¹⁶⁶ for at nå de køns- og beskæftigelsesmål, der er skitseret i handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder, skal kvinders beskæftigelse dog stige mindst tre gange hurtigere end mænd inden udgangen af årtiet.¹⁶⁷

Den regionale beskæftigelsesfrekvens er generelt forbedret, men de regionale uligheder forbliver uændrede. Beskæftigelsen og arbejdsløsheden varierede meget fra region til region længe før pandemien. På trods af den seneste økonomiske genopretning står nogle regioner over for aktuelle udfordringer. Regionerne i Syditalien (Sicilien, Campania, Calabrien og Puglia) har alle vist forbedringer i de seneste fem år, men deres beskæftigelsesfrekvens ligger stadig under 50 %. Ålandsregionen (Finland) har haft den højeste beskæftigelsesfrekvens mellem medlemsstaterne (84,6 %) — Åland har konsekvent været i top 10 regioner i de seneste fem år.¹⁶⁸

Beskæftigelsesfrekvensen er steget markant i regioner i Nederlandene — Utrecht, Noord-Brabant, Zeeland, Drenthe, Overijssel, Gelderland og Noord-Holland havde alle en beskæftigelsesfrekvens på over 82 %, mens Flevoland, Friesland, Zuid-Holland og Groningen oversteg 80 %. Disse regioner var

¹⁶³ Europa-Kommissionen og Rådet for Den Europæiske Union, [Forslag til en fælles beskæftigelsesrapport](#), november 2022.

¹⁶⁴ Eurostat, [kønsstatistikker](#), marts 2023.

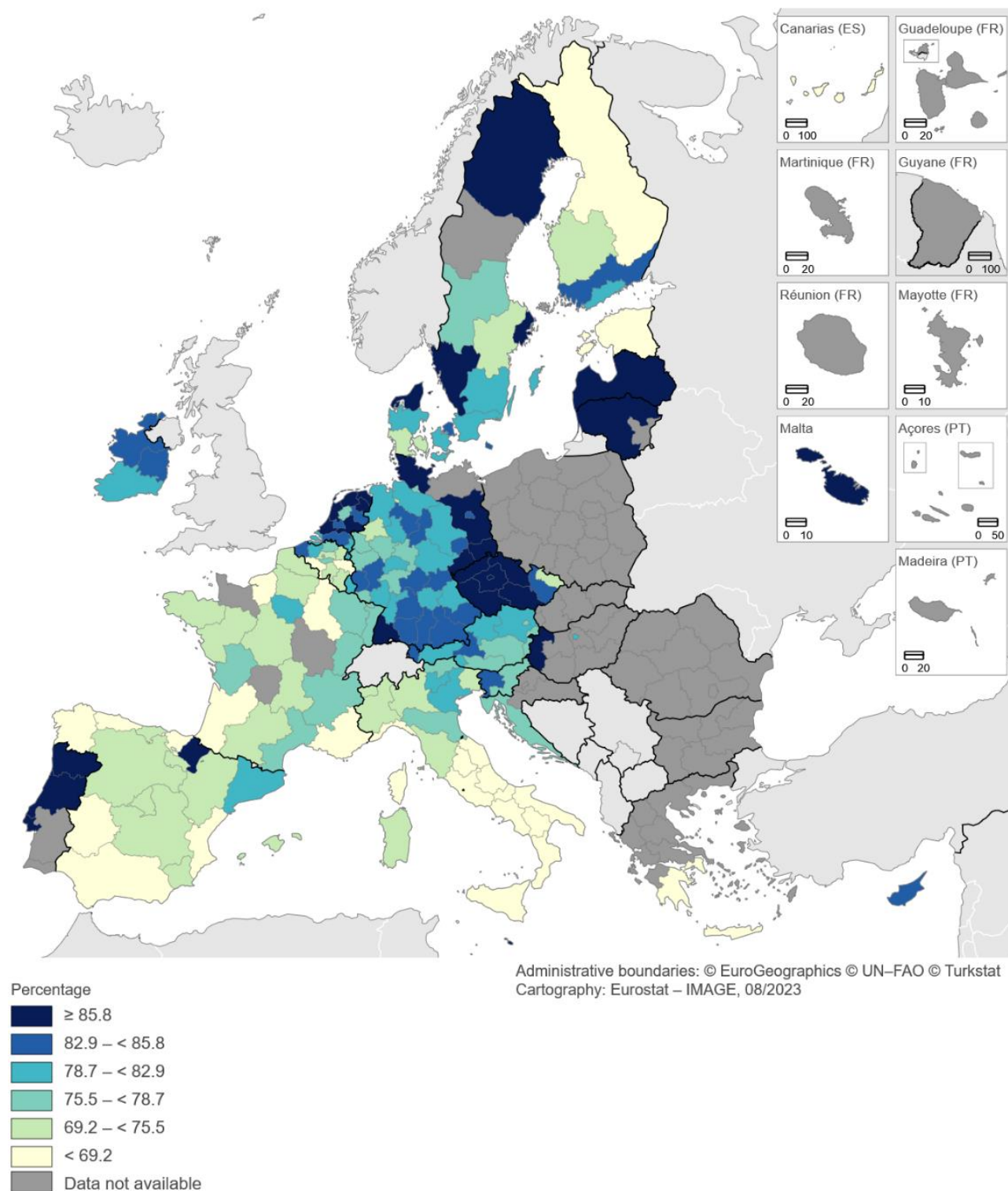
¹⁶⁵ *Ibid.*

¹⁶⁶ Eurofound, [European Jobs Monitor](#), maj 2023.

¹⁶⁷ *Ibid.*

¹⁶⁸ Ifølge data fra [Eurostats regionale beskæftigelsesserier](#).

sammen med regionerne Niederbayern, Oberbayern, Schwaben, Tübingen og Oberpfalz (Tyskland) (og Åland som nævnt ovenfor) de eneste EU-regioner med en beskæftigelsesfrekvens på over 80 %.¹⁶⁹

Figur 10 — Beskæftigelsesfrekvenser efter NUTS 2-regioner (fra 2020), 2022

Kilde — RU's kompilering baseret på Eurostat¹⁷⁰

Bemærk — Alle ISCED 2011-niveauer, mænd og kvinder fra 20 til 64 år/data ikke tilgængelige for flere regioner i Østeuropa

¹⁶⁹ *Ibid.*

¹⁷⁰ Eurostats datasætkode: lfst_r_lfe2emprtn.

Arbejdsløsheden er forbedret — selv langtidsløsheden falder en smule. Arbejdsløsheden i EU (15-74) fortsatte sin nedadgående tendens og nåede op på 6,2 % i 2022 (fra 6,8 % i 2019). Langtidsløsheden var 2,4 % af den erhvervsaktive befolkning, hvilket er en forbedring i forhold til 2,7 % i 2019 og 2,8 % i 2021.¹⁷¹

Det er værd at bemærke, at 289000 flygtninge fra Ukraine, der er omfattet af EU's midlertidige beskyttelsesordning, i maj 2023 blev registreret som arbejdsløse i de 22 lande, der indsendte sådanne data til Eurostat.

Regioner i Tjekkiet havde den laveste arbejdsløshed i 2022;¹⁷² den laveste arbejdsløshed blev registreret i de tjekkiske regioner i det centrale Bøhmen (1,2 %) efterfulgt af Prag (1,6 %), de tjekkiske sydøst- og sydvestregioner og regionen Central Transdanubia (Ungarn) (alle tre 1,7 %).

Analysen viser fortsat, at arbejdsløsheden fortsat er høj for regioner i Spanien, Grækenland og Italien. Den højeste arbejdsløshed blev registreret i regionerne Ceuta (28,4 %), Melilla (21,6 %) og Andalusien (19 %) (Spanien). desuden havde alle spanske og græske regioner en arbejdsløshedsprocent, der lå over EU-gennemsnittet (6,2 %) sammen med Finland samt Cypern og Letland (begge kun én region i landet). 25 regioner havde en arbejdsløshedsprocent, der var dobbelt så høj som EU-gennemsnittet (12,4 %). af disse var ni regioner i Grækenland og Spanien, fire i Frankrig og tre i Italien.

Regionale uligheder er meget fremtrædende i Spanien, Italien og Frankrig, hvor forskellen mellem den højeste og den laveste arbejdsløshed i 2022 var henholdsvis 19,8, 14,8 og 12,7 procentpoint.

Endelig **varierer den regionale arbejdsløshed mellem mænd og kvinder**. Regioner med den højeste og laveste arbejdsløshed varierer alt efter køn. I 2022 var de 10 højeste arbejdsløshedsprocenter for mænd i spanske, franske (yderste) og italienske regioner, og de tre regioner med den højeste arbejdsløshed blandt mænd var de spanske regioner Ceuta (23,9 %) og Melilla (17,7 %) samt den franske region Réunion i den yderste periferi (19,9 %). Den højeste arbejdsløshed blandt kvinder var hovedsagelig i spanske og græske regioner, og de tre med den højeste arbejdsløshed blandt kvinder var de spanske regioner Ceuta (34,6 %) og Melilla (25,8 %) og den græske region Vestmakedonien (24,4%).¹⁷³

Ungdomsarbejdsløsheden er fortsat høj i EU med betydelige regionale forskelle.¹⁷⁴ I 2022 var den gennemsnitlige arbejdsløshedsprocent for unge i alderen 15-29 år i EU 11,3 %, et fald på 1,7 procentpoint i forhold til 2021. Der er dog markante regionale forskelle i arbejdsløshedsprocenten for unge på mellem 1,7 % og 42,4 % i 2022. Den laveste ungdomsarbejdsløshed blev registreret i Tjekkiet, i regionerne i det centrale Bøhmen (1,7 %), sydvest (3,1 %) og Prag (3,2 %), i Tyskland i Oberbayern (3,3 %) og i Polen i regionen Vesttransdanubien (3,6 %).

De spanske og græske regioner har den højeste ungdomsarbejdsløshed, selv om arbejdsløsheden for personer i alderen 15-29 år i 2022 sammenlignet med 2021 faldt mest markant i disse regioner. Den højeste ungdomsarbejdsløshed blev registreret i regionen Ceuta (42,4 %) (Spanien), efterfulgt af Thessalia (39,8 %), Centralgrækenland (36,5 %) (Grækenland) og Melilla (36,1 %) (Spanien).

¹⁷¹ Ifølge data fra [Eurostats regionale arbejdsløshedsserier](#).

¹⁷² Eurostat, [statistikker over arbejdsløshed på regionalt plan](#), april 2022.

¹⁷³ *Ibid.*

¹⁷⁴ Eurostat, [arbejdsløsheden i euroområdet på 6.5 %: EU med 6.0 %](#), maj 2023.

Vestmakedonien (Grækenland) samt Campania og Sicilia (Italien) havde også en høj ungdomsarbejdsløshed med 34,3 % hver. Samtidig er de fem største regioner med det højeste fald i arbejdsløshedsprocenten for unge i alderen 15-29 år mellem 2021 og 2022 i Grækenland og Spanien: de græske regioner i det sydlige Ægæiske Hav (-17,9 %) og Østmakedonien, Thrakien (-15,4 %), de spanske regioner Ceuta (-13,6 %) og De Kanariske Øer (-10,3 %) og den græske peloponnes (-8,4 %).¹⁷⁵

I 2022 var ca. 95,3 mio. mennesker i EU, 21,6 % af den samlede befolkning, i fare for fattigdom eller social udstødelse. Kvinder (22,7 %) var mere tilbøjelige til at blive ramt af fattigdom end mænd (20,4 %). Desuden var over 24,4 % af EU's befolkning, der bor i husstande med forsørgelsesberettigede børn, i fare.¹⁷⁶ Mennesker, der bor i en stor del af Bulgarien, Grækenland og Rumænien, samt centrale og sydlige regioner i Spanien og de sydlige regioner i Italien, var ofte mere tilbøjelige til at være i risiko for fattigdom eller social udstødelse. I 2020 blev¹⁷⁷ den største andel af personer, der er truet af fattigdom eller social udstødelse, registreret i Rumæniens Sud-Est-region (51,9 %). det var den eneste region i EU, hvor et flertal af befolkningen stod over for sådanne risici. De næsthøjeste andele var Campania (47,4 %) (Italien) og Severozapaden (44,2 %) (Bulgarien). Alle tre regioner havde en relativt høj risiko for monetær fattigdom efter social overførsel.¹⁷⁸

IT og omsorgsjob bør fokusere på jobskabelse i EU. Teknologi og digitalisering er vigtige drivkræfter for direkte jobvækst på verdensplan, men er også stærke bidragsydere til økonomisk udvikling i andre sektorer. En undersøgelse blandt europæiske lande¹⁷⁹ fandt empiriske beviser, der tyder på, at den økonomiske udvikling i Europas teknologiske beskæftigelse har indirekte virkninger i andre sektorer — undersøgelsen rapporterer, at hver ekstra teknologijob fører til generering af omkring fem yderligere job i andre sektorer i Europa. Desuden¹⁸⁰ anslår Den Internationale Arbejdsorganisation, at investeringer i pleje kan skabe op til 299 millioner job på verdensplan i 2035, hvoraf 78 % forventes at blive besat af kvinder, og 84 % forventes at være formel beskæftigelse.

Det vil være vanskeligt at nå de overordnede mål for 2030 i den europæiske søjle for sociale rettigheder (EPRS), men det skal fortsat være i fokus for EU's socialpolitik: mindst 78 % af befolkningen (i alderen 20-64 år) i beskæftigelse mindst 60 % af alle voksne, der deltager i uddannelse hvert år og antallet af personer, der er truet af fattigdom eller social udstødelse, er reduceret med mindst 15 millioner, herunder mindst 5 millioner børn, sammenlignet med 2019.

Regioner og byer spiller en central rolle med hensyn til at støtte politikker i forbindelse med EPRS. De finansielle vanskeligheder blandt lavindkomsthusholdninger var sammenlignelige med dem, der blev observeret i kølvandet på finanskrisen. Udfordringen forude, navnlig hvis de overordnede mål for 2030 i handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder skal nås, er at lette den finansielle byrde i disse husholdninger. Byer og regioner kan hjælpe med denne indsats ved at gennemføre støttepolitikker og -initiativer.

¹⁷⁵ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230530-2>.

¹⁷⁶ Eurostat, [Levevilkår i Europa — fattigdom og social udstødelse](#), juni 2023.

¹⁷⁷ Eurostat, [regionale statistikker](#) — AROPE regionale statistikker er tilgængelige frem til år 2020.

¹⁷⁸ Eurostat, [Levevilkår i Europa — fattigdom og social udstødelse](#), juni 2023.

¹⁷⁹ GOOS, M., Konings, J., og Vandeweyer, M., [Beskæftigelsesvækst i Europa: Rollerne for innovation, lokale jobmultiplikatorer og institutioner](#), oktober 2015.

¹⁸⁰ Den Internationale Arbejdsorganisation, [Care at work. Investering i plejeorlov og tjenester for et mere ligestillet arbejdsmarked](#), 2022.

Hjemløshed er fortsat et alvorligt problem, men EU's byer går sammen om at bekæmpe den. Medlemsstaternes tilsagn (Lissabonerklæringen i juni 2021) om at forsøge at sætte en stopper for hjemløshed inden 2030 er dog højst sandsynligt uopnåelig under de nuværende økonomiske og sociale omstændigheder. Pandemien, konsekvenserne af krigen mod Ukraine, inflationen og de stigende energipriser har alle haft en negativ indvirkning på den økonomiske situation, hvilket forklarer, hvorfor der stadig er mange mennesker, der står over for boligudfordringer eller endda hjemløshed.

Der er dog håb om, at arbejdet i den europæiske platform for bekæmpelse af hjemløshed (EPOCH) vil føre til en reduktion af antallet af hjemløse i EU. Epoke er et værktøj, der bidrager til at styrke forebyggelsen og gennemføre integrerede, boligstyrede tilgange, støtte gensidig læring for politiske beslutningstagere og fagfolk, bidrage til at udnytte EU's finansieringsmuligheder, styrke dokumentationen og overvågningen af hjemløshed og formidle og fremme god praksis.

GENSIDIG LÆRING MOD HJEMLØSHED

DEN EUROPÆISKE PLATFORM FOR BEKÆMPELSE AF HJEMLØSHED

I 2022 var flere byer som Madrid (Spanien), Lyon (Frankrig) og Gent (Belgien) værter for gensidige læringsarrangementer i EPOCH-regi med fokus på at fremme udveksling af god praksis i kampen mod hjemløshed og fremvisning af den første boligtilgang. Byen Tampere (Finland) har en af de mest succesfulde strategier til udryddelse af hjemløshed og har opnået spektakulære resultater med hensyn til at reducere antallet af mennesker uden et hjem.

Nye arbejdsmetoder, såsom telearbejde og platformsarbejde, kan medføre samfundsmæssige og økonomiske fordele, men kræver tilpasning af regler, politikker og arbejdskultur. Den nylige pandemi førte til, at et betydeligt antal mennesker telearbejdede eller fandt beskæftigelse på digitale platforme. Denne udvikling skal imidlertid gå hånd i hånd med passende overvågning, regulering og håndhævelse for at undgå udnyttelse af arbejdstagerne. Retten til at være offline skal være en integreret del af telearbejde. Desuden udgør algoritmisk styring, fejlklassificering af beskæftigelsesstatus og manglende gennemsigtighed på tværs af grænserne udfordringer, der skal løses for at sikre et retfærdigt arbejdsmarked for platformsarbejdere.

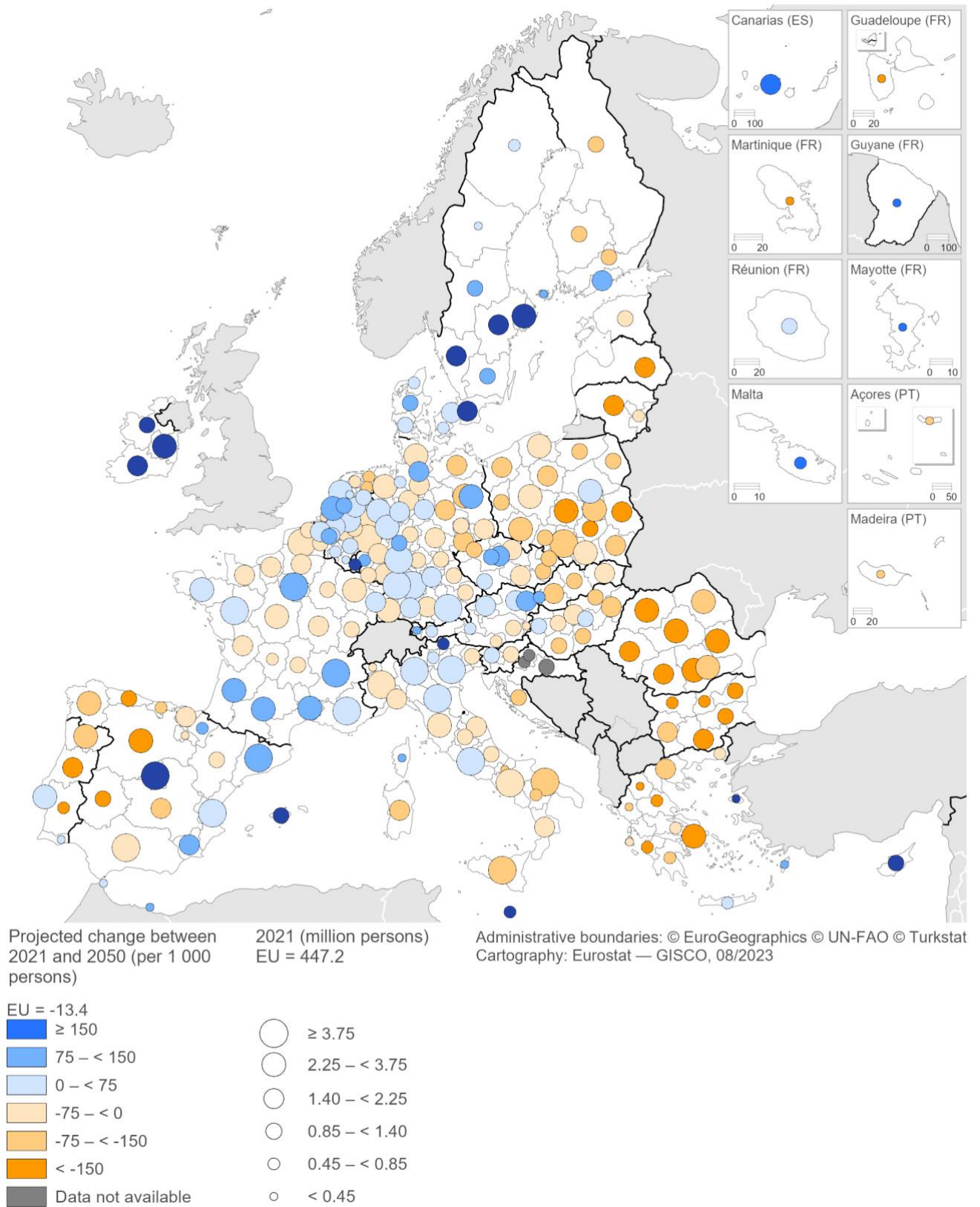
Alle EU's regioner er ramt af demografiske konsekvenser såsom befolkningens aldring som følge af længere levetider og lave fødselsrater, men nogle, især fjerntliggende, landdistrikter, øer og/eller grænseregioner, der står over for stor affolkning, rammes betydeligt hårdere end andre, som anført i Europa-Parlamentets Forskningstjenestes orientering om den *demografiske udvikling i EU's regioner*.¹⁸¹

Desuden¹⁸² viser sidste års arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om demografi, at næsten to tredjedele af en hurtigt faldende region bor i en region med et lavt bruttonationalprodukt (BNP) pr. indbygger sammenlignet med 28 % i hele EU. I hurtigt stigende regioner bor 83 % af befolkningen i en region med et højt BNP pr. indbygger sammenlignet med 46 % i hele EU. Forholdet

¹⁸¹ Europa-Parlamentets Forskningstjeneste, [Demografiske tendenser i EU's regioner](#), januar 2019.

¹⁸² Europa-Kommissionen, [arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om yderligere tal, kort og tabeller om de vigtigste aspekter af demografiske ændringer og dens virkninger](#), juni 2020.

mellem hurtigt befolkningstab og BNP pr. indbygger har en betydelig komponent mellem by og land. I fattige regioner med et hurtigt fald i befolkningen bor 55 % af befolkningen i en landregion og kun 1 % i en byregion, mens 21 % for hele EU's befolkning bor i en landregion og 40 % i en byzone.

Figur 11 — Udviklingen i befolkningstallet, 2021-2050 efter NUTS 2-regioner
Kilde — RU's kompilering baseret på Eurostat¹⁸³

Selv om uligheden mellem medlemsstaterne er faldende, er der også en betydelig stigning i uligheden blandt de enkelte medlemmer ifølge Europa-Kommissionens strategiske fremsynsrapport for 2023.¹⁸⁴

I 2021 tjente de øverste 20 % af befolkningen 38,2 % af den samlede ækvivalerede indkomst i EU, mens de laveste 20 % kun modtog 7,9 % med store forskelle mellem medlemsstaterne. Disse tal afspejler europæiske holdninger: 81 % af EU's borgere mener, at indkomstuligheden er overdreven. Mange europæere, der bor i forskellige byer, og som oplever økonomisk stagnation og tilbagegang, bliver stadig mere utilfredse som følge af uligheder i uddannelse eller karrieremuligheder, social mobilitet, lighed, forventet levetid eller konnektivitet.

Samtidig bliver indkomstuligheden mere akut på grund af koncentrationen af velstanden, hvilket hindrer fair muligheder og opadgående social mobilitet, samtidig med at den giver næring til politisk polarisering. Overvågning og dataindsamling er stadig et problem, når det drejer sig om at måle fattigdom. Data om dem, der er i risiko for fattigdom og social udstødelse, er stadig fragmenterede og lejlighedsvis ikke tilgængelige på regionalt plan. Der er behov for et præcist billede af situationen på lokalt og regionalt plan for at nå det overordnede mål for 2030 om at redde 15 millioner mennesker fra fattigdom, navnlig fordi de lokale og regionale myndigheder er ansvarlige for at gennemføre en betydelig del af socialpolitikkerne i EU.

Det fremgår også af den strategiske fremsynsrapport, at den sociale samhørighed udhules.¹⁸⁵ Klimaændringer og mange omstillingsprocesser vil sandsynligvis påvirke territorier og mennesker ulige med uforholdsmæssige konsekvenser for de fattigste og mest sårbare. EU's grønne omstilling kan kun være effektiv, hvis borgerne kan deltage i og drage fordel af den. Ellers vil en forværring af den sociale samhørighed bringe tilliden til regeringerne og muligheden for overgange i fare.

Der skal lægges større vægt på at tackle uligheder i medlemsstaterne på lokalt og regionalt plan ved at styrke den sociale samhørighed og principperne om partnerskab og forvaltning på flere niveauer. Dette kræver et stærkt samarbejde mellem lokale og regionale myndigheder og arbejdsmarkedets parter samt civilsamfundet for at udvikle stedbaserede strategier for social inklusion og samhørighed.

Der er stærke tegn på et opsving, men det er nødvendigt at indarbejde opadgående konvertering og at omfatte alle. Trods tegn på genopretning er¹⁸⁶ husholdningernes finansielle problemer ifølge den beskæftigelsesmæssige og sociale udvikling i Europa 2023 steget fra 12,5 % i december 2021 til 15,8 % i december 2022. Antallet af personer, der forventer at skulle dykke ned i deres opsparing for at opfylde de daglige krav, er også steget fra 9,1 % i december 2021 til 11,8 % i december 2022.

¹⁸³ Eurostats datasætkoder: demo_r_pjangrp3, proj_19rp3 og proj_19np.

¹⁸⁴ Europa-Kommissionen, [den strategiske fremsynsrapport 2023](#).

¹⁸⁵ *Ibid.*

¹⁸⁶ Europa-Kommissionen, [Beskæftigelse og social udvikling i Europa 2023: Afhjælpning af mangel på arbejdskraft og kvalifikationskløfter i EU](#), 2023.

Flere regioner og byer i EU har taget initiativer til at reintegrere langtidsledige på arbejdsmarkedet. Disse programmer er i vid udstrækning baseret på principperne om "nul langtidsledighed", "jobgaranti" og "lokal beskæftigelsesgaranti".

Disse projekter er blevet udviklet med meget lidt hjælp og tilsyn fra EU. mens nogle (*Territoires zéro chômeur de longue durée* -projekter i Frankrig og Belgien) modtager støtte fra Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+), modtager de fleste af de øvrige nationale eller regionale midler. Programmerne fremmer også overgangen til grønnere job, da de beskæftiger folk inden for genbrug, havearbejde, cykelreparation, rengøring af forurenede områder osv.

Disse projekter har vist store løfter; Regionsudvalget¹⁸⁷ opfordrer i sin udtalelse om nul langtidsledighed Kommissionen til at støtte lignende projekter, støtte udbredelsen af vellykkede socialøkonomiske modeller i flere medlemsstater, kortlægge disse initiativer, bl.a. ved at mobilisere det europæiske netværk af offentlige arbejdsformidlinger og foreslå retningslinjer for gennemførelsen af sådanne initiativer i andre EU-medlemsstater.

Endelig anmoder udvalget om, at nogle ESF±midler øremærkes til lokale initiativer vedrørende "nul langtidsledighed" for at overvinde disse vanskeligheder, navnlig i form af støtte til opstart og udvikling af projekter på lokalt plan. Det gentager også sin anbefaling i en tidligere udtalelse om¹⁸⁸ at bekæmpe langtidsledighed mere effektivt gennem ekstraordinære initiativer såsom oprettelse af en ad hoc-fond til bekæmpelse af langtidsledighed.

NUL LANGTIDSLEDIGHED OG JOBGARANTIER

BYER GENNEMFØRER PROGRAMMER FOR AT ØGE BESKÆFTIGELSEN

Nul langsigtede programmer findes primært i forskellige områder i Frankrig og Belgien (Territoires zéro chômeur de longue durée, TZCLD), mens Gramatneusiedl (Østrig) og Groningen (Nederlandene) — kaldet "Basisbaan" — er baseret på princippet om jobgaranti. Lignende programmer er blevet udviklet i Berlin (Tyskland), Rom (Italien) og Konin (Polen), for blot at nævne nogle få.

¹⁸⁷ Regionsudvalgets udtalelse [om langtidsledighed: det lokale og regionale perspektiv](#), SEDEC-VII/037, 24.-25. maj 2023, ordfører Yonnec Polet (BE/PES),¹ viceborgmester i Berchem-Sainte-Agathe.

¹⁸⁸ Regionsudvalgets udtalelse ["Integrering af langtidsledige på arbejdsmarkedet"](#), SEDEC- VI/006, 10.-11. februar 2016, ordfører Enrico Rossi (IT/PES), formand for regionen Toscana.

Kapitel II — Regioner og byer som aktører for bæredygtig udvikling og samhørighed

De europæiske økonomiers grønne og digitale omstilling, der sigter mod øget effektivitet og klimaneutralitet, er centrale elementer i EU's langsigtede strategi for bæredygtig udvikling. Kun ved at gennemføre nye og eksisterende instrumenter i EU's grønne pagt "på stedet" (sammen med strategier, der sikrer social, økonomisk og territorial samhørighed og forhindrer yderligere forskelle i Unionen) kan omstillingen af vores økonomier blive den succes, Europa har brug for for at holde trit med de teknologiske, geopolitiske og samfundsmæssige udfordringer, der ligger forude.

Hvordan kan vi sikre økonomisk udvikling, digitalisering og industriel omstilling på den ene side og social sikkerhed, digital modstandsdygtighed, økonomisk autonomi og blomstrende steder og mennesker på den anden side? Regioner og byer har mange løsninger at tilbyde, der sikrer, at intet sted og ingen lades i stikken, fra lokale klimapagter til interregionale brintalliancer og integrerede strategier for landdistrikterne til bekæmpelse af affolkning.

A. Den europæiske grønne pagt og målene for bæredygtig udvikling

Regioner og byer er afgørende aktører med hensyn til at sikre en vellykket gennemførelse af FN's mål for bæredygtig udvikling og 189 den europæiske grønne pagt.¹⁹⁰ De skal dog støttes med tilstrækkelige kompetencer, menneskelig kapacitet, retlige rammer og finansielle ressourcer. Hvad skal der gøres for at harmonisere vækst og velstand med de krævende sociale og miljømæssige foranstaltninger, der er nødvendige for at opnå klimaneutralitet og bæredygtighed?

Europa skal konsekvent gennemføre målene for bæredygtig udvikling og den europæiske grønne pagt på alle forvaltningsniveauer, hvis det skal forblive en central global økonomi og førende inden for bæredygtig udvikling og social og økonomisk velfærd.

Fremskridtene med hensyn til at opfylde målene for bæredygtig udvikling er bremset siden 2020 som følge af de mange kriser, og i nogle tilfælde er fremskridtene endda vendt. Der er behov for flere fremskridt med hensyn til mange mål for bæredygtig udvikling, navnlig med hensyn til klimaindsatsen og beskyttelse og bæredygtig anvendelse af naturressourcer. Det er mere presserende nu end nogensinde at fremskynde gennemførelsen af målene for bæredygtig udvikling med særligt fokus på dem, der lever i sårbare situationer.¹⁹¹

Ifølge skøn¹⁹² fra Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) **vil mindst 105 ud af de 169 mål, der er udledt af de 17 mål for bæredygtig udvikling, uden inddragelse af de lokale og regionale myndigheder ikke blive opfyldt.**

En undersøgelse om byernes og regionernes rolle for målene for bæredygtig udvikling i en usikker geopolitisk kontekst¹⁹³ fremhæver **målene for bæredygtig udvikling som en central ramme for regioner og byer, der kan komme sig efter covid-19-pandemien og håndtere virkningerne af den russiske krig mod Ukraine.** Denne evaluering af regionernes og byernes engagement i målene for bæredygtig udvikling i 2023 tyder på, at de seneste kriser ikke har afskrækket dem fra deres tidligere engagement i målene for bæredygtig udvikling, men snarere styrket det og placeret målene for bæredygtig udvikling som en løsning på de aktuelle udfordringer. Resultaterne viser endvidere, at målene for bæredygtig udvikling også vil blive anvendt til at imødegå fremtidige usikkerheder: 39 % af de lokale og regionale myndigheder, der deltog i undersøgelsen, havde anvendt målene for bæredygtig udvikling før pandemien og fortsatte med at gøre det for at tackle genopretningen. Desuden anvendte 25 % ikke målene for bæredygtig udvikling før pandemien, men planlagde at gøre det nu.

Regionernes og byernes fornyede engagement i målene for bæredygtig udvikling fremgår yderligere af det støt stigende antal frivillige lokale evalueringer, der er gennemført — den højeste kvalitet af overvågningen af målene for bæredygtig udvikling. Indtil videre er 129 VLR'er blevet

¹⁸⁹ <https://sdgs.un.org/goals>.

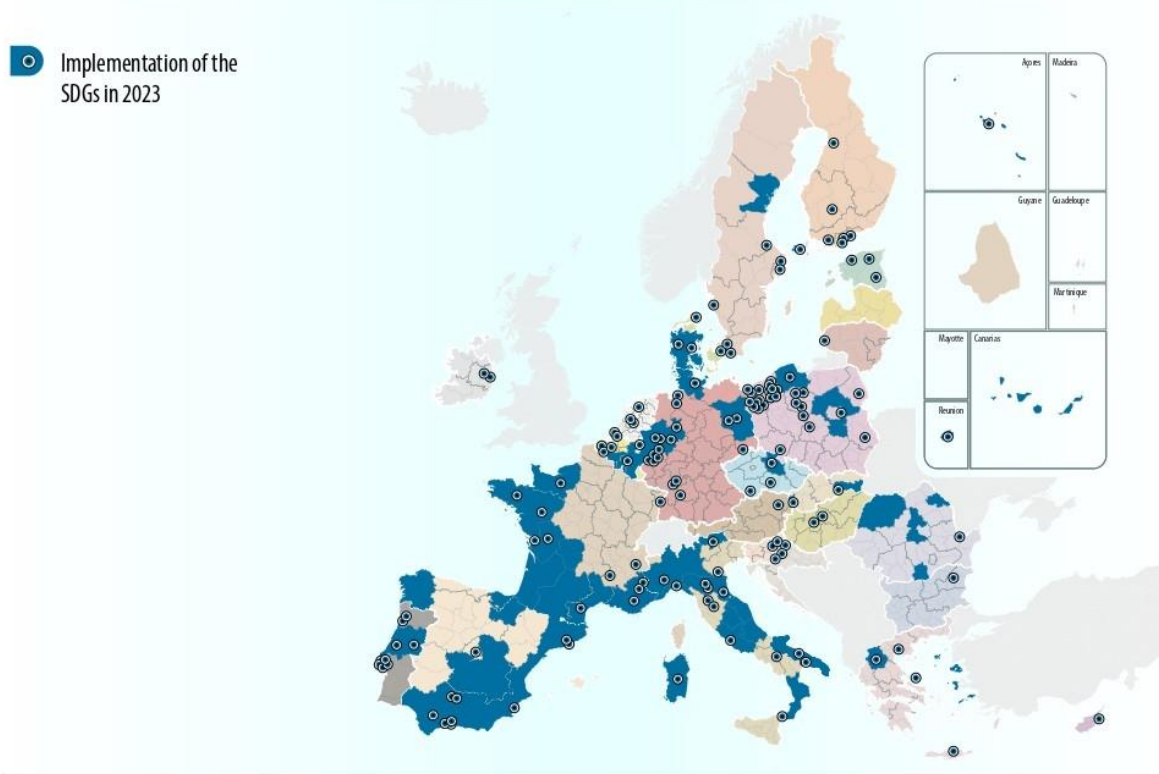
¹⁹⁰ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en.

¹⁹¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3801.

¹⁹² OECD, *Verdensmålene for bæredygtig udvikling som en ramme for genopretningen af covid-19 i byer og regioner*, 2022.

¹⁹³ <https://www.unsdsn.org/>. Undersøgelsen løb fra februar til april 2023 og indsamlede 266 besvarelser. OECD offentliggør en rapport i november 2023.

indsendt, hvoraf en tredjedel kommer fra EU's regioner og byer, hvilket viser deres entusiastiske engagement. Flere EU-byer, såsom Porto og Strasbourg, er i øjeblikket i færd med at forberede deres VLR'er.

Figur 12 — EU's regioner og byer, der gennemfører målene for bæredygtig udvikling i 2023

Kilde — RU's kompilering baseret på RU/UNSDSN/OECD194

Bemærk — Dette kort viser med vilje kun de valgte regioner

Anvendelsen af målene for bæredygtig udvikling er kendetegnet ved en kyst-central kløft i EU. Vest- og Sydfrankrig, Portugal, Spanien, Belgien, Nederlandene, Danmark, Finland, de baltiske lande, Polen, Rumænien og Italien samt mere generelt de lokale og regionale myndigheder i kystregionerne er stærkt involveret i gennemførelsen af målene for bæredygtig udvikling, mens de centrale EU-lande synes at gøre lidt brug af dem.

Der er ingen lokal-regional kløft med hensyn til anvendelsen af målene for bæredygtig udvikling.

Der er snarere forskelle med hensyn til de lokale og regionale myndigheders beføjelser og kompetencer i EU's medlemsstater. F.eks. har byerne i Finland og de baltiske lande meget spillerum til at handle på målene for bæredygtig udvikling, og deres engagement har en indvirkning ud over deres valgkredse. I Finland, hvor befolkningstætheden er lav, har de seks største byer en stor indflydelse i hele landet. I Estland skaber tre byers engagement anledning til handling på alle niveauer. På samme måde er regionerne i Spanien og Italien en drivkraft for gennemførelsen af målene for bæredygtig udvikling i deres områder og i byerne.

¹⁹⁴ <https://cor.europa.eu/en/news/Pages/survey-sdg.aspx>.

Det store antal og mangfoldigheden af initiativer på nationalt, europæisk og internationalt plan til støtte for lokaliseringen af målene for bæredygtig udvikling viser også, hvor dynamisk regionernes og byernes engagement er. EU-projekter som f.eks. URBACT Cities for Sustainable Governance-netværket, strategierne for 195 intelligent specialisering, EU's Fælles Forskningscenter REGIONS2030-projektet¹⁹⁶ og ¹⁹⁷ den europæiske håndbog for frivillige lokale evalueringer af målene for bæredygtig udvikling,¹⁹⁸ OECD's pilotprojekt om en territorial tilgang til målene for bæredygtig udvikling,¹⁹⁹ FN's nye lokale 2030-koalitionssekretariat²⁰⁰ i Bilbao og Eurocities-taskforcen om målene for bæredygtig udvikling er blot nogle få eksempler på strukturer på alle niveauer, der støtter regioner og byer i forbindelse med målene for bæredygtig udvikling.

Lokalisering af målene for bæredygtig udvikling

BYEN BRAGA, PORTUGAL

Braga, Portugals tredjestørste by, har indledt en rejse for at lokalisere målene for bæredygtig udvikling og bruge dem til at skabe innovative job og forbedre trivsel og omsorg for miljøet. Byen deltog i det EU-finansierede program URBACT EU's verdensmål for byer og er nu medlem af dets efterfølger, URBACT Cities for Sustainable Governance Network. Braga's borgmester, Ricardo Rio, er OECD's mesterborgmester og formand for det globale borgmesterparlaments eksekutivkomité, anerkendt for hans engagement i inklusion. Byen deler også bedste praksis inden for Eurocities SDG-taskforcen og er i øjeblikket i færd med at gennemføre alle målene for bæredygtig udvikling. Med hensyn til SDG9 om industri, innovation og infrastruktur skabte Braga Startup Braga, et innovationsknudepunkt for at støtte iværksætteri med globale ambitioner. Det hjælper iværksættere med at skabe, lancere og fremskynde nystartede virksomheder, hovedsagelig inden for digital økonomi, sundhedsteknologier, nanoteknologi, bioteknologi og bæredygtighed. Det giver også adgang til en bred vifte af partnere, mentorer og investorer. Fællesskabet har nu 190 nystartede virksomheder, der er ansvarlige for at skabe mere end 1000 arbejdspladser og for at skaffe mere end 375 mio. EUR i investeringer.²⁰¹

Fremme af målene for bæredygtig udvikling på alle niveauer

BASKERLANDET, SPANIEN

Baskerlandet har gennemført målene for bæredygtig udvikling og deres mål på sit niveau og er nu forkæmper for målene for bæredygtig udvikling på alle niveauer. Den har allerede offentliggjort fem

¹⁹⁵ Dette netværk er efterfølgeren til URBACT Global Goals for Cities netværket. Byer i dette netværk omfatter Espoo (FI), Agios Dimitrios (EL), Braga (PT), Gabrovo (BG), Jablonec nad Nisou (CZ), Košice (SK), Mannheim (DE), Tallinn (EE) og Valencia (ES); yderligere oplysninger findes på: <https://urbact.eu/knowledge-hub/localising-sdgs/2023-crucial-time>.

¹⁹⁶ <https://knowledge4policy.ec.europa.eu/projects-activities/regions2030-project-monitoring-sdgs-eu-regions-%E2%80%93-filling-data-gaps-en>.

¹⁹⁷ Se: <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/sustainable-development-goals> og.

¹⁹⁸ Europa-Kommissionen, [European Handbook for SDG Voluntary Local Reviews — 2022-udgaven](#), 2022.

¹⁹⁹ <https://www.oecd.org/cfe/territorial-approach-sdgs.htm>.

²⁰⁰ <https://local2030.org/>.

²⁰¹ https://urbact.eu/sites/default/files/2023-01/TFC_IAP%20Braga_0.pdf.

frivillige subnationale evalueringer for at aflægge rapport om sine fortsatte bestræbelser på og tilsagn om at gennemføre målene for bæredygtig udvikling. Ud over at have skabt en strategifor målene for bæredygtig udvikling og en multistakeholderplatform for bæredygtig udvikling har den også været en pioner inden for lanceringen af bæredygtighedsobligationer og medtagelsen af målene for bæredygtig udvikling i sit budget. Desuden samarbejder den også med baskiske provinser, byer og civilsamfundet om at skabe politikker og sikre, at de gennemføres effektivt på stedet. Endelig går det ind for målene for bæredygtig udvikling på alle niveauer, herunder i RU og OECD samt på internationalt plan. Dette engagement på globalt plan kulminerede i åbningen af FN's Local2030-kontor i Bilbao i år.202

Med hensyn til den europæiske grønne pagt vil den reelle test nu, selv om der har været en ambitiøs lovgivningsindsats siden lanceringen i december 2019, komme med dens gennemførelse og gennemførelse på nationalt, regionalt og lokalt plan. Den korrekte gennemførelse af disse forbedrede retsakter begyndte først i 2023 — med de første aftaler om Fit for 55-retsakter.

Det kombinerede samspil mellem flere retsakter og deres asymmetriske indvirkning på regioner og byer med forskellige territoriale behov og muligheder vil være krævende, også i betragtning af manglen på ordentlige territoriale konsekvensanalyser af lovgivningen. EU og de nationale institutioner skal nu mere end nogensinde samarbejde med regionale og lokale myndigheder for at sikre, at lovgivningen om den grønne pagt kan fungere i praksis.

På trods af denne udfordrende situation har regioner og byer en stærk vilje til at handle, men der mangler kapacitet til at gennemføre, og der er fortsat betydelige hindringer. 90 % af respondenterne i Regionsudvalgets (RU) regionale netværk af regionale knudepunkter (RegHub) rundspørge om den grønne pagts *fremtid: status og fremadrettet203* bekræftede, at de var aktivt involveret i et nationalt initiativ eller et EU-initiativ til gennemførelse af den grønne pagt, hvilket tyder på et stærkt kollektivt engagement i bæredygtig praksis. Derudover oplyste 40 % af respondenterne, at de allerede havde en eller flere planer for bæredygtig udvikling på plads.

Undersøgelsen viste imidlertid også, at 35 % af deltagerne stod over for udfordringer i forbindelse med en effektiv gennemførelse af disse planer, hvilket tyder på, at der er behov for målrettede støtte- og kapacitetsopbygningsforanstaltninger.

Manglende finansiering er den største udfordring for regioner og byer og truer gennemførelsen af politikkerne i den grønne pagt på subnationalt plan. En undersøgelse fra Den Europæiske Investeringsbank om lokal infrastruktur²⁰⁴ viste, at manglende finansiering — sammen med langvarige og usikre lovgivningsprocesser — fortsat har en betydelig afskrækkende virkning for kommunerne, når det gælder planlægning af investeringer. Kommunerne er særligt utilfredse med, at over 60 % opfatter deres investeringer i klimaændrings- og tilpasningsinfrastruktur i de seneste tre år som utilstrækkelige. Desuden forsinker manglen på kvalificeret arbejdskraft og flaskehalse i forsyningskæden gennemførelsen af investeringsplaner: manglen på eksperter med kompetencer inden for miljø- og klimavurdering udgør et problem for 69 % af EU's kommuner.

²⁰² <https://www.local2030.org/event/view/553>.

²⁰³ <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/green-deal-taking-stock-looking-ahead.pdf>.

²⁰⁴ Den Europæiske Investeringsbank, [State of Local Infrastructure Investment in Europe EIB Municipalities Survey 2022-2023](#), 2023.

Ligeledes er manglen på finansielle ressourcer den største udfordring i forbindelse med gennemførelsen af målene for bæredygtig udvikling for mere end 60 % af regionerne og byerne.²⁰⁵

Den digitale og grønne omstilling vil sandsynligvis forstærke allerede divergerende vækstmønstre i Europa. Ifølge Bertelsmann Stiftung har EU's NUTS 2-regioner med²⁰⁶ høj indkomst det højeste potentiale for økonomisk vækst i den dobbelte omstilling, mens lavindkomstregioner udviser det laveste. Der er således en underliggende tendens til økonomisk divergens i EU. Hvis denne tendens fortsætter, er der risiko for, at fremskridtene, både med hensyn til gennemførelsen af den grønne pagt og målene for bæredygtig udvikling, vil falde til et lavere niveau, og at de eksisterende sociale uligheder vil blive forværret.

Dette afspejles i vurderingen af regioner og byer med hensyn til de vigtigste udfordringer efter covid-19-pandemien: 46 % af regionerne og byerne mener, at befolkningsdimensionen af målene for bæredygtig udvikling (mål 1-5), som omfatter fattigdom og sundhed, er langt den største udfordring i perioden efter covid-19-pandemien.²⁰⁷

Det er ubestrideligt, at der er behov for kapacitet til at opbygge kapacitet til de lokale og regionale myndigheder.²⁰⁸

For at udfylde gennemførelshullet udnytter byer og regioner flere netværk og kapacitetsopbygningsinitiativer til at opgradere og opskalere deres tiltag i den grønne pagt. I løbet af de sidste par år er der blevet tilføjet nye initiativer til den allerede eksisterende platform for den europæiske borgmesterpagt²⁰⁹ og aftalen om grønne byer, f.eks. initiativet om²¹⁰ lokale grønne pagter,²¹¹ initiativet om cirkulære byer²¹² og regioner og EU's missioner om tilpasning til klimaændringer²¹³ og 100 klimaneutrale og intelligente byer inden 2030.²¹⁴

²⁰⁵ *Ibid.*

²⁰⁶ Bertelsmann Stiftung: [Fremtiden for EU's samhørighed: Virkningerne af den dobbelte omstilling på forskelle i de europæiske regioner](#), 2022.

²⁰⁷ Andre udfordringer, der anses for at være de mest problematiske, var planetens dimension (mål 6, 12, 13, 14 og 15) på 21 %, velstandsdimensionen (SDG 7-11) også på 21 %, fredsdimensionen (SDG16) på 4 % og partnerskabsdimensionen (SDG 17) på 8 %.

²⁰⁸ Debat om RU's udtalelse om Fremme af potentialet og synergiene i EU's energi- og klimainitiativer for regioner og byer på ENVE- underudvalgets 18. møde den 10. maj 2023. Yderligere oplysninger findes på: [Møde i ENVE-underudvalget \(europa.eu\)](#)

²⁰⁹ <https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/home>.

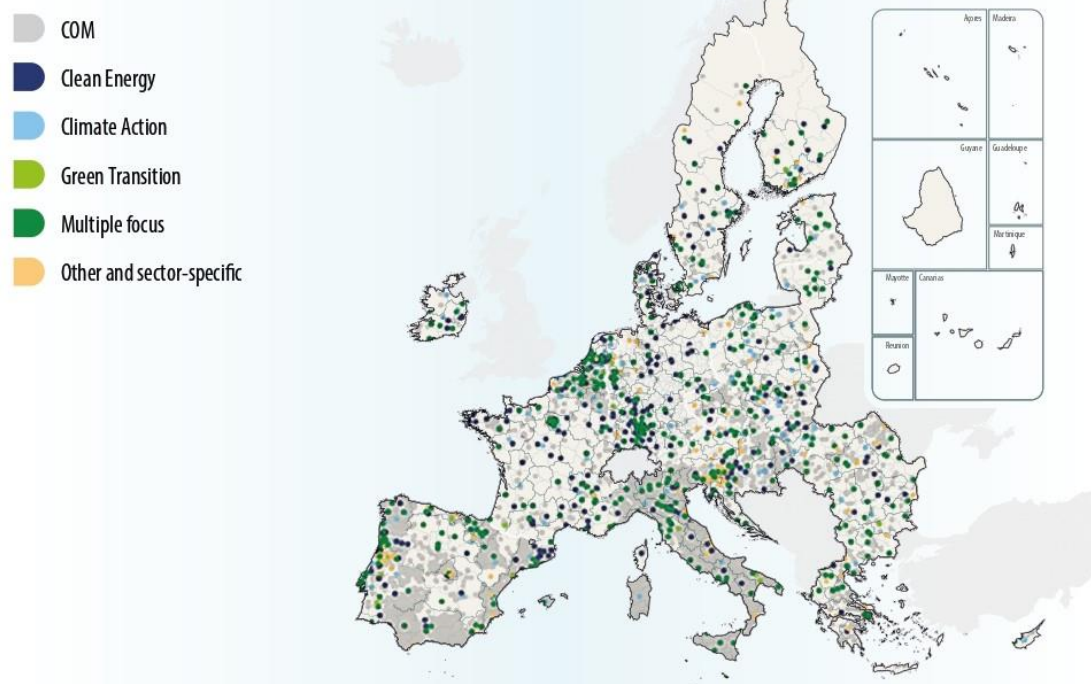
²¹⁰ https://environment.ec.europa.eu/topics/urban-environment/green-city-accord_en.

²¹¹ <https://www.intelligentcitieschallenge.eu/themes/green-economy-and-local-green-deals>.

²¹² <https://circular-cities-and-regions.ec.europa.eu/circular-cities-and-regions-initiative>.

²¹³ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/adaptation-climate-change_en.

²¹⁴ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/climate-neutral-and-smart-cities_en.

Figur 13 — Geografisk kortlægning af de lokale og regionale myndigheders initiativer efter tema
 Kilde — RU-samling baseret på Gasperini, M., Markowska, S., og Vroom, I.215

Platforme til udveksling af oplysninger og til at finde partnere, støtte og rådgivning (navnlig med henblik på at opnå finansiering og forbedre synligheden af god praksis) og en bedre repræsentation af de regionale og lokale aktørers interesser er positive aspekter.

Samtidig er der stadig adskillige hindringer for gennemførelsen af klimainitiativer, f.eks. modstridende tidsfrister og krav, uforholdsmæssigt store administrative byrder, utilstrækkelig fleksibilitet, forskellige rapporteringsmetoder og -krav, mangel på aktiv og skræddersyet støtte og manglende overensstemmelse mellem målene, hvilket fører til utilstrækkelige synergier og overlapninger.

I den forbindelse indgår RU's initiativ i den grønne pagt — going local i partnerskab med ovennævnte initiativer og skaber en plads for byer og regioner, der er villige til at træffe foranstaltninger. Som led i dette initiativ sigter RU mod at fremme et stærkere engagement og de lokale og regionale myndigheders aktive deltagelse i gennemførelsen af politikker og initiativer i den grønne pagt. Dette initiativ anerkender den afgørende betydning af at inddrage subnationale enheder i opfyldelsen af klima- og miljømålene, da det er dem, der gennemfører politikker på græsrodsniveau.

Hvis omstillingen skal lykkes som følge af den grønne og den digitale omstilling, er det vigtigt at anerkende sammenhængen mellem bæredygtighedens miljømæssige, sociale og økonomiske dimensioner. Denne tilgang er afgørende for at sikre, at byer og regioner er i stand til at imødegå de

²¹⁵ Gasperini, M., Markowska, S., og Vroom I. "Konsekvensen af EU's klima- og energiinitiativer på byernes klimaomstilling", studie bestilt af Regionsudvalget, 2023.

stadig mere komplekse globale tendenser, hvilket afspejles i den nylige *strategiske fremsynsrapport for 2023*.²¹⁶

Kun ved at anerkende de udfordringer, der står over for på lokalt og regionalt plan, kan EU skræddersy passende foranstaltninger til støtte for gennemførelsen af politikkerne i den grønne pagt og målene for bæredygtig udvikling. Dette gør RU's rolle mere og mere afgørende for at sikre, at gennemførelsen af EU-lovgivningen er "foolproof". Et stærkere samarbejde med de øvrige EU-institutioner, begyndende med tidlige høringer forud for nye forslag og større engagement fra RU's side i den afsluttende forhandlingsrunde, er afgørende for dette mål.

UNDERVISNING I BÆREDYGTIGHED

SDG4, UNGDOM OG UDDANNELSE I FINSKE BYER

Finland har været blandt de mest ambitiøse og innovative lande til at udvikle deres uddannelsessystem i retning af mere kvalitet og lighed. De seks største byer i Finland (Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Oulu og Turku) er frontløbere inden for bæredygtig udvikling og uddannelse. For eksempel har Helsinki skabt en model for en bæredygtig fremtid inden for tidlig uddannelse kaldet Kettu. Børn får undervisning i klima og miljø, den cirkulære økonomi, 2030 - dagsordenen og planlægning for fremtiden. På samme måde har Tampere lagt stor vægt på at gøre børn og unge til en generation, der værner om bæredygtighed. I byen Oulu styrker programmer som Learning Stream for a Sustainable Future og Agenda of Hope både elevernes forhold til naturen og deres knowhow om den cirkulære økonomi.

Opbygning af kapacitet, ekspertrådgivning og fremme af synergier på lokalt og regionalt plan har vist sig at være centrale strategier for byernes klimaomstilling.²¹⁷

Koordinering, fleksibilitet, forenkling, gennemsigtighed og bedre kommunikation (både i definitionen af de mål, der skal nås, og i den skriftlige meddelelse fra EU og de centrale forvaltninger over for lokale og regionale myndigheder) er centrale elementer for at nå målene i EU's grønne pagt og målene for bæredygtig udvikling på regionalt og lokalt plan. Endelig er aktiv og skræddersyet støtte til regioner og byer, navnlig under gennemførelsen (i stedet for i planlægningsfasen), tilvejebringelse af muligheder for direkte finansiering og konkrete retningslinjer for aktiv inddragelse af andre finansieringsmuligheder vigtige for gennemførelsen på regionalt og lokalt plan.

Det skal være en prioritet for de europæiske politiske beslutningstagere at gøre de offentlige budgetter egnede til bæredygtighed. Stigende pres på de sociale og økonomiske aspekter af bæredygtighed sætter gang i debatten om behovet for en ny økonomisk model med fokus på menneskers og naturens trivsel. En sådan model kan opnås ved at gøre de offentlige budgetter egnede til bæredygtighed. RU's udtalelse om *Gennemførelsen af grønne budgetter på lokalt og regionalt*

²¹⁶ Europa-Kommissionen, [den strategiske fremsynsrapport 2023](#).

²¹⁷ Dette afsnit bygger i høj grad på den RU-finansierede undersøgelse, der blev offentliggjort i midten af 2023 med forskning, der blev gennemført samme år; rapporten findes på: <https://cor.europa.eu/en/engage/studies/Documents/The%20impact%20of%20EU.pdf>.

plan218 fremhæver betydningen af grøn budgettering som et pragmatisk instrument til at finde den rette balance mellem behovet for at opnå klimaneutralitet senest i 2050 og det presserende behov for at sikre økonomisk og social retfærdighed.

Sikring af en mere konsekvent ramme for bæredygtighed og styrkelse af forbindelserne mellem gennemførelsen af den europæiske grønne pagt og bæredygtighed er afgørende for at fremskynde den bæredygtige omstilling og mindske bureaukratiet i alle størrelser. I RegHub- høringen om den grønne pagt hævdede²¹⁹ alle respondenter, at deres strategier for bæredygtig udvikling var forbundet med den europæiske grønne pagt, hvilket viser, hvordan disse rammer har tendens til at falde sammen i gennemførelsesfasen.

En korrekt tilpasning af klima- og bæredygtighedsdagsordenerne kræver også en indsats for bedre at forbinde rammer på globalt plan ved at samle målene for bæredygtig udvikling, FN's rammekonvention om klimaændringer og FN's konvention om den biologiske mangfoldighed. Dette aspekt vurderes af FN's ekspertgruppe, der arbejder på rapporten *Analysing Climate and SDG Synergies, Aiming to Maximize Action Impact*,²²⁰ og er fokus for RU's indsats på globalt plan. Derfor er det afgørende, at RU fortsætter sine bestræbelser på formelt og aktivt at inddrage det subnationale niveau i FN-processerne. Der blev skabt præcedens for dette på FN's seneste biodiversitetskonference (COP15). På COP15 blev RU udtrykkeligt anerkendt som en af de vigtigste partnere i gennemførelsen af den globale handlingsplan for biodiversitet.²²¹

En styrkelse af forbindelserne mellem EU's interne og eksterne politikker for at sætte skub i EU's politiske tilbud og fortælling på den globale scene er en anden afgørende faktor for at opnå denne nye økonomiske model. Lokale og regionale myndigheder har vist sig at være proaktive og pålidelige aktører, herunder på internationalt plan, ved at udarbejde nye initiativer til bekæmpelse af klimaændringer og fremme klimaneutralitet og bæredygtig udvikling. RU deltager i den globale indsats for målene for bæredygtig udvikling, klima og miljø.

Med udgangspunkt i resultaterne på EU-plan foreslår RU en bedre tilpasning af den europæiske grønne pagt til den globale indsats under en paraply for målene for bæredygtig udvikling og formelt og aktivt at inddrage det subnationale niveau i processen. Denne tilpasning er afgørende for at fremme internationalt samarbejde og opnå en mere sammenhængende og koordineret tilgang til bæredygtig udvikling.

Politisk lederskab på regionalt og lokalt plan er en nøgelfaktor for lokaliseringen af målene for bæredygtig udvikling ifølge 80 % af de regioner og byer, der deltog i RU-OECD-SDSN 2023-undersøgelsen. Peer-to-peer-læring med andre byer og regioner og dedikeret finansiering til målene for bæredygtig udvikling er yderligere redskaber til gennemførelse. Oplysningskampagner, både interne (blandt ansatte og afdelinger) eller eksterne (målrettet mod borgere, civilsamfundet, virksomheder og/eller skoler) er de mest anvendte værktøjer til fremme af målene for bæredygtig

²¹⁸ Regionsudvalgets udtalelse om Gennemførelsen af grønne budgetter på lokalt og regionalt plan, ENVE/VII-028, 29.-30. juni 2022, ordfører: Vincent Chauvet (FR/RE), borgmester i Autun.

²¹⁹ <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/green-deal-taking-stock-looking-ahead.pdf>.

²²⁰ <https://sdgs.un.org/blog/expert-group-prepare-report-analysing-climate-and-sdg-synergies-aiming-maximize-action-impact>.

²²¹ <https://cor.europa.eu/en/news/Pages/COP15-.aspx>.

udvikling (60 %), efterfulgt af særlige strategier eller handlingsplaner (54 %) og anvendelse af indikatorer til at spore og stimulere fremskridt (53 %).

SDG2 om nul sult er nu blevet mere relevant for regioner og byer på grund af stigende inflation.

Næsten 50 % af regionerne og byerne har oprettet fødevarerbanker og fødevareredistributionsprogrammer for at reagere på brud i fødevarerforsyningskæderne. Regioner og byer er også blevet mere engageret i at reducere madspild ved at fremme en cirkulær økonomi (60 %), genbruge overskydende fødevarer (47 %) og forebygge madspild i hele forsyningskæden (46 %).

RU har konsekvent opfordret til, at kønsaspektet integreres bedre i politikker og programmer,

da dette er en del af målene for bæredygtig udvikling. Den spanske region La Rioja har f.eks. kæmpet for ligestilling mellem kønnene ikke kun inden for regionen og i dens forvaltning, men også på europæisk plan. Dens banebrydende arbejde er blevet anerkendt af Europa-Kommissionen, som fremhævede disse bestræbelser i den første frivillige EU-gennemgang nogensinde, der blev præsenteret for FN.

Peer-to-peer-læring er afgørende for at fremskynde gennemførelsen.

RU's interaktive kort over bedste praksis for bedste praksis²²² supplerer EU's lokaliseringkort for målene for bæredygtig udvikling og viser, hvordan de enkelte samfund ændrer deres måder at leve, arbejde, producere og forbruge på, og hvordan de forsøger at opnå miljømæssigt bæredygtig og socialt og økonomisk retfærdig vækst.

**FREMSKRIDT MED DAGSORDENEN FOR LIGESTILLING MELLE
KØNNENE**

LA RIOJA, SPANIEN

Regionen La Rioja i Spanien har vedtaget en særlig lov mod kønsbaseret vold. Det fremmer inklusionen af ofre på arbejdsmarkedet og etablerer et plejenetværk, der skal sikre, at ofrene får den pleje, de har brug for, indtil de kommer sig. Regionen arbejder på uddannelse gennem en generel kommunikationskampagne og kurser for specifikke målgrupper såsom fagforeninger og fremtidige fagfolk inden for sundhed, sociale tjenester og uddannelse. La Rioja oprettede også en tværafdeling med ansvar for at integrere ligestilling mellem kønnene i alle politikker.

**AT FÅ BORGERNE MED I BESTYRELSEN FOR DEN GRØNNE
OMSTILLING**

ŁÓDŹ (POLEN) OG OULU (FINLAND)

²²² <https://cor.europa.eu/EN/regions/Pages/eir-map.aspx?view=stories&type=greendeal>.

Blandt de bedste praksisser i RU's database om den grønne pagt på lokalt plan omfatter Ecopact for Łódź²²³ i Polen en omfattende kommunal tilgang til bæredygtighed med inddragelse af interessenter og håndtering af klima, energi, affald, cirkularitet, bæredygtig byplanlægning og mobilitet samt biodiversitet.

På regionalt plan uddanner og udbreder håndbogen om cirkulær økonomi for skoler i Oulu i²²⁴ Finland borgerne om beskyttelse af det lokale miljø, biodiversitet, sundhed og livskvalitet, samtidig med at omskoling af arbejdstagere fremmes.

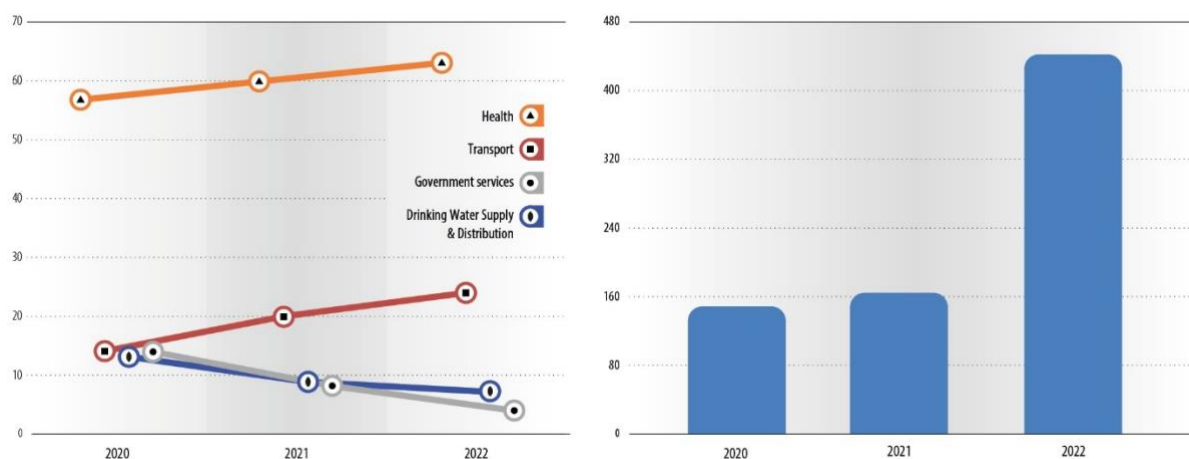
²²³ <https://mplus.cor.europa.eu/overview/details/2028478?tab=best-practices>.

²²⁴ <https://mplus.cor.europa.eu/overview/details/2038366?tab=best-practices>.

B. Digital omstilling og modstandsdygtighed

En digital infrastruktur af høj kvalitet er en stadig vigtigere hjørnesten i hele økonomien, der finder sted sideløbende med el-, gas-, vand- og transportnet, men også i offentlige forvaltninger.²²⁵ Digital omstilling er afgørende for vores fremtid, som fremhævet i tidligere udgaver af årsberetningen om regionernes og byernes tilstand.²²⁶ Fremragende og sikker konnektivitet for alle overalt i EU bliver en forudsætning for at levere bæredygtige økonomiske og sociale fordele baseret på moderne onlinetjenester og hurtige internetforbindelser. En bedre og bredere konnektivitet sammen med nye teknologier og færdigheder til at anvende disse vil bidrage til at forhindre digitale kløfter og socialt og økonomisk afskære områder. Hvordan kan EU sikre, at den digitale omstilling og den digitale modstandsdygtighed går hånd i hånd, så lokale og regionale samfund og virksomheder drager fordel af den digitale omstilling og undgår risici for cybertrusler?

Den digitale modenhed i de forskellige regioner og byer i EU skrider frem med forskellige hastigheder. Der er en risiko for, at digitale kløfter vil bringe opfyldelsen af målene for EU's digitale årti, som er blevet fastsat for 2030, i fare.²²⁷ Samtidig har cyberangreb fra tredjelands og ikkestatslige aktørers cyberangreb på europæiske private og offentlige enheder i det seneste år skabt yderligere udfordringer for brugen af digitale teknologier.

Figur 14 — Antal ulykker pr. år og indvirkning efter udvalgte sektorer
Kilde — RU-samling baseret på ENISA²²⁸

De offentlige myndigheder har stået over for distribuerede denial-of-service-angreb og ransomware-angreb, hvilket har haft alvorlige konsekvenser for de tjenester, der leveres til borgerne. Typiske eksempler på berørte tjenester er registrering, mobilitet/parkering, affaldsinddrivelse, socialsikringsbetalinger og sundhedsydelser, såsom vaccinationstjenester. Den fuldstændige nedlukning af sådanne tjenester kan have stor indvirkning på borgernes tillid til regeringen

²²⁵ Regionsudvalgets udtalelse om [akten om interoperabilitet i Europa](#), ECON-VII/029, 24.-25. maj 2023, ordfører: Michele Pais (IT/ECR), formand for og medlem af regionalrådet i Sardinien.

²²⁶ Regionsudvalget, [EU's årsberetning om regionernes og byernes tilstand 2022](#), oktober 2022; tidligere udgave af rapporten findes på: <https://cor.europa.eu/en/our-work/Pages/State-of-Regions-and-Cities-2022.aspx>.

²²⁷ RegHub-høringerne om interoperabilitet (2022) og programmet for et digitalt Europa (2023) indgik i de respektive udtalelser om [Fit for Future-platformen](#).

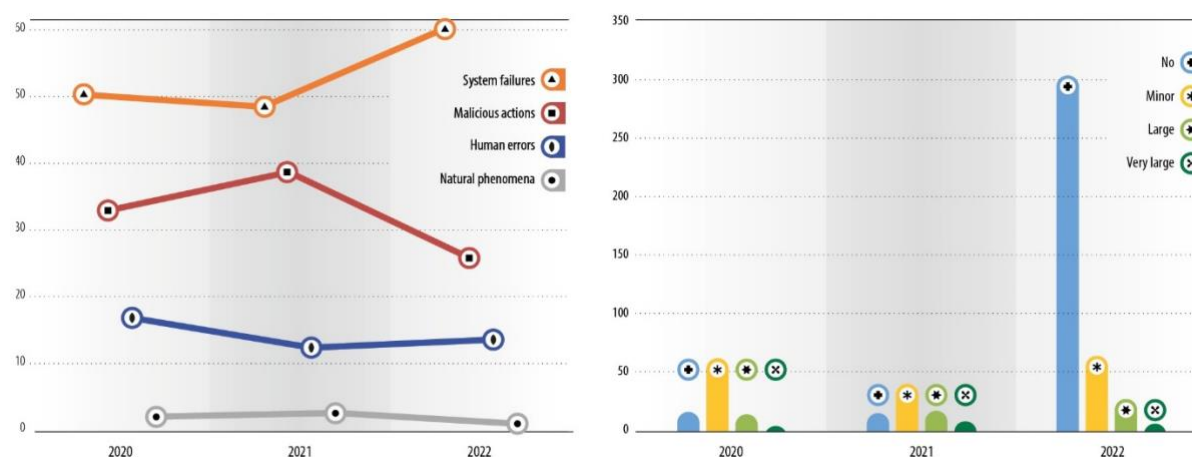
²²⁸ <https://ciras.enisa.europa.eu/>.

og kan påvirke vælgerens adfærd. Enhver myndighed, der er i fare, er velrådt til at sikre, at den er digitalt modstandsdygtig over for nye og stigende former for cyberangreb.

I overensstemmelse hermed har Den Europæiske Unions Agentur for Cybersikkerhed (ENISA) identificeret og rangeret²²⁹ de ti største cybersikkerhedstrusler, der skal opstå inden 2030, herunder "målrettede angreb forstærket af data om intelligente enheder" og "stigningen af avancerede hybride trusler". Dagens trusler vil ikke blive behandlet, da de vil have ændret karakter. Øget afhængighed og popularisering af nye teknologier er afgørende faktorer, der driver ændringerne.²³⁰

Digital modstandsdygtighed for regioner og byer defineres som "deres evne til at modstå, absorbere og komme på fode igen efter forstyrrelser forårsaget af eksterne digitale trusler eller naturkatastrofer gennem håndhævelse af lovgivningen om cybersikkerhed og cyberrobusthed, tilgængeligheden af solide og pålidelige kritiske infrastrukturer og anvendelse af passende digitale færdigheder og cybersikkerhedsfærdigheder".²³¹

Den digitale modstandsdygtighed i de europæiske regioner og byer varierer meget.²³² Nogle offentlige myndigheder har aktivt forfulgt og konsolideret deres digitale modstandsdygtighed i årevis, nogle har været bagud eller har haft svært ved at gå på vej mod digital modstandsdygtighed på grund af manglende midler og/eller kapacitet, mens andre stadig er uvidende om farerne og behovet for at blive digitalt modstandsdygtige.

Figur 15 — Root årsager til ulykker og alvorlig indvirkning pr. år
Kilde — RU-samling baseret på ENISA²³³

At have tilstrækkelige finansielle ressourcer er den vigtigste udfordring, når der skal iværksættes politiske tiltag for at opbygge digital modstandsdygtighed. Men selv i tilfælde, hvor der er tilstrækkelige ressourcer, mangler regioner og byer organisatorisk kapacitet til at bruge dem effektivt. Der er behov for en yderligere indsats for at bygge bro over EU's investeringsunderskud i forbindelse med den digitale omstilling, som beløber sig til mindst 125 mia. EUR om året.²³⁴

²²⁹ ENISA, [identifikation af cybersikkerhedstrusler og -udfordringer i nødsituationer for 2030](#), 2023.

²³⁰ <https://www.enisa.europa.eu/news/cybersecurity-threats-fast-forward-2030>.

²³¹ Cavallini, S., Soldi, R., Casalini, G., Verdi, G., Grasso, A., [Digital resiliens](#), undersøgelse bestilt af Det Europæiske Regionsudvalg, 2023, s. 1.

²³² *Ibid.*

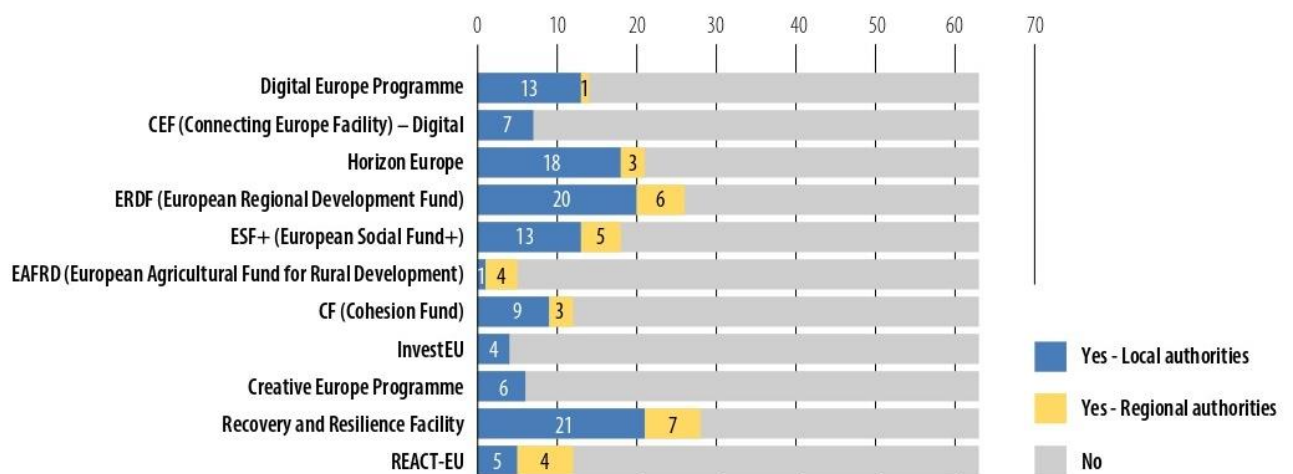
²³³ <https://ciras.enisa.europa.eu/>.

²³⁴ Europa-Kommissionen, [den strategiske fremsynsrapport](#) 2023.

Regioner og byer skal ofte tage fat på modstridende prioriteter med knappe ressourcer og beslutte ikke at prioritere investeringer i cybersikkerhedsprogrammer, selv efter at de har opgraderet deres digitale infrastruktur. Desuden er manglen på digitale færdigheder og IKT-færdigheder i de offentlige forvaltninger fortsat en central udfordring at tackle.²³⁵

Regioner og byer står over for vanskeligheder med at få adgang til EU-midler for at øge den digitale modstandsdygtighed. De offentlige myndigheder blev derfor spurgt i en undersøgelse, hvilke EU-midler de havde adgang til at finansiere investeringer i digital modstandsdygtighed.

Genopretnings- og resiliensfaciliteten var den vigtigste finansieringskilde, idet 44 % af de deltagende myndigheder bekræftede dens anvendelse i forhold til andre EU-finansieringskilder.²³⁶

Figur 16 — Adgang til EU-midler med henblik på at styrke den digitale modstandsdygtighed
Kilde — RU-samling baseret på Cavallini, S., Soldi, R., Casalini, G., Verdi, G., Grasso, A.²³⁷

Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Horisont Europa var de anden og tredjemest anvendte EU-kilder til at investere i digital modstandsdygtighed. Samlet set blev alle de anførte kilder til en vis grad udvalgt, hvilket tyder på, at regioner og byer anvender en række EU-midler. Lokale og regionale myndigheder har adgang til en bredere vifte af finansieringskilder end regionale myndigheder for at øge deres digitale modstandsdygtighed, såsom Connecting Europe-faciliteten — Digital, InvestEU og programmet Et Kreativt Europa. **For at imødegå denne mangfoldighed af midler bør vi sikre en stedbaseret tilgang og flerniveaustyringsordninger i EU's finansieringsprogrammer, der er rettet mod digital modstandsdygtighed, hvilket vil gøre det muligt for regionerne at prioritere investeringer i digital teknologi i overensstemmelse med deres lokale behov.**

Næsten alle (97 %) lokale og regionale myndigheder planlagde at investere i digital infrastruktur, udstyr og værktøjer, da de blev spurgt, om de havde planer om at investere i områder relateret til

²³⁵ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cyber-solidarity>.

²³⁶ <https://www.bruegel.org/dataset/european-union-countries-recovery-and-resilience-plans>.

²³⁷ Cavallini, S., Soldi, R., Casalini, G., Verdi, G., Grasso, A., *Digital resiliens*, undersøgelse bestilt af Det Europæiske Regionsudvalg, 2023.

digital modstandsdygtighed i 2023 og 2024. 84 % af de regioner og byer, der deltog i høringen, planlagde at investere i sikkerhed/beskyttelse af adgang til data; efterfulgt af systemer/værktøjer, der sikrer kontinuiteten i de offentlige tjenester uddannelse/bevidsthed af personale IKT-tjenester, der leveres af tredjeparter internt personale inden for IKT-specialister og beslutningsprocesser.²³⁸

Casestudierne fra Vilnius (Litauen) og regionen Lazio (Italien) viser de forskellige veje, som udvalgte byer og regioner havde valgt at gå i retning af digital modstandsdygtighed.

TVÆRGÅENDE FORANSTALTNINGER TIL STØTTE FOR MODSTANDSDYGTIGHED

VILNIUS CITYS OMFATTENDE SÆT AF FORANSTALTNINGER

Efter en række virkningsfulde cyberangreb ("brute force-angreb") på den digitale infrastruktur i Vilnius (Litauen), som forstyrrede vigtige offentlige tjenester (såsom byens børnehaveregistrering) og risikerede at skade borgernes tillid til kommunale tjenester, indførte byen en effektiv strategi til bekæmpelse af cyberangreb.²³⁹ Den overordnede strategi består af tværgående foranstaltninger og politisk støtte på højere forvaltningsniveauer. Konkret vedtog byen i 2021 en ambitiøs tiårig strategisk udviklingsplan. Derudover har byen udviklet en "ansvarlig sårbarhedsdetektionspolitik", dvs. et sæt regler, der tilskynder etiske hackere til at identificere og indsende oplysninger om sikkerhedssårbarheder til de ansvarlige myndigheder uden at blive retsforfulgt. Endelig er kommunen begyndt at tilbyde løbende opkvalificering til sine IKT-medarbejdere og gennemføre en løbende udveksling af cyberdata med sine offentlige virksomheder og en række private virksomheder, der opererer i byen. Alle aktiviteter finansieres i øjeblikket ved hjælp af det kommunale budget, men byen planlægger at ansøge om EU-midler, f.eks. programmet for et digitalt Europa.

TILPASNINGSDYGTIG ANVENDELSE AF MIDLER

LAZIO-REGIONEN BRUGER MIDLER FRA DE NATIONALE GENOPRETNINGS- OG RESILIENSPLANER TIL AT BYGGE BRO OVER SIN DIGITALE MODSTANDSDYGTIGHED

Et alvorligt cyberangreb mod ransomware i 2021 påvirkede nogle af regionen Lazios (Italiens) digitale nøgleinfrastrukturer (f.eks. dens datacenter) og det regionale onlinereservationssystem for covid-19-vaccinationer, hvilket gjorde sundhedsdata midlertidigt utilgængelige, afbrød covid-19-vaccinationsreservationer og førte til tab af interne dokumenter. LazioCrea S.p.a., hvor indtrængen fandt sted, rapporterede, at der ikke blev betalt løsesum, men at omkostningerne ved inddrivelse steg

²³⁸ Ibid.

²³⁹ Cyberangreb på litauiske regioner og byer er almindelige og nævnes i de fleste af de årlige rapporter fra det nationale cybersikkerhedscenter (NKSC's websted: <https://www.nksc.lt/aktualu.html>).

til millioner af euro.²⁴⁰ En national lov om "hastende bestemmelser vedrørende cybersikkerhed" var trådt i kraft nogle måneder tidligere i juni 2021 (lovdekret nr. 82/2021²⁴¹). Dette var en opfølgning på landets tilsagn i de nationale genopretnings- og resiliensplaner om oprettelse af det nationale agentur for cybersikkerhed med²⁴² ansvar for gennemførelsen af den nationale cyberstrategi. I maj 2022 offentliggjorde Lazio sin regionale digitale dagsorden 2022-2026²⁴³ og ansøgte i oktober 2022 om ca. 2 mio. EUR under en indkaldelse af forslag finansieret under den nationale genopretnings- og resiliensplan, der blev iværksat af den nationale regering, og som blev finansieret med 1,2 mio. EUR.

Nogle offentlige myndigheder arbejder aktivt efter og konsoliderer deres digitale modstandsdygtighed; andre halter tydeligvis bagefter eller har svært ved at gå på vej mod digital modstandsdygtighed på grund af manglende midler og/eller kapacitet, og der er andre, der har ringe eller ingen bevidsthed om behovet for at blive digitalt modstandsdygtige. I lyset af dette heterogene landskab i hele Europa er der fremsat anbefalinger, der giver vejledning på en teoretisk vej mod at opnå "et rimeligt niveau" af digital modstandsdygtighed i EU's byer og regioner.

Som et første skridt er der behov for øget politisk bevidsthed for at fremme digital modstandsdygtighed. De offentlige myndigheder har brug for politisk vilje til at opnå digital modstandsdygtighed. Derfor bør medlemsstaterne og EU-institutionerne overveje at gennemføre oplysningskampagner rettet mod de politiske repræsentanter for byer og regioner, der f.eks. viser de forskellige virkninger, som manglende digital modstandsdygtighed kan have for de offentlige forvaltninger.

Regionsudvalget kan spille en vigtig rolle med hensyn til at lette udvekslingen af erfaringer mellem kommuner, eventuelt i partnerskab med ledere af store og små byer, der aktivt forfølger digital modstandsdygtighed på grund af deres politiske visioner, eller fordi deres administration allerede har været udsat for cyberangreb. ENISA bør som det førende EU-agentur inden for cybersikkerhed og i samarbejde med Europa-Kommissionen og medlemsstaterne definere og foreslå ad hoc-metoder til vurdering af cyberrisici med henblik på at udarbejde referenceretningslinjer svarende til risikovurderingspraksis, der anvendes af forsikringselskaber. Endelig kan institutionerne og medlemsstaterne for at skabe en gunstig lovgivningsramme, der forhindrer cyberkriminalitet motiveret af penge, drøfte et forbud mod, at offentlige myndigheder betaler disse løsepenge.

Som et andet skridt bør de lokale og regionale myndigheder støttes i udformningen af deres egne forvaltningsmodeller for digital modstandsdygtighed på grundlag af deres finansielle og/eller personlige kapacitet og størrelsen af deres region eller by.

Som et tredje skridt bør der, når der er identificeret passende forvaltningsmodeller, identificeres områder, hvor der skal investeres (digital infrastruktur og færdigheder inden for digital/cybersikkerhed) og midler, der skal anvendes til sådanne investeringer. Når der investeres i digital infrastruktur, styrker den den digitale modstandsdygtighed gennem forebyggelse. Innovative

²⁴⁰ <https://www.cybersecurity360.it/nuove-minacce/regione-lazio-vaccini-bloccati-poco-pronta-contro-il-ranwomare-ecco-perche/>.

²⁴¹ <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2021/06/14/21G00098/sg>.

²⁴² <https://www.acn.gov.it/pnrr>.

²⁴³ https://agendadigitalelazio.lazioinnova.it/app/uploads/2022/05/Agenda-Digitale-maggio-2022_WEB.pdf.

digitale værktøjer som f.eks. "digitale sandkasser" (sikre miljøer, hvor mistænkelige filer undersøges nøje, inden de får adgang til hovednettet og informationssystemet) tilbyder et sikkert miljø mellem aktører i cyberkriminalitet og personale. Beredskab og indsatskapacitet (dvs. reaktion) håndhæves gennem investeringer i digitale færdigheder/cybersikkerhedsfærdigheder — det andet centrale investeringsområde for regioner og byer. Forbedringer i regioner og byer kan vedrøre bevidstgørelse blandt personalet, test af ikt-specialisters reaktionskapacitet eller mekanismer til sikring af beslutningsparathed.

Manglen på disponible midler til investering i digital modstandsdygtighed er en væsentlig hindring for regioner og byer. Deres adgang til specifikke midler varierer afhængigt af forskellige faktorer. For at lette kanaliseringen af ressourcer til lavere (og mindre) administrative niveauer kan der købes digitale løsninger på centralt plan, og der kan indføres teknologier og tjenester. Desuden kan medlemsstaterne med støtte fra relevante europæiske digitale innovationsknudepunkter identificere og regelmæssigt ajourføre lister over finansieringsmuligheder, der er tilgængelige for regioner og byer for at øge den digitale modstandsdygtighed.

Som et sidste fjerde skridt bør regioner og byer have mulighed for at skabe forbindelser med det omgivende miljø, f.eks. gennem udvikling af cybersikkerhedskosystemer i regioner med en blomstrende cybersikkerhedsindustri, innovative nystartede virksomheder og forsknings- og akademiske centre eller ved at samle ressourcer på tværs af kommuner for at udveksle viden om eksisterende digitale løsninger.

De eksisterende forbindelser mellem den grønne og den digitale omstilling fremhæver, hvordan de styrker hinanden. Det er navnlig klart, at avancerede digitale teknologier bidrager til at beskytte kritisk infrastruktur og kritiske enheder. Digitale teknologier kan også tilbyde situationsbestemte efterretninger i varslings- og reaktionssystemer og støtte genopretning efter katastrofer. Den digitale dimension er derfor forbundet med driften og kontinuiteten af systemer, der er afgørende for samfundet. Som sådan bidrager den digitale dimension og dens modstandsdygtighed til territorial sikkerhed og bør være en integreret del af beredskabsstyringen.

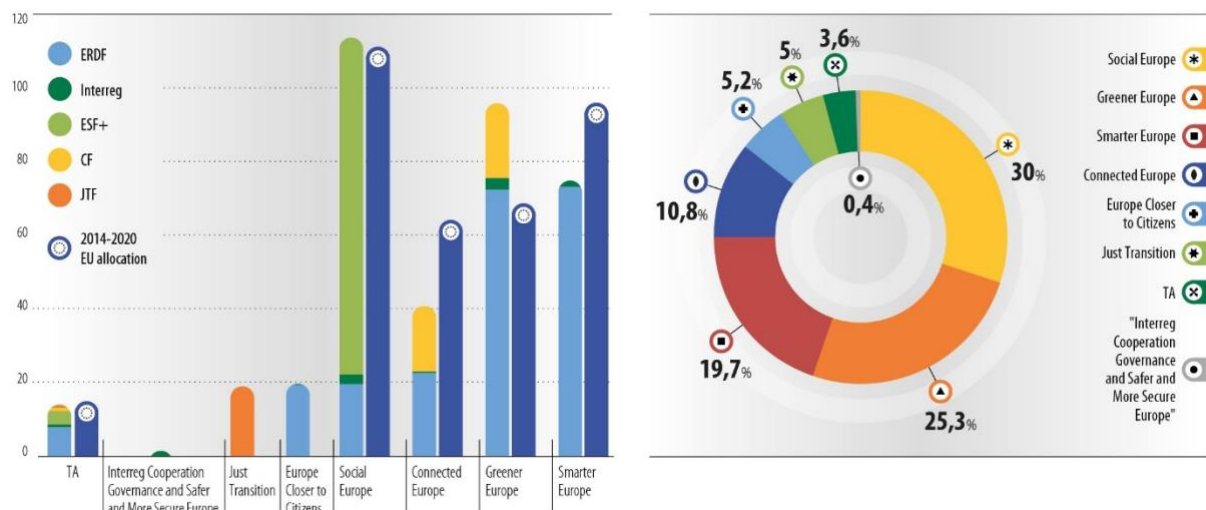
C. Værdien af samhørighed

En stærk og effektiv samhørighedspolitik er et centralt anliggende for alle regioner og byer i Den Europæiske Union. Det er EU's vigtigste investeringspolitik for at gennemføre foranstaltninger med henblik på at nå traktatens mål om at styrke den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed i EU med et budget på 392 mia. EUR²⁴⁴ for perioden 2021-2027. Disse langsigtede investeringer bidrager til at mindske forskellene mellem de forskellige regioners udviklingsniveauer. På trods af dens værdi står samhørighedspolitikken i dag over for mange udfordringer, der sætter spørgsmålstegn ved dens effektivitet. Hvad skal EU gøre for at sikre, at det kan levere som en stedbaseret politik og fortsætte med at hjælpe alle steder og mennesker i EU, uanset deres udgangspunkt?

Med et øget fokus på en retfærdig omstilling og et grønnere EU i forhold til perioden 2014-2020 vil opfyldelsen af EU's prioriteter i perioden 2021-2027 i høj grad afhænge af en vellykket samhørighedspolitik.

Samhørighedspolitikken vil bidrage væsentligt til den europæiske grønne pagt. Der vil blive investeret mere end 92 mia. EUR i alle regioner i energi, tilpasning til og modvirkning af klimaændringer, miljø og bæredygtig bytransport under det politiske mål om et grønnere Europa. Social og inklusiv vækst er også en prioritet med en tildeling på 111 mia. EUR (167 mia. EUR med national samfinansiering). Fremme af stedbaserede investeringer vil blive støttet af 24 medlemsstater med mere end 19 mia. EUR gennem mere end 2150 integrerede territoriale udviklingsstrategier med øget ejerskab og inddragelse af lokale interessenter og lokalsamfund.²⁴⁵

Figuren nedenfor viser et stærkt skift i forhold til den foregående programmeringsperiode, idet samhørighedsfondene bidrager mere til grønne og sociale mål.²⁴⁶

²⁴⁴ Fra samhørighedspolitikens samlede midler på 392 mia. EUR vil 11,3 mia. EUR blive overført til Connecting Europe-faciliteten, og 2,5 mia. EUR vil blive anvendt under de instrumenter, der forvaltes af Kommissionen, og EU's tekniske bistand til støtte for programmeringen, hvilket efterlader i alt 378 mia. EUR til samhørighedspolitikens programmer, herunder Interreg.

²⁴⁵ *Ibid.*

²⁴⁶ Europa-Kommissionen, [arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om samhørighed 2021-2027: at skabe en stadig stærkere Union. Rapport om resultatet af programmeringen af samhørighedspolitikken 2021-2027](#), del 1, april 2023.

Figur 17 — EU-programmerede finansielle tildelinger pr. politisk målsætning i mia. EUR for perioderne 2021-2027 og 2014-2020
Kilde — RU's kompilering baseret på Kommissionen²⁴⁷

Samhørighedspolitikken vil også have en betydelig og langvarig indvirkning på EU's økonomier: over 25 år forventes hver euro, der bruges på samhørighedspolitikken, at generere 2,8 EUR i yderligere bruttonationalprodukt (BNP) på EU-plan.²⁴⁸ Dette tal svarer til et årligt afkast på ca. 3,4 %. De politiske interventioner vil øge EU's BNP ved udgangen af gennemførelsesperioden i 2029 (sammenlignet med et scenario uden samhørighedspolitik) og vil have en langvarig virkning frem til 2050. Samhørighedspolitikken vil også gavne arbejdsmarkedet og skabe svarende til ca. 1,3 mio. nye job.²⁴⁹

Planlægningen af de nye samhørighedspolitiske programmer og afslutningen af den sidste finansieringsperiode var stærkt påvirket af covid-19-pandemien og den russiske krig mod Ukraine. Sammen med indførelsen af nye instrumenter såsom genopretnings- og resiliensfaciliteten førte dette til en betydelig forsinkelse i forhandlingerne om og gennemførelsen af samhørighedspolitiske programmer. Ved udgangen af 2021 var det første år af valgperioden 2021-2027 kun blevet vedtaget én partnerskabsaftale (Grækenland), men ingen programmer var blevet vedtaget (sammenlignet med 56 % og 95 % af programmerne i tilsvarende faser i henholdsvis perioderne 2014-2020 og 2007-2013).²⁵⁰ De fleste partnerskabsaftaler og programmer blev vedtaget i 2022, og de sidste blev vedtaget i begyndelsen af 2023 — næsten to år efter programmeringsperiodens begyndelse.

Samtidig spillede samhørighedspolitikken en vigtig rolle i kriseberedskabet. For at hjælpe medlemsstaterne og regionerne med at reagere på disse kriser vedtog Den Europæiske Union en række lovgivningsmæssige foranstaltninger, der havde til formål at mobilisere midler, der stadig er til rådighed under samhørighedspolitikken 2014-2020 (øge fondenes fleksibilitet) og forenkle de administrative procedurer.

To konkrete foranstaltninger, der er vedtaget, omfatter investeringsinitiativet som reaktion på coronavirusset (CRII)²⁵¹ og senere investeringsinitiativet som reaktion på coronavirusset Plus (CRII+).²⁵² Desuden var der genopretningsbistanden til samhørighed og de europæiske områder (REACT-EU),²⁵³ der støttede genopretningen efter pandemien. I forbindelse med den ukrainske flygtningekrise var der samhørighedsaktionen for flygtninge i Europa (CARE)²⁵⁴ og senere Fleksibel bistand til territorier (FAST-CARE).²⁵⁵

Disse mekanismer gjorde det muligt hurtigt at kanalisere midler fra samhørighedspolitikken til de områder, hvor der var mest behov for det, og viste, at samhørighedspolitikken hurtigt kan reagere på skiftende omstændigheder og hurtigt tilvejebringe ressourcer til nødforanstaltninger. CRII/CRII+bestemmelserne samt de efterfølgende fleksibilitetsrunder, der blev indført under REACT-

²⁴⁷ *Ibid.*

²⁴⁸ Europa-Kommissionen, [arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om samhørighed 2021-2027: at skabe en stadig stærkere Union. Rapport om resultatet af programmeringen af samhørighedspolitikken 2021-2027](#), del 2, april 2023.

²⁴⁹ Europa-Kommissionen, [arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om samhørighed 2021-2027: at skabe en stadig stærkere Union. Rapport om resultatet af programmeringen af samhørighedspolitikken 2021-2027](#), del 1, april 2023.

²⁵⁰ Den Europæiske Revisionsret: [Tilpasning af samhørighedspolitikens regler som reaktion på covid-19: midlerne blev anvendt mere fleksibelt, men der var behov for overvejelser om samhørighedspolitikken som et kriseberedskabsværktøj](#), 2023.

²⁵¹ Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union, [forordning \(EU\) 2020/460](#) af marts 2020.

²⁵² Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union, [forordning \(EU\) 2020/558](#), april 2020.

²⁵³ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/factsheet/react-eu_en.

²⁵⁴ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/factsheet/care_supporting_refugees_en.pdf.

²⁵⁵ https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/publications/communications/2022/flexible-assistance-to-territories-fast-care_en.

EU, CARE og FAST-CARE, har imidlertid også rejst spørgsmål om, i hvilket omfang samhørighedspolitikken bør anvendes til at håndtere nødsituationer, og hvilken indvirkning dette har på dens centrale mål og karakteristika. Den gentagne omprogrammering inden for meget korte frister lægger yderligere pres på forvaltningsmyndighederne og omdirigerede ressourcer fra forberedelserne til en rettidig afslutning af programmerne for 2014-2020. En nylig undersøgelse²⁵⁶ viste, at størstedelen af de adspurgte forvaltningsmyndigheder ikke anvendte de fleksibilitetsmekanismer, der blev indført med CARE-rammen.

Den parallelle gennemførelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten i medlemsstaterne havde også en direkte indvirkning på gennemførelsen og programmeringen af strukturfondene. De myndigheder, der er ansvarlige for struktur- og investeringsfondene, blev også ofte bedt om at støtte programmering og projektidentifikation af genopretnings- og resiliensfaciliteten. De forskellige støtteberettigelsesperioder, der er fastsat for samhørighedspolitikken og genopretnings- og resiliensfaciliteten (som krævede en meget hurtigere indsats for at identificere projekter og absorbere finansieringen), betød, at programmeringen og gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten blev prioriteret i en række medlemsstater i forhold til samhørighedspolitikken 2021-2027. Mens investeringer og reformer i genopretnings- og resiliensfaciliteten skal foretages inden udgangen af 2026 (der startede i februar 2021, hvor genopretnings- og resiliensfaciliteten trådte i kraft), er udgifterne under samhørighedspolitikken berettigede til bidrag fra fondene, hvis de er afholdt af en støttemodtager og betalt i forbindelse med gennemførelse af operationer mellem begyndelsen af 2021 (og/eller datoen for forelæggelse af programmet for Kommissionen) og udgangen af 2029.

Desuden betød oprettelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten, at der opstod et nyt stort EU-investeringsværktøj. Som Revisionsretten påpegede, modtager²⁵⁷ 10 medlemsstater betydeligt flere midler fra genopretnings- og resiliensfaciliteten end fra samhørighedspolitikken. I betragtning af at Kommissionen har malet støtten fra NextGenerationEU som støtte til nye og styrkede prioriteter, er der desuden blevet rejst²⁵⁸ spørgsmål om samhørighedspolitikken tilsyneladende reducerede relevans for EU-budgettet.

Samtidig er samhørighedspolitikken med partnerskabsprincippet og flerniveaustyring den eneste EU-flagskibspolitik, der sætter de lokale og regionale niveauer i centrum. Derfor er debatten om samhørighedspolitikken fremtid også en diskussion om byernes og regionernes fremtid i den videre udvikling af Den Europæiske Union.

Samhørigheden i Den Europæiske Union er blevet forbedret i løbet af det seneste årti, navnlig på grund af forbedringer, hvor mindre udviklede østlige EU-regioner har indhentet de øvrige regioner. Der er gjort betydelige fremskridt med hensyn til at forbedre beskæftigelsen og den sociale inklusion, bl.a. takket være samhørighedspolitikken.²⁵⁹

²⁵⁶ Maucorps, A., Moshammer, B., Pindyuk, O., og M. Tverdostup, M., [Anvendelsen af samhørighedspolitiske midler til støtte for flygtninge fra Ukraine](#), undersøgelse bestilt af REGI-udvalget i Europa-Parlamentet 2023.

²⁵⁷ Den Europæiske Revisionsret, [EU 's fremme gennem samhørighedspolitikken og genopretnings- og resiliensfaciliteten: En sammenlignende analyse](#), 2023.

²⁵⁸ Europa-Kommissionen, [arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om midtvejsrevisionen af den flerårige finansielle ramme 2021-2027](#), juni 2023.

²⁵⁹ Europa-Kommissionen, [Samhørighed i Europa frem mod 2050: Ottende rapport om økonomisk, social og territorial samhørighed](#), 2022.

Ikke desto mindre udgør en række tendenser **vedvarende udfordringer** for samhørigheden.

Deregionale forskelle er stadig store og er i nogle tilfælde endda stigende.²⁶⁰ Dette vedrører ikke blot forskelle i BNP pr. indbygger, men også asymmetrier i adgangen til grundlæggende offentlige tjenester, beskæftigelse og arbejdsløshed, konkurrenceevne og produktivitet.

De voksende økonomiske, sociale og territoriale kløfter i EU udgør en voksende trussel mod vores levestandard og vores demokrati. Steder, der føler sig efterladt, finder, at deres befolkninger ofte er uengagerede og utilfredse på lang sigt.

Hvis udviklingsfælden ikke håndteres, gør tilbagetrækning og utilfredshed borgerne mindre tilbøjelige til at støtte yderligere europæisk integration.²⁶¹

Fremme af teknologiske ændringer i økonomien har skabt en koncentration af højtlønnede job i store byer og storbyområder og skabt en kløft mellem højtlønnede ledelsesjob og lavtlønnede servicejob. Desuden²⁶² har en nylig rapport fra Europa-Kommissionen identificeret en voksende række tendenser i de forskellige regioner. Nogle har en koncentration af højtlønnede beskæftigelse, andre en koncentration af lavtlønnede job, en tredje gruppe med et mere polariseret mønster, og en fjerde med en mere mid-biased trend.

Den teknologiske produktion målt ved patenter er koncentreret i regioner med en høj andel af fremstillingsvirksomheder og hovedkvarterer for store virksomheder.²⁶³ Innovationskløften mellem regionerne i Vest- og Nordeuropa, regionerne i Central- og Østeuropa og regionerne i de sydlige lande er stadig ret udtalt. Nogle af de mindst innovative regioner i Portugal og Grækenland har øget deres bidrag til EU's samlede patentansøgninger i perioden 2010-2018, men de regioner, der oplevede de største stigninger i deres bidrag til EU's samlede patenter, er fortsat i Østrig, Belgien og Tyskland, som allerede er blandt de mest innovative regioner. Teknologiinvesteringerne har også tendens til at være geografisk koncentrerede.

De demografiske ændringer steg til, at 34 % af EU's befolkning levede i mindre regioner i 2020. Dette forventes at nå op på 51 % i 2040. Alle regioner vil skulle tilpasse sig en voksende befolkning på 65 år og derover og en faldende arbejdsalder og en yngre befolkning.²⁶⁴

Kløften mellem by og land bliver stadig større med stigende aldring og faldende befolkningstal i landdistrikterne. De østlige landdistrikter har en tendens til at have større risiko for fattigdom og social udstødelse end byerne, mens det modsatte er tilfældet i det nordvestlige EU. Forbindelser mellem byområder og landdistrikter er også afgørende for gennemførelsen af mange politikker i den grønne pagt, herunder produktion af vedvarende energi. Desuden er talentudviklingsfælden flerdimensionel og udgør en betydelig risiko for regionernes velstand på lang sigt.²⁶⁵

²⁶⁰ Europa-Kommissionen, [arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om regionale tendenser for vækst og konvergens i Den Europæiske Union](#), juni 2023.

²⁶¹ Europa-Kommissionen, [utilfredshedens geografi og den regionale udviklingsfælde](#), marts 2023.

²⁶² Eurofound og Det Fælles Forskningscenter, [arbejdsmarkedsændringer. European Jobs Monitor 2019: Ændringer i beskæftigelsesstrukturen på regionalt plan](#), 2019.

²⁶³ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13437-A-New-European-Innovation-Agenda_en.

²⁶⁴ Europa-Kommissionen, [Samhørighed i Europa frem mod 2050: Ottende rapport om økonomisk, social og territorial samhørighed](#), 2022.

²⁶⁵ Europa-Kommissionen, [Meddelelse om udnyttelse af talenter i Europas regioner](#), januar 2023.

Forvaltningen af den grønne og den digitale omstilling vil også udgøre betydelige udfordringer for byer og regioner. For at nå målene i den grønne pagt og REpowerEU vil den grønne omstilling kræve ekstra udgifter på ca. 620 mia. EUR om året (hvoraf langt størstedelen skal finansieres privat), samtidig med at det vil koste mindst 125 mia. EUR om året at bygge bro over EU's investeringsunderskud i forbindelse med den digitale omstilling.²⁶⁶

Omstillingen til en kulstofneutral økonomi vil navnlig påvirke regioner med høje emissioner pr. indbygger og store beskæftigelsesandele i mindst én af de industrisektorer, der er særligt sårbare over for omstillingen til klimaneutral fremstilling senest i 2050 (f.eks. olieraffinering, kemikalier, stål og aluminium, cement, papir og papirmasse og biler).²⁶⁷ **Kommunerne er også blevet mere bekymrede over de økonomiske konsekvenser af omstillingen til lavemissionsøkonomi.** Kun 17 % af kommunerne i 2022 oplevede, at overgangen til en lavemissionsøkonomi primært gav økonomiske muligheder, et fald fra 27 % i 2020. Derimod steg andelen af kommuner, der mente, at den grønne omstilling i vid udstrækning omfattede økonomiske spørgsmål, fra 21 % til 29 %.²⁶⁸

Øget digitalisering er en udfordring for mange regioner, da bredbåndsforbindelserne er langsommere i mindre udviklede regioner og landdistrikter og fjerntliggende områder.²⁶⁹ For eksempel, mens to ud af tre bybeboere har adgang til meget højhastighedsbredbånd, gælder det samme for kun en ud af seks indbyggere i landdistrikterne. Den digitale kløft bliver et yderligere problem, især for ældre borgere, der har problemer med at få adgang til digitale tilbud. Virksomheder i mindre udviklede medlemsstater er mindre tilbøjelige til at anvende e-handel og e-business-teknologier. Virksomheder i mere udviklede lande er dobbelt så tilbøjelige til at bruge cloud computing eller har et betydeligt e-handelssalg sammenlignet med virksomheder i mindre udviklede medlemsstater.

Regioner med permanente geografiske eller demografiske begrænsninger (f.eks. dem, der er omhandlet i artikel 174 og 349 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde) står over for specifikke udfordringer, der skal tages i betragtning. De fleste af disse regioner står over for permanente begrænsninger som følge af deres afsides beliggenhed, lille størrelse, sårbarhed over for klimaændringer og status som øsamfund, hvilket hæmmer deres vækst- og udviklingspotentiale. Som følge heraf og på trods af deres potentiale i visse specifikke sektorer (f.eks. landbrug, turisme, rumfart osv.) har alle regioner i den yderste periferi et BNP pr. indbygger på under 75 % af EU-gennemsnittet (undtagen Martinique på 76 %). Mayotte har EU's laveste BNP pr. indbygger (30 %) og den højeste arbejdsløshed (27,8 %). Desuden findes nogle af de højeste ungdomsarbejdsløshedsprocenter i regionerne i den yderste periferi — Mayotte (55,4 %), Guadeloupe (41,5 %) og Martinique (38,3 %).²⁷⁰

Eftersom regioner og byer står over for mange udfordringer, er territorial, social og økonomisk samhørighed fortsat afgørende for at bevare enhed og solidaritet i hele EU. Det er derfor vigtigt, at alle EU's politikker vedtager **princippet om "ikke at skade samhørigheden"**. Selv om

²⁶⁶ Europa-Kommissionen, [den strategiske fremsynsrapport 2023](#).

²⁶⁷ Organisation for økonomisk samarbejde og udvikling, [regional industriel omstilling til klimaneutralitet](#), 2023.

²⁶⁸ Den Europæiske Investeringsbank, [Staten for lokale infrastrukturinvesteringer i Europa: EIB's undersøgelse af kommuner 2022-2023](#), 2023.

²⁶⁹ Europa-Kommissionen, [Samhørighed i Europa frem mod 2050: Ottende rapport om økonomisk, social og territorial samhørighed](#), 2022.

²⁷⁰ Europa-Kommissionen, [arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om regioner i den yderste periferi — aktiver, udfordringer og muligheder](#), maj 2022.

"samhørighedsånden" i vid udstrækning²⁷¹ findes i EU's politiske mål, er den mindre integreret i politiske styringsordninger, og hver politik har sin egen forståelse for samhørighed.

Figuren nedenfor viser, hvor hver politik lægger hovedvægten på samhørighedsprincipper, mål eller forvaltningsordninger. I de tilfælde, hvor politikkerne indeholder flere principper, målsætninger eller forvaltningsordninger, fremhæves de alle ligeligt, f.eks. Connecting Europe-faciliteten, som lægger lige vægt på økonomisk, social, territorial og interpersonel samhørighed.

Figuren viser også, at samhørighedsprincippet med den største vægt i de fleste politikker er, at der skal være gensidig afhængighed. Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) er de eneste regionaludviklingspolitikker, der lægger vægt på lighed i forhold til de øvrige principper. Det indre marked og konkurrencepolitikken er de eneste, der lægger vægt på lighed i forhold til de øvrige principper. Programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier er det eneste program, der lægger vægt på retfærdighed over de andre principper.

Cohesion Spirit	Cohesion principles				Cohesion objectives				Governance arrangements			
	mutual interdependencies	equality	equity	justice	economic cohesion	social cohesion	territorial cohesion	interpersonal cohesion	multi-level governance	interdisciplinary	robustness	citizen involvement
<p>The most emphasised cohesion principles, objectives and governance arrangements in a policy document</p> <p>The stars indicate the main emphasis of Cohesion Spirit in the wording of a policy, i.e. they reflect the main aspiration. In case a policy has stars for several cohesion principles, objectives or governance arrangements, no clear focus could be detected.</p>												
Annual Sustainable Growth Strategy 2021	**				**	**		**	**			
Biodiversity strategy	**				**				**			
CAP		**			**		**		**			
Connecting Europe Facility	**				**	**	**	**	**	**	**	
ERDF Regulation		**			**	**	**		**	**		
ESF+		**	**			**	**		**			
EU Green Deal	**						**	**	**		**	**
EU Single market programme	**	**			**				**			
Europe fit in a Digital Age	**			**		**		**				**
European Health Union	**					**	**		**			
HorizonEU	**					**		**				**
Internal market and competition policy			**			**			**			
Invest EU	**				**				**			
NEXT Generation EU	**				**	**	**	**	**	**	**	**
Rights and values Programme				**	**	**			**	**		**

²⁷¹ Böhme, K., Toptsidou, M., Zillmer, S., Lüer, C., Valenza, A., Amichetti, C., Bettini C., Hrelja, D., Schuh, B., Gaugitsch, R., Gaupp-Berghausen, M., og Hat, K., [Samhørighed som en samlet værdi af Den Europæiske Union](#), studie bestilt af Regionsudvalget, 2021.

Figur 18 — De fleste fremhævede samhørighedsprincipper, -mål og -mekanismer efter politik

Kilde — Böhme, K., Toptsidou, M., Zillmer, S., Lüer, C., Valenza, A., Amichetti, C., Bettini C., Hrelja, D., Schuh, B., Gaugitsch, R., Gaupp-Berghausen, M., og Hat, K.272

Der er derfor mere end nogensinde brug for en stærk samhørighedspolitik som en stedbaseret politik, der kan hjælpe alle EU's steder og borgere, uanset deres udgangspunkt.

Det er afgørende at sikre synergier og komplementaritet mellem samhørighedspolitikken og andre EU-politikker fra starten. Det vil derfor være vigtigt at fastsætte klare mål for samhørighedspolitikken efter 2027. Synergier og komplementaritet er ikke en ensrettet vej, og udformningen og gennemførelsen af andre EU-politikker skal tage behørigt hensyn til samhørigheden, selv om deres egne mål er formuleret på makroniveau (f.eks. internationalt, EU- eller nationalt) eller med et mere kortsigtet perspektiv (f.eks. kriserespons).

Samhørighedspolitikken bør fortsat fokusere på langsigtede investeringer med henblik på at fremme strukturændringer. Denne tilgang skal imidlertid ledsages af tilstrækkelig fleksibilitet til, at regionerne kan anvende samhørighedspolitikken til at imødekomme nye behov uden at glemme politikken langsigtede tilgang. Den nuværende praksis med at anvende samhørighedspolitikken som finansieringskilde til alle former for nødanmodninger bør bringes til ophør.

At lukke innovationskløften er fortsat et centralt mål for at tilvejebringe stedbaserede løsninger for den digitale og grønne omstilling og for at tackle demografiske ændringer. Der er derfor behov for en fælles tilgang til fremme af stedbaseret innovation for at skabe en bro mellem intelligent specialisering og andre EU-politikker for at fremme innovationsdrevet territorial omstilling.

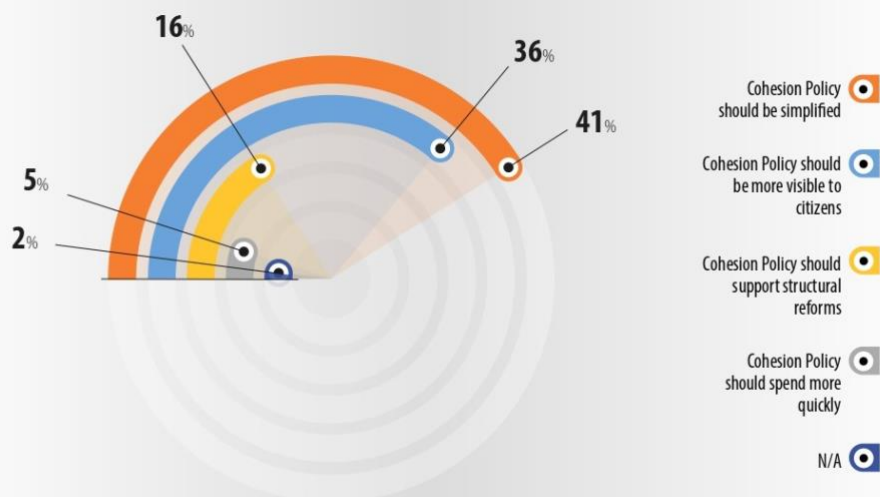
Der er behov for en optimal balance mellem rettidig og fleksibel gennemførelse, en vellykket opfyldelse af de politiske mål og overholdelse af retlige og forskriftsmæssige krav. Samhørighedspolitikken gennemførelsessystem er imidlertid blevet kritiseret, og hver syvårig samhørighedspolitikperiode har gentagne forsøg på at forenkle det, både i begyndelsen og under programgennemførelsesprocessen. Samtidig fremhæver andre stemmer, at enhver ændring i systemet — selv med henblik på forenkling — skaber forstyrrelser og administrative byrder.

De hyppigst foreslåede tilpasninger af samhørighedspolitikken fremtid synes at være forenkling og øget synlighed. Ifølge resultaterne af RU's undersøgelse af samhørighedspolitikken fremtid var henholdsvis 41,273 % og 36 % af respondenterne enige i sådanne anbefalinger. RU's regionale og lokale barometerundersøgelse, som Ipsos' europæiske offentlige anliggender har²⁷⁴ gennemført, bekræfter dette og afslører, at mange regionale og lokale embedsmænd er uvidende om samhørighedspolitikken midler. 33 % oplyste, at de hverken var blevet informeret eller deltog i deres gennemførelse.

²⁷² Ibid.

²⁷³ Den 16. marts 2023 iværksatte COTER-underudvalget en undersøgelse om samhørighedspolitikken fremtid på vegne af #CohesionAlliance. Lokale og regionale myndigheder, medlemsstaterne, arbejdsmarkedets parter, civilsamfundsorganisationer og borgere deltog i en omfattende høring for at udarbejde et solidt forslag om samhørighedspolitikken fremtid. Resultaterne vil indgå i udarbejdelsen af en fælles #CohesionAlliance-holdning om samhørighedspolitikken fremtid, der efter planen skal finde sted i begyndelsen af 2024 forud for den 9. samhørighedsrapport og valget til Europa-Parlamentet. Undersøgelsen skulle oprindeligt være åben indtil den 15. maj 2023, men blev forlænget indtil den 30. juni 2023. Ved slutdatoen var der i alt 284 besvarelser af undersøgelsen.

²⁷⁴ <https://cor.europa.eu/en/our-work/Pages/EURegionalBarometer-Survey-2023.aspx>.

Figur 19 — Hvad ville være den vigtigste reform i samhørighedspolitikens fremtid?
Kilde — RU's kompilering²⁷⁵

Fremtidige resultater og erfaringer fra gennemførelsen skal stå i centrum for de kommende drøftelser. Sådanne drøftelser bør nøje se på den fælles gennemførelse af samhørighedspolitikken og andre EU-finansieringsinstrumenter under overholdelse af de centrale principper for partnerskab og forvaltning på flere niveauer.²⁷⁶

Opnåelse af økonomisk, social og territorial samhørighed er en af EU's mangeårige opgaver. Det er på tide at sætte missionen i praksis. De potentielle virkninger af den missionsorienterede ramme bør overvejes, ikke kun med hensyn til at revidere samhørighedspolitikken tematiske menu hen imod en "udfordringsdrevet" konfiguration, hvilket indebærer et skift i strategisk logik og interventionslogik, men også som en måde at tackle den nuværende politiske fragmentering på tværs af flere fonde.²⁷⁷

Det er vigtigt at huske på, at en eventuel tiltrædelse af EU for de nuværende kandidatlande vil have en betydelig indvirkning på samhørighedspolitikken og dens benchmark for BNP pr. indbygger. Da disse lande vil øge EU's samlede BNP meget mindre, end de ville øge befolkningen, vil der være en vis statistisk effekt af den fremtidige udvidelse, afhængigt af antallet af lande, der skal komme ind i EU, og deres økonomiske resultater i de kommende år.

Regionsudvalgets kommende udtalelse om "*Samhørighedspolitikens fremtid*" vil være en enestående mulighed for Regionsudvalget til at fremlægge et første omfattende forslag til at gøre politikken klar til fremtiden og sætte politikken i centrum for EU's næste strategiske dagsorden.

²⁷⁵ Jf. fodnote 273 til forelæggelse.

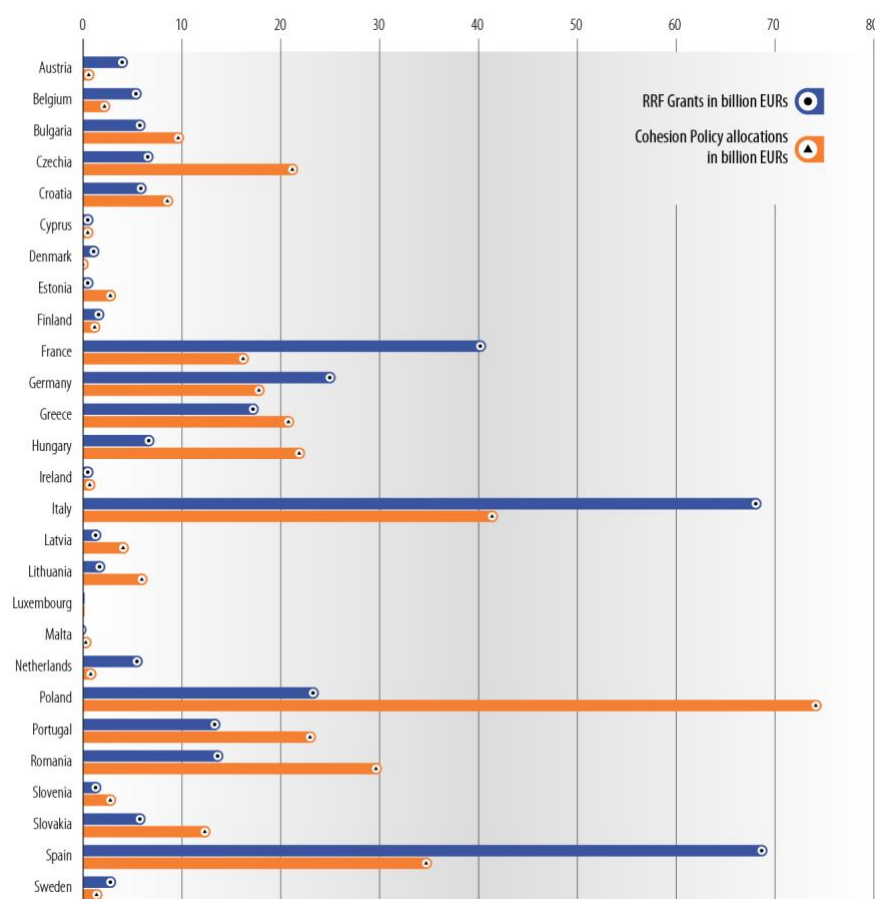
²⁷⁶ *Ibid.*

²⁷⁷ Det Fælles Forskningscenter, [Missioner og Samhørighedspolitik: Lever separat eller danser sammen?](#), 2023.

D. Gennemførelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten

Gennemførelsen og gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten har stort set været blind for de lokale og regionale myndigheders behov og bragt dens relevans og effektivitet i fare. Selv om regioner og byer har været i frontlinjen til bekæmpelse af covid-19-pandemien — med store indvirkninger på deres ressourcer og budgetter — er de ikke de direkte modtagere af genopretningsplanen. Hvorfor sker dette, og hvad er konsekvenserne for regioner og byer af ikke at være direkte involveret i gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfacilitetens midler?

Genopretnings- og resiliensfaciliteten er langt det største instrument i NextGenerationEU — Europas hidtil usete genopretningsplan efter covid-19 og for nogle beviser for, at EU var i stand til at fremlægge en dristig og innovativ kriserespons.²⁷⁸ Den blev udformet efter covid-19-pandemiens begyndelse for at afbøde dens økonomiske og sociale virkninger. Genopretnings- og resiliensfaciliteten vil udbetale op til 723,8 mia. EUR i gavebistand og lån til EU's medlemsstater. Disse midler tildeles efter land, ikke efter region, på grundlag af kriterier, der er forskellige fra dem, der er omfattet af samhørighedspolitikken, og genopretnings- og resiliensfacilitetens bidrag til samhørighed er tvetydigt.²⁷⁹

²⁷⁸ Rhodes, M. "Failing Forward: A Critique in Light of COVID-19," Journal of European Public Policy, bind 28, juli 2021.

²⁷⁹ National Bank of Belgium Economic Review, [EU-budgettet og genopretningsplanen Next Generation EU: en game changer?](#), september 2021.

Genopretnings- og resiliensfaciliteten indførte også et andet gennemførelsessystem, der forbinder udbetalinger af midler med mål og ikke med omkostninger, hvilket udfordrer den traditionelle måde at levere EU-finansiering på. For at kunne drage fordel af midler fra genopretnings- og resiliensfaciliteten var medlemsstaterne faktisk nødt til at forelægge nationale genopretnings- og resiliensplaner, der skitserer de reformer og investeringer, der skal finansieres, og som bør gennemføres inden udgangen af 2026, samt de delmål og mål, der skal opfyldes for at frigøre midlerne. I næsten alle medlemsstater blev udarbejdelsen af disse planer forvaltet centralt, ofte af finansministeriet, og med ringe inddragelse af regioner og byer. Alle 27 nationale genopretnings- og resiliensplaner er nu blevet forelagt, vurderet af Europa-Kommissionen og godkendt af Rådet for Den Europæiske Union, og 281 udbetalingerne er i gang.²⁸²

I maj 2022 blev der foretaget en væsentlig ændring af rammen for genopretnings- og resiliensfaciliteten med "REPowerEU"-planen — EU's reaktion på den globale energikrise. Gennem REPowerEU er målet at gøre genopretnings- og resiliensfaciliteten bedre i stand til at støtte udfasning af afhængigheder af russiske fossile brændstoffer og overgangen til renere og mere modstandsdygtig magt. De foreslåede finansielle midler var opført på næsten 270 mia. EUR, men kun en lille del af dette samlede beløb (20 mia. EUR) bestod faktisk af ny tilskudsfinansiering, mens resten kom fra andre kilder.

For at kunne drage fordel af disse midler blev medlemsstaterne anmodet om at forelægge reviderede nationale genopretnings- og resiliensplaner, herunder nye REPowerEU-kapitler, hvilket de fleste nu har gjort. **Forordningen om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten anerkender, at kvinder er blevet forholdsvist mere berørt af covid-19-pandemien og efterfølgende kriser, og gør derfor til et af instrumentets centrale mål at afbøde krisens sociale og økonomiske konsekvenser for kvinder.** I henhold til artikel 18, stk. 4, skal medlemsstaterne tage hensyn til ligestilling mellem kønnene, når de udarbejder de nationale genopretnings- og resiliensplaner. I modsætning til de grønne og digitale prioriteter fastsætter forordningen imidlertid ikke en minimumskvote for udgifter i forbindelse med ligestilling.

Desuden er indvirkningerne på ligestillingen mellem kønnene ikke udtrykkeligt medtaget i kriterierne for vurdering af genopretningsplanerne. Europa-Kommissionen identificerede 131 investeringer og reformer med fokus på ligestilling mellem kønnene.²⁸³ Bemærkelsesværdige eksempler på sådanne foranstaltninger omfatter en pensionsreform, herunder en "kønstest" for at bidrage til at fjerne kønsbestemte pensionsforskelle (Belgien); investeringer i kommunale børnepassningscentre med henblik på at lette deltagelsen af arbejdstagere med omsorgsforpligtelser på arbejdsmarkedet (Cypern)

²⁸⁰ Bachtler, J., og Dozhdeva, V., [Genopretnings- og resiliensfonden: en økonomisk stimulering på bekostning af territorial samhørighed?](#), blog for European Policies Research Centre, 2021.

²⁸¹ Den sidste medlemsstats plan, der skulle godkendes, var Ungarns i slutningen af 2022. På grund af EU's betænkeligheder med hensyn til retsstatsprincippet skal Ungarn imidlertid opfylde 27 "supermilepæle", før der kan fremsættes betalingsanmodninger under genopretnings- og resiliensfaciliteten; se: <https://www.reuters.com/markets/europe/eu-approves-hungarys-recovery-plan-holds-cash-moves-freeze-other-funds-2022-11-30/>.

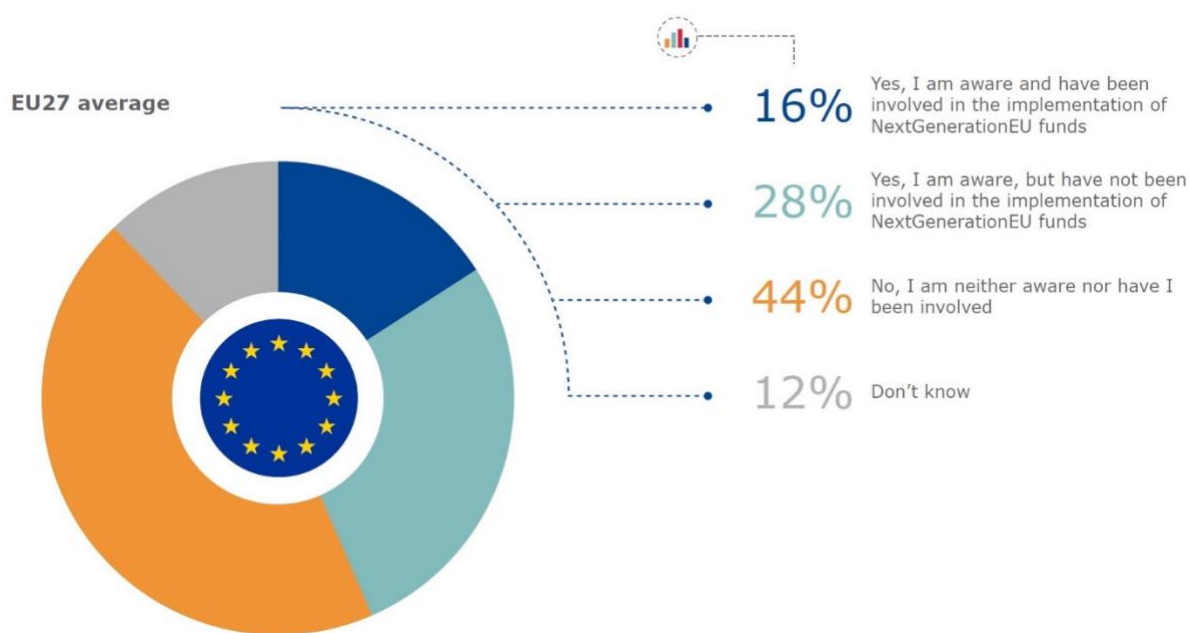
²⁸² Opdaterede oplysninger om udbetalinger af genopretnings- og resiliensfaciliteten findes på: https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/disbursements.html?lang=en.

²⁸³ Europa-Kommissionen, [resultattavlen for genopretning og resiliens](#), januar 2023.

og en reform for at styrke regeringens overvågning af kønsbestemte lønforskelle i den private sektor (Polen).²⁸⁴

Selv om byer og regioner fra begyndelsen har stået i spidsen for indsatsen og genopretningen efter pandemien, er deres rolle ikke blevet anerkendt på passende vis i udformningen af EU's vigtigste genopretningsinstrument. Iforordningen om genopretnings- og resiliensfaciliteten anmodes medlemsstaterne blot om at medtage oplysninger om enhver høring af interessenter, herunder med lokale og regionale myndigheder, og hvordan der blev taget hensyn til dette input.²⁸⁵ Denne bestemmelse blev medtaget for at tilskynde medlemsstaterne til at inddrage byer, regioner og interessenter i udarbejdelsen og gennemførelsen af planerne, men den kræver det faktisk ikke. Den faktiske inddragelse af de berørte parter blev reelt overladt til medlemsstaternes skøn.²⁸⁶

En meget begrænset inddragelse af byer og regioner i genopretningsplanerne er blevet afdækket gennem høringer foretaget af Det Europæiske Regionsudvalg (RU) og CEMR i 2021²⁸⁷ og 2022.²⁸⁸ De lokale og regionale myndigheders inddragelse i udarbejdelsen af de nationale genopretnings- og resiliensplaner var faktisk lav generelt, om end på forskellige måder afhængigt af visse elementer. Den laveste grad af inddragelse, som respondenterne rapporterede, var i styringen af processen (koordinering, tidsfrister osv.), og en lang række adspurgte organisationer rapporterede, at de "allerede ikke" var involveret. De subnationale regeringer havde derfor kun ringe mulighed for at påvirke de nationale genopretnings- og resiliensplaner.

²⁸⁴ Jegbyder.

²⁸⁵ Som anført i artikel 18, stk. 4, litra q), i forordningen om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten se Europa-Parlamentets og Rådets [forordning \(EU\) 2021/241](#) af februar 2021.

²⁸⁶ D. Bokhorst og F. Corti, "Styrelse af Europas genopretnings- og resiliensfacilitet: Mellem Discipline og Discretion", Regering og Opposition, s. 1-17, juni 2023.

²⁸⁷ Regionsudvalget og [De Europæiske Kommuner og Regioners Råd, inddragelse af kommuner, byer og regioner i udarbejdelsen af de nationale genopretnings- og resiliensplaner: Resultaterne af COR-CEMR's målrettede høring](#), januar 2021.

²⁸⁸ Regionsudvalget og De Europæiske Kommuner og Regioners Råd, [Gennemførelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten: De lokale og regionale myndigheders perspektiv — Resultater af COR-CEMR's målrettede høring](#), april 2022.

Figur 21 — Er du bekendt med eller har du været involveret i EU-midler fra NextGenerationEU, som din by eller region har modtaget i de seneste to år?

Kilde — regionalt og lokalt barometer²⁸⁹

Denne manglende inddragelse har konsekvenser: nogle nationale genopretnings- og resiliensplaner er mere eller mindre rumblinde, hvilket i alvorlig grad kan underminere deres effektivitet og deres sociale og territorialesamhørighed, ifølge en undersøgelse med fokus på de italienske, portugisiske og spanske planer. Betingelserne for en informeret, åben og bred høring af sociale og territoriale behov manglede i disse medlemsstater.²⁹⁰

Det forekommer højst sandsynligt, at den lave inddragelse af byer og regioner (og andre aktører) i udarbejdelsen og gennemførelsen af genopretningsplaner hænger tæt sammen med selve instrumentets udformning og funktion. Genopretnings- og resiliensfaciliteten og dens resultatbaserede tilgang bygger på foruddefinerede milepæle og mål med ringe fleksibilitet med hensyn til justeringer, hvilket potentielt reducerer pladsen for andre politiske aktører og styrker centraliseringen.²⁹¹

Manglen på tid og de betydelige krav om effektiv koordinering har skabt udfordringer for aktivt at inddrage alle forvaltningsniveauer, navnlig hvor der ikke allerede fandtes interinstitutionelle samarbejdsmechanismer.²⁹²

Den specifikke regionale fordeling af genopretnings- og resiliensfaciliteten spiller en afgørende rolle i dens indvirkning på bruttonationalproduktet (BNP) og på de regionale forskelle, hvilket gør den endnu mere bekymrende. Forskning tyder på, at de regionale forskelle kan mindskes ved at anvende regionaliseringskriterier på genopretnings- og resiliensfaciliteten for at hjælpe de mindre udviklede regioner (som i samhørighedspolitikken) med at indhente hinanden. På den anden side vil fordelingen af midlerne efter befolkningsstørrelse sandsynligvis have en større indvirkning på BNP, men have en reduceret positiv indvirkning på de regionale forskelle.²⁹³

Tilgangen "finansiering, der ikke er knyttet til omkostninger", som er kernen i modellen for genopretnings- og resiliensfaciliteten, står også over for kritik vedrørende dens effektivitet. Som fremhævet af Den Europæiske Revisionsret er delmål og mål, der indgår i de nationale genopretnings- og resiliensplaner, primært input- og outputindikatorer, mens Kommissionen faktisk fraråder effekt- og resultatindikatorer, da disse ikke kontrolleres af regeringen.²⁹⁴ Dette kan være forståeligt af pragmatiske grunde, men det kan stadig bringe genopretnings- og resiliensfacilitetens faktiske præstationsbaserede karakter i alvorlig fare.

Det forhold, at manglende opfyldelse af de aftalte delmål og mål er kriteriet for ikke at udbetale en tranche under genopretnings- og resiliensfaciliteten, betyder, at medlemsstaterne har et incitament til at "spille systemet", dvs. strategisk vælge disse milepæle og mål for at sikre udbetaling. I praksis kan dette indebære, at der forpligtes til reformer eller investeringer, der har en meget lav

²⁸⁹ <https://cor.europa.eu/en/our-work/Pages/EURegionalBarometer-Survey-2023.aspx>.

²⁹⁰ Institut for Europæiske Progressive Studier, [Hvordan stedsensitive er de nationale genopretnings- og resiliensplaner?](#), december 2022.

²⁹¹ D. Bokhorst og F. Corti, der [styrer Europas genopretnings- og resiliensfacilitet: Mellem disciplin og diskretion](#), regeringen og oppositionen, s. 1-17, juni 2023.

²⁹² <https://eprc-strath.org/the-recovery-resilience-fund-an-economic-stimulus-at-the-expense-of-territorial-cohesion/>.

²⁹³ Barbero, J., Conte, A., Crucitti, F., Lazarou, N.J., Sakkas, A., og Solitti, S., [Genopretningsfondens indvirkning på EU's regioner: en rumlig generel ligevægtsanalyse](#), regionale studier, oktober 2022.

²⁹⁴ Den Europæiske Revisionsret, [Kommissionens vurdering af nationale genopretnings- og resiliensplaner — alt i alt passende, men der er fortsat risici for gennemførelsen](#), 2022.

sandsynlighed for ikke at blive gennemført, eller som allerede er planlagt i nogen tid (eller allerede er i gang), og dermed fokusere på "lavthængende frugter".²⁹⁵

Det franske nationale genopretnings- og resiliensplan indeholder mål, der skulle nås, før planen blev godkendt fuldt ud, i hvad der kan være et eksempel på "gaming the system" i denne henseende. En undersøgelse viste, at etCO₂-emissionsreduktionsmål i det franske nationale genopretnings- og resiliensplan skulle nås i andet kvartal af 2021, men planen blev forelagt i april 2021. Målet skulle således nås i samme kvartal, før det endda blev godkendt af Europa-Kommissionen (i juni) eller godkendt af Rådet for Den Europæiske Union (i juli).²⁹⁶ Og i Tyskland var mindst 80 % af de sociale udgifter i den nationale genopretnings- og resiliensplan rettet mod projekter, der allerede var planlagt og budgetteret på tidspunktet for planens udarbejdelse.²⁹⁷

I Italien er nogle af de nationale genopretnings- og resiliensplaners mål langt mindre ambitiøse end dem, der allerede findes og defineres på nationalt plan. F.eks. blev det nationale program for garanti for beskæftigelsesegnethed, som tager sigte på, at alle jobsøgende skal modtage skræddersyede tjenester såsom omskoling for at lette deres integration på arbejdsmarkedet, aftalt med Europa-Kommissionen i den nationale genopretnings- og resiliensplan (og dermed gør det muligt at udbetale midler) til 300000 støttemodtagere inden udgangen af 2022, hvilket kun er halvdelen af målet på 600000 støttemodtagere, der blev fastsat på nationalt plan.²⁹⁸

Realiseringen af genopretnings- og resiliensfacilitetens indvirkning på stedet kan derfor være langt vanskeligere at vurdere præcist end den formelle opfyldelse af delmål og mål. Dette rejser vigtige spørgsmål om den reelle effektivitet af genopretnings- og resiliensfacilitetens model "finansiering, der ikke er knyttet til omkostninger".

Medlemsstaterne og Kommissionen skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at ændre den nuværende centraliserede fortælling til en tilgang med gennemførelse på flere niveauer ved at oprette platforme, informationsmøder og arrangementer på flere niveauer på et strukturelt grundlag og sammen med byer og regioner.

I sin kommende midtvejsevaluering kan Europa-Kommissionen ikke kun kontrollere opfyldelsen af de mål og delmål, der er aftalt med medlemsstaterne. Den skal vurdere genopretnings- og resiliensfacilitetens effektive bidrag til samhørigheden og dens reelle merværdi og undersøge det lokale og regionale engagement. Desuden kan en reel refleksion over grænserne for det nuværende præstationsbaserede system ikke undgås.²⁹⁹

Fremtidsorienterede investeringer bør udelukkes fra EU's gælds- og underskudsgrænser, især da de finansielle markeder kan absorbere den gæld, vi har brug for, og medlemsstaterne har råd til

²⁹⁵ Corti, F., & Ruiz, T., [Genopretnings- og resiliensfaciliteten: Hvad overvåger vi egentlig med en præstationsbaseret tilgang?](#), CEPS Explainer, januar 2023.

²⁹⁶ Darvas Z., og Welslau L., [Første erfaringer fra genopretnings- og resiliensfaciliteten for EU's ramme for økonomisk styring](#), bestilt af ECON-udvalget i Europa-Parlamentet, marts 2023.

²⁹⁷ Corti, F., Gors, D., Liscai, A., Ruiz, T., Kiss-Galfalvi, T., Gstrein, D., Herold, H., Dolls, M., Fuest, C., [The European Added Value of the Recovery and Resilience Facility](#), undersøgelse bestilt af ECON-udvalget i Europa-Parlamentet, april 2022.

²⁹⁸ Corti, F., & Ruiz, T., [Genopretnings- og resiliensfaciliteten: Hvad overvåger vi egentlig med en præstationsbaseret tilgang?](#), CEPS Explainer, januar 2023.

²⁹⁹ *Ibid.*

det.300 Genopretnings- og resiliensfaciliteten kan kun udgøre en lille del af de nødvendige offentlige investeringer for at tilvejebringe lokale løsninger for den grønne og den digitale omstilling.

Ethvert fremtidigt EU-værktøj, der har til formål at fremme territorial samhørighed, vil skulle tage fat på den kritik, som genopretnings- og resiliensfaciliteten i øjeblikket står over for. En sådan kritik vedrører planens forberedelsesproces og dens tidsbegrænsninger, manglen på meningsfuld inddragelse på lokalt og regionalt plan og instrumentets rumlige blindhed.

Traditionelle omkostningsbaserede finansieringsmetoder kan være mere hensigtsmæssige for instrumenter, der bygger på inputindikatorer, mens reel resultatbaseret finansiering vil kræve anvendelse af outputindikatorer. Dette vil også gøre det muligt at sammenligne planer og resultater på tværs af landene og en evaluering af instrumentets værdi for EU's penge.³⁰¹

Endelig skal der finde en åben debat sted om en udvidelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten, som har udviklet sig fra et kriseberedskabsinstrument til et finansieringsredskab til støtte for den grønne og den digitale omstilling. Selv om genopretnings- og resiliensfaciliteten i sin nuværende form kun kan finansiere reformer og investeringer, der er foretaget indtil udgangen af 2026, vil den grønne og den digitale omstilling fortsætte — og kræve omfattende finansiering — langt ud over denne dato. Om og hvordan genopretnings- og resiliensfaciliteten bør udvides, og om andre investeringspolitikker som f.eks. samhørighed i stedet bør styrkes, er spørgsmål, som ikke kan undgås.

KOMMUNER, DER GENNEMFØRER GENOPRETNINGS- OG RESILIENSFACILITETEN I ITALIEN

40 MIA. EUR AFSAT TIL KOMMUNER

Ifølge Antonio Decaro, borgmester i Bari (Italien) og formand for Associazione Nazionale Comuni Italiani, er italienske kommuner meget aktive i gennemførelsen af de nationale genopretnings- og resiliensplaner. I en tale den 7. juli redegjorde han for, at kommunerne blev tildelt 40 mia. EUR ud af i alt 191,5 mia. EUR og allerede har indgået forpligtelser for 90 % af disse midler — det dobbelte af den gennemsnitlige forpligtelsesgrad for midler, der er tildelt andre enheder. Ud af 102000 offentlige indkøbsprocedurer har kommunerne allerede kørt 52000 — mere end halvdelen. Ifølge Jean-Claude Decaro har genopretnings- og resiliensfaciliteten en betydelig indvirkning på byernes investeringer. Faste bruttoinvesteringer i kommunerne steg med 70 % mellem 2017 og 2023, forklarede han. I Syditalien er den forventede stigning 63 % i samme periode, hvoraf ca. 40 % skønnes at stamme fra det nationale genopretnings- og resiliensplan.

³⁰⁰ Finance Watch, [den gæld, vi har brug for: Styrkelse af gældsberedvgtigheden med fremtidsorienterede finanspolitiske regler](#), juli 2023.

³⁰¹ Darvas Z., og Welslau L., [Første erfaringer fra genopretnings- og resiliensfaciliteten for EU's ramme for økonomisk styring](#), bestilt af ECON-udvalget i Europa-Parlamentet, marts 2023.

E. Det indre marked og industriel omstilling

Der er behov for stærke og konsekvente politikker for at sikre, at det indre marked og den europæiske industri fortsat fungerer effektivt og er til gavn for alle regioner. De lokale og regionale myndigheder er en vigtig del af denne fælles indsats og kan også bidrage til at gøre det indre marked til et nyttigt redskab til at gennemføre den industrielle omstilling. Hvordan sikrer vi vores velfærd? Hvilke foranstaltninger skal der træffes, så Europa ikke mister sine industrielle frontløbere, men også lader de mindre aktører i stikken og bringer samhørigheden i fare?

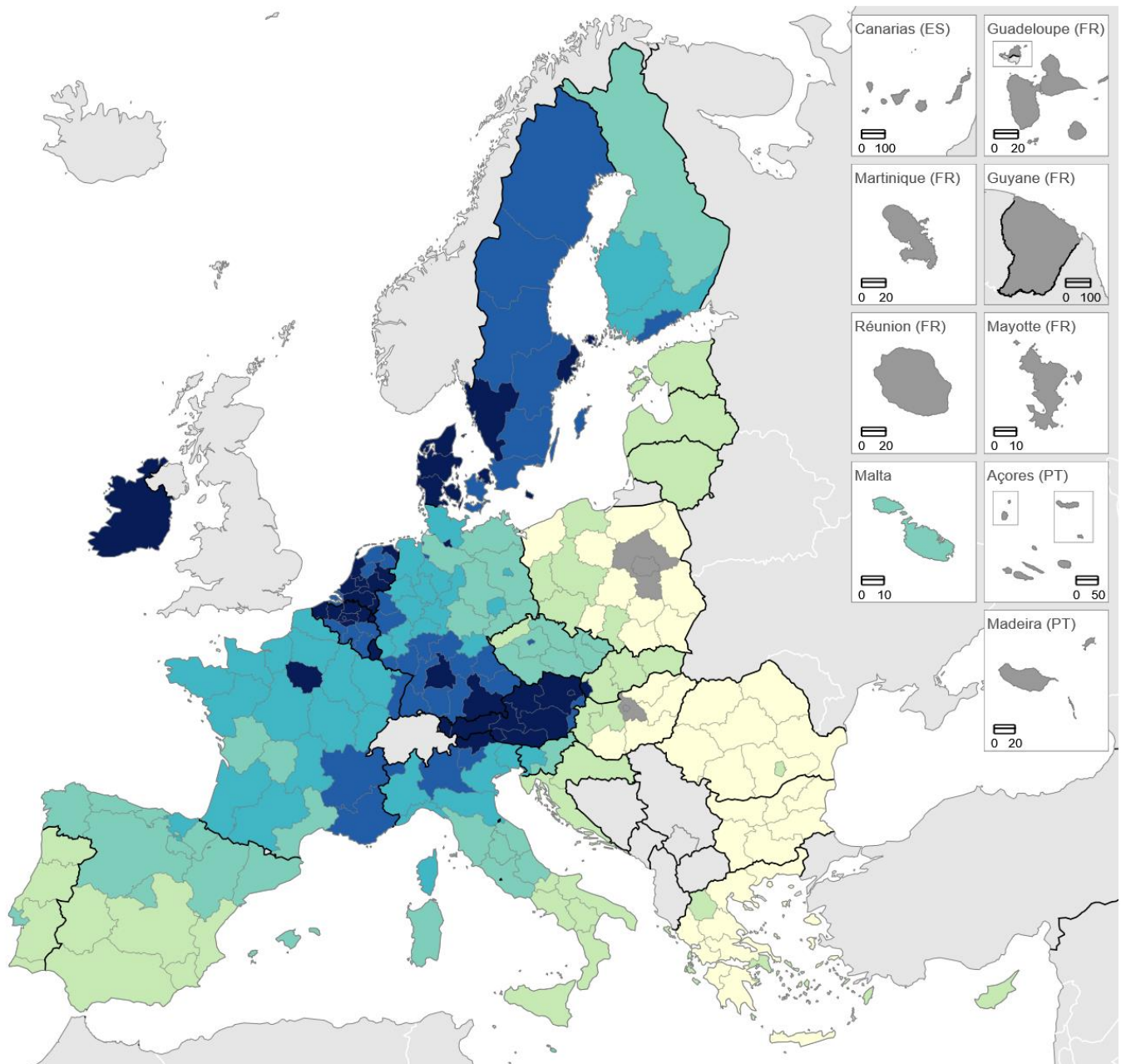
Det indre marked er verdens største integrerede marked og har ført til lavere priser og bedre produkter og tjenesteydelser for forbrugerne og samtidig øget velfærden i regioner i hele EU. I løbet af de sidste 30 år har det øget handlen på en mest imponerende måde og oversteg forventningerne: Unionens bruttonationalprodukt (BNP) er 9 % højere, end det ville have været uden det indre marked handelsniveauet mellem medlemsstaterne er fordoblet i forhold til størrelsen af EU's økonomi; 56 mio. arbejdspladser er afhængige af handel inden for EU. og i dag tegner strømmene for det indre marked sig for mere end 25 % af merværdien af EU's produktion af varer.³⁰²

Dens udbudsregler bidrager til at sprede fordelene ved offentlige investeringer i hele EU, da de giver virksomheder fra alle medlemsstater mulighed for at byde på offentlige kontrakter, der finansieres med samhørighedsfondene. Både kontrahenternes medlemsstater og de ordregivende myndigheders medlemsstater drager således fordel af disse midler.

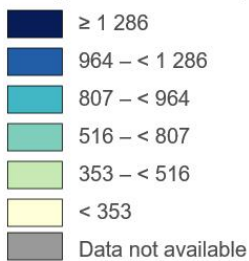
EU's perifere regioner har imidlertid ikke været i stand til at høste så mange frugter fra det indre marked som kerneregionerne. Faktisk viser forskning, at denne velfærd slet ikke er jævnt fordelt. I gennemsnit har det indre marked i høj grad øget EU-borgernes velfærdsgevinster. Denne forskning afdækker imidlertid også en stærk regional variation i velfærdsgevinster fra det indre marked, både i hele EU og i de enkelte medlemsstater. Belgien, Luxembourg, Nederlandene, Irland og Østrig er klare frontløbere, mens Rumænien, Bulgarien og Grækenland halter bagefter.³⁰³

³⁰² Europa-Kommissionen, [30 år med det indre marked — status og fremtidsudsigter](#), 2022.

³⁰³ Bertelsmann Stiftung, [vurdering af de økonomiske fordele ved det indre marked for europæiske lande og regioner](#), 2019.

Change welfare in Euros per capita

Administrative boundaries: © EuroGeographics © UN-FAO © Turkstat
Cartography: Eurostat – IMAGE, 08/2023

Figur 22 — velfærdsgevinster pr. indbygger som følge af det indre markeds handelsfremmende virkning i NUTS2-regioner (2016-kode)

Kilde — RU-samling baseret på Bertelsmann Stiftung³⁰⁴

Note — Nationale data for Irland og Litauen/Ingen tilgængelige data fra PL91 (Warszawski Stoleczny), PL92 (Mazowiecki regionalny), HU11 (Budapest) og HU12 (Pest)

³⁰⁴ Ibid.

Dokumentation indsamlet efter finanskrisen i 2008 viser, at mindre vækst eller recession fører til større kløfter mellem regionerne.³⁰⁵ Krisen i 2008 satte en stopper for konvergensen, og det er sandsynligt, at covid-19-pandemien og konsekvenserne af krigen mod Ukraine vil få lignende konsekvenser. Det er derfor mere end sandsynligt, at disse økonomiske chok vil gøre det endnu vanskeligere for de perifere regioner eller de regioner, der sidder fast i en såkaldt "udviklingsfælde", at indhente resten af EU.

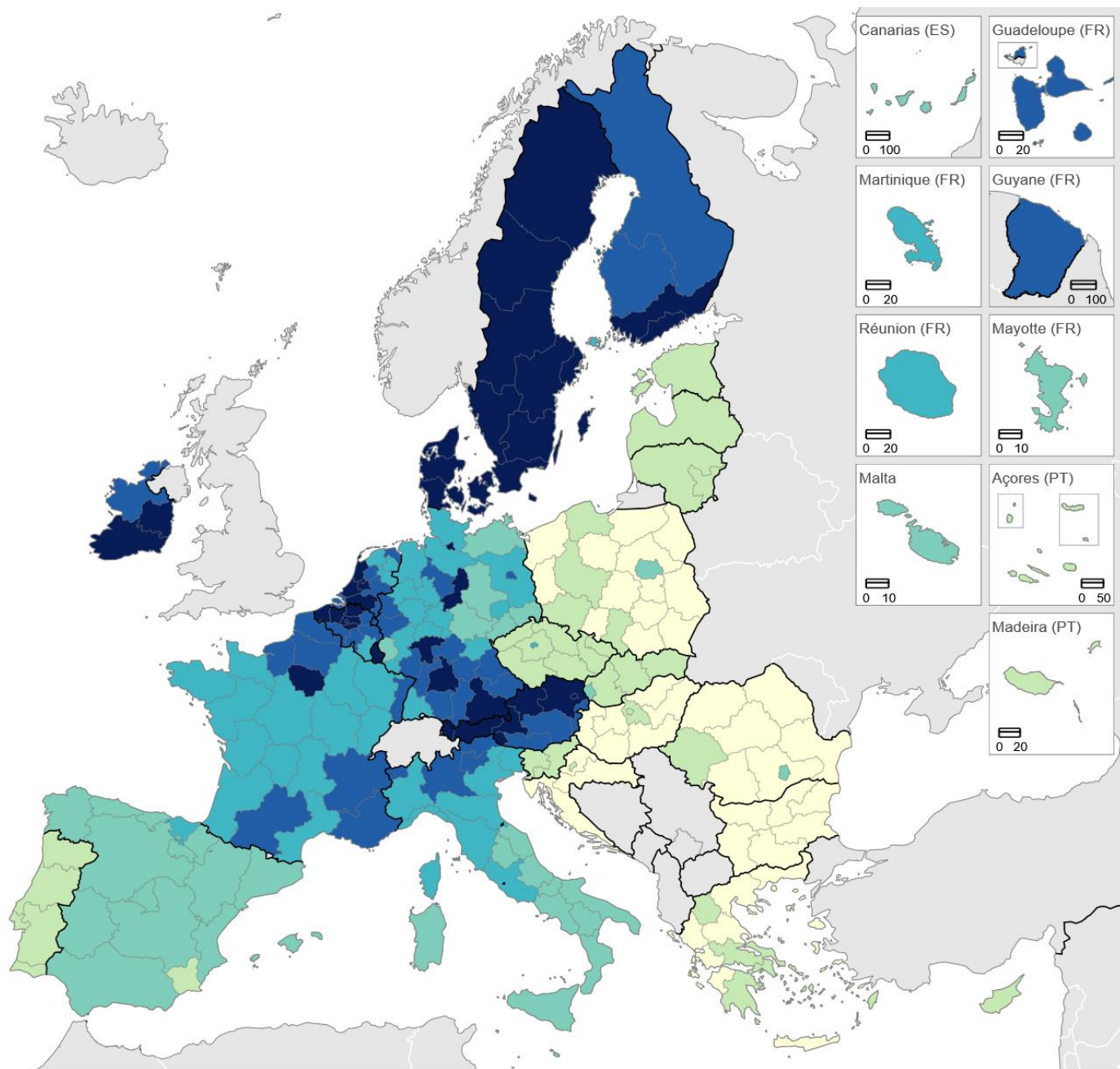
Europa-Kommissionens indeks for regional konkurrenceevne³⁰⁶ synes at bekræfte denne hypotese. Forud for covid-19-pandemien faldt indikatorerne for regional konkurrenceevne til en vis grad sammen med de regionale velfærdsgevinster fra det indre marked. I betragtning af at de seneste data viser, at der fortsat er regionale forskelle i konkurrenceevnen efter covid-19-pandemien, kunne man antage, at det samme ville være tilfældet for velfærdsgevinster på det indre marked.

For nylig har Europa-Kommissionen også skitseret forskelle i arbejdsproduktiviteten mellem medlemsstater og regioner, hvilket igen tyder på, at der er forskelle i mulighederne for at drage fordel af det indre marked. Ifølge Europa-Kommissionen er "arbejdsproduktiviteten i Irland over ni gange højere end i Bulgarien. I den sydlige irske region er produktivetsindikatoren usædvanlig høj, sandsynligvis relateret til det lokale byområde af it-virksomheder. Generelt er de regionale forskelle betydelige, både inden for og på tværs af medlemsstaterne".³⁰⁷

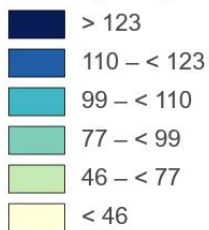
³⁰⁵ Jacques Delors Institute, [Samhørighedspolitik over for krisen: hvilke virkninger for EU's regioner?](#), 2015 og CEPS, [Det indre marked forbliver EU's afgørende magt](#), 2019.

³⁰⁶ https://ec.europa.eu/regional_policy/assets/regional-competitiveness/index.html#/.

³⁰⁷ Europa-Kommissionen, [arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om regionale tendenser for vækst og konvergens i Den Europæiske Union](#), juni 2023.

Percentage compared to EU level = 100

Administrative boundaries: © EuroGeographics © UN-FAO © Turkstat
Cartography: Eurostat – IMAGE, 08/2023

Figur 23 — Arbejdsproduktivet efter NUTS2-regioner, 2021
Kilde — RU's kompilering baseret på Kommissionen³⁰⁸

³⁰⁸ Ibid.

Udjævning af kløften mellem regionerne vil kræve et endnu bedre fungerende indre marked.

Regionsudvalget har bestilt en undersøgelse med titlen *samhørighedspolitik og det indre marked: omkostningerne ved manglende samhørighed*,³⁰⁹ der efter planen skal offentliggøres inden årets udgang, vil kaste lys over samspillet mellem samhørighedspolitikken og det indre marked. Den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed, der støttes af finansiering fra samhørighedspolitikken, har positive virkninger i alle EU's medlemsstater og regioner ud over investeringerne alene, f.eks. hvad angår handelsforbindelser og teknologiske forbedringer. Nettomodtagerne øger deres efterspørgsel efter produkter fra nettobidragydere på EU-budgettet, som normalt er vært for meget konkurrencedygtige og eksportorienterede industrielle aktører, hvilket bl.a. bekræftes³¹⁰ i nylige undersøgelser.

Selv om det indre marked i vid udstrækning er en succeshistorie, er en stor del af dets potentiale endnu ikke blevet udnyttet. Ubegrundede hindringer forhindrer stadig mange regioner i at udnytte de muligheder, som det indre marked har at byde på. Den frie bevægelighed for både varer og tjenesteydelser står over for bureaukrati, og for mange af vores iværksættere og borgere er det indre marked mere en fiktion end en realitet.

Når regionerne står over for sådanne problemer, reagerer de. De ser på tværs af grænserne og samarbejder med partnerregioner om at arbejde på løsninger til gavn for deres befolkninger.

Regionernes rolle er helt afgørende for at overvinde hindringerne for det indre marked: al relevant forskning viser, at vi kun kan opgradere det indre marked, hvis alle myndighedsniveauer er involveret.³¹¹ Det er grunden til, at EU vil få gavn af at have en effektiv grænseoverskridende mekanisme til at støtte regionernes indsats på dette område.

Regioner og byer tager skridt til at forbedre deres vilkår og blive aktører på det indre marked.³¹² Integration af varer og tjenesteydelser i det indre marked opnås gennem handel og etablering af virksomheder og iværksættere på tværs af grænserne. Regioner og byer kontrollerer en hel del af de løftestænger, der kan bidrage til at rydde op i bureaukratiet i denne forbindelse: de kan gøre deres egne procedurer hurtigere og mere effektive, og de kan give oplysninger, der er lette at finde og skræddersyet til forbrugernes, arbejdstagernes og virksomhedernes behov.

For at løse de større problemer i det moderne miljø (f.eks. telearbejdsvilkår, bredbåndsforbindelser, adgang til folkesundhed og uddannelse, logistiknetværk og produkter af miljømæssig og kulturel kvalitet) er der behov for en indsamling af subnationale data. Disse oplysninger giver regionale og territoriale aktører nye muligheder for at handle og differentiere sig i globaliseringen, idet regeringerne støtter muligheder og fremmer synergier frem for subnationale rivaliseringer. Med henblik herpå har Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) udviklet en metode til at lokalisere områder i deres globale sammenhæng ved at skelne mellem fire typer internationale "forbindelser".³¹³

³⁰⁹ Toptsidou, M., Böhme, K., Aalbu, S., Dallhammer, E., Gorny, H., Gaugitsch, R., [samhørighedspolitik og det indre marked: omkostningerne ved manglende samhørighed](#), som Regionsudvalget har bestilt, og som forventes offentliggjort inden udgangen af 2023.

³¹⁰ Christou, T., Crucitti, F., Garcia Rodriguez, A., Lazarou, N., Monfort, P., og Salotti, S., [The RHOMOLO ex ante konsekvensanalyse af samhørighedspolitikken 2021-2027](#), maj 2023.

³¹¹ Europa-Parlamentets Forsknings tjeneste, [mekanisme til at løse retlige og administrative hindringer i en grænseoverskridende sammenhæng](#), maj 2023.

³¹² Pelkmans, J., [Det Indre Marked for Tjenesteydelser](#), undersøgelse bestilt af IMCO-udvalget i Europa-Parlamentet, februar 2019.

³¹³ Organisation for økonomisk samarbejde og udvikling, [nytænkning af regional tiltrækningskraft i det nye globale miljø](#), 2023.

GREN[S/Z]LANDAGENDA

SAMARBEJDSPLATFORMEN FOR NRW OG NEDERLANDSKE REGIONER

Borgere og iværksættere, der udvikler aktiviteter på tværs af grænsen mellem Nordrhein-Westfalen (Tyskland), nyder godt af en mangeårig samarbejdsplatform. Gren[s/z]landagenda³¹⁴ samler regioner og kommuner fra begge sider af den tysk-hollandske grænse. Dette har allerede ført til meget konkrete resultater, f.eks. grænseinformationskontorerne, der rådgiver borgerne om grænseoverskridende anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Derudover fokuserer arbejdet i Gren[s/z]landagenda også på at holde grænserne åbne i krisetider, hvilket har vist sig nyttigt i nyere tid.

NORDISK TRÆKONSTRUKTION

SVENSKE OG NORSKE REGIONER GÅR SAMMEN

Svinesundudvalget³¹⁵ er en grænseoverskridende samarbejdsenhed, der opererer på vegne af flere kommuner og regioner på begge sider af grænsen mellem Sverige og Norge. Iværksættere har vist stor interesse for at udvikle en grænseoverskridende trækonstruktionssektor. Svinesundudvalget hjælper med at overvinde hindringer, der skyldes forskelle i regler og krav i Sverige og Norge. Den fremsætter forslag til ensartede regler for planlægning og opbygning samt målrettede informationsværktøjer for iværksættere. Disse har til formål at målrette de vanskeligheder, som iværksættere står over for, når de krydser grænsen, for at udvikle deres aktiviteter.

LOKALE LANDMÆND I DET INDRE MARKED

HVORDAN KROATISKE OG UNGARSKER REGIONER HJÆLPER DEM

Pannon EGTS'ens område³¹⁶ (den europæiske gruppe for territorielt samarbejde) omfatter 60 kommuner langs begge sider af grænsen mellem Ungarn og Kroatien. Det er et landdistrikt, hvor landbruget spiller en vigtig rolle i den regionale økonomi og er en vigtig kilde til beskæftigelse. Landbrugere på begge sider af grænsen står over for hindringer, når de ønsker at sælge deres produkter på den anden side af grænsen, f.eks. skattemæssige forskelle, ikkeharmoniserede handelsprocedurer, administrative byrder og sprogbarrierer. Efter en grundig analyse af situationen udarbejdede Pannon EGTS en række foranstaltninger til støtte for landbrugerne: en målrettet tosproget informationspakke og en række politiske anbefalinger.

Det indre marked vil være en vigtig drivkraft for den digitale og grønne omstilling og bør være til gavn for alle regioner og byer. Regioner og byer står over for mange udfordringer, som forværres af de forskellige kriser, de står over for. Det indre marked vil hjælpe dem med at håndtere strategisk afhængighed og opbygge deres kapacitet.

³¹⁴ https://mbei.nrw/sites/default/files/asset/document/grenzlandkonferenz_2022_grenzlandagenda_-_concept_grenzlandagenda.pdf.

³¹⁵ <https://www.vgregion.se/en/regional-development/areas/external-relations/european-networks-and-organizations/svinesundskommitten/>.

³¹⁶ <https://www.pannonegtc.eu/>.

I dag kan vi allerede se, hvordan det fungerer i praksis. For at udvikle vind- og solenergisektoren finder varer og materialer, der produceres eller importeres fra lande uden for EU i én region, let vej til andre regioner, hvor de anvendes.

Med støtte fra regioner og byer kan vores indre marked virkelig blive missionsorienteret og bidrage til at gennemføre den industrielle omstilling, som Europa sigter mod. Jo mere effektivt det virker, jo mere kan vi øge strømmen af kritiske varer og tjenester, der er forbundet med dem. I denne igangværende proces kan regioner og byer f.eks. gøre godkendelsesprocedurerne for energifornyelsesprojekter mindre komplekse og gøre det lettere for kvalificerede fagfolk inden for grøn energi at blive udstationeret i regioner, hvor deres ekspertise er påkrævet.³¹⁷

Der er også en voksende udfordring med at kombinere essensen af det indre marked og dets fire friheder med behovet for at opnå åben strategisk autonomi, herunder økonomisk sikkerhed. Europa-Kommissionens nylige *strategiske fremsynsrapport 2023 understreger*³¹⁸ navnlig, hvordan EU og dets medlemsstater bør udvide den eksisterende proces for screening af den nuværende strategiske afhængighed for at skabe instrumenter til at analysere fremtidige afhængighedsforhold på tværs af vigtige sektorer (f.eks. sundhed, fødevarer, digitale teknologier, energi, rummet og vand).

EU bør også gøre bedre og mere strategisk brug af handelsbeskyttelsesforanstaltninger, kontrol med udenlandske subsidier og indkøbsværktøjer. Udvidelsen af det indre marked vil være afgørende for at sikre EU's økonomiske fremtid. Tilstrækkelig strategisk viden og foregribende styring bør føre til fremtidssikring af en vækstfremmende lovgivningsramme, navnlig for EU.

Der er behov for en fornyet vægt på at fjerne hindringer og gennemføre de nuværende normer i økosystemer med det største potentiale for forandring. Dette skal ledsages af strenge og hensigtsmæssige konkurrenceregler. Det vil også være afgørende at tilskynde til bæredygtige forretningsmodeller og sikre tilstrækkelig støtte til hurtig udvikling og implementering af netnulteknologi.

EU bør også fortsat skabe lige vilkår for alle markedsdeltagere ved at etablere stærke forbindelser mellem markedsadgang og høje miljøstandarder. Endelig er der behov for bistand til hurtig produktion af kritiske komponenter til energiomstillingen, f.eks. råmaterialer eller udstyr med netnulteknologi.³¹⁹

Det er op til regionerne at fastslå, hvordan de passer ind i globale værdikæder, efterhånden som de ændrer sig. Virkningerne af megatendenser på globale værdikæder er ujævne og afhænger af lokalområdernes etablerede styrker og svagheder, herunder deres konventionelle industrier og begavelse med hensyn til natur- og kulturkapital, transport og IT-infrastruktur. Inden for medlemsstaterne kan forskellene være store og påvirke, hvor godt sådanne områder kan engagere sig i globaliseringen, herunder tiltrække investeringer, talenter og turisme og øge eksporten.³²⁰

Den europæiske industri er en af de mest avancerede og konkurrencedygtige dele af det indre marked. For at forblive konkurrencedygtig har den påbegyndt en rejse for at nå

³¹⁷ Europa-Kommissionen, [30 år med det indre marked — status og fremtidsudsigter](#), 2022.

³¹⁸ Europa-Kommissionen, [den strategiske fremsynsrapport 2023](#).

³¹⁹ *Ibid.*

³²⁰ Organisation for økonomisk samarbejde og udvikling, [nytænkning af regional tiltrækningskraft i det nye globale miljø](#), 2023.

nettonulemissioner inden 2050, slutte sig til det globale kapløb om nulteknologi og forsøge at sikre en stabil, men miljøvenlig strøm af kritiske råstoffer.

Som svar herpå fremlagde Europa-Kommissionen den grønne pagts industriplan for Net-Zero-alderen³²¹ efterfulgt af en række lovgivningsforslag. Den dobbelte omstilling i den europæiske grønne pagt kræver en revision af den europæiske industri, da industrien er ansvarlig for ca. 30 % af drivhusgasemissionerne. Dette såvel som de seneste kriser (covid-19-pandemien og konsekvenserne af krigen mod Ukraine) har vist centrale sårbarheder i den europæiske industri.

Det er bekymrende og bekymrende, at EU's forslag til omstilling af den europæiske industri blev fremsat uden at foretage grundige forudgående territoriale konsekvensanalyser. Det er derfor ikke overraskende, at virkningerne af disse ændringer på lokalt og regionalt plan og samspillet mellem de forskellige politikker først vil blive tydelige i de kommende år. Disse regioner vil blive testpersoner for at se, om og hvordan den industrielle omstilling vil blive en succes.

Nylige undersøgelser viser, at energiprischok sammen med behovet for at fremskynde den grønne omstilling næsten helt sikkert vil føre til stor industrimigration inden for Europa. Nogle steder i Europa, hvor elektricitet er eller vil være billigere på grund af usædvanligt gunstige vedvarende forhold (f.eks. Extremadura (Spanien) eller Sicilien (Italien) for solenergi og Nordsøen for havvind), kan være vidne til fremkomsten af nye industricentre for energiintensive industrier. Produktionsaktiviteter, der kræver brint, kan være placeret i europæiske områder, hvor strømhastigheden er tæt på eller under nul på bestemte tidspunkter af dagen.³²²

Det vil også være vigtigt at overvåge effektiviteten af stedbaserede industripolitikker i andre dele af verden (f.eks. USA's Inflation Reduction Act (IRA), som vil mobilisere over 360 mia. USD inden 2032), og hvad EU kan lære af den med henblik på en fremtidig EU-stedbaseret industripolitik.

Den grønne pagts industriplan for Net-Zero Age sætter nye rammer for industrielle ændringer som reaktion på USA's IRA. I marts 2023 blev den efterfulgt af to lovgivningsforslag af stor betydning for europæiske regioner og byer: lov om råstoffer af kritisk³²³ betydning og lov om Net-Zero Industry.³²⁴ Begge forslag har til formål at strømline godkendelsesprocesserne for strategiske projekter på relevante områder og øge genanvendelsen og levetiden af rene teknologiprodukter. Den har også til formål at sikre, at der er en kvalificeret arbejdsstyrke til rådighed, samtidig med at der opretholdes kvalitetsjob, og at der oprettes styrende og tilsynsførende organer på EU-plan.

Disse forslag mangler imidlertid en vigtig faktor: finansiering. Selv om Europa-Kommissionen meddelte, at der ville blive oprettet en suverænitetfond, blev den erstattet af Platformen for Strategiske Teknologier for Europa (STEP), som indsamler midler fra flere eksisterende kilder, herunder samhørighedsfondene, og fylder dem med 10 mia. EUR. RU har udtrykt bekymring over forslagene, navnlig med hensyn til en mulig koncentration af midler under programmerne, der styrkes af STEP i nogle regioner og medlemsstater, og en mulig koncentration af de målrettede kritiske teknologier på de samme områder.

³²¹ Europa-Kommissionen, [Meddelelse: En industriplan for den grønne pagt for netto-Zero-alderen](#), 2023.

³²² Bruegel, [Justering til energichok: de rigtige politikker for europæisk industri](#), politisk briefing 11/23, maj 2023.

³²³ Europa-Kommissionen, [faktablad om den europæiske lov om råstoffer af kritisk betydning](#), marts 2023.

³²⁴ Europa-Kommissionen, [faktablad om EU's lov om Net-Zero Industry: gøre EU til hjemsted for rene teknologiindustrier](#), marts 2023.

Regioner og byer i Den Europæiske Union kan i høj grad drage fordel af en genindustrialiseringsproces og samtidig opretholde europæiske standarder for miljøbeskyttelse og kvalitetsjob. Europa har de højeste miljøstandarder for minedrift og forarbejdning af råstoffer. I 2022 i Kiruna, Sverige, blev de største europæiske forekomster af sjældne jordarter fundet sammen med fosfor, der anvendes som gødning i landbruget. Normalt vil det tage 10-15 år at begynde at levere disse råstoffer til markedet, men det strømlinede tilladelses- og incitamentssystem, der er fastsat i loven om kritiske råstoffer, kan i væsentlig grad afkorte denne tid og sikre en stabil strøm af kritiske råstoffer til den europæiske industri, hvis projektet anses for strategisk.

De lokale og regionale myndigheder spiller en vigtig rolle med hensyn til at sikre, at samfundet accepterer strategiske projekter, gennemfører fysisk planlægning og tilpasser uddannelse og erhvervsuddannelse til kravene til rene teknologier.

Regionsudvalget bør derfor indbydes som medlem af de styrende organer og overvågningsorganer, der er oprettet ved ovennævnte retsakter. Det er også vigtigt at nævne, at RU's udtalelser om de to retsakter³²⁵ kraftigt støtter øget genanvendelse af materialer og genbrug af komponenterne i rene teknologiprodukter som en central faktor for at mindske afhængigheden af lavere forbrug. Nylige rapporter har vist, at regionalisering af genindustrialiseringsprocesser er af stor betydning i denne henseende. Forskellige regioner vil blive påvirket af processen i forskelligt omfang.

En undersøgelse fra 2023, der analyserer overgangen fra kulstofintensive industrier til en nettonulindustri i Europa,³²⁶ viser mange forskelle, som ikke kun er baseret på disse industriers relative betydning for regionale økonomier, men også på deres tilpasningsevne.

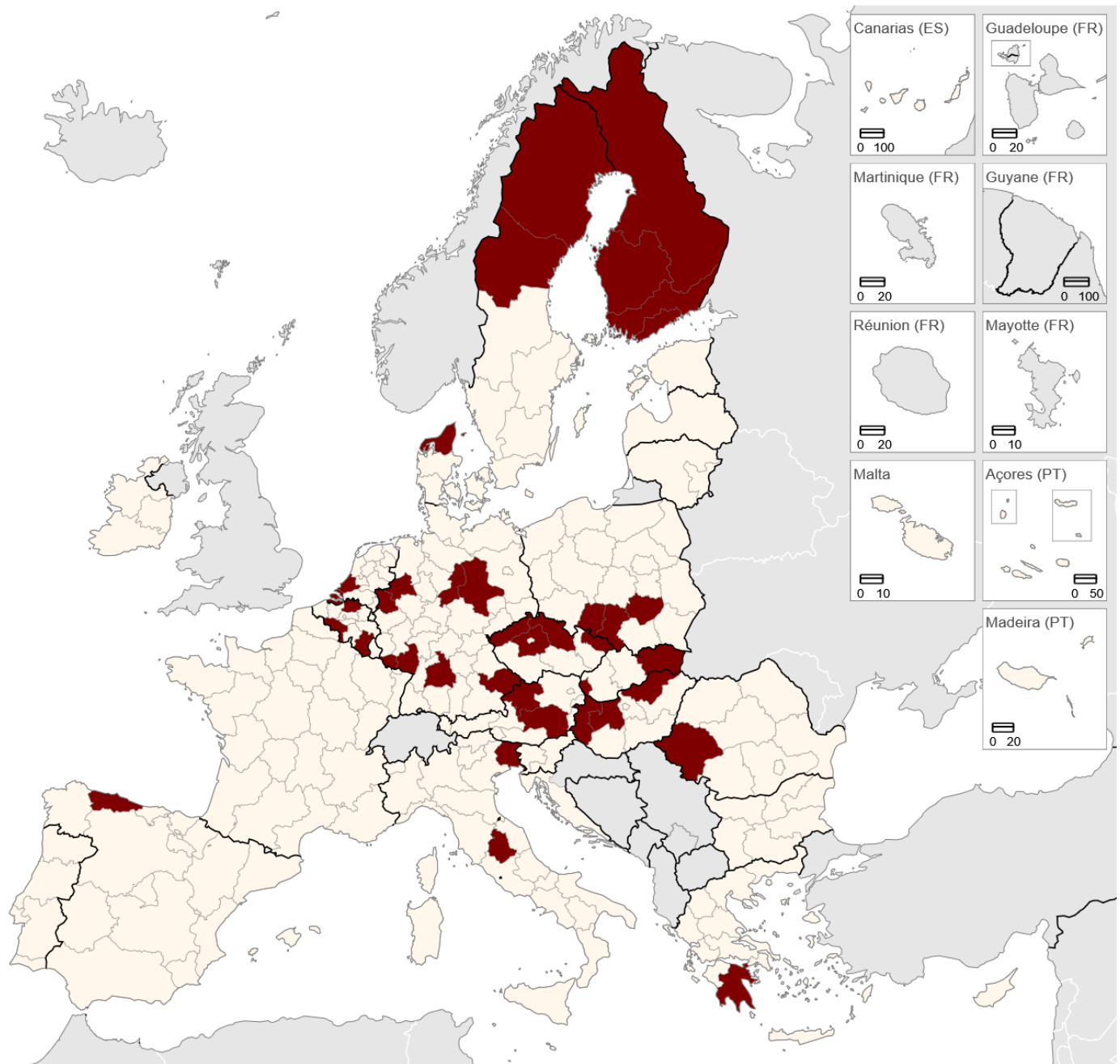
Omstillingen til nettonulindustri øger sårbarheden i regioner med en højere socioøkonomisk byrde og truer med at forværre de økonomiske uligheder. OECD har fremlagt en rapport,³²⁷ der identificerer de 41 mest sårbare regioner i Europa baseret på de 7 mest relevante indekser. Disse sårbare regioner er svagere af flere socioøkonomiske grunde end det nationale gennemsnit. Dette gælder især for BNP pr. indbygger og de gennemsnitlige regionale lønninger, hvilket betyder, at disse regioner kan have færre økonomiske ressourcer til at absorbere chok og udnytte mulighederne. Desuden er downloadhastighederne i disse regioner særligt lave, hvilket hæmmer deres evne til at drage fordel af digitaliseringsmuligheder og innovationer i den cirkulære økonomi.

De fleste af de identificerede sårbare regioner er beliggende i Central- og Østeuropa, herunder Tjekkiet, Tyskland, Ungarn og Polen. Andre regioner, der er særligt sårbare, f.eks. med hensyn til den kemiske industri og raffineringsindustrien, ligger i Vesteuropa (Belgien, Tyskland og Nederlandene). Nogle nordeuropæiske regioner er sårbare med hensyn til papir og papirmasse. Mens Europas syd står over for sårbarheder inden for bilproduktion (Rumænien), olieraffinering (Grækenland), ikke-metalliske mineraler (Italien) og basismetaller (Italien og Spanien).

³²⁵ Se Regionsudvalgets udtalelse om [Kritiske råstoffer, ECON](#) -VII/031, 5.-6. juli 2023, ordfører: Isolde Ries (DE/PES), borgmester i West Saarbrücken og [Regionsudvalget, "Net-Zero Industry Act"](#), ECON-VII/032, 5.-6. juli 2023, ordfører: Mark Speich (DE/EPP), statssekretær for føderale, europæiske og internationale anliggender og medier i delstaten Nordrhein-Westfalen.

³²⁶ McDowall, W., Reinauer, T., Fragkos, P., Miedzinski, M., og Cronin, J., [Kortlægning af regional sårbarhed i Europas energiomstilling: udvikling og anvendelse af en indikator til vurdering af faldende beskæftigelse i fire kulstofintensive industrier](#), Climatic Change, januar 2023.

³²⁷ Organisation for økonomisk samarbejde og udvikling, [regional industriel omstilling til klimaneutralitet](#), 2023.

Administrative boundaries: © EuroGeographics © UN-FAO © Turkstat
 Cartography: Eurostat – IMAGE, 08/2023

- Most vulnerable regions to industrial green transition
- Other regions

Figur 24 — 41 mest sårbare regioner i den industrielle grønne omstilling

Kilde — RU-samling baseret på OECD328

Bemærk — Der foreligger ingen data for regioner i den yderste periferi/Med henblik på EU's årsberetning for 2023 viser kortet ikke data for to NUTS 2-regioner i Det Forenede Kongerige, men vær dog opmærksom på, at OECD's rapport indeholder dem.

³²⁸ Ibid.

Lokale og regionale myndigheder kan fremme udviklingen af grænseoverskridende projekter svarende til dem, der er nævnt nedenfor, ved at forbinde industriområder i hele Europa.

GRANDE-REGIONEN HYDROGEN

ET INITIATIV TIL UDVIKLING AF ET ØKOSYSTEM FOR GRØN BRINT

Grøn brint opfattes som fremtidens brændstof for industrien. Det er helt kulstoffrit og meget effektivt, men kræver stadig en masse energi at producere. Forbundsstaten Saarland (Tyskland), Grand-Est-regionen i Frankrig og Storhertugdømmet Luxembourg er gået sammen om at fremme en grænseoverskridende brintøkonomi i hele værdikæden og udnytte de særdeles passende strukturelle forhold i området.

I processen drøftes nye teknologiske processer og nye forretningsområder og -modeller, som vil sikre økonomisk forandring og vækst og skabe arbejdspladser.

FLYTNING AF MINEBYEN KIRUNA I SVERIGE

BY OG INDUSTRI KÆMPE FLYTTE HELE BYEN 3 KM VÆK

Den nordligste svenske by Kiruna ligger over den største underjordiske jernmalmmine i verden. Minen blev grundlagt sammen med byen Kiruna i slutningen af 1800-tallet. Siden da har minen og byen levet i tæt symbiose.

I 2004 viste målinger, at byen var begyndt at deformere og synke, og derfor startede mineselskabet sammen med Kiruna på en plan om at flytte byens centrum 3 kilometer mod øst. LKAB har investeret omkring 1,4 mia. EUR i udflytning af byen. Det tog over 15 års planlægning og høringer — en proces, der styrede det nye bydesign.

F. Dagsordenen for landdistrikterne — ingen plads i stikken

En ud af fire mennesker i Europa (mere end 110 millioner borgere) bor i Europas landdistrikter, som selv tegner sig for ca. 75 % af EU's territorium. Landbefolkningen falder dog med ca. 1 million mennesker hvert år.³²⁹ På trods af deres betydning står landdistrikterne over for en lang række udfordringer, som ikke blot risikerer at hæmme deres udvikling, men også EU's ambitioner om at opnå klimaneutralitet, social velfærd og demokrati. På grund af manglen på tjenester til rådighed mister landdistrikterne tiltrækningskraft, og mange unge ender med at forlade landet. Hvordan påvirker det disse regioner? Hvilke løsninger kan man tage på lokalt plan for at vende denne tendens?

Både landdistrikter og byområder spiller en central rolle i omstillingen til et grønt og bæredygtigt Europa, men de vil sandsynligvis påtage sig forskellige roller. Klimaændringer, covid-19-pandemien og konsekvenserne af krigen mod Ukraine har fremhævet betydningen af produkter og tjenesteydelser fra landdistrikterne for byernes og regionernes modstandsdygtighed og EU som helhed: bæredygtig fødevarerikkerhed kan ikke opnås uden produktiv jordbund og funktionelle landdistrikter, der er forbundet med det indre marked gennem ren transport og digital infrastruktur. Kulstofbinding afhænger af velforvaltede skove og tørveområder. Uafhængighed fra fossile energikilder kræver mere plads til vedvarende energiproduktion, end byerne kan tilbyde.

Landdistrikternes bidrag til EU's ambitiøse og vitale mål bringes i fare af to hovedårsager: klimaændringer og affolkning. Klimaændringer truer landbrugets og naturressourcernes produktionspotentiale fra jord til vandkraft. Affolkning mindsker lokalsamfundenes evne til at bevare disse ressourcer, gøre dem produktive og finde innovative løsninger, der er tilpasset de lokale forhold.

Hvert år mister EU en overflade, der er større end Madrids område for at lande. Landbrugsarealer er mest tilbøjelige til at blive omdannet til kunstige overflader. Arealudnyttelse mindsker landdistrikternes magt til med succes at bidrage til den grønne omstilling, fødevarerikkerhed og katastrofeforebyggelse. Ifølge data fra Det Europæiske Miljøagentur udgjorde nettoarealindtagelsen i EU 11 845 km² mellem 2000 og 2018, hvilket svarer til en gennemsnitlig årlig nettoindtagelse på 658 km². Der er behov for en betydelig indsats for at nå det politiske mål om "ingen nettoinddragelse" for 2050.³³⁰

I juni 2023 var 40 % af EU's område i tørkevarsling, hvilket i alvorlig grad påvirkede den regionale høst. Klimaændringer og omlægninger til kunstige overflader reducerer således mængden af arealer, der er til rådighed til fødevarer- og foderproduktion. Desuden fører kunstige områder til øget oversvømmelsesrisiko og kan ikke lagre hverken kulstof eller vand.³³¹

Tabet af biodiversitet og økosystemtjenester i hele EU som følge af ændringer i arealanvendelsen, fragmentering og forringelse kan medføre årlige økonomiske omkostninger på op til 50 mia. EUR. Samtidig kan investeringer i genopretning af naturen generere mellem 8 og 38 EUR i økonomisk værdi

³²⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Urban-rural_Europe_-_introduction#Area_and_population.

³³⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=SDG_15_-_Life_on_land#Life_on_land_in_the_EU:_overview_and_key_trends.

³³¹ Eurostat, rapport [om bæredygtig udvikling i Den Europæiske Unions overvågningsrapport om fremskridt hen imod målene for bæredygtig udvikling i en EU-sammenhæng](#), 2023.

for hver euro, der bruges på økosystemtjenester, fødevarerikkerhed, modstandsdygtighed over for og modvirkning af klimaændringer samt menneskers sundhed.³³²

30 millioner mennesker vil være forsvundet fra Europas landdistrikter mellem 1993 og 2033. Dette er den samlede størrelse af befolkningen i Rumænien, Bulgarien og Litauen.³³³ Selv om EU sandsynligvis fortsat vil stå over for affolkning i de kommende år på hele sit område, gælder dette især for overvejende landdistrikter. Nogle dynamiske regioner trives på grund af en tilstrømning af yngre mennesker. Andre halter bagefter med gradvist mindre og samtidig aldrende befolkninger. Mange overvejende landdistrikter — ofte i den yderste nord, syd og øst for EU — har oplevet en udvandring af mennesker, der flytter til byer (eller længere væk til andre EU-medlemsstater).

Mellem 2015 og 2021 faldt befolkningen i landdistrikterne med 0,1 % i gennemsnit hvert år. Antallet af personer i alderen 65+ steg med 1,6 %, og antallet af personer i alderen 20-64 år faldt med 0,6 %. Andelen af personer på 65 år og derover steg med 5 % i landdistrikterne, dobbelt så meget som i byområder.³³⁴

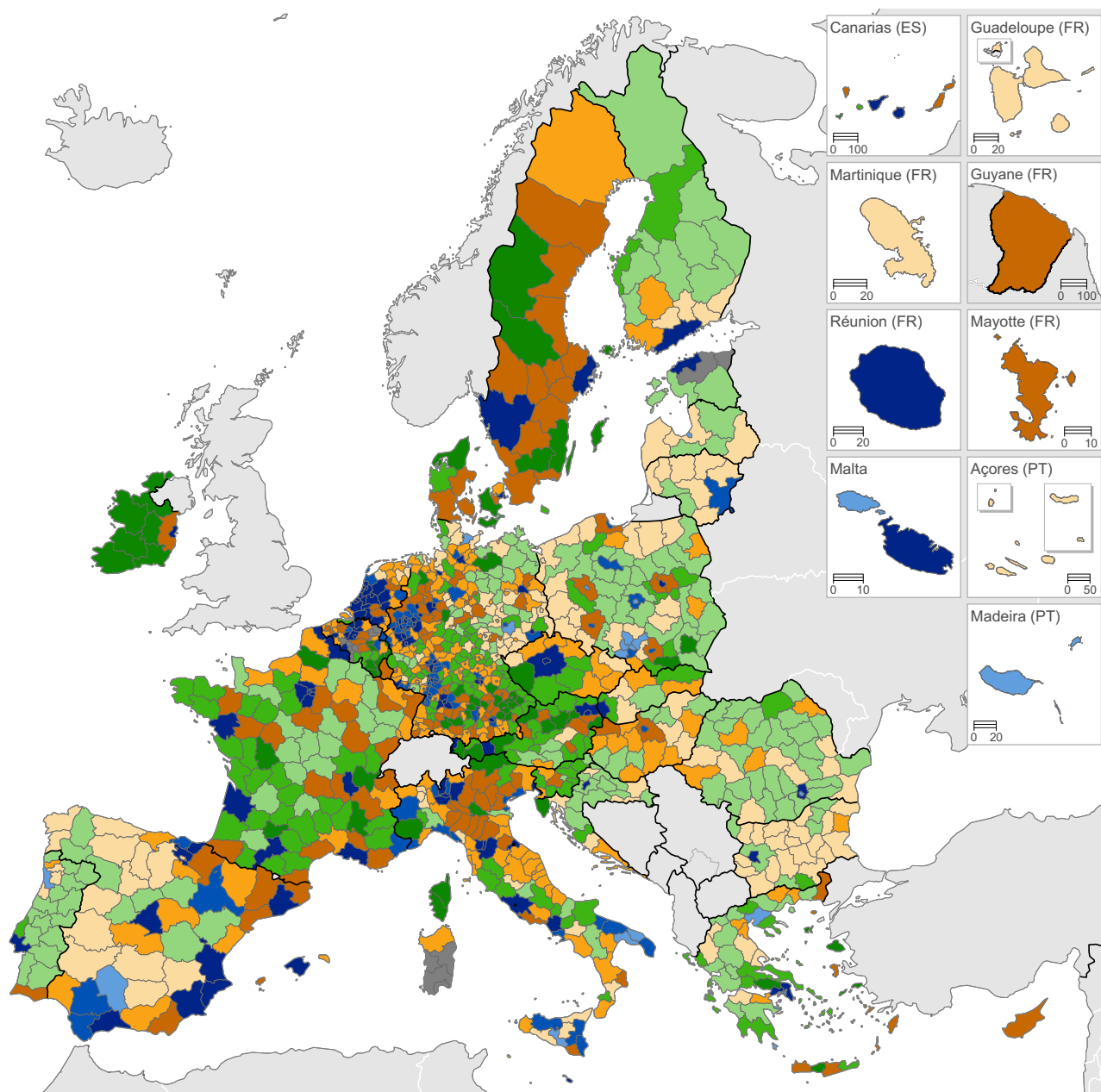
Eurostats fremskrivninger viser, at 83,5 % af de overvejende landdistrikter i 2050 vil miste op til eller endda mere end 10,0 % af deres befolkning. Samtidig forventes befolkningen i overvejende byområder i EU at fortsætte med at vokse (selv om ændringstakten vil aftage og forventes at falde fra 2047 og fremefter).³³⁵

³³² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_3746.

³³³ Data hentet fra ESPON, TerritoriALL, 3. juni 2021. Den oprindelige passage er følgende: "Når man ser på den tidligere og fremtidige demografiske udvikling, forventes det, at andelen af befolkningen, der lever i mindre landdistrikter, vil falde fra 36,1 % i 1993 til 29,2 % i 2033", s. 13.

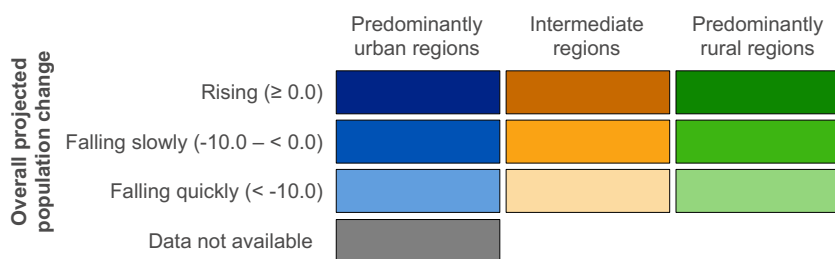
³³⁴ Núñez Ferrer, J., Kiss-Gálfalvi, T., Postica D., Marcinkowska, I., og Zübel, K., [Omkostningerne ved ikke-landdistriktsforhold — forberedelse af en bedre balance mellem by og land i EU-finansiering](#), undersøgelse bestilt af Regionsudvalget, 2023.

³³⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Urban-rural_Europe_-_demographic_developments_in_rural_regions_and_areas#Population_projections.

Administrative boundaries: © EuroGeographics © UN-FAO © Turkstat
 Cartography: Eurostat — GISCO, 10/2023

Urban-rural typology

Figur 25 — Samlet forventet befolkningsændring efter typologi for by- og landområder, 1. januar 2021 til 1. januar 2050 (%)
 Kilde — RU's kompilering baseret på Eurostat336

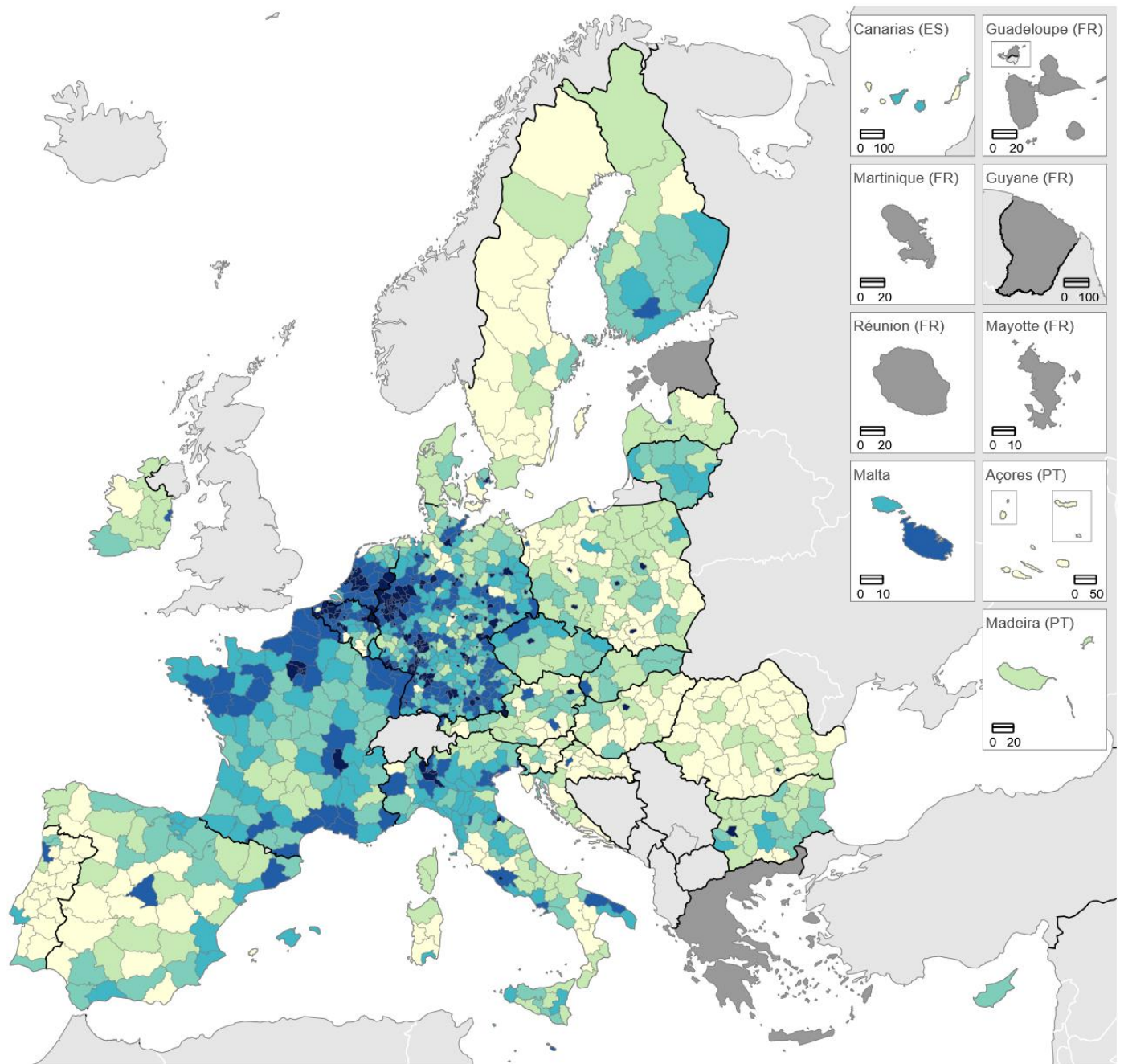
³³⁶ Eurostats onlinedatasætkoder: demo_r_pjangrp3 og proj_19rp3.

Affolkning og en aldrende befolkning i landdistrikterne fører til en ond cirkel med færre investeringer i offentlige tjenester (f.eks. børnepasning, sundhed og langtidspleje, uddannelse og offentlig transport) og økonomisk stagnation eller tilbagegang. Landdistrikter, hvor disse tjenester ikke længere er tilgængelige eller vanskelige at nå, bliver mindre og mindre attraktive, især for unge og familier. Den regelmæssige udstrømning af unge fra landdistrikterne samt befolkningens aldring i landdistrikterne fører naturligvis til et fald i arbejdsstyrken. En faldende arbejdsstyrke udgør en betydelig hindring for regionernes tiltrækningskraft for virksomhederne. Denne tendens kan udgøre en risiko for landdistrikternes fremtidige tiltrækningskraft. Mellem 2015 og 2021 var stigningen (5 %) i andelen af personer over 65 år i landdistrikter dobbelt så stor som i byområder.³³⁷

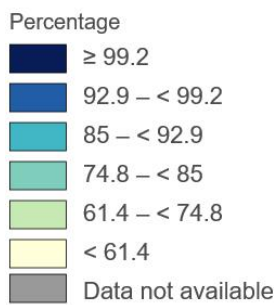
Adgangen til sundhedsfaciliteter er lavere i landdistrikter end i byområder. I 2020 havde 129 regioner på NUTS 3-niveau deres befolkning anslået til at leve inden for 15 minutters køretid på et hospital — hvilket svarer til lidt mere end 1 ud af 10 regioner i EU. De fleste af disse var hovedstads- eller byområder med relativt høj befolkningstæthed. I den anden ende af skalaen havde 89 regioner mindre end halvdelen af deres befolkning, der boede inden for 15 minutters køretid på et hospital. De fleste af disse var tyndt befolkede regioner, ofte omkring EU's periferi, f.eks. i de sydlige og østlige EU-medlemsstater, navnlig det indre af Spanien og Portugal og landdistrikter i Kroatien, Ungarn, Polen, Rumænien og Slovenien. Der var også flere regioner i Sverige, hvor mindre end halvdelen af befolkningen boede inden for 15 minutters køretid på et hospital.³³⁸

³³⁷ Núñez Ferrer, J., Kiss-Gálfalvi, T., Postica D., Marcinkowska, I., og Zubeł, K., [Omkostningerne ved ikke-landdistriktsforhold — forberedelse af en bedre balance mellem by og land i EU-finansiering](#), undersøgelse bestilt af Regionsudvalget, 2023.

³³⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Health_statistics_at_regional_level.

Administrative boundaries: © EuroGeographics © UN-FAO © Turkstat
 Cartography: Eurostat – IMAGE, 08/2023

Figur 26 — Befolkning, der bor inden for 15 minutters køretid på et hospital (2020) efter NUTS 3-regioner
 Kilde — RU's kompilering baseret på Eurostat339

³³⁹ Ibid.

Øget adgang til uddannelsestjenester i byområder er en af grundene til, at unge fra landdistrikterne udvandrer. Mens 37 % af befolkningen i byerne har et videregående uddannelsesniveau, ligger denne andel i landdistrikterne på 21 % i 2021. 340 Skoler i landdistrikter står ofte over for problemer, der er ualmindelige i byområder, såsom vanskeligheder med at rekruttere kvalificerede lærere og mangel på tilstrækkelig infrastruktur. De høje faste omkostninger ved vedligeholdelse af skoler på grund af landbefolkningens mindre størrelse begrænser valget af skoler, uddannelsesprogrammer, fritidsaktiviteter og samfundsmæssig støtte. Begrænsede uddannelsesmuligheder kan være en afgørende drivkraft bag mobiliteten for mennesker fra landdistrikter til mere udviklede og tætbefolkede områder.

Inden for medlemsstaterne varierer deltagelsen i voksenuddannelse betydeligt, idet andelen i byområder er meget højere end i landdistrikterne. I 2021 var EU's andel af voksnes deltagelse i uddannelse (målt ved fire ugers indikatoren) i gennemsnit 13,6 % i byer, 9,8 % i byer og 7,8 % i landdistrikter. Dette kan være relateret til uddannelsesresultater, da de, der er mere kvalificerede, er mere tilbøjelige til at bo i byområder. Det kan også afspejle en lavere tilgængelighed af læringsmuligheder i mindre tætbefolkede områder: færre mennesker i landdistrikterne bor inden for en 45 minutters kørsel fra det nærmeste universitet sammenlignet med andre regioner.³⁴¹

Gruppen af regioner i en talentudviklingsfælde tegner sig for 16 % af EU's befolkning. Denne gruppe af regioner er mere landdistrikter end resten af EU, idet 31 % af befolkningen bor i landdistrikter sammenlignet med EU-gennemsnittet på 21 %. Voksnes deltagelse i læring er betydeligt lavere i regioner, der står over for en talentudviklingsfælde (med en andel på 5,6 % sammenlignet med EU-gennemsnittet på 10 %).³⁴²

Manglen på adgang til højhastighedsbredbånd forstærker virkningerne af afstand, isolation og høje transportomkostninger. Ud over dette infrastrukturspørgsmål er digitale færdigheder nødvendige for at få adgang til digitale tjenester. Niveaue af digitale færdigheder er imidlertid lavest blandt befolkningen i landdistrikterne (48 % havde grundlæggende eller højere grundlæggende digitale færdigheder), mens det sammenlignelige tal er 55 % for byer og forstæder og 62 % for byer. Personer, der bor i landdistrikterne, er derfor en af de prioriterede grupper for foranstaltninger til digital opkvalificering/omskoling i EU. Andre prioriterede grupper er unge med et lavt uddannelsesniveau og NEET'er (ikke under uddannelse, beskæftigelse eller erhvervsuddannelse) 55-64-årige personer med et lavere uddannelsesniveau personer, der er inaktive og arbejdsløse og dem, der er beskæftiget i lavtuddannede og halvfaglige erhverv.³⁴³

Sammen med omskoling og opkvalificering kan adgangen til offentlige arbejdsformidlinger forbedre deltagelsen på arbejdsmarkedet. Der er store forskelle mellem by og land i den geografiske tilgængelighed af offentlige arbejdsformidlingskontorer. En måde at forbedre kvalifikationsmatchningen på regionalt plan kunne være at sikre, at de offentlige arbejdsformidlinger er geografisk tilgængelige for de fleste mennesker. Selv om dette normalt er tilfældet i byområder, er

³⁴⁰ Núñez Ferrer, J., Kiss-Gálfalvi, T., Postica D., Marcinkowska, I., og Zubel, K., [Omkostningerne ved ikke-landdistriktsforhold — forberedelse af en bedre balance mellem by og land i EU-finansiering](#), undersøgelse bestilt af Regionsudvalget, 2023.

³⁴¹ Europa-Kommissionen, [fælles beskæftigelsesrapport 2023](#), vedtaget af Rådet for Den Europæiske Union den 13. marts 2023.

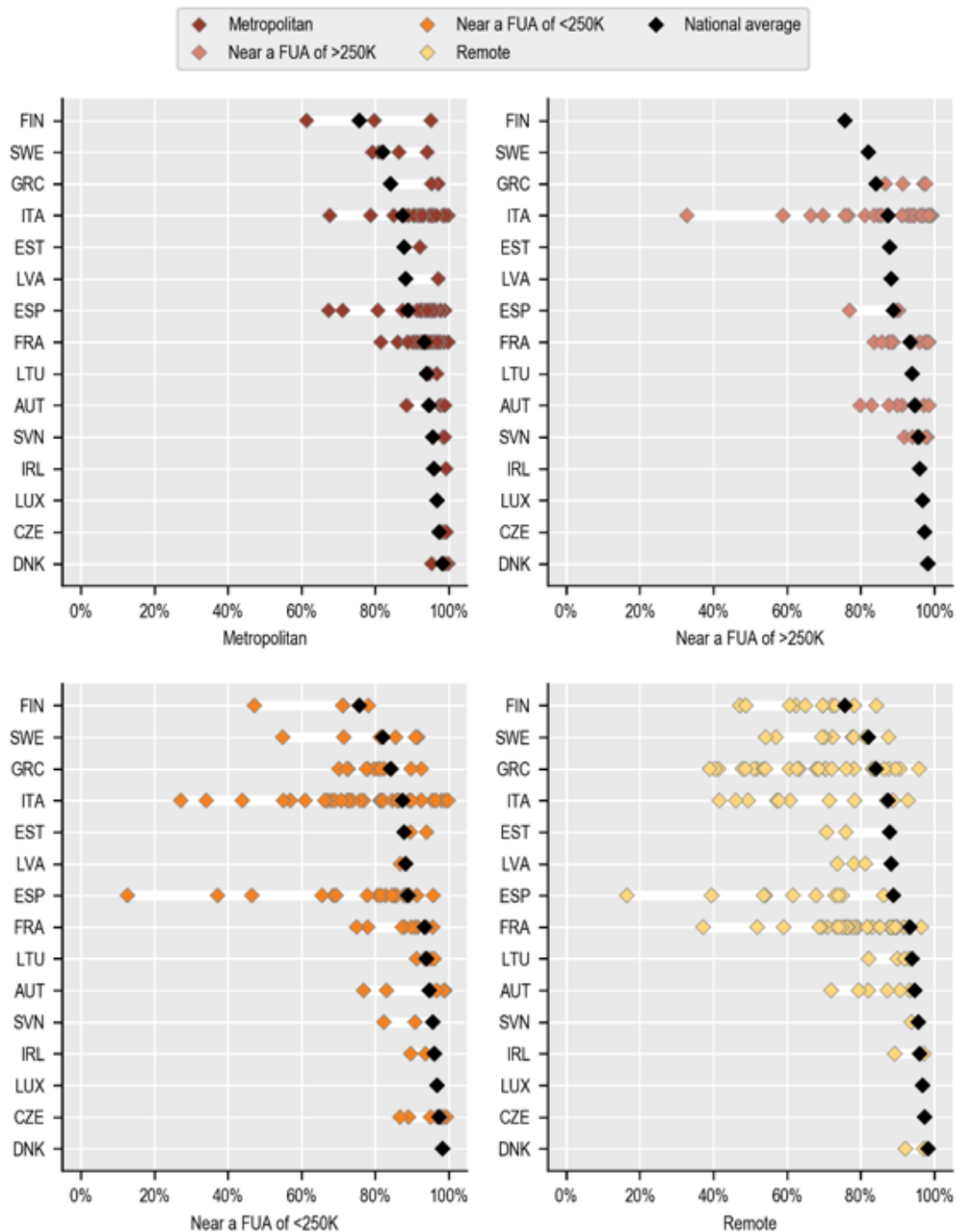
³⁴² Europa-Kommissionen, [Meddelelse om udnyttelse af talenter i Europas regioner](#), januar 2023.

³⁴³ Europa-Kommissionen, [Beskæftigelse og social udvikling i Europa 2023: Afhjælpning af mangel på arbejdskraft og kvalifikationskløfter i EU](#), 2023.

det mindre i ikke-metropolitanregioner, hvilket sandsynligvis afspejler en kombination af lavere befolkningstæthed og færre vejnet i landdistrikterne.

På tværs af storbyområder bor et meget stort flertal (96 %) af befolkningen i regioner med meget tilgængelige offentlige arbejdsformidlingscentre — inden for 30 minutters kørsel (top-venstre panel). I regioner uden for Metropolitan er andelen af personer inden for køreafstanden fra et offentligt arbejdsformidlingscenter generelt lavere. Disse forskelle kan afspejle en kombination af lavere antal centre pr. indbygger, lavere befolkningstæthed og mindre udviklet transportinfrastruktur. Mere specifikt bor kun 69 % af befolkningen i ikke-metropolitanregioner med adgang til et lille funktionelt byområde og 46 % af befolkningen i ikke-metropolitan fjerntliggende regioner i regioner med høj tilgængelighed.³⁴⁴

³⁴⁴ *Ibid.*

Figur 27 — Tilgængelighed for de offentlige arbejdsformidlinger
 Kilde — Europa-Kommissionen³⁴⁵

Kvinder i landdistrikterne er mere tilbøjelige til at være arbejdsløse end mænd og er mere tilbøjelige end kvinder i byområder til at arbejde i uformel beskæftigelse. Begrænset adgang til offentlige tjenester i forbindelse med børnepasning forværrer deres situation endnu mere. På EU-plan i 2021 var erhvervsfrekvensen på arbejdsmarkedet 78,5 %. Forskellen mellem byer og landdistrikter var 1,3 %, hvilket samlet set er forholdsvis beskedent. I landdistrikterne er kvinder generelt mindre økonomisk aktive end mænd, hvilket fører til en større kønsbestemt forskel på

³⁴⁵Ibid.

arbejdsmarkedet i disse områder sammenlignet med andre. Dette interval er 13-20 procentpoint mellem kvinder og mænd.³⁴⁶

Landdistrikterne drager ikke fordel af nye grønne job på trods af deres enorme potentiale for produktion af vedvarende energi. Selv om den grønne omstilling er en global indsats, er dens indvirkning på arbejdsmarkedet lokal. Landdistrikterne har et enormt potentiale for investeringer i vedvarende energi, f.eks. i solenergi, vindenergi eller vandkraft. Men de arbejdspladser, der skabes i disse industrier, er ikke nødvendigvis lokale. Ingeniører, advokater og konsulentfirmaer arbejder fjernt på disse projekter fra store byer, og byggearbejdere er kun på stedet i kort tid og hurtigt komme videre.

I mellemtiden er forurenende job endnu mere geografisk koncentreret end grønne job med en høj andel i regioner med et lavere bruttonationalprodukt pr. indbygger. Dette gør dem sårbare over for større tab af arbejdspladser og forsvinden af vigtig økonomisk aktivitet, der kan holde deres lokalsamfund tilbage i de kommende år. F.eks. havde kulmineregionen i Vestmakedonien i Grækenland den højeste nationale arbejdsløshed i 2021 på næsten 20 % og den laveste nationale andel af grønne job på 7%.³⁴⁷

Landdistrikterne og byområderne på øerne står over for yderligere omkostninger, der hæmmer disse områders udvikling og konkurrenceevne, samtidig med at de især udsættes for tab af biodiversitet og klimaændringer. Dette gælder især for omkostninger i forbindelse med transport, energi, affaldshåndtering, offentlige tjenester og nødvendighedsvarer og -tjenester. De har mindre fleksibilitet, når det gælder hurtig tilpasning til EU's ambitiøse skridt i retning af klimaneutralitet og investeringer i alternative energikilder på øer. Digital forbindelse er et vigtigt redskab til at overvinde øernes fysiske isolation, sikre, at borgere og iværksættere kan operere på EU's markeder, samtidig med at de er baseret på en ø, og til at tackle øernes demografiske udfordringer.

Affolkning og langsigtet stagnation påvirker det europæiske demokrati. De, der forbliver i landdistrikterne, føler sig efterladt — en følelse, der ofte resulterer i mindre støtte til EU i forbindelse med undersøgelser og valg.³⁴⁸ Eurobarometerundersøgelsen fra foråret 2023 viser også, at befolkningen i landdistrikterne til en vis grad er mindre aktivt involveret i national og europæisk politik end i byområder.³⁴⁹

Kompleksiteten af udfordringerne i landdistrikterne kræver løsninger, der involverer flere myndighedsniveauer, interessenter og politikområder. Disse løsninger skal støtte territorial samhørighed og skabe muligheder for økonomisk vækst og velfærd i landdistrikterne. Sådanne foranstaltninger omfatter tiltrækning af innovative virksomheder, sikring af adgang til kvalitetsjob, fremme af nye og bedre færdigheder, sikring af bedre infrastruktur og tjenester og styrkelse af det bæredygtige landbrugs rolle og diversificerede økonomiske aktiviteter.

³⁴⁶ Núñez Ferrer, G., Kiss-Gálfalvi, T., Postica, D., Marcinkowska, I. & Zubel, K., [Omkostningerne ved ikke-landdistriktsforhold — forberedelse af en bedre balance mellem by og land i EU-finansiering](#), studie bestilt af Regionsudvalget, 2023.

³⁴⁷ <https://oecdcoogito.blog/2023/03/31/will-there-be-a-great-green-divide/> og Europa-Kommissionen, [De mulige konsekvenser af den grønne omstilling for EU's arbejdsmarked](#), 2022.

³⁴⁸ Europa-Kommissionen, [utilfredshedens geografi og den regionale udviklingsfælde](#), marts 2023. Det Europæiske Regionsudvalg har bestilt en undersøgelse, der analyserer resultaterne ud fra et by- og landligt perspektiv.

³⁴⁹ Europa-Parlamentet, [Eurobarometer fra foråret 2023](#), 2023.

Regioner, byer og kommuner er derfor aktivt involveret i udviklingen og gennemførelsen af integrerede strategier for udvikling af landdistrikterne. Målet er at anvende alle mulige EU-midler og -politikker til at fremme landdistrikternes tiltrækningskraft og beskytte befolkningen i landdistrikterne og deres livskvalitet ved at sikre lige adgang til grundlæggende tjenester og muligheder.

LOV TIL BEKÆMPELSE AF AFFOLKNING

CASTILLA-LA MANCHA, SPANIEN

I juni 2021 godkendte regionen Castilla-La Mancha en banebrydende lov til bekæmpelse af affolkning af landdistrikterne. Som følge af social konsensus og for at sikre kontinuitet og langsigtet arbejde er lovens hovedformål at bekæmpe affolkning, garantere lige muligheder og tjenester for alle og opnå territorial og social samhørighed i regionen. Loven indeholder økonomiske, sociale og skattemæssige foranstaltninger, der er formuleret i omfattende, tværsektorielle og integrerede regionale love og strategier.³⁵⁰

EN BÆREDYGTIG DAGSORDEN FOR LANDDISTRIKTERNE

SEGOVIA, SPANIEN

Provinsen Segovias dagsorden for bæredygtige landdistrikter er et strategisk dokument, der tilpasser den metode, der anvendes til den spanske dagsorden for byerne, til regionens landlige kontekst. Den indeholder en handlingsplan, der er i overensstemmelse med 2030-dagsordenen og dens mål for bæredygtig udvikling, den europæiske dagsorden for byerne og den spanske dagsorden for byerne. Målene for denne dagsorden er også i overensstemmelse med målene i Cork 2.0-erklæringen med vægt på at fremme landdistrikterne, forbedre forvaltningen af landdistrikterne og investere i landdistrikternes levedygtighed og vitalitet.³⁵¹

FREMME AF GRØN IVÆRKSÆTTERKULTUR

GREENWORAL PROJEKT

Landdistrikterne søger også at øge deltagelsen i grøn iværksætterkultur. Det EU-støttede Greenworall-projekt giver voksne kvinder grønne iværksætterfærdigheder i landdistrikterne i Cypern, Spanien, Irland og Litauen. Målet er at finde en balance mellem udnyttelse af naturressourcer og rentabilitet i landdistrikterne. Projektet har til formål at fremme inklusivitet og styrke kvindelige iværksættere, der traditionelt har stået over for hindringer for opstart af virksomheder og i den grønne omstilling.³⁵²

KOMBINATION AF EU-MIDLER TIL SOCIAL INNOVATION

³⁵⁰ https://ec.europa.eu/enrd/publications/regional-law-castilla-la-mancha-spain-combat-rural-depopulation_en.html.

³⁵¹ <https://cor.europa.eu/EN/engage/Pages/greendeal-stories.aspx#CorContainer>.

³⁵² <https://greenworall.com/>.

DOLNÍ STUDÉNKY, TJEKKIET

Dolní Studénky kommune har kombineret flere EU-midler i et socialt innovationsprojekt, der anvender bottom-up-tilgangen til lokaludvikling styret af lokalsamfundet (CLLD). Projektet har forvandlet det forladte slot Třemešek til et multifunktionelt knudepunkt, der kombinerer socialt boligbyggeri, social rådgivning, voksenuddannelsesfaciliteter, et fællesskabscenter og en café med lokale delikatesser.

ENERGILANDSBYER

COCHEM-ZELL, TYSKLAND

Rheinland-Pfalz-regionen støtter Cochem-Zeller Energiedorf-projektet (energilandsby). Projektet er et perfekt eksempel på ændringer, der skyldes en drivkraft fra civilsamfundet. Det udvikler bæredygtige varmforsyningsnet i flere landsbyer. Varmen kommer fra træ, der kommer fra de lokale skove (træflis fra resterende skovtræ) og fra solvarmesystemer. Dette styrker merværdien i regionen. Samtidig er der direkte optisk fiberforbindelse til beboerne.³⁵³

LOKAL VEDVARENDE ENERGI OG E-MOBILITET

SPRAKEBÜLL, TYSKLAND

Sprakebüll, en lille landsby med 250 indbyggere i udkanten af Tyskland i en meget landlig, primært landbrugsregion, har etableret lokale vindmølleparker, solcelleparker med offentlig deltagelse, en almennyttig samfundsfond, sit eget lokale varmenet, der ejes af kommunen, og den højeste koncentration af elbiler i Tyskland siden 1998. Landsbyens fælles elbil, eller Dörpsmobil, har gjort det muligt for mange indbyggere at slippe af med deres anden biler. Projektet organiseres også af fællesskabet gennem en forening, der er oprettet til dette formål: e-Mobiles Dorf Sprakebüll e.V. Lokale frivillige reparerer, rengør og oplader bilen. Sprakebüll har nu også en hurtig ladestation. Projektet viser, at e-mobilitet og samkørsel er attraktive løsninger for tjenesteydelser af almen interesse i landdistrikterne.³⁵⁴

OMKOSTNINGSEFFEKTIV LOKAL SKOLEGANG

MORNESE, ITALIEN

³⁵³ <https://cor.europa.eu/EN/engage/Pages/greendeal-stories.aspx#CorContainer>.

³⁵⁴ *Ibid.*

*Kommunen Mornese i regionen Piemonte har sørget for skolegang i dette landområde ved at forbedre energieffektiviteten i sin skolebygning. Bygningen er af afgørende betydning for byens overlevelse. Reduktion af energiregningen gennem en række foranstaltninger reducerer skolens CO2-fodaftrek og forbedrer lærings- og arbejdsvilkårene for elever og personale. At kunne finansiere skolen hjælper byen med at bekæmpe affolkning.*³⁵⁵

AVANCEREDE DIGITALE FÆRDIGHEDER INDEN FOR LANDBRUG OG SKOVBRUG

ANDALUSIEN, SPANIEN

*For at udvikle de økonomiske muligheder i landbrugsfødevarerindustrien i Andalusien, et af de lovende udviklingsområder for den regionale intelligente specialiseringsstrategi (S3), har universitetet i Córdoba skabt og lanceret en kandidatgrad i den digitale omstilling af landbrugs- og skovbrugssektoren. Dette er en reaktion på de identificerede flaskehalse med hensyn til at tilskynde til innovation og digitalisering i værdikæden for landbrugsfødevarer efter dokumentation for manglen på passende professionelle agroteknologiprofiler. Denne grad har uddannet et stort antal fagfolk, der nu er i stand til at lette, støtte og fremme den digitale omstilling i landdistrikterne og tilskynde til brug af teknologier som sensorer, tingenes internet, big data, cloud computing, fødevarerindustrien 4.0, kunstig intelligens og præcision landbrug. Efter den vellykkede gennemførelse af denne grad blev modellen kopieret af universitetet i Sevilla.*³⁵⁶

APOTEKER TIL GENOPLIVNING AF LANDDISTRIKTER

FRANKRIG

*I Frankrig reguleres åbningen af nye apoteker gennem godkendelsesprocedurer. Der kan åbnes nye apoteker i dårligt stillede områder (revitalisering af landdistrikter og prioriterede byområder) eller på grundlag af demografiske kriterier (befolkningsforøgelse). Denne politik har til formål at sikre lige adgang til apoteker i alle områder, navnlig dem, der står over for sociale og økonomiske vanskeligheder.*³⁵⁷

Regionsudvalget opfordrer alle offentlige myndigheder til at sikre, at nye love og politikker tager hensyn til deres indvirkning på landdistrikterne og landdistrikternes potentiale til at bidrage til at nå de politiske mål (landdistriktssikring). RU er aktivt involveret i pagten for landdistrikterne,³⁵⁸ som udgør en platform, hvor alle forvaltningsniveauer og civilsamfundet kan udveksle og generere viden og god praksis og øge bevidstheden om landdistrikternes behov og fremhæve deres potentiale.

Forbedring af forbindelserne mellem by og land kan også bidrage til at forbedre forbindelserne og adgangen til tjenester for borgerne i landdistrikterne. Der bør skabes flere synergier mellem udviklingsværktøjer såsom Leader, CLLD, initiativet om intelligente landsbyer, nystartede landsbyer

³⁵⁵ Ibid.

³⁵⁶ Europa-Kommissionen, [Meddelelse om udnyttelse af talenter i Europas regioner](#), januar 2023.

³⁵⁷ Ibid.

³⁵⁸ https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/rural-pact_en.

og lokale aktionsgrupper. **Der er behov for mål og indikatorer for at vejlede og overvåge gennemførelsen af Kommissionens langsigtede vision for landdistrikterne.**

G. Folks færdigheder — ingen lades i stikken

Borgernes færdigheder spiller en central rolle med hensyn til at sikre høj beskæftigelse og fremme samfundets trivsel, navnlig i lyset af den grønne og den digitale omstilling. Utilstrækkelige og forældede færdigheder kan have en negativ indvirkning på folks deltagelse i samfundet og arbejdsmarkedet og dermed øge risikoen for arbejdsløshed, fattigdom og social udstødelse for en betydelig del af den europæiske befolkning. Til gengæld kan det hæmme inklusiv og bæredygtig vækst samt konkurrenceevne og innovationskapacitet. Hvordan kan de forskellige forvaltningsniveauer arbejde hånd i hånd for at skabe de nødvendige muligheder for at opgradere uddannelse og færdigheder og endelig blive katalysatorer for Europas strategi for bæredygtig vækst?

Regionale og lokale myndigheder deltager ofte aktivt i kompetenceudviklingsprocesser, da de erkender, at manglende færdigheder eller mangler i færdigheder er en hindring for den økonomiske udvikling i deres region og for skabelsen af et gunstigt miljø.³⁵⁹ En indsats for udvikling af menneskelig kapital på nationalt, regionalt og lokalt plan øger effektiviteten af velfungerende beskæftigelsespolitikker, bl.a. ved at sikre, at arbejdsgivernes krav stemmer mere effektivt overens med de potentielle arbejdstageres behov.

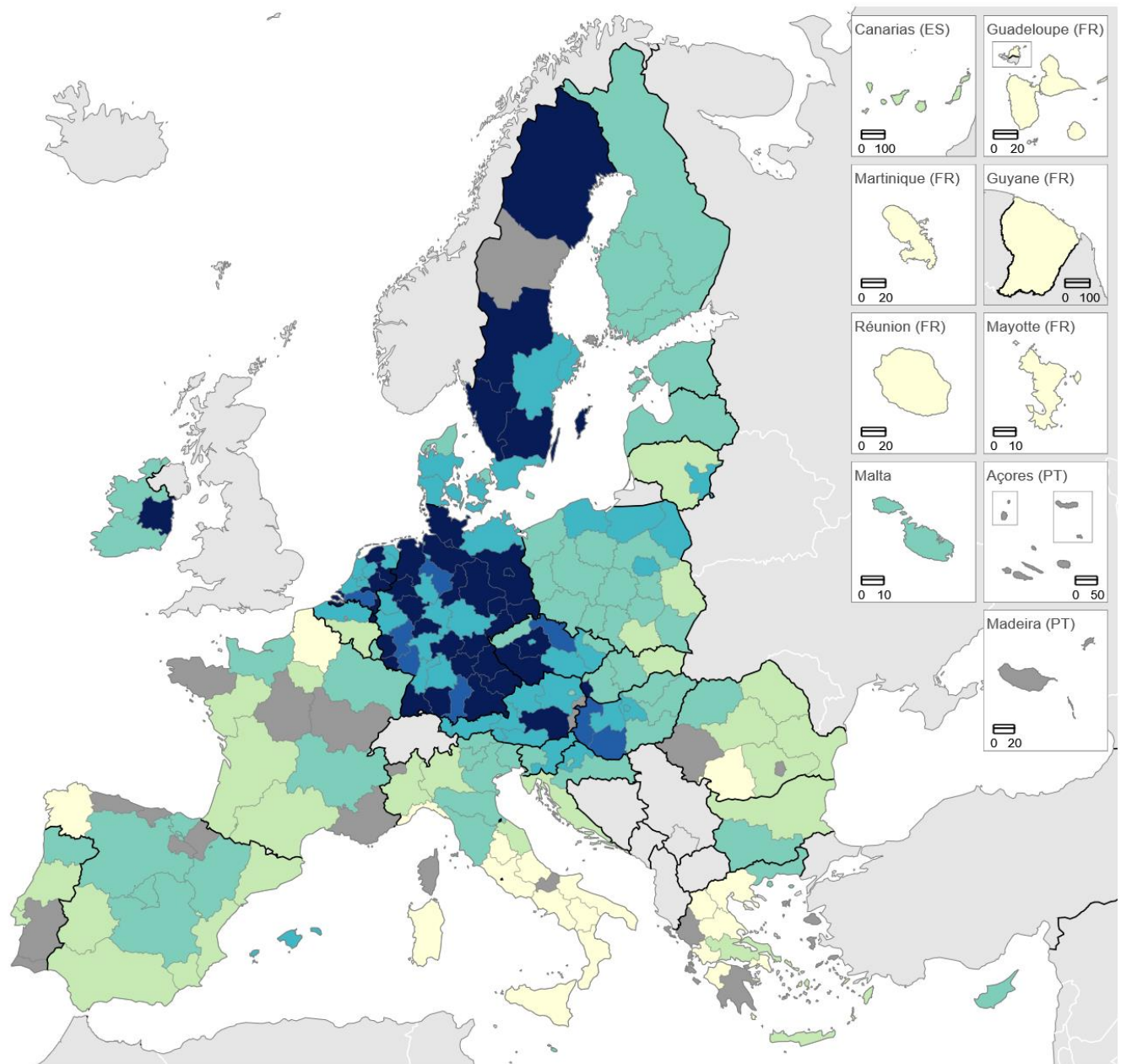
Nye teknologier, uddannelse, forskning og udvikling samt støtte til blomstrende iværksætterøkosystemer er de ideelle ingredienser i en fremadskuende regional innovationsstrategi. Kompetenceudvikling skal derfor indgå i strategien, navnlig inden for erhvervsuddannelse. Innovation handler trods alt ikke kun om højteknologi, det handler også om veluddannede fagfolk, der kan udvikle og anvende nye teknologier på en løsningsorienteret måde. I forbindelse med innovation er der traditionelt fokus på videregående uddannelse, men erhvervsuddannelser på sekundærtrinet og voksenuddannelses- eller efteruddannelseskurser inden for sektorerne spiller også en rolle.³⁶⁰

Der blev sat et mål om, at 82 % af befolkningen i alderen 20-34 år skulle have afsluttet 1-3 år tidligere med en sekundær eller postgymnasial ikke-tertiær erhvervsuddannelse inden 2025.³⁶¹ Nedenstående kort viser, at målet allerede blev nået i 2021 i alle regioner i Tyskland, Nederlandene og Sverige og i alle regioner på nær én i Østrig (undtaget regionen Wien), hvor der foreligger data, og alle regioner på nær to i Tjekkiet og Danmark. Beskæftigelsesfrekvensen for denne delbefolkning var særlig høj i en klynge af regioner i Tyskland og Sverige samt i hovedstadsregionen Slovakiet (Bratislavaregionen), det centrale Bøhmen i Tjekkiet og Overijssel og Gelderland i Nederlandene.

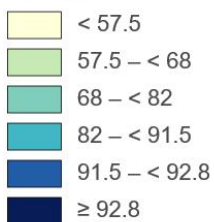
³⁵⁹ Eurostat, [statistikker over uddannelse og erhvervsuddannelse på regionalt plan](#), maj 2022.

³⁶⁰ <https://www.ideaconsult.be/en/projects/a-skills-ecosystem-as-an-engine-for-regional-economic-development>.

³⁶¹ Eurostat, [statistikker over uddannelse og erhvervsuddannelse på regionalt plan](#), maj 2022.

EU = 76.4

Administrative boundaries: © EuroGeographics © UN-FAO © Turkstat
Cartography: Eurostat – IMAGE, 08/2023

Figur 28 — Beskæftigelsesfrekvens for nyuddannede, 2021 efter NUTS 2-regioner (% af kandidater i alderen 20-34 år med et gymnasialt eller postgymnasialt ikke-tertiært uddannelsesnivea, der har forladt uddannelsessystemet 1-3 år tidligere)

Kilde — RU's kompilering baseret på Eurostat362

Note — Som omfattet af ISCED-niveau 3 og 4. Belgien, Bulgarien og Frankrig: NØDDER 1. Omfatter tidligere referenceår for flere andre regioner (for mange til at dokumentere)

³⁶² Eurostats onlinedatakode: edat_ifse_33.

Subnationale myndigheder er ansvarlige for en central andel af de samlede udgifter til uddannelse og færdigheder med gennemsnitligt ca. 20 % af alle offentlige investeringer på området.³⁶³ Baseret på *nøgledata om lokale og regionale myndigheder i Den Europæiske Union* varierer³⁶⁴ de subnationale offentlige investeringer i uddannelse fra 40 % i Estland og Slovakiet til under 5 % i Cypern, Irland og Malta. I 12 af de 27 medlemsstater udgør andelen af offentlige investeringer i uddannelse højere end 20 % af alle offentlige investeringer på dette politikområde.

Flere udfordringer kan identificeres og håndteres for at sikre, at virkningen af kompetencepolitikker forbedres og er bedre orienteret. Disse udfordringer omfatter forstyrrelser forårsaget af covid-19-pandemien og forholdene i regioner, der ofte allerede er ugunstigt stillede. Disse regioner lider et dobbelt slag, når deres mest talentfulde individer forlader deres søgen efter bedre muligheder andre steder, hvilket fører til hjerneflugt. Disse regioner har derfor svært ved at tiltrække en kvalificeret arbejdsstyrke og de nødvendige økonomiske investeringer, der kan forbedre deres vilkår og forbedre deres konkurrenceevne og udviklingsmuligheder, hvilket gør dem mindre attraktive for eksterne investeringer. Hvis denne proces ignoreres, vil den resultere i nye og voksende territoriale ubalancer, efterhånden som områderne bliver ældre og halter bagefter med hensyn til arbejdsstyrkens størrelse og kapacitet. Det ændrede demografiske billede i Europa vil underminere EU's overordnede modstandsdygtighed og konkurrenceevne samt dets samhørighed.³⁶⁵

Nogle overvejende landdistrikter og mindre udviklede EU-områder oplever et hurtigt fald i befolkningen i den erhvervsaktive alder. Kombineret med udfordringer med at tiltrække og/eller fastholde mennesker kan dette begrænse disse områders evne til at etablere bæredygtige, konkurrencedygtige og videnbaserede økonomier, hvilket sætter dem i større fare for at sakke bagud i forhold til mere avancerede lande.³⁶⁶

Misforholdet mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer varierer betydeligt mellem de europæiske regioner. Økonomiske forbindelser viser, at mindskelse af misforholdet mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer i en undergruppe af regioner også vil have en positiv effekt i andre regioner. Den regionale fordeling af indikatoren for misforhold mellem personer, der er til rådighed for arbejde (arbejdsløse), og de ledige job (stillinger) i 2017, som er basisåret for denne analyse, fremgår af nedenstående diagram.³⁶⁷ De makroøkonomiske indikatorer for misforhold mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer er relative spredningsmål for beskæftigelse og arbejdsløshed på tværs af kvalifikationsgrupper.

Hvis der er en stor forskel mellem beskæftigelses- og arbejdsløshedsprocenten på tværs af kvalifikationsgrupper i en given region, har indikatoren en høj værdi, hvilket tyder på et betydeligt misforhold mellem udbud af og efterspørgsel efter arbejdskraft i den pågældende region. Den

³⁶³ <https://www.sng-wofi.org/2022%20Highlights.pdf>.

³⁶⁴ Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, *nøgledata om lokale og regionale myndigheder i Den Europæiske Union*, 2018.

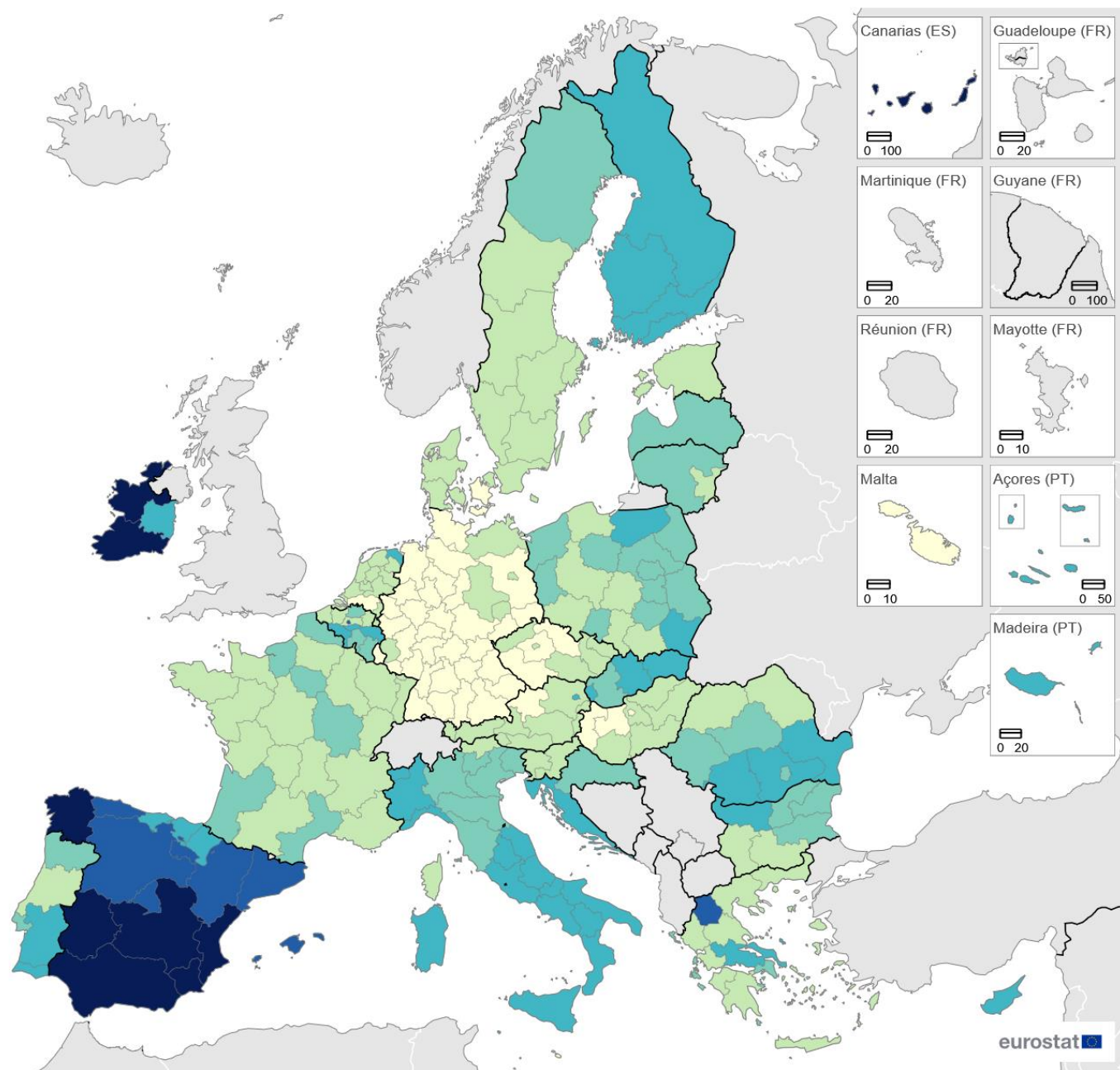
³⁶⁵ Europa-Kommissionen, *Meddelelse om udnyttelse af talenter i Europas regioner*, januar 2023.

³⁶⁶ Europa-Kommissionen: *Beskæftigelse og social udvikling i Europa: Afhjælpning af mangel på arbejdskraft og kvalifikationskløfter i EU*, 2023.

³⁶⁷ 2017-data anvendes til overensstemmelse med den RHOMOLO-model, der anvendes i analysen. RHOMOLO-modellen kan ikke give en eksplicit vurdering af en specifik politik for at mindske misforholdet mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer, og analysen viser således de makroøkonomiske virkninger af enhver politik, der med succes mindsker misforholdet mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer i en række europæiske regioner. De anslåede økonomiske virkninger kan tjene som reference ved analysen af en sådan politiks omkostningseffektivitet.

mellemhøje værdi for indikatoren for kvalifikationsmismatch for NUTS 2-regionerne i EU var 9,63 med et maksimum på 21,93 (Východné Slovensko — Slovakiet) og et minimum på 1,99 (Åland — Finland). Misforhold i kvalifikationer er mere almindelige i de central- og østeuropæiske lande og er mindre almindelige i Sydeuropa.³⁶⁸

³⁶⁸ Europa-Kommissionen: [Beskæftigelse og social udvikling i Europa: Afhjælpning af mangel på arbejdskraft og kvalifikationskløfter i EU](#), 2023.

Administrative boundaries: © EuroGeographics © UN-FAO © Turkstat
 Cartography: Eurostat – IMAGE, 08/2023

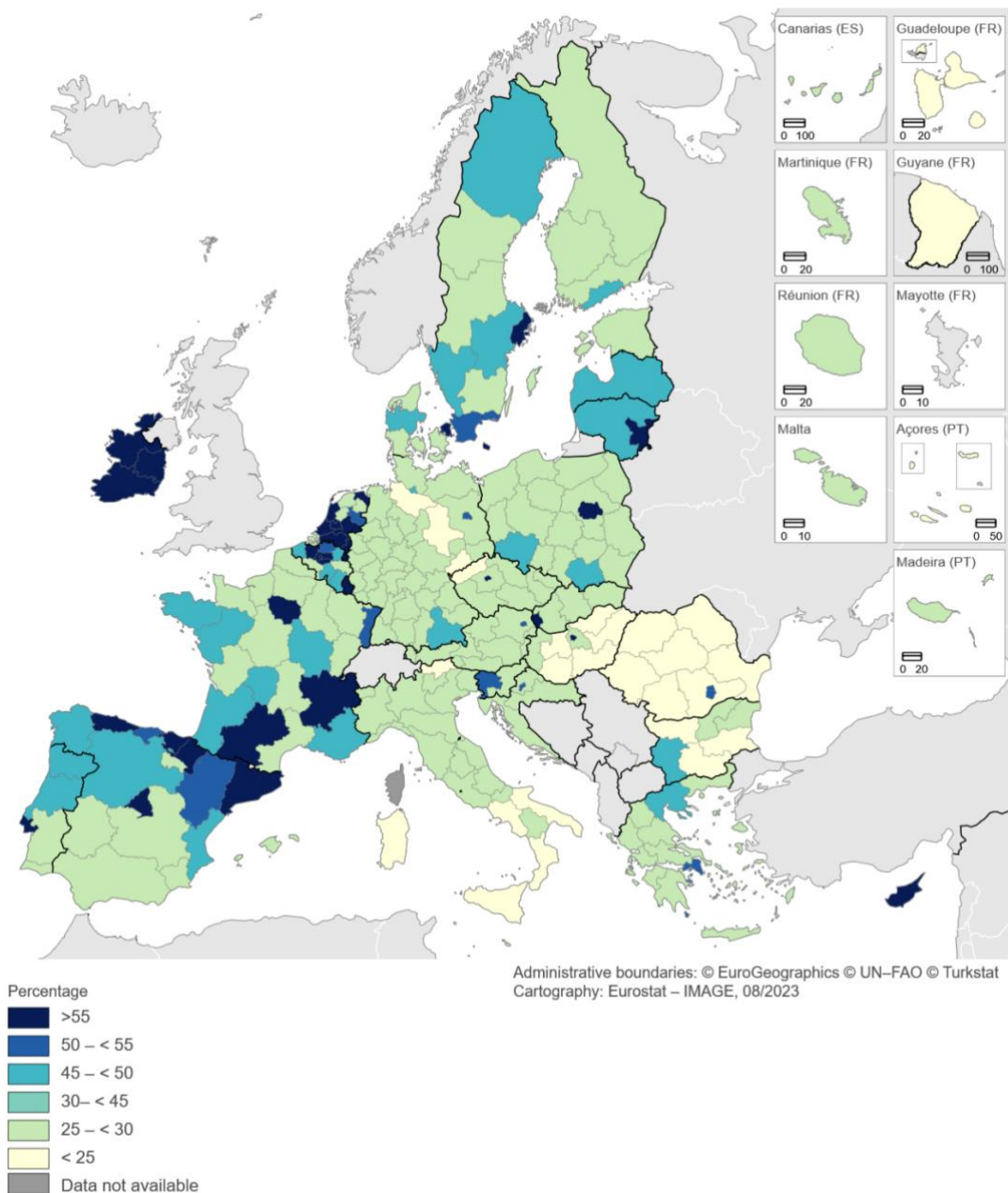
Figur 29 — Langsigtet virkning af 1 procentpoints forbedring af kvalifikationer i forhold til BNP (%) efter NUTS 2-region

Kilde — RU's kompilering baseret på 369 Kommissionen

Bemærk — Den metode, der anvendes til at producere disse resultater med RHOMOLO-modellen, forklares i Christou, T., Crucitti, F., Garcia Rodriguez, A., Katay, G., Lazarou, N., og Salotti, S., *Forbedring af regionale makroøkonomiske færdigheder matchning: En RHOMOLO-analyse*, Det Fælles Forskningscenter (JRC133942), 2023

³⁶⁹ Ibid.

Mens faldet i befolkningen i den erhvervsaktive alder er udbredt, idet mere end halvdelen af EU's befolkning bor i regioner, hvor den er faldende, kombineres dette fald i nogle regioner med yderligere strukturelle udfordringer. Sammenlignet med EU-gennemsnittet har nogle regioner en betydeligt lavere andel af personer med en videregående uddannelse, og unge voksne (20-24 år) har forholdsvis mindre sandsynlighed for at blive indskrevet på en videregående uddannelse.³⁷⁰ I nogle regioner (f.eks. hovedstadsregionerne Danmark, Litauen og Polen) har ca. 70 % af befolkningen nået et videregående uddannelsesniveau. For andre (f.eks. Sud-Est i Rumænien eller Sicilien i Italien) falder dette antal til under 20 %.

³⁷⁰ Europa-Kommissionen, [arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om regionale tendenser for vækst og konvergens i Den Europæiske Union](#), juni 2023.

Figur 30 — Andel af personer med videregående uddannelse efter NUTS 2-regioner (% af personer i alderen 25-34 år)
Kilde — RU's kompilering baseret på Eurostat³⁷¹

Selv om andelen af personer med en postgymnasial uddannelse i aldersgruppen 25-64 år stiger på EU-plan som følge af, at yngre aldersgrupper er mere uddannede end ældre, er denne andel desuden steget langsommere på disse områder, og denne tendens forventes at fortsætte. Som anført i Kommissionens meddelelse om *udnyttelse af talenter i Europas regioner vil disse*³⁷² områder ikke være i stand til at kompensere for en faldende arbejdsstyrke med højtuddannede, hvis deres andel af uddannede på videregående niveau falder eller stagnerer. Hvis det ignoreres, vil det øge talentet og den økonomiske kløft.

I meddelelsen understreges det også, at arbejdsløshedsprocenten for unge (15-34 år) i regioner, der er i eller risikerer at glide ind i en udviklingsfælde, er 14,6 %, hvilket er meget højere end EU's gennemsnit på 11,1 %. Selv om unges afgang åbner op for nye muligheder for enkeltpersoner, kan det desuden også føre til øgede spændinger på arbejdsmarkedet og forværre manglen på arbejdspladser i bestemte brancher.

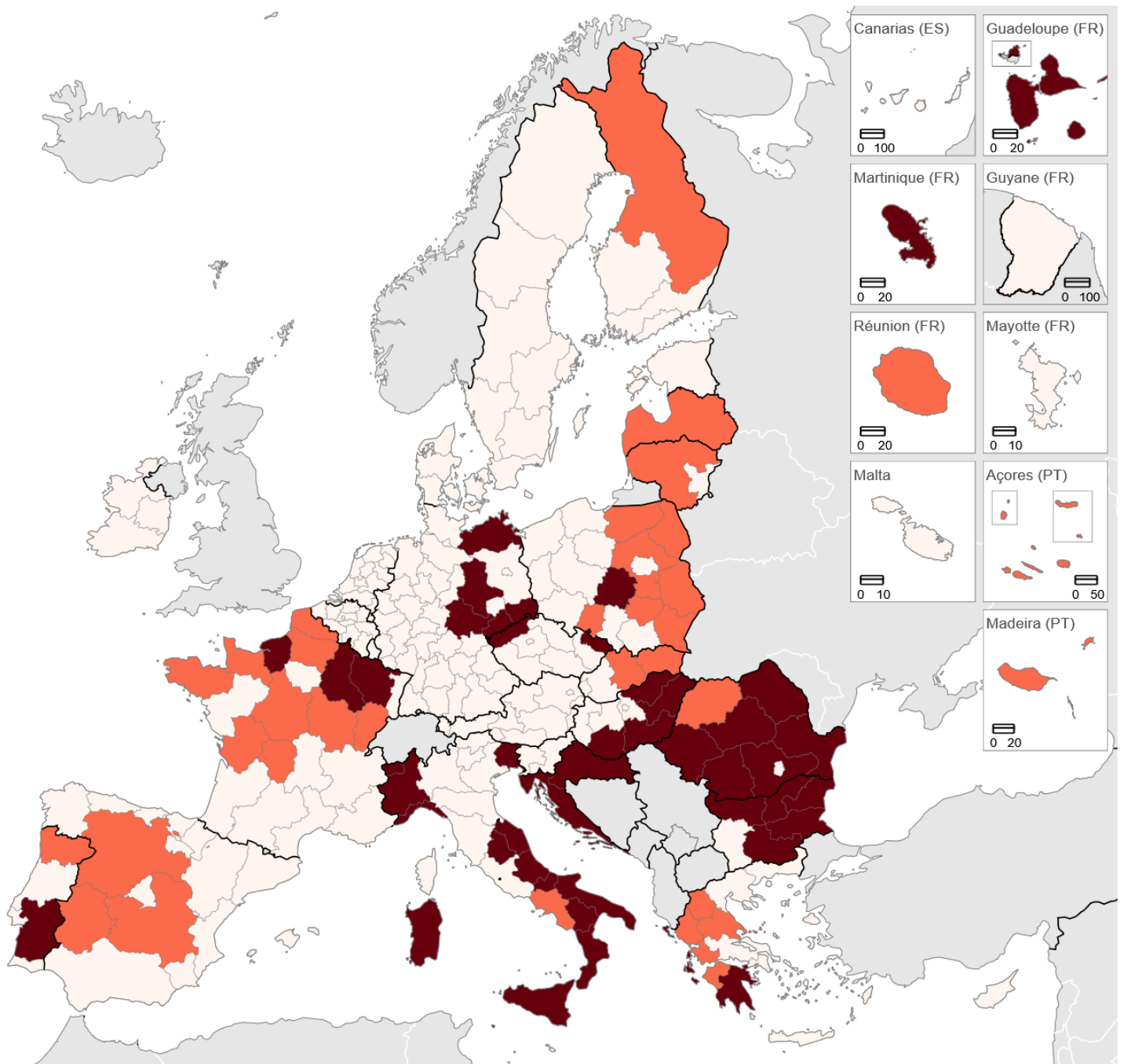
Kortet nedenfor fremhæver 46 regioner (i mørkerød), der er i en talentudviklingsfælde. Disse regioner står over for et stigende fald i befolkningen i den erhvervsaktive alder og et lavt og stagnerende antal personer med en videregående uddannelse mellem 2015 og 2020. Denne gruppe af regioner tegner sig for 16 % af EU's befolkning. De fleste af disse regioner er mindre udviklede med et gennemsnitligt BNP pr. indbygger på 64 % af EU-gennemsnittet. Denne gruppe af regioner er mere landdistrikter end resten af EU, idet 31 % af befolkningen bor i landdistrikter sammenlignet med EU-gennemsnittet på 21 %.

Kortet identificerer også en anden gruppe på 36 regioner (i orange), som risikerer at falde i en talentudviklingsfælde i fremtiden, fordi de er stærkt påvirket af, at deres befolkning i alderen 15-39 år forlader befolkningen (en reduktion på mere end -2 pr. tusind pr. år sammenlignet med 5,3 pr. tusind i gennemsnit i EU). Denne gruppe tegner sig for 13 % af EU's befolkning. Tilsammen udgør de to kategorier af regioner næsten 30 % af EU's befolkning.³⁷³

³⁷¹ Eurostats datasætkode: edat_ifse_04.

³⁷² Europa-Kommissionen, [Meddelelse om udnyttelse af talenter i Europas regioner](#), januar 2023.

³⁷³ *Ibid.*

Administrative boundaries: © EuroGeographics © UN-FAO © Turkstat
 Cartography: Eurostat – IMAGE, 08/2023

Category

- Shrinking working-age population and lagging level of tertiary education
- Net out-migration of people aged 15-39
- Other regions

Figur 31 — Regioner i en talentudviklingsfælde og regioner, der risikerer at falde i en talentudviklingsfælde
 Kilde — RU's kompilering baseret på Kommissionen³⁷⁴

³⁷⁴ Europa-Kommissionen, [Meddelelse om udnyttelse af talenter i Europas regioner](#), januar 2023, baseret på Eurostats datasætkoder demo_r_d2jan, demo_r_magec og Ifst_r_lfsd2pop.

For at undgå risikoen for voksende fælder for talentudvikling er det bydende nødvendigt at øge både efterspørgslen efter talenter, navnlig ved at stimulere mere dynamiske og forskelligartede økonomiske muligheder, og talentudbuddet. Dette kræver en række investeringer og reformer, der bl.a. støttes af den nye generation af samhørighedspolitiske programmer og genopretnings- og resiliensplanerne.

Regioner og byer spiller en central rolle i udviklingen af kompetencerelaterede politikker. Mange lokale og regionale myndigheder har vist bedste praksis inden for opkvalificering og omskoling under covid-19-pandemien, hvilket kan inspirere både nationale og europæiske politikker. Ved at støtte opkvalificering og omskoling og udstyre folk med de færdigheder, de har brug for, kan de lokale og regionale myndigheder fremme sociale genopretninger, der skaber nye job, øge offentlighedens bevidsthed om EU's politikker, lette borgernes deltagelse i håndteringen af de samfundsmæssige udfordringer (såsom digitalisering og klimaændringer) og sætte skub i den lokale og regionale udvikling.

Det er derfor vigtigt at fremme og forbinde det lokale perspektiv på færdigheder. Arbejde på lokalt plan kan maksimere inddragelsen af lokale partnere, f.eks. små og mellemstore virksomheder, samtidig med at man bedre forstår de lokale arbejdsmarkedsbehov og undersøger synergier med andre lokale og regionale strategier. Desuden kan det lokale og regionale perspektiv bidrage til at skabe kvalitative prognoser for fremsyn og kvantitative færdigheder, som igen kan udvikle sig til en færdighedsforventningsmodel eller -metode, der kan anvendes til fremtidig planlægning eller udformning af politikker. Lokale og regionale myndigheder kan fremme en kultur for livslang læring ved at skabe tilgængelige og økonomisk overkommelige muligheder for kompetenceudvikling og opkvalificering.

Det europæiske år for færdigheder er en mulighed for at bringe fremtidige tiltag til fremme af uddannelse og færdigheder i overensstemmelse med principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder. Det er også en mulighed for at gøre fremskridt med hensyn til det vigtigste mål vedrørende færdigheder, der skal nås inden udgangen af årtiet, nemlig at mindst 60 % af alle voksne bør deltage i uddannelse hvert år, og en beskæftigelsesfrekvens på mindst 78 % bør nås inden 2030.³⁷⁵

Den nye tilgang til færdigheder vil afhænge af samarbejde med virksomheder om at tackle kvalifikationsmismatch og tage hensyn til folks ønsker, men vil også sigte mod at tiltrække kvalificerede arbejdstagere fra udlandet på en målrettet måde.³⁷⁶ Dette bidrager også til mål 4 for bæredygtig udvikling, som har til formål at sikre inklusiv og retfærdig uddannelse af høj kvalitet og fremme muligheder for livslang læring for alle senest i 2030.

At sikre, at alle med succes kan bidrage til omstillingen til bæredygtighed, er et centralt budskab fra Europa-Kommissionens nylige *strategiske fremsynsrapport 2023*.³⁷⁷

Rapporten fremhæver, at der er behov for en konsekvent indsats for at øge arbejdsmarkedsdeltagelsen på tværs af alle demografiske kategorier, navnlig blandt kvinder, personer med handicap, ældre, unge og andre grupper, der er underrepræsenteret inden for både beskæftigelse og uddannelse. For at mindske uligheden bør der desuden tilskyndes til tidlige uddannelsesudgifter af høj kvalitet. Digitale

³⁷⁵ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1607&langId=en>.

³⁷⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX%3A52022PC0526>.

³⁷⁷ Europa-Kommissionen, *den strategiske fremsynsrapport 2023*.

færdigheder, medborgerskab, modstandsdygtighed og iværksætterfærdigheder samt færdigheder inden for bæredygtighed bør have samme fokus som tekniske færdigheder.

Betænkningen understreger endvidere betydningen af at fremme livslang læring gennem øget uddannelse på arbejdspladsen og/eller erhvervsuddannelse. Fleksibiliteten i læring vil blive udvidet med kreative undervisningsmetoder. Desuden skal tilpasning af arbejdspladser og arbejdsvilkår til nye jobtyper, generationsforventninger og arbejdstagerkrav gå hånd i hånd med dette.

Gennem etablerede strukturer (såsom pagter for færdigheder eller færdighedsakademier) bør samarbejdet mellem statslige aktører, erhvervslivet og civilsamfundets aktører styrkes, og digitale teknologier bør anvendes til at forbedre, ændre og udvide læringsmulighederne for alle på uddannelsesområdet.

Hvad angår håndteringen af demografiske ændringer, *378 understreger den strategiske fremsynsrapport for 2023*, hvordan EU har brug for pålidelige teknologier til præcist at forudsige arbejdskraft- og kvalifikationsbehov i vigtige industrier, og at talentudviklingsfælder skal tackles på regionalt plan ved at øge efterspørgslen efter og udbuddet af talenter med skræddersyede initiativer i samarbejde med virksomheder og uddannelsesinstitutioner.

Miljøreglerne skal følges op og være i overensstemmelse med kompetence- og arbejdsmarkedspolitikkerne. Indtil nu er arbejdsmarkeds- og kvalifikationsrelaterede politikker i vid udstrækning blevet skabt uafhængigt af miljøpolitikker, som driver udbuddet af og efterspørgslen efter grønne talenter. Dette skal ændres for at forhindre mangel på grønne kvalifikationer, der kan hindre opfyldelsen af klimamålene, og for at sikre, at medarbejdere, der er hårdt ramt af den grønne omstilling, ikke lades i stikken. De relevante offentlige forvaltninger på alle niveauer skal arbejde tæt sammen for at tilpasse disse politikområder.

Som anført i *Job Creation and Local Economic Development 2023: Som brobygning over den store grønne kløft* *er*³⁷⁹ det klart, **at for at hjælpe medarbejderne med at erhverve de færdigheder, der er nødvendige i en grøn økonomi, skal de lokale og regionale myndigheder udarbejde en omfattende voksenuddannelsesplan, der er både fremadrettet og ajourført.** Dette indebærer en grundig evaluering af skolernes læseplaner for at afspejle ændringerne i kvalifikationskravene som følge af den grønne omstilling.

I de industrier og områder, der påvirkes mest af den grønne omstilling — både dem, der står over for en potentiel fordrivelse af en betydelig del af deres arbejdsstyrke, og dem, der leder afgiften mod den — kan det være nødvendigt med skræddersyede uddannelsesprogrammer. Da en betydelig del af voksenuddannelsen finder sted på arbejdspladsen, bør de politiske beslutningstagere tilskynde til og bistå virksomheder og organisationer, der omskoler og opkvalificerer deres arbejdsstyrke.³⁸⁰

Som forklaret i *Nytænkning af regional tiltrækningskraft i det nye globale miljø skal to vigtige tilgange kombineres for at*³⁸¹ øge arbejdsstyrken og effektivt afhjælpe manglen på færdigheder og arbejdskraft:

³⁷⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3623.

³⁷⁹ Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, [Jobskabelse og Lokaløkonomisk Udvikling 2023: At bygge bro over den store grønnekløft](#), 2023.

³⁸⁰ *Ibid.*

³⁸¹ Organisation for økonomisk samarbejde og udvikling, [nytænkning af regional tiltrækningskraft i det nye globale miljø](#), 2023.

for det første (gen)engagere og uddanne dem, der befinder sig i udkanten af arbejdsmarkedet, såsom kvinder, pensionister og andre; og for det andet at øge arbejdsstyrken gennem indvandring.

Fokus på at tiltrække og fastholde talenter fra udlandet er afgørende, fordi kravene til det voksende arbejdsmarked ikke kan opfyldes på lang sigt ved at mobilisere den lokale arbejdsstyrke alene.³⁸²

Regale: REGIONAL KAPACITET TIL STØTTE FOR VOKSNE OG UDDANNELSE

STYRKELSE AF NETVÆRK AF VOKSENUDDANNELSESORGANISATIONER OG SKABELSE AF SYNERGIER MED REGIONALE OG LOKALE MYNDIGHEDER

Formålet med regaleprojektet er at etablere eller styrke netværk af voksenuddannelsesorganisationer og skabe synergier med regionale og lokale myndigheder for at øge deres gennemslagskraft og bæredygtighed. Dette opnås ved at øge partnernes kapacitet til at reagere på deres udfordringer, opbygge samarbejdsstrukturer og fremme en voksenuddannelseskultur i lokalsamfund, byer og regioner.

Larisa kommune, Grækenland, har prioriteret fremme af livslang læring som en filosofi om at leve i lokalsamfundet. Hovedformålet er at sætte borgerne i centrum for deres samfund ved at give dem mulighed for at fremme deres kritiske tænkningsevner, lære og deltage i hverdagens aktiviteter. Kommunen opfordrer til samarbejde og dialog mellem byens interessenter og organiserer projekter, der støtter sårbare samfundsgrupper, men også motiverer lokalsamfundet til at være en del af processen med livslang læring og personlig udvikling.

DAMAS

MOBILITET FOR DIGITALE LÆRLINGE I BILSEKTOREN

Projektet DAMAS (Digital Apprentices Mobility in the Automotive Sector), som gennemføres af undervisningsministeriet i regionen Catalonien (Spanien), departementet for voksenuddannelse i Borås kommune (Sverige), og andre har til formål at afprøve virtuel mobilitet i bilsektoren. I forbindelse med covid-19-pandemien har udviklingen af virtuel mobilitet vist sig at være et centralt behov i erhvervsuddannelsessektoren. DAMAS-projektet har fundet en innovativ løsning for fremtiden, primært ved hjælp af digitale værktøjer. Forvaltningen af menneskelig kapital i bilindustrien er i øjeblikket under ekstremt pres for at innovere, især med hensyn til e-mobilitet, internationalisering og forbindelse til de lokale økosystemer. Damas har sammenkædet centrale regionale aktører for at fremme udbuddet og erhvervelsen af færdigheder i sektoren og fremme international digital mobilitet. I dette scenario blev DAMAS præsenteret som "et projekt, der i vid udstrækning er baseret på mangfoldigheden i de regioner, der deltager i projektet, og på de enkelte partners erfaringer". På den afsluttende konference blev der skitseret projektresultater såsom den nyeste digitale mobilitetsundersøgelse, retningslinjer for blandede eller fuldt virtuelle værktøjer og mobilitet, onlinestemning og læseplan.

³⁸² Ibid.

Kapitel III — Regioner og byer forme Europas fremtid

Både den kortsigtede reaktion på kriser under udvikling som f.eks. den russiske krig mod Ukraine eller alvorlige klimakatastrofer samt de langsigtede bestræbelser på at omsætte bæredygtig udvikling i praksis kræver stærke regioner og byer og deres borgeres engagement. Alle de løsninger, der blev drøftet tidligere i denne betænkning, indgår i en bredere debat om Europas fremtid, hvor en fornyet demokratisk kontrakt og et udvidet EU er to centrale spørgsmål.

Hvordan kan de forskellige kriser påvirke demokratiet på alle forvaltningsniveauer — fra lokalt og regionalt til nationalt og europæisk, men også uden for EU's grænser — i forbindelse med den fremtidige udvidelse. Tillid og deltagelse er uvurderlige ingredienser for stabile demokratier, men for at trives er de nødvendige på alle niveauer. Hvordan forbereder vi os på en ny udvidelsestid, der bringer nye medlemsstater ind i EU?

Også her kan regioner og byer være centrale aktører og bruge deres nærhed til befolkningen i deres områder til at bygge bro mellem EU og dets borgere, øge tilliden og forbedre den politiske beslutningstagning og samtidig støtte byer og regioner i kandidatlandene i at forberede sig på EU-medlemskab.

A. Europæisk demokrati

I EU har 1,2 millioner borgere et valgmandat på lokalt eller regionalt plan. De er det europæiske demokratis græsrodde. Deres medborgere stoler mest på dem. Selv om denne tillid kan bidrage til at overvinde Europas kriser og støtte dets overgange, kan disse overgangeimidlertid også true med at forværre utilfredsheden. Hvordan styrker vi denne grundlæggende tillidsforbindelse mellem Europa og dets borgere? Hvordan engagerer vi vores borgere endnu bedre og mere i fremtidige europæiske projekter på alle forvaltningsniveauer?

Tilliden til institutionerne afspejler borgernes støtte til et regeringssystem og dets institutionelle ordninger. Som Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) påpeger, er tillid et flerdimensionelt begreb, og "det giver et mål for, hvordan folk opfatter kvaliteten af og deres tilknytning til offentlige institutioner i demokratiske lande".³⁸³

Borgernes tillid til demokratiet hænger negativt sammen med stigende socioøkonomiske uligheder. Det betyder, at jo flere uligheder, desto mindre tillid til de politiske institutioner og deres repræsentanter.³⁸⁴ I den forbindelse udpeger Europa-Kommissionens *strategiske fremsynsrapport for 2023*³⁸⁵ "trusler mod demokratiet og den eksisterende sociale kontrakt" som en af de vigtigste udfordringer på EU's vej mod social og økonomisk bæredygtighed. Ifølge rapporten "er den eksisterende sociale kontrakt ikke fuldt ud egnet til den nye socioøkonomiske virkelighed".

Øget mangfoldighed i demokratiske processer — begyndende på lokalt plan — forbedrer deres legitimitet og kan øge borgernes tillid og følelse af demokratisk ejerskab. Der er en vigtig forbindelse mellem demokratiets tilstand og demokratiets inklusivitet — med henvisning til dets åbenhed over for alle sociale grupper. Det betyder f.eks., at den kønsbestemte forskel i den politiske repræsentation indebærer et behov for at forbedre kvinders deltagelse i politik og i det offentlige liv.³⁸⁶ På samme måde skal det sikres, at unge og sårbare grupper, der er mere udsatte for forskelsbehandling eller skade på grund af forskellige personlige eller socioøkonomiske forhold, inddrages.

Forskning viser, at vi oplever en tiårig global tendens til at svække de demokratiske standarder.³⁸⁷ I begyndelsen af 2022 viste alle demokratiindekser, at verdens demokratiske recession fortsatte med presserende udfordringer, der blev forværret af konsekvenserne af covid-19-pandemien, den russiske krig mod Ukraine, de stigende leveomkostninger, stigningen i populistiske bevægelser og truslerne fra desinformation. En nylig undersøgelse undersøger også den stadigt voksende polarisering af holdninger, verdensopfattelser og politiske holdninger i europæiske demokratier, som — i

³⁸³ Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, [Regeringen at a Glance 2023](#), 2023.

³⁸⁴ Forbindelsen mellem regional ulighed og tillid til institutioner analyseres bredt af J. Lipps og D. Schraff, [Regional ulighed og institutionel tillid til Europa](#), European Journal of Political Research, november 2021. Den måde, hvorpå den såkaldte "regionale udviklingsfælde" påvirker borgernes støtte til EU's integration og værdier, analyseres i Europa-Kommissionen, [utilfredshedens geografi og den regionale udviklingsfælde](#), marts 2023.

³⁸⁵ Europa-Kommissionen, [den strategiske fremsynsrapport 2023](#).

³⁸⁶ Europa-Parlamentets Forskningstjeneste, [Kvinder i Politik i EU. Status](#), marts 2023 Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, [Government at a Glance 2023](#), 2023, mere præcist se kapitel 1. Derudover giver Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder interessante tal om kvinders repræsentation i parlamenter og ledere på alle niveauer, herunder regionale og lokale, i sin [database over kønsstatistikker](#).

³⁸⁷ Se f.eks. Carnegie Europe, [Årlig gennemgang af europæisk demokratistøtte 2022](#), januar 2023.

betragtning af den stigende fjendskab over for dem, der har en anden opfattelse — udgør en alvorlig trussel mod den demokratiske stabilitet.³⁸⁸

Demokratiske tilbageskridt og autoritære indflydelse udgør en trussel i hele Europa og fører undertiden til en reaktiv snarere end en strategisk udformning af politikkerne. Det drejer sig både om eksterne forbindelser — vi ser f.eks. en udformning af krigen i Ukraine som en del af en ideologisk kamp mellem demokrati og enevælde på verdensplan — og initiativer vedrørende styrkelse af demokratiet i Europa. Sidstnævnte repræsenterede det mere dynamiske område for EU's politikudvikling i 2022 ifølge Carnegie Europe.³⁸⁹

De mange kriser, vi står over for, truer styrken af vores demokratiske struktur. Dette indebærer en betydelig risiko for, at en eventuel langsom eller utilstrækkelig reaktion på disse kriser kan underminere borgernes tillid til offentlige institutioner.

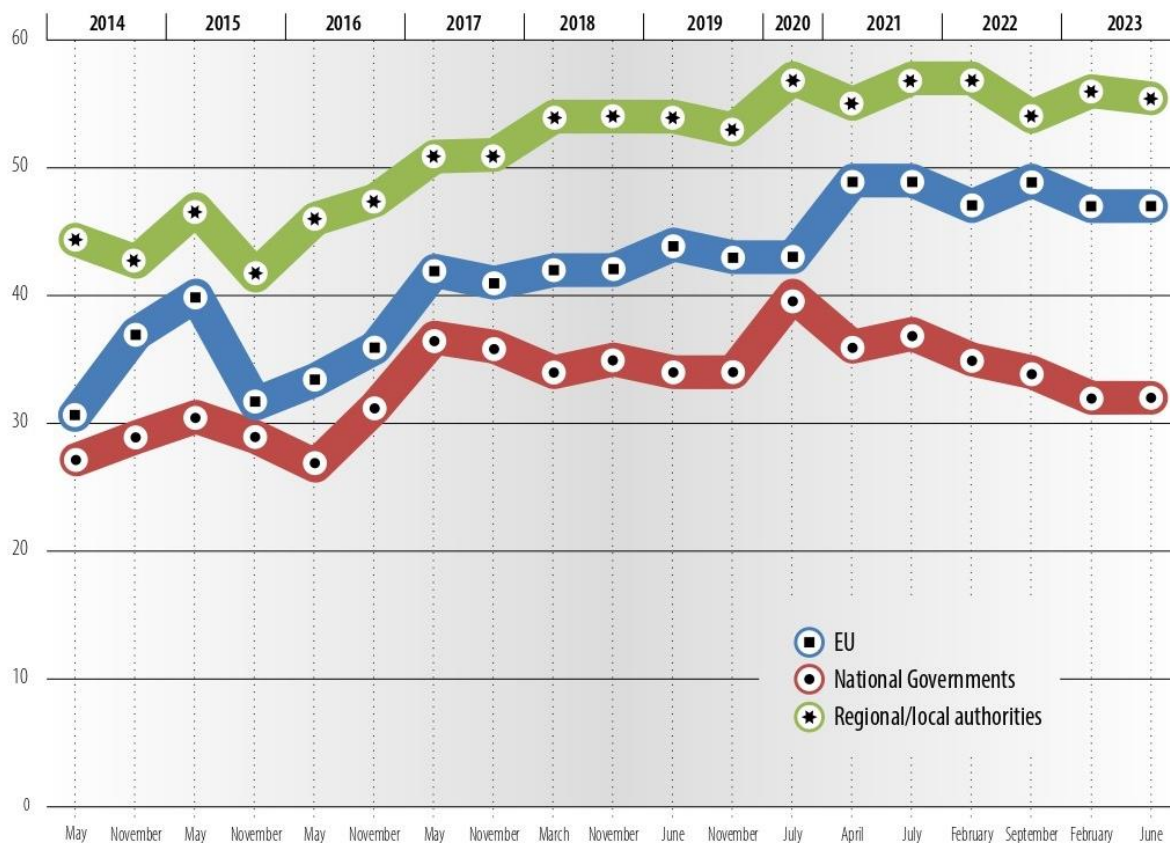
Borgernes tillid til EU ligger på 47 % (juli 2023) — to procentpoint lavere end i sommeren 2022, ifølge Eurobarometer-standardrapporten fra foråret 2023. Den er stadig højere end i perioden mellem efteråret 2009 og vinteren 2020-2021 efter henholdsvis finanskrisen og covid-19-pandemien. Det er også interessant at bemærke, at andelen af respondenter, der mener, at deres stemme tæller i EU (42 %), er faldet med tre procentpoint siden sommeren 2022, hvilket er det første fald i dette indeks siden 2020 og det laveste niveau siden sommeren 2021.³⁹⁰

Tilliden til de lokale og regionale forvaltningsniveauer vokser, mens tilliden til nationale regeringer og nationale parlamenter er fortsat med at falde, ifølge de seneste undersøgelser.

³⁸⁸ Mercator Forum Migration und Demokratie, [Polarisierung in Deutschland und Europa](#), 2023.

³⁸⁹ Ovennævnte Carnegie-papir henviser til initiativer vedrørende borgernes deltagelse samt omarbejdning af forordningen om europæiske politiske partier og politiske fonde, loven om mediefrihed, retsakt om digitale tjenester og adfærdskodeksen mod desinformation.

³⁹⁰ Europa-Kommissionen, [standard Eurobarometer 99 — foråret 2023](#), juli 2023.

Figur 32 — Tillid på forskellige myndighedsniveauer
 Kilde — RU's kompilering baseret på Kommissionen³⁹¹

Den positive tendens med hensyn til tillid til lokale og regionale myndigheder bekræftes af OECD's *regering for 2023 i en Glance*-rapport: i de fleste lande er andelen af respondenter, der har "høj og moderat høj tillid til de lokale myndigheder", højere end andelen af respondenter, der har samme grad af tillid til den nationale regering. Begge tal ligger dog i gennemsnit under 50%.³⁹²

Regioner og byer er bedst placeret til at skabe tillid og en følelse af ejerskab med hensyn til demokrati. Årsagen til dette er mangfoldigt: lokale og regionale repræsentanter og forvaltninger er den nærmeste forbindelse til borgerne — de bestemmer, hvordan folk oplever politisk handling i deres dagligdag. De spiller også en central rolle med hensyn til at fremme EU's værdier og principper. Regionsudvalgets database om *fremme af EU's værdier gennem uddannelse og kultur* indeholder over 120 eksempler på projekter med bedste praksis på lokalt og regionalt plan, som styrker aktivt europæisk medborgerskab gennem uddannelse. Gennem sådanne projekter inspirerer lokale og regionale myndigheder tilhørsforhold og ejerskab baseret på mangfoldighed og holder demokratiets lokale, nationale og europæiske dimensioner sammen.³⁹³

Lokale og regionale folkevalgte er også de mest udsatte for voksende utilfredshed og konsekvenserne af stigende uligheder og andre trusler mod demokratiet, da de er den direkte forbindelse mellem borgere og offentlige institutioner. I de seneste år har der været stigende voldsrater — både af psykisk og fysisk karakter — mod borgmestre, byrådsmedlemmer og embedsmænd. Et

³⁹¹ *Ibid.*

³⁹² Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, [Government at a Glance 2023](#), 2023, mere præcist se kapitel 2.

³⁹³ <https://cor.europa.eu/en/news/Pages/european-education-culture.aspx>.

tragisk fænomen, som hadefuld tale i en digitaliseret verden bidrager endnu mere til, hvilket nogle gange har alvorlige konsekvenser for indehaverne af et offentligt mandat.

Regionale og lokale repræsentanter synes således at være de mest betroede, men også de mest truede repræsentanter for demokratiet. Denne observation efterlader os en række krav om handling — foranstaltninger, der styrker lokalt demokrati og deltagelse, samtidig med at embedsmændenes sikkerhed sikres, og demokratiet og retsstatsprincippet stabiliseres som vores europæiske grundlæggende værdier. I betragtning af den store relevans og virkning af EU's politikker "i praksis" — i regioner og byer og på borgernes liv — skal disse foranstaltninger tage hensyn til den europæiske dimension. På den anden side kan foranstaltninger til styrkelse af det europæiske demokrati ikke have substans uden inddragelse af lokale og regionale myndigheder og de mennesker, der bor i deres lokalsamfund.

Regionernes og byernes stemme skal høres i EU's politiske beslutningstagning og beslutningstagning. Dette bekræftes kraftigt af resultaterne af RU's undersøgelse af *lokale og regionale barometer*³⁹⁴ foretaget af Ipsos' europæiske offentlige anliggender. Et stort flertal af respondenterne (91 %) er enten helt enige eller har tendens til at være enige om, at regioner og byer bør have større indflydelse på EU's politiske beslutningstagning og i debatten om EU's fremtid.

På spørgsmålet om, i hvilke områder regioner og byer bør have større indflydelse i EU's politikudformning, valgte ca. halvdelen af respondenterne "en stærkere økonomi, social retfærdighed og beskæftigelse" (52 %), "uddannelse, kultur, ungdom og sport" (51 %) og "klimakrise og miljø" (51 %), som faktisk er områder med den mest håndgribelige indvirkning på borgernes dagligdag og med større sandsynlighed for at fremprovokere de største kløfter og uligheder.

Ca. 70 % af EU's politikker gennemføres af lokale og regionale myndigheder. Derfor skal de inddrages i EU's beslutningstagning i hele den politiske cyklus. Sikring af effektive politikker baseret på inddragelse af regeringen på alle niveauer er en forudsætning for at opretholde en højere grad af tilfredshed. Derfor er bedre regulering og sikring af overholdelsen af nærhedsprincippet afgørende for opretholdelsen af tilliden. Bedre regulering sikrer en mere partcipatorisk og flerniveauform for demokratisk regeringsførelse.

BEDRE REGULERING OG AKTIV NÆRHED

REGIONSUDVALGET STEERING GROUP

Det Europæiske Regionsudvalg har været en aktiv aktør i EU's dagsorden for bedre regulering og intensiverer sit bidrag via sin styringsgruppe for bedre regulering og aktiv nærhed (BRASS-G). Siden 2022 har BRASS-G koordineret aktiviteterne i RU's forskellige værktøjer til bedre regulering, dvs. overvågning af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet, arbejdet i netværket af regionale knudepunkter (RegHub), RU's bidrag til Fit for Future-plattformen, territoriale konsekvensanalyser, landdistriktssikring og — den seneste tilføjelse — strategisk fremsyn.³⁹⁵

³⁹⁴ <https://cor.europa.eu/en/our-work/Pages/EURegionalBarometer-Survey-2023.aspx>.

³⁹⁵ Yderligere oplysninger findes på <https://cor.europa.eu/en/our-work/Pages/Better-Regulation-and-Active-Subsidiarity.aspx>.

For at støtte demokratisk modstandsdygtighed foreslår OECD mulige handlingslinjer,³⁹⁶ som omfatter at bygge på demokratiske styrker, bl.a. ved at anvende mere avancerede deltagelses- og repræsentationsværktøjer, styrke nøglekompetencer til håndtering af kriser og beskytte mod trusler mod demokratiske værdier, herunder bekæmpelse af mis- og desinformation.³⁹⁷ **Regioner og byer — og Regionsudvalget som deres institutionelle repræsentant — har gode forudsætninger for at bidrage til at styrke det europæiske demokrati.**

Demokratiske innovationer bør bygge på resultaterne af konferencen om Europas fremtid (CoFoE).³⁹⁸ Der er to hovedårsager til dette: For det første er CoFoE's forslag et godt udgangspunkt for at tackle de mange udfordringer og trusler, der påvirker det europæiske demokrati. For det andet er de resultatet af en meningsfuld dialog mellem borgerne og repræsentanterne for EU-institutionerne, men også nationale, regionale og lokale politiske beslutningstagere. De anerkender også den flerniveaudimension af europæisk demokrati og regeringsførelse, begrebet "aktiv nærhed" og RU's mangeårige anmodning om en permanent mekanisme for dialog mellem borgere og institutioner.

STØRRE INDDRAGELSE AF REGIONER OG BYER

RESULTATERNE AF KONFERENCEN OM EUROPAS FREMTID

Det Europæiske Regionsudvalg (RU) og de regioner og byer, det repræsenterer, går i spidsen for mange initiativer på alle politikområder, som opfylder målene for konferencen om Europas fremtid (CoFoE), som det fremgår af rapporten (grupperet under konferencens ni emner). Dette viser den relevante territoriale dimension af de fleste af forslagene, hvis gennemførelse skal forankres på lokalt og regionalt plan. Det er også et andet element, der bekræfter, at de regionale og lokale myndigheder er grundpillerne i forvaltningen tættest på borgerne og fungerer som mellemlid mellem EU-institutionerne og de mennesker, de betjener.

I forslagene fra konferencen om Europas fremtid opfordres der i vid udstrækning til at forbedre kommunikationen og engagementet med borgerne med henblik på at styrke den demokratiske legitimitet af EU's styrings- og beslutningsprocesser. Nogle af disse forslag viser den mulige forbindelse mellem et velfungerende europæisk demokrati og en stærkere inddragelse af byer og regioner samt RU i EU's beslutningsproces.³⁹⁹

³⁹⁶Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, [Government at a Glance 2023](#), 2023, mere præcist se kapitel 1.

³⁹⁷ Se RU's arbejde med bekæmpelse af desinformation: Zamparutti, T., Jones, M., Tugran, T., Vona, L., Navas, L., Sidlo, K.W., Kulesa, A., Chmiel, O., [Udvikling af en håndbog om god praksis til bekæmpelse af desinformation på lokalt og regionalt plan](#), undersøgelse bestilt af Regionsudvalget, 2022.

³⁹⁸ Konference om Europas fremtid, [rapport om det endelige resultat](#), maj 2022. Det er værd at bemærke, at Kommissionens arbejdsprogram for 2023 i vid udstrækning fokuserer på opfølgningen på anbefalingerne i Europarådets endelige rapport. Dette viste, hvordan erfaringerne fra konferencen om Europas fremtid bidrog til at gøre det europæiske demokrati mere deltagelsesbaseret og banede vejen for, at en ny generation af borgerpaneler kan indgå i Europa-Kommissionens værktøjskasse til politikudformning. Mellem december 2022 og foråret 2023 blev [der afholdt tre borgerpaneler](#): om madspild, virtuelle verdener og læringsmobilitet.

³⁹⁹Se f.eks. konferencen om Europas fremtid, [rapport om det endelige resultat](#), maj 2022, forslag 38.4, 39.2 og 40. Se også kapitel VI i Regionsudvalget, [EU's årsberetning om regionernes og byernes tilstand 2022](#), oktober 2022.

I forbindelse med konferencen om feedback fra konferencen om Europas fremtid med borgerne, som fandt sted den 2. december 2022 i Bruxelles, offentliggjorde RU en rapport med sine strategier, initiativer og aktiviteter med henblik på at følge op på CoFoE- forslagene.⁴⁰⁰

Før konferencen havde RU allerede iværksat en række initiativer for at styrke borgernes deltagelse og inddragelse af unge i den europæiske lovgivningsproces og samtidig skabe forbindelse mellem borgerne og deres valgte repræsentanter på alle niveauer, f.eks. det europæiske netværk af lokale og regionale byrådsmedlemmer eller programmet for unge folkevalgte politikere.

AT BRINGE EUROPA UD I LOKALSAMFUNDENE

DET EUROPÆISKE NETVÆRK AF LOKALE OG REGIONALE BYRÅDSMEDLEMMER

Dette initiativ, som Det Europæiske Regionsudvalg (RU) har⁴⁰¹ iværksat, henvender sig til lokale eller regionale repræsentanter, der har et politisk mandat i en af EU's medlemsstater. Siden lanceringen i 2021 har netværket allerede samlet over 2600 folkevalgte repræsentanter i regionale eller kommunale forsamlinger i alle EU's medlemsstater. Den har til formål at:

- *Bringe Europa tættere på lokalsamfundene gennem det arbejde, der udføres af de 1,2 millioner lokale og regionale repræsentanter i hele EU*
- *Fungere som en platform for lokale og regionale rådsmedlemmer til at mødes, drøfte og netværke med andre rådsmedlemmer og RU-medlemmer*
- *Tilskynde lokale og regionale rådsmedlemmer til at deltage i forskellige arrangementer og kommunikationsaktiviteter forud for det næste valg til Europa-Parlamentet.*

Projektet er udviklet i tæt samarbejde med andre EU-institutioner, navnlig med Europa-Kommissionen (netværket Building Europe with Local Councillors),⁴⁰² Europa-Parlamentet og partnere på nationalt plan og EU-plan (Europa-Parlamentets forbindelseskontorer, Europa-Kommissionens repræsentationer, nationale sammenslutninger af lokale og regionale myndigheder, regionale kontorer i Bruxelles, EU-sammenslutninger).

Ungdomspolitik og ungdomsdeltagelse har altid stået højt på RU's dagsorden. Dette illustreres også af ting som chartret om ungdom og demokrati, der blev godkendt i november 2022, hvis udarbejdelse direkte involverede unge og ungdomsorganisationer, og som blev støttet af RU og Det Europæiske Ungdomsforum.

UNGE FOLKEVALGTE POLITIKERE

MULIGHEDER FOR AT NETVÆRKE, UDVEKSLE OG PÅVIRKE EU- LOVGIVNINGEN

⁴⁰⁰ Regionsudvalget og de [lokale og regionale myndigheder, der er involveret i opfølgningen af konferencen om Europas fremtid, 2022;](#) og Regionsudvalget, [resolution om resultatet af og opfølgningen på konferencen om Europas fremtid, 2022.](#)

⁴⁰¹ Yderligere oplysninger findes på <https://cor.europa.eu/en/engage/Pages/Network-of-Regional-and-Local-EU-Councillors.aspx>.

⁴⁰² https://building-europe-with-local-councillors.europa.eu/index_en.

For at støtte unge, der er indehavere af offentlige mandater, har Regionsudvalget (RU) bragt programmet for unge folkevalgte politikere til live. Det blev oprettet på RU's ottende topmøde for regioner og byer⁴⁰³ i 2019. Unge folkevalgte politikere er et netværk af repræsentanter, der ikke er ældre end 40 år, og som har et mandat på regionalt eller lokalt plan i EU eller i kandidatlandene til tiltrædelse af EU.⁴⁰⁴ Til dato har mere end 500 unge repræsentanter deltaget i dette program for at udveksle bedste praksis, samarbejde med RU's medlemmer og deltage aktivt i RU's kernearbejde gennem høringer og møder.

Ved at inddrage unge folkevalgte politikere gennemfører RU opfordringen til unges deltagelse i praksis. Som bebudet i resolutionen om resultatet af og opfølgningen på konferencen om Europas fremtid støttede programmet for unge⁴⁰⁵ folkevalgte politikere direkte RU's arbejde under konferencen om Europas fremtid og i opfølgningen af disse bestræbelser. De unge folkevalgte politikere var direkte involveret i udarbejdelsen af det europæiske charter for ungdom og demokrati, og de deltog i en række arrangementer, konferencer og informationsmøder.

I betragtning af borgernes tillid til dem og deres rolle i gennemførelsen af EU's politikker har regioner og byer en central rolle at spille i forbindelse med det næste valg til Europa-Parlamentet, som finder sted i juni. I betragtning af at virkningen af EU's politikker og programmer ofte mærkes af borgerne på lokalt og regionalt plan, er det afgørende, at regioner og byer er en integreret del af udformningen og gennemførelsen af disse politikker.

Det næste valg til Europa-Parlamentet vil også være et øjeblik for regioner og byer til at give udtryk for deres vision forud for den næste valgperiode. Kun hvis lokale og regionale repræsentanter betragtes som interessenter i denne proces, kan de spille en central rolle med hensyn til at forklare og forsvare rationalet bag disse politikker.

I den forbindelse⁴⁰⁶ viser resultaterne af Europa-Parlamentets forårsundersøgelse 2023, at andelen af borgere, der er interesseret i valget til Europa-Parlamentet, er stigende: i 2023 siger et klart flertal af respondenterne (56 % sammenlignet med 50 % i 2018), at de er interesserede i det næste valg til Europa-Parlamentet (herunder 15 %, som siger, at de er "meget interesserede"), mens 43 % siger, at de ikke er interesserede (48 % i 2018). Desuden siger to tredjedele af borgerne (67 %), at de sandsynligvis vil stemme, sammenlignet med 58 % i 2018. Dette momentum skal bruges til at styrke EU's demokratiske legitimitet.

Efter valget, efterhånden som EU-institutionernes nye ledelse er etableret, skal regionernes og byernes stemme høres yderligere, og deres vision skal overvejes. Dette gælder også mere langsigtede institutionelle reformspørgsmål. RU støtter Europa-Parlamentets opfordring til at afholde et konvent og reformere traktaterne, hvilket også anbefales i Europarådets endelige forslag. I overensstemmelse hermed har RU identificeret de traktatændringer, der er nødvendige for gennemførelsen af de forslag, der er relevante for institutionen og for de lokale og regionale

⁴⁰³ <https://cor.europa.eu/en/summit2019>.

⁴⁰⁴ <https://cor.europa.eu/en/engage/pages/yeps.aspx>.

⁴⁰⁵ Regionsudvalgets [resolution om resultatet af og opfølgningen på konferencen om Europas fremtid](#) 2022.

⁴⁰⁶ Europa-Parlamentets [Eurobarometerundersøgelse fra foråret 2023](#), 2023.

myndigheder. Det støtter afholdelsen af en konvention.⁴⁰⁷ Alle fremtidsudsigter for EU-reformer skal helt klart tage højde for eventuelle fremtidige udvidelser.⁴⁰⁸

⁴⁰⁷ Regionsudvalgets [resolution om resultaterne af og opfølgningen på konferencen om Europas fremtid 2022](#).

⁴⁰⁸ "Vi har brug for en geopolitisk EU, en udvidet og reformeret EU og sidst, men ikke mindst, en Europæisk Union, der er åben for fremtiden", sagde den tyske kansler Olaf Scholz i sin tale til Europa-Parlamentet den 9. maj 2023. Se Europa-Parlamentets Forskningsjeneste, [Dette er Europa-debatten i Europa-Parlamentet: Tale ved Olaf Scholz, Tysklands kansler](#), 9. maj 2023.

B. Fremtidige udvidelses- og naboskabspartnerskaber

Siden den russiske militære aggression i fuld skala mod Ukraine har EU's udvidelsespolitik været i fokus igen. Det har aldrig været så vigtigt at sikre stabilitet og bæredygtig velstand i EU's nabolande, både ved de østlige og sydlige grænser. 2022 var et betydningsfuldt år, da Ukraine, Republiken Moldova og Bosnien-Hercegovina nu er kandidatlande til EU-tiltrædelse, tiltrædelsesforhandlinger blev indledt med Albanien og Nordmakedonien, mens Georgiens EU-perspektiv blev anerkendt, og Kosovo* ansøgte om EU-medlemskab. Hvordan kan EU inddrage og forberede lokalsamfundene i udvidelseslandene? Hvilken rolle spiller samarbejdet med partnerkommuner og -regioner i EU?

I de endelige forslag fra konferencen om Europas fremtid blev EU's organer og institutioner opfordret til at fungere som ambassadører for vores demokratiske model og værdier i tredjelande, hvoraf det vigtigste er kandidatlandene og de potentielle kandidatlande, som ønsker at blive en del af vores europæiske familie.⁴⁰⁹

Regionsudvalgets (RU's) arbejde med EU's udvidelse⁴¹⁰ omfatter de dobbelte prioriteter om at lette den politiske dialog med og kapacitetsopbygning hos vores lokale og regionale partnere. Dette omfatter både opdateringer om partnerlandenes fremskridt og udveksling af bedste praksis på en række områder såsom funktionel og finanspolitisk decentralisering, lokalt demokrati og retsstatsprincippet (med vægt på dialog med oppositionen, civilsamfundet, medier og borgere; gennemsigtighed i arbejdet i de lokale og regionale direkte valgte organer og ledere og offentlige indkøb) lokal økonomisk udvikling, herunder fremme af unge innovatorer og iværksættere fysisk planlægning og udvikling af lokal infrastruktur lokal transport vurdering af natur- og kulturarv i forbindelse med turisme håndtering af affald og spildevand.

Regionsudvalget har en særlig rolle at spille med hensyn til at støtte de lokale og regionale myndigheder i udvidelseslandene med henblik på at forberede gennemførelsen af gældende EU-ret, forpligtelserne i forbindelse med EU-medlemskab og opbygningen af deres kapacitet. RU har iværksat en række øgede kapacitetsopbyggende foranstaltninger, navnlig udvidelsen af programmet for unge folkevalgte politikere til alle kandidatlande, inddragelsen af kapacitetslaboratorier i EU's udvidelsesdage og yderligere samarbejde med teknisk bistand og informationsudveksling⁴¹¹ (TAIEX).

Som svar på en anmodning fra Regionsudvalget har Kommissionen åbnet mulighed for, at de lokale og regionale myndigheder på Vestbalkan kan deltage i TAIEX-programmet, og den aktiverer også sin støtte til regioner og byer i Ukraine, Moldova og Georgien.

TAIEX er et instrument fra Europa-Kommissionen, der tilbyder kortsigtet peer-to-peer teknisk bistand mellem offentlige eksperter i EU's medlemsstater og i partnerlandenes forvaltninger, hovedsagelig i EU's nabolande. RU bidrager til at fremme TAIEX gennem de blandede rådgivende udvalg og

* Denne betegnelse indebærer ingen stillingtagen til Kosovos status, og den er i overensstemmelse med UNCSR 1244/1999 og ICJ's udtalelse om Kosovos uafhængighedserklæring.

⁴⁰⁹ Se forslag nr. 22, nr. 25.1. og 38.1. i Regionsudvalgets rapport, [lokale og regionale myndigheder, der er involveret i opfølgningen af konferencen om Europas fremtid 2022](#).

⁴¹⁰ Regionsudvalgets udtalelse, Udvidelsespakken [2022, CIVEX-VII/021](#), 05-06. juli 2023, ordfører Anna Magyar (HU/ECR), medlem af forsamlingen for Csongrád-Csanád Count.

⁴¹¹ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/funding-and-technical-assistance/taieux_en.

arbejdsgrupperne, og de første skridt i retning af konkret inddragelse af de blandede rådgivende udvalg, arbejdsgrupperne og deres medlemmer i forbindelse med dette program er allerede taget, navnlig for så vidt angår Nordmakedonien, Montenegro og Albanien.

Desuden har alle grænseoverskridende samarbejdsprogrammer med nabolande (navnlig via Interreg IPA CBC-programmer) været afgørende for at opbygge tillid og udvikle ekspertise hos lokale og regionale nabomyndigheder, mens de forbereder sig på at blive medlem af EU.

Regioner og byer i disse lande spiller en central rolle med hensyn til at inddrage deres borgere i den demokratiske proces, konsolidere de europæiske værdier og fremme en idé om europæisk tilhørsforhold.

RU udfylder sin vigtige institutionelle rolle — at lette kontakten mellem subnationale niveauer både i EU og i (potentielle) kandidatlande — gennem sine blandede rådgivende udvalg med Montenegro, Nordmakedonien og Serbien og dets arbejdsgrupper om samarbejde med de lande, som de blandede rådgivende udvalg endnu ikke er oprettet med: Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kosovo, Tyrkiye og Ukraine.

RU samarbejder med mange partnere i udvidelseslandene, hvor nationale sammenslutninger af lokale myndigheder har en særlig plads blandt dem. Dette har gjort det muligt at identificere nogle særligt vellykkede svar på behovet for at inddrage det lokale og regionale niveau i udvidelsesprocessen. I mange tilfælde førte arbejdet i vores blandede rådgivende udvalg og arbejdsgrupper — gennem deres formelle møder og netværkssamarbejde mellem deres medlemmer — til, at der blev iværksat vellykkede grænseoverskridende samarbejdsprojekter, som involverede lokale og regionale myndigheder fra EU's medlemsstater og deres modparter i (potentielle) kandidatlande.

De blandede rådgivende udvalg og arbejdsgrupperne tilbyder også en samarbejdsramme, der kan yde støtte i specifikke situationer, som det var tilfældet med de ødelæggende jordskælv, der fandt sted i Tyrkiye og Syrien i februar 2023. De kanaler, der blev åbnet gennem arbejdsgruppen Tyrkiye og Den Regionale og Lokale Euro-Middelhavsforbunds412 (ARLEM), gjorde det navnlig muligt for RU's medlemmer at tilbyde politisk støtte og udveksle erfaringer og/eller forventninger til peer-to-peer-samarbejde med tyrkiske partnere.

Civilbeskyttelse, og hvordan byer og regioner kan samarbejde og støttes i disse bestræbelser, undersøges i ARLEM, en fælles politisk forsamling, der samler lokale og regionale repræsentanter fra EU og dets partnerlande i Middelhavsområdet. Med sin pris — Unge lokalt iværksætter i Middelhavsområdet413 — ARLEM, med sine partnere, fremmer konkret lokal økonomisk udvikling gennem iværksætter og fremhæver den positive virkning, som et støttende økosystem på lokalt og regionalt plan kan have.

Konferencen af regionale og lokale myndigheder i Østpartnerskabet414 (CORLEAP) er et unikt forum for multilateralt samarbejde inden for rammerne af østpartnerskabet mellem lokale og regionale myndigheder fra EU's medlemsstater og partnerlande fra de østlige nabolande.

⁴¹² <https://cor.europa.eu/en/our-work/International-cooperation/Pages/ARLEM.aspx>.

⁴¹³ <https://cor.europa.eu/en/engage/Pages/ARLEM-award.aspx>.

⁴¹⁴ <https://cor.europa.eu/en/our-work/International-cooperation/Pages/CORLEAP.aspx>.

CORLEAP forfølger — og vil fortsat gøre det i den nærmeste fremtid — de dobbelte mål om fortsat at skabe et format for det multilaterale samarbejde på lokalt og regionalt plan inden for rammerne af Det Østlige Partnerskab og hjælpe de nye EU-kandidatlande på deres vej mod EU. Med udgangspunkt i konklusionerne fra ministermødet i Det Østlige Partnerskab i december 2022 og RU's udtalelse om *Det Østlige Partnerskabs fremtid set ud fra et lokalt og regionalt perspektiv*, der blev vedtaget på RU's plenarforsamling i marts 2023, bestræber CORLEAP sig nu på at lægge større vægt på skræddersyet projektsamarbejde, som fuldt ud vil tage hensyn til forskellige forhold, ønsker og behov hos de deltagende østlige nabolande og deres lokale og regionale myndigheder.

FLAD: HJÆLP TIL OVERSVØMMELSER OG JORDSKRED OG UDDANNELSE

GRÆNSEOVERSKRIDENDE SAMARBEJDE MELLEM KOMMUNER I ITALIEN, ALBANIEN OG MONTENEGRO

Meget relevant i den nuværende situation, der er præget af naturkatastrofer forårsaget af klimaændringer,⁴¹⁵ omfattede FLAT-projektet kommunerne Danilovgrad, Montenegro, Brindisi, Italien og Nikšić, Montenegro, samt Albanien og Montenegros nationale bjergredningstjenester som partnere. Projektet til en værdi af 0,96 mio. EUR med 85 % EU-finansiering forbedrede de grænseoverskridende strukturer til bekæmpelse af oversvømmelser og jordskred, styrkede redningstjenesternes kapacitet og skabte integrerede planer og værktøjer til forbedring af beskyttelsen og risikostyringen i områder, der er udsat for oversvømmelser og jordskred. Der er oprettet et regionalt ressourceuddannelsescenter, og der er oprettet en fælles webplatform til udveksling af relevante oplysninger.

Projektet (2018-2020) var en direkte konsekvens af samarbejdet mellem medlemmerne af det blandede rådgivende udvalg RU — Montenegro, derefter borgmestre i Brindisi, Mauro d'Attiso, og Danilovgrad, Brano Puranović. Som et af de mest vellykkede interregionale projekter mellem Italien, Albanien og Montenegro blev der for nylig afsat yderligere ressourcer til at fortsætte de aktiviteter, der blev indledt med projektet.

INKLUSIVT SPIL

GRÆNSEOVERSKRIDENDE SAMARBEJDE MELLEM KROATIEN OG BOSNIEN- HERCEGOVINA

Som en del af et INTERREG-IPA- program,⁴¹⁶ som også omfatter Montenegro, havde projektet Inclusive Play⁴¹⁷ (marts 2021-januar 2023) byen Zadar, Kroatien (den førende partner), og byen Mostar, Bosnien-Hercegovina, som partnere. Projektet til en værdi af 0,95 mio. EUR med 85 % EU-finansiering fremmer social inklusion af børn og unge med udviklingsvanskeligheder og skabelse af inkluderende samfund. Ud over andre aktiviteter, såsom uddannelse af forældre til børn med særlige behov og tilrettelæggelse af paneldiskussioner og studiebesøg, var hoveddelen af projektet opførelsen af to sensoriske parker — en i hver af de to deltagende byer. Sådanne sensoriske parker

⁴¹⁵ <https://flat.italy-albania-montenegro.eu/>.

⁴¹⁶ <https://interreg.eu/programme/interreg-ipa-cbc-croatia-bosnia-and-herzegovina-montenegro/>.

⁴¹⁷ <https://www.mostar.ba/projekt-inclusive-play/>.

(særligt designede legepladser) bidrager til rehabilitering, rekreation og inklusion af børn og unge med udviklingshandicap.

Bilag

A. Liste over forkortelser

AMIF	Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden
ARLEM	Den regionale og lokale euro-Middelhavsfor­samling
PLEJE	Samhørighedens indsats for flygtninge i Europa
CoFoE	Konference om Europas fremtid
RU	Regionsudvalget
CORLEAP	Konference af regionale og lokale myndigheder i Østpartnerskabet
Østpartnerskabet	Det østlige partnerskab
EGTS	Den europæiske gruppe for territorielt samarbejde
ENISA	Den Europæiske Unions Agentur for Cybersikkerhed
EPOKE	Den europæiske platform for bekæmpelse af hjemløshed
EPRS	Den europæiske søjle for sociale rettigheder
EFRU	Den Europæiske Fond for Regionaludvikling
ESF+	Den Europæiske Socialfond Plus
EUACI	Den Europæiske Unions initiativ til bekæmpelse af korruption
HURTIG PLEJE	Fleksibel hjælp til områder
BNP	Bruttonationalprodukt
GGA	Det globale mål for tilpasning
IRA	Lov om inflationsreduktion
DET BLANDEDE RÅDGIVENDE UDVALG	Det blandede rådgivende udvalg
FFR	Den flerårige finansielle ramme
NEET	Ikke i uddannelse, beskæftigelse eller erhvervsuddannelse
NRRP	Nationale genopretnings- og resiliensplaner
NØDDER	Nomenklatur for statistiske regionale enheder
OECD	Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling
PSE	Den offentlige arbejdsformidling
REACT-EU	Genopretningsbistand til samhørighed og de europæiske områder
REGHUB	Netværk af regionale knudepunkter
GENOPRETNINGS- OG RESILIENSFACILITETEN resiliensfonden	Genopretnings- og resiliensfonden

SDG	Mål for bæredygtig udvikling
STEP	Platformen for strategiske teknologier for Europa
TAIEX	Teknisk bistand og informationsudveksling
TPD	Direktivet om midlertidig beskyttelse
DYRLÆGE	Erhvervsuddannelse
VLR	Frivillig lokal revision
ARBEJDSGRUPPEN	Arbejdsgruppen
JEP	Unge folkevalgte politikere

B. Tabel over figurer

Figur 1 — NUTS 2-regioner med mere end 20000 aktive registreringer med henblik på midlertidig beskyttelse (ukrainske statsborgere)	19
Figur 2 — EU-regioner med det højeste antal ukrainere, der aktivt er registreret til midlertidig beskyttelse.....	20
Figur 3 — Elektricitetsproduktion efter kilde, Europa 1990-2020.....	30
Figur 4 — Antal varmerelaterede dødsfald pr. million indbyggere pr. år (2015-2022).....	35
Figur 5 — Forventede årlige skader på kritisk infrastruktur i de europæiske regioner som følge af klimaændringer inden udgangen af århundredet (mio. EUR).....	36
Figur 6 — Den forventede udvikling i efterspørgslen efter europæisk regional turisme i alle scenarier for global opvarmning sammenlignet med den nuværende (2019) udtrykt i procent	37
Figur 7 — Aggregated Climate Risk — meget høje emissionsscenarioer med absolut eksponering (2070-210) RCP 8.5	38
Figur 8 — Manglende råd til et måltid med kød, kylling eller fisk mindst hver anden dag i Belgien (efter NUTS 1-regioner) og Polen (efter NUTS 2-regioner)	45
Figur 9 — Den kombinerede tørkeindikator, baseret på en kombination af indikatorer for nedbør, jordfugtighed og vegetationsforhold, for midten af juni 2023	46
Figur 10 — Beskæftigelsesfrekvenser efter NUTS 2-regioner (fra 2020), 2022	51
Figur 11 — Udviklingen i befolkningstallet, 2021-2050 efter NUTS 2-regioner.....	56
Figur 12 — EU's regioner og byer, der gennemfører målene for bæredygtig udvikling i 2023	60
Figur 13 — Geografisk kortlægning af de lokale og regionale myndigheders initiativer efter tema...	64
Figur 14 — Antal ulykker pr. år og indvirkning efter udvalgte sektorer	69
Figur 15 — Root årsager til ulykker og alvorlig indvirkning pr. år	70
Figur 16 — Adgang til EU-midler med henblik på at styrke den digitale modstandsdygtighed	71
Figur 17 — EU-programmerede finansielle tildelinger pr. politisk målsætning i mia. EUR for perioderne 2021-2027 og 2014-2020.....	76
Figur 18 — De fleste fremhævede samhørighedsprincipper, -mål og -mekanismer efter politik	81
Figur 19 — Hvad ville være den vigtigste reform i samhørighedspolitikken fremtid?	82
Figur 20 — tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og tildelinger til samhørighedspolitikken	84
Figur 21 — Er du bekendt med eller har du været involveret i EU-midler fra NextGenerationEU, som din by eller region har modtaget i de seneste to år?.....	86
Figur 22 — velfærdsgevinster pr. indbygger som følge af det indre markeds handelsfremmende virkning i NUTS2-regioner (2016-kode).....	90
Figur 23 — Arbejdsproduktiviteten efter NUTS2-regioner, 2021	92
Figur 24 — 41 mest sårbare regioner i den industrielle grønne omstilling	98
Figur 25 — Samlet forventet befolkningsændring efter typologi for by- og landområder, 1. januar 2021 til 1. januar 2050 (%).....	102
Figur 26 — Befolkning, der bor inden for 15 minutters køretid på et hospital (2020) efter NUTS 3-regioner.....	104
Figur 27 — Tilgængelighed for de offentlige arbejdsformidlinger.....	107
Figur 28 — Beskæftigelsesfrekvens for nyuddannede, 2021 efter NUTS 2-regioner (% af kandidater i alderen 20-34 år med et gymnasialt eller postgymnasialt ikke-tertiært uddannelsesniveau, der har forladt uddannelsessystemet 1-3 år tidligere).....	114

Figur 29 — Langsigtet virkning af 1 procentpoints forbedring af kvalifikationer i forhold til BNP (%) efter NUTS 2-region	117
Figur 30 — Andel af personer med videregående uddannelse efter NUTS 2-regioner (% af personer i alderen 25-34 år).....	119
Figur 31 — Regioner i en talentudviklingsfælde og regioner, der risikerer at falde i en talentudviklingsfælde.....	120
Figur 32 — Tillid på forskellige myndighedsniveauer.....	127

Det Europæiske
Regionsudvalg

Den Europæiske Unions
Publikationskontor

Webudgave

QG-05-23-278-DA-N

ISBN 978-92-895-2882-5

DOI 10.2863/902465

Trykt udgave

QG-05-23-278-DA-C

ISBN 978-92-895-2888-7

DOI 10.2863/668045

Det Europæiske Regionsudvalg blev oprettet i 1994 og er EU's politiske forsamling af 329 regionale og lokale repræsentanter såsom regionsformænd og borgmestre fra alle 27 medlemsstater, som repræsenterer over 446 millioner europæere.

Redigeret af Det Europæiske Regionsudvalg

Bruxelles, oktober 2023

Rue Belliard/Belliardstraat 101 | 1040 Bruxelles/Brussel | BELGIQUE/BELGIË

Tel. +32 22822211 | e-mail: visuals@cor.europa.eu | www.cor.europa.eu

 @EU_CoR | /european.committee.of.the.regions

 /european-committee-of-the-regions | @EU_regions_cities

© Den Europæiske Union, 2023

Medmindre andet er angivet, er genanvendelse af dette dokument tilladt i henhold til licensen Creative Commons Attribution 4.0 International (CCBY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.da>). Dette betyder, at genanvendelse er tilladt, forudsat at der gives passende kreditering, og at der oplyses om eventuelle ændringer.

Ved enhver anvendelse eller gengivelse af elementer, der ikke ejes af Den Europæiske Union, skal der muligvis indhentes tilladelse direkte fra de respektive indehavere af ophavsrettighederne. Yderligere rettigheder skal således klares, hvis specifikt indhold omfatter tredjeparts værker. Hvis der opnås tilladelse, erstatter denne tilladelse ovenstående generelle tilladelse, og den skal klart anføre eventuelle begrænsninger i anvendelsen.